

2014-05-12

Nämndsekreterare
Agata Lundberg

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden
Kultur- och fritidsförvaltningens ledningsgrupp

Tid 2014-05-20 , Kl.19:00

Plats Kommunhuset, Munkhättevägen 45 i Tumba, plan 2, Stange 2:3

Ärenden

Justering

Förvaltningschefen informerar:

Albyvägen 7

Hjärta Botkyrka, 24 maj

Liljan Thurán besöker Albybibliotek; ”för samhälle mot rasism”

- 1 Muntlig redovisning - Återrapportering om nya lokaler för bibliotek mm i Tumba centrum
- 2 Yttrande över motion - Upphandla driften av Botkyrka rackethall (M)
- 3 Remissvar - Tryggt att bli äldre i Botkyrka - Äldreplan 2014-2020
- 4 Tumba Tennis etablering av ny tennishall
- 5 Budgetprognos 1
- 6 Ungdomspolitisk handlingsplan
- 7 Anmälningsärenden
- 8 Delegationsbeslut

Gruppmöten:

Kl.18:00 Kommunhuset, plan 2, Stange 2:3

Anmäl eventuellt förhinder till Agata Lundberg på
agata.lundberg@botkyrka.se eller 08-530 638 28.

Välkommen!

Mattias Gökinan
Kultur- och fritidsnämndens ordförande

Agata Lundberg
Nämndsekreterare

Yttrande över motion - Upphandla driften av Botkyrka rackethall (M)(KF/2014:48)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår fullmäktige att avslå motionen. Med anledning av att Brunna området är under utredning är det inte aktuellt att ta upp frågor om upphandling.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsförvaltningen har ett uppdrag att erbjuda framförallt barn och unga möjligheten att prova på och vara fysiskt aktiv inom en rad olika idrotter. I detta ligger att olika idrotter ska vara representerade i kommunen samt vara tillgängliga. Att lägga ut drift på andra aktörer kan innebära att anläggningen blir mindre tillgänglig för förvaltningens prioriterade grupper. Om detta läggs ut på annan aktör ska de prioriterade gruppernas tillgång till aktuell anläggning säkras. Det pågår för närvarande ett utvecklingsarbete gällande Brunna och detta kan påverka även Rackethallens framtid. Alla beslut om framtida drift bör därför avvakta tills det finns mer klarhet kring Brunna området som helhet.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse
2014-04-25

2014-04-25

Dnr KF/2014:48

Referens

Roger Vintemar

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande över motion - Upphandla driften av Botkyrka rackethall (M) (KS/2014:81)

Förslag till beslut

Nämnden föreslår fullmäktige att avslå motionen på grund av att det är osäkert läge kring hur Brunna området ska utvecklas och vilka eventuella konsekvenser det har för Rackethallen.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsförvaltningen har ett uppdrag att erbjuda framförallt barn och unga möjligheten att prova och vara fysiskt aktiv inom en rad olika idrotter. I detta ligger att olika idrotter ska vara representerade i kommunen samt vara tillgängliga. Att lägga ut drift på andra aktörer kan innebära att anläggningen blir mindre tillgänglig för förvaltningens prioriterade grupper. Om detta läggs ut på annan aktör bör deras tillgång till aktuell anläggning säkras. Det pågår för närvarande ett utvecklingsarbete gällande Brunna och detta kan påverka även Rackethallens framtid. Beslut kring framtid drift bör därför avvakta tills det finns mer klarhet i dess framtid.

Ärendet

Moderata samlingspartiet inkom den 20 februari med en motion om att driften av Botkyrka rackethall bör upphandlas. Utgångspunkten för detta förslag är att kommunen i vissa fall inte är bäst lämpad att bedriva vissa verksamheter utan att dessa istället ska skötas av privata aktörer. De anser att Botkyrka rackethall är ett exempel på där kommunen inte är bäst lämpad att bedriva verksamheten, utan att privata aktörer är bättre lämpade att sköta detta. Förslaget är därför att kultur- och fritidsförvaltningen får i uppdrag att upphandla driften av Botkyrka rackethall.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att vårt uppdrag är att främja att våra medborgare har ett diversifierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter samt att de får möjlighet att växa genom ett aktivt deltagande i dessa. Den målgrupp som av nämnden är prioriterad är särskilt barn- och ungdomsidrott. Kommunen stödjer detta dels genom att ge föreningsbidrag men även långt viktigare genom att tillhandahålla idrottsanläggningar till ett subventionerat pris. Detta att kommunen tillhandahåller anläggningar innebär också att föreningarna kan ägna sig till sin kärnverksamhet samt fokusera på den prioriterade målgruppen barn och unga. Ett fåtal idrotter har av tradition inte fått möjligheten att enbart ägna sig åt sin kärnverksamhet, utan har hänvisats till att bygga, äga och driva sina egna anläggningar, exempelvis racketsporter

2014-04-25

Dnr KF/2014:48

och ridsport. Konsekvensen blir i dessa fall att för att få ekonomin att gå runt måste de avdela tider, som helst skulle gått till barn och unga, till vuxna motionärer som genererar högre intäkter. Andra idrotter har hänvisats till lokaler som ägs av kommersiella aktörer, exempel på detta är bowling. I dessa fall renodlas ofta anläggningen för att attrahera privatpersoner och företag genom att erbjuda exempelvis alkoholförsäljning. Detta innebär att det blir miljöer som är mindre lämpliga för barn och ungdomar. Denna utläggning har till syfte att klargöra vad riskerna med att lägga ut idrottsanläggning på annat driftansvar, oavsett om det är föreningsdrift eller kommersiell drift som avses. Vid sådan upphandling bör prisnivåerna och tillgänglighet till attraktiva tider för barn och unga säkras. Med dessa förbehåll anser Kultur- och fritidsförvaltningen att det finns fördelar med att pröva att lägga ut driften på annan aktör.

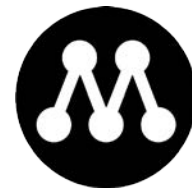
I detta aktuella fall gällande Botkyrka rackethall är fallet att den ursprungligen byggdes, ägdes och drevs av en förening, Olligång. I början av 2000-talet hade kommunen en ambition att den mark som anläggning finns på skulle exploateras och ville därför endast arrendera ut den årsvis till föreningen. Detta tackade föreningen nej till och konsekvensen blev att kommunen i väntan på exploatering tog över anläggningen 2004. Dessa exploateringsplaner har dock varierat i aktualitet över tid, vilket inneburit att framtiden för rackethallen har varit mycket oviss. Konsekvensen av denna osäkerhet har blivit att driften och underhåll har varit av mer kortsiktig karaktär. Nu skriver vi 2014 och Botkyrka rackethall har stora och kostsamma renoveringsbehov. Det pågår ett arbete med att ta fram en plan för hur Brunna området ska utvecklas som beräknas vara klart senhösten 2014 för att presenteras i kommande framåtsikt. I detta ingår diskussionen kring Botkyrka rackethalls framtid. Alternativen handlar om den ska vara kvar på samma plats, renoveras, rivs och eventuellt flyttas inom eller utanför området.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att det är lämpligast att avvakta beslut kring framtida drift till årsskiftet när det finns mer klarhet i vad som kommer hända med Brunna IP. Vi vill ha möjlighet att pröva fritt kring framtida lösningar avseende nuvarande byggnads framtid, eventuell nybyggnation på annan plats samt att pröva vem som är mest lämpad att bygga, äga samt driva rackethallsverksamheten.

Pernilla Hellman
Kultur- och fritidschef

Roger Vintemar
verksamhetschef
Idrott och anläggning

Expedieras till:
Förslagsställare
Kommunledningsförvaltningen

MOTION

2014-02-20

Kommunfullmäktige

Upphandla driften av Botkyrka Rackethall

Kommunen bedriver idag en hel del verksamhet i s.k. ”egen regi”. För oss moderater är det inte självklart att all verksamhet skall läggas ut på externa entreprenörer likväl som det inte heller är självklart att ”egen regi” alltid är det bästa.

Vi vill säkerställa att vi får mesta möjliga verksamhet per skattekrona. Detta innebär att vi är beredda att pröva de olika verksamhetsområdena mot marknaden. Kommunen ska ansvara för att verksamheten utförs med en hög kvalitet och till rätt pris. Vi ska alltid hushålla med medborgarnas skattemedel och inte ha överflödigt administration eller för stora lokalytor.

För oss är upphandlingar att betrakta som kommunal kärnverksamhet. Kommunen bör ha en god kompetens överlag, men ska inte vara främmande för att köpa in rätt kompetens för enskilda upphandlingar. Kommunens upphandlingsvolym ökar i takt med kommunens expansion och för att möta den utvecklingen måste ”upphandlingen” bli mer kostnadseffektiv. Vi ser t.ex. gärna att vi på nytt ser över ett samarbete kring upphandling med de andra kommunerna på Södertörn.

När det gäller Botkyrka Rackethall så är den ett tydligt exempel på en verksamhet som inte alls behöver drivas i kommunal regi. Vi tror snarare att det finns entreprenörer som är bättre skickade än kommunen att driva affärsverksamhet.

Det kan inte betecknas som en kommunal kärnverksamhet att hyra ut bantider, solarium samt sälja sportartiklar och fikaprodukter m.m. Tvärtom så konkurrerar detta med den privata sektorn och bör upphöra. Vi vill därför upphandla driften av rackethallen för en avtalsperiod som ger rimliga förutsättningar och investeringsmöjligheter för en långsiktig privat verksamhet.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta

att ge kultur- och fritidsförvaltningen uppdraget att upphandla driften av Botkyrka rackethall.

Jimmy Baker

Yngve RK Jönsson

Stina Lundgren

Remissvar - Tryggt att bli äldre i Botkyrka - Äldreplan 2014-2020 (KF/2014:44)

Beslut

Kultur och fritidsnämnden överlämnar detta yttrande till Vård- och omsorgsförvaltningen som nämndens svar på remiss ”Tryggt att bli äldre i Botkyrka - Äldreplan 2014-2020 (KF 2014:44)”

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden välkomnar framtagandet av ”Äldreplan 2014-2020”. Äldre är en befolkningsgrupp som stadigt växer med ökade levnadsår. Som senior i Botkyrka ska man erbjudas de bästa möjligheter att bibehålla både den fysiska och psykiska hälsan och fortsätta utvecklas som aktiv medborgare i kommunen.

Det är av stor vikt att kommunen har en holistisk syn på hälsa genom att ta ett helhetsgrepp om Botkyrkas äldre invånare. Genom att stärka de kulturella värdena inom våra äldreinsatser, bidrar kommunen till just en sådan holistisk syn. Aktuell forskning visar att hjärnan kan reparera sig själv med hjälp av konst och kultur. Exempelvis kan minnet komma tillbaka med hjälp av musik och strokedrabbade patienters rehabilitering kan utvecklas med hjälp av dans och skapande av egna berättelser. Kultur- och fritidsnämnden önskar därför att det tydligare framgår i Äldreplanen att programmet ”Kultur för äldre” bör utvecklas och stärkas, för att främja livskvalitén för våra äldre medborgare. Kultur- och fritidsnämnden önskar vidare att det i Äldreplanen framgår vikten av ett utvecklat samarbete mellan kommunens förvaltningar för att möjliggöra ett brett kulturutbud för äldre, liksom behovet av fortbildning för att åstadkomma bättre förståelse och samverkan.

Nämnden ser också att kommunens interkulturella strategi tas i särskild beaktning gällande våra äldre medborgare, då en stor del av Botkyrkas äldre kommer från andra delar av världen. Vid åldrande kan modersmålet och igenkännbar konst och kultur bli extra viktigt för ökat välbefinnande.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelse
2014-04-25

2014-04-25

Dnr KF/2014:44

Referens
Birgitta Jansson

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Remissvar ”Tryggt att bli äldre i Botkyrka - Äldreplan 2014-2020”

Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden överlämnar detta yttrande till Vård- och omsorgsförvaltningen som nämndens svar på remiss ”Tryggt att bli äldre i Botkyrka - Äldreplan 2014-2020 (KF 2014:44)”

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden välkomnar framtagandet av ”Äldreplan 2014-2020”. Äldre är en befolkningsgrupp som stadigt växer med ökade levnadsår. Som senior i Botkyrka ska man erbjudas de bästa möjligheter att bibehålla både den fysiska och psykiska hälsan och fortsätta utvecklas som aktiv medborgare i kommunen.

Det är av stor vikt att kommunen har en holistisk syn på hälsa genom att ta ett helhetsgrepp om Botkyrkas äldre invånare. Genom att stärka de kulturella värdena inom våra äldreinsatser, bidrar kommunen till just en sådan holistisk syn. Aktuell forskning visar att hjärnan kan reparera sig själv med hjälp av konst och kultur. Exempelvis kan minnet komma tillbaka med hjälp av musik och strokedrabbade patienters rehabilitering kan utvecklas med hjälp av dans och skapande av egna berättelser. Kultur- och fritidsnämnden önskar därför att det tydligare framgår i Äldreplanen att programmet ”Kultur för äldre” bör utvecklas och stärkas, för att främja livskvalitén för våra äldre medborgare. Kultur- och fritidsnämnden önskar vidare att det i Äldreplanen framgår vikten av ett utvecklat samarbete mellan kommunens förvaltningar för att möjliggöra ett brett kulturutbud för äldre, liksom behovet av fortbildning för att åstadkomma bättre förståelse och samverkan.

Nämnden ser också att kommunens interkulturella strategi tas i särskild beaktning gällande våra äldre medborgare, då en stor del av Botkyrkas äldre kommer från andra delar av världen. Vid åldrande kan modersmålet och igenkännbar konst och kultur bli extra viktigt för ökat välbefinnande.

Ärendet

Vård- och omsorgsförvaltningen har som uppgift att ta fram Äldreplanen, som är ett långsiktigt dokument som redogör för den politiska viljeinriktningen och ambitioner för kommunens verksamhet i relation till den äldre befolkningen i Botkyrka. Detta är Kultur- och fritidsnämndens remissvar.

2014-04-25

Dnr KF/2014:44

Yttrande

Kultur för äldre idag

Äldre är en av flera prioriterade grupper i kommunens kultur- och fritidsverksamhet. Idag arrangeras en mängd aktiviteter i olika former på offentliga platser för Botkyrkas äldre invånare, liksom på äldreboenden och i dagverksamheter. Kultur- och fritidsförvaltningens särskilda program "Kultur för äldre" erbjuder möjligheter att hitta till nya aktiviteter och platser och möjliggör ett fortsatt aktivt liv. Aktiviteterna skapar sociala sammanhang, möjliggör möten mellan människor och sker på olika platser i kommunen. Höstarrangemanget "Äldreveckan" bidrar särskilt med inspiration och kunskap för både privatpersoner, föreningar och studieförbund att hitta, planera och genomföra kulturella aktiviteter på exempelvis äldreboenden.

Utvecklingsområden

Psykiskt välmående

Att fysisk aktivitet leder till bättre hälsa är sedan länge känt. Numera vet vi också att konst- och kulturupplevelser stärker välmåendet. Att ingå i ett socialt sammanhang kring en kulturaktivitet bidrar till ökad delaktighet och meningsfullhet, som ökar känslan av välbefinnande vilket stärker hälsan. Det bidrar också till att man behåller sina förmågor längre, vilket höjer livskvalitén.

Utformningen i Äldreplanen bör, utöver förbättring av äldres fysiska miljöer och hälsa, ge större tyngd åt programutveckling som stimulerar ett psykiskt välmående och som ökar möjligheter till ett delaktigt åldrande. Kultur- och fritidsförvaltningen ser möjligheter att i framtiden utveckla en än starkare plattform för Äldre och Kultur, där kommunen tydliggör sin ambition kring äldres delaktighet i Botkyrka. Arbetsformer som idag tillämpas för unga i skolan skulle kunna översättas och omformas för en äldre målgrupp, t e x "Äldres kulturella allemansrätt" eller "Skapande äldreomsorg". Båda med gott resultat och fötterna inom skolan, men översättbara till äldreomsorgen.

Bred och utvecklad samverkan

Vi har alla olika förutsättningar till att delta och utöva aktiviteter och förutsättningarna förändras ofta just när vi blir äldre. Kultur- och fritidsnämnden strävar därför efter att det ska finnas ett kulturutbud för olika behov oavsett vitalitet, var eller hur i kommunen man bor eller om man har en funktionsnedsättning. Genom att aktivt fortsätta att utveckla samarbetet mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och Vård- och omsorgsförvaltningen ska kommunen, tillsammans med Botkyrkas föreningar, komplettera varandra för att skapa en bredd i aktiviteter och utbud. Vi bör också utveckla ett bra samarbete kring gemensam samhällsinformation till äldre medborgare. Via Krea-

2014-04-25

Dnr KF/2014:44

tiva fonden erbjuder kommunen stöd till aktiviteter som främjar kommunen och dess medborgare. I framtiden kan kommunen tydligare ange att vi gärna ser fler projekt som tar tillvara äldres egen kreativitet och erbjuder nya kreativa aktiviteter för äldre för att ytterligare stärka området.

Fortbildning och ökad delaktighet

I syfte att öka kunskap och intresse för kulturens inverkan och genomförande på boenden, undersöker Kultur- och fritidsförvaltningen möjligheten att erbjuda Vård- och omsorgsförvaltningen en ”kulturombudsutbildning” på äldreboenden. Vi planerar också att se över hur vi kan utveckla en kulturutbildning för övrig personal inom Botkyrkas äldreomsorg, i syfte att väcka intresse för kulturens kraft och kunskap om hur kultur och konst kan bidra till målen i det dagliga omsorgsarbetet. Kultur- och fritidsförvaltningen tittar också på möjligheten att bjuda in boende och anhöriga på äldreboenden i referensgrupper kring kulturella aktiviteter så att vi säkerställer att vi har medborgarnas behov i fokus.

Pernilla Hellman
Kultur- och fritidschef

Rani Kasapi
Verksamhetschef Kultur

Expedieras till
Vård- och omsorgsförvaltningen
Hanna Lind, Folkhälsa, Socialförvaltningen

2014-03-12

Dnr von/2011:168

Referens
Clara HanssonMottagare
Se sändlista

Remiss angående förslag till Äldreplan – 2014-2020

Äldreplanen är ett långsiktigt dokument som redogör för den politiska viljeinriktningen och ambitioner för kommunens verksamhet i relation till den äldre befolkningen i Botkyrka. I äldreplanen redogörs för dagens och framtidens behov och förutsättningar samtidigt som utvecklingsområden identifieras. Äldreplanen tar i tre huvudkapitel upp ett antal fokusområden som bedömts som centrala i kommunens arbete i relation till äldre Botkyrkabor. Dessa områden är aktiviteter och mötesplatser, ett tryggt och tillgängligt boende och en god omsorg.

Äldreplanen är framtagen ur ett medborgarperspektiv och riktar sig till medborgaren. Syftet med äldreplanen är att förtydliga för våra äldre kommuninvånare vilken service som erbjuds och vilka möjligheter som finns inom Botkyrka kommun. Genom att göra så önskar vi uppnå en ökad trygghet kring åldrandet i kommunen. Äldreplanen kommer att översättas till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor och distribueras exempelvis till medborgarkontor, kontaktcenter, föreningar, vårdcentraler och kommunala mötesplatser.

För att de ambitioner som uttrycks i äldreplanen ska bli verklighet behöver kommunstyrelsen och nämnder utifrån sitt ansvarsområde beakta och inkludera dessa ambitioner i kommande planer. Därför skickas äldreplanen på remiss till er.

Förutom allmänna synpunkter och reflektioner från samtliga remissinstanser, vill vi att nämnder i remissvaret särskilt belyser:

- Vilka utvecklingsområden och ambitioner i äldreplanen är prioriterade för er nämnd?
- På vilket sätt kan er nämnds ansvarsområde bidra till att uppnå de ambitioner som uttrycks i äldreplanen?

Gabriel Melki (S)
Ordförande politisk styrgrupp ÄldreplanTuva Lund (S)
Ordförande vård- och
omsorgsnämnden**Remissvar skickas till vård- och omsorgsförvaltningen, senast 23 maj 2014**

2014-03-12

Dnr von/2011:168

Frågor besvaras av:

Clara Hansson, handläggare, vård- och omsorgsförvaltningen i Botkyrka kommun.

Telefon direkt: 08-530 624 62

Mobil sms: 0708-86 15 20

E-post: clara.hansson@botkyrka.se

Tiina Rantanen, utredare, vård och omsorgsförvaltningen i Botkyrka kommun.

Mobil sms: 072 – 560 2630

E-post: tiina.rantanen@botkyrka.se

2014-03-12

Dnr von/2011:168

Sändlista

Samtliga nämnder inom kommunen

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnd

Kultur- och fritidsnämnd

Miljö- och hälsoskyddsnämnd

Samhällsbyggnadsnämnd

Socialnämnd

Teknisk nämnd

Utbildningsnämnd

Vård- och omsorgsnämnd

Kommunstyrelsens beredningsorgan

Folkhälsokommittén

Demokratiberedningen

Kommunala råd

Kommunala pensionärsrådet

Kommunala rådet för funktionshinderfrågor

Kommunala bolag

Botkyrkabyggen

Organisationer, föreningar och församlingar

PRO Botkyrka

PRO Botkyrka Finska

SPF Botkyrka

SPRF Botkyrka

Muslimska kvinnoföreningen i Botkyrka

Filippinska kultur och fritidsföreningen

Väntjänstföreningen i Tumba-Tullinge

Assyrien kulturcenter i Botkyrka

S:t Petrus & Paulus SOK Kvinnoföreningen

Islamiskt Kulturcentrum i Tumba

SeniorNet Botkyrka

Suryoyoföreningen i Tumba

S:t Georgis syrisk ortodoxa kyrka

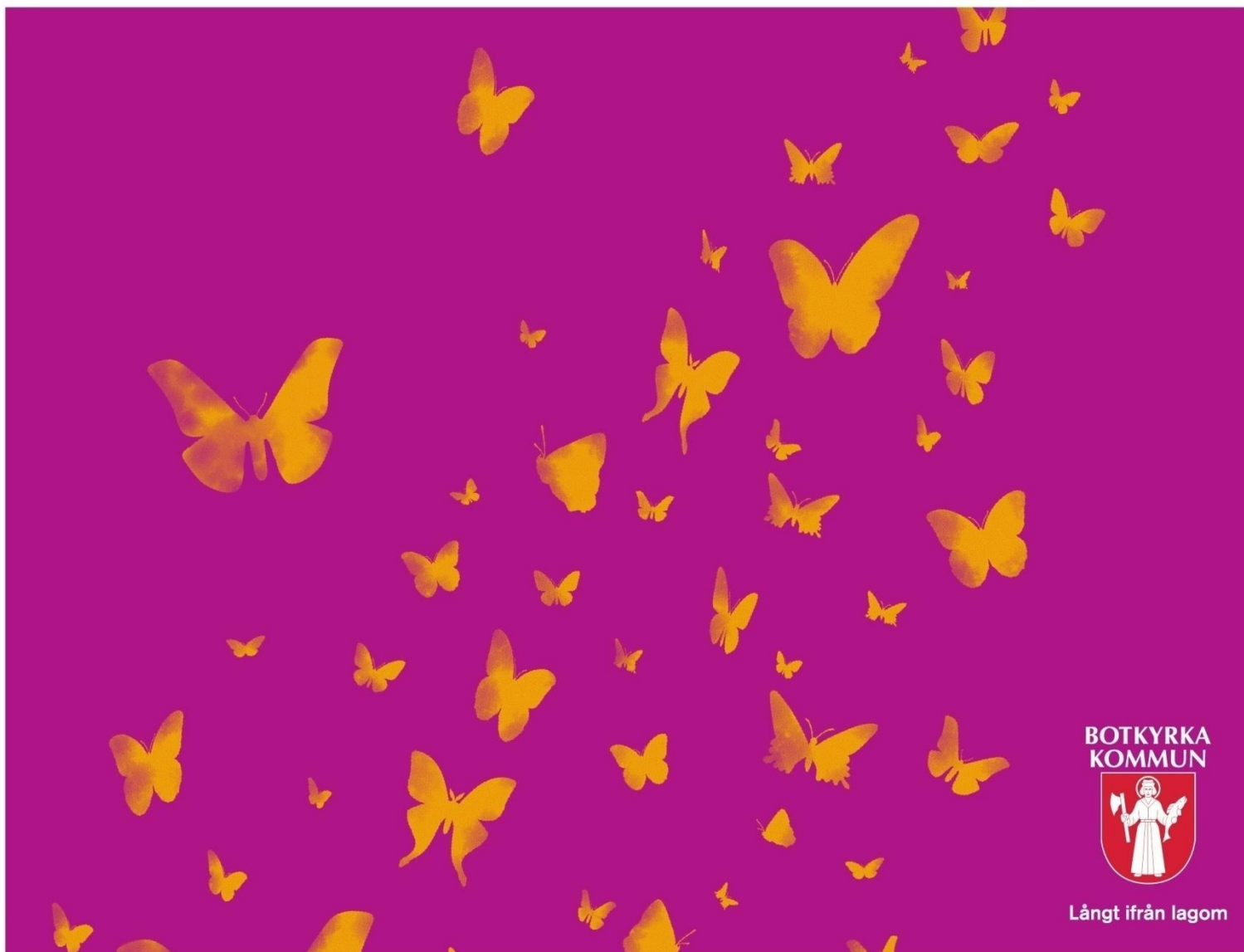
S:t Petrus & Paulus syrianska ortodoxa kyrkan

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Tryggt att bli äldre i Botkyrka

Äldreplan 2014–2020

Remissversion, vår 2014

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehåll

Inledning	3
Varför en äldreplan?	3
Arbetet med att ta fram äldreplanen	3
Den äldre befolkningen i Botkyrka	4
Hur mår vi i Botkyrka?	4
Befolkningsutveckling och framtidens äldre	4
Aktiviteter och mötesplatser	7
Kulturella aktiviteter	7
Biblioteken	8
Digital delaktighet – att använda internet	8
Mötesplatser och friluftsliv	8
Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter	9
Uppsökande verksamhet	9
Ett högre deltagande	10
Ett tryggt och tillgängligt boende	13
Hur bor äldre i Botkyrka?	13
Hur vill man som äldre bo?	13
Ett anpassat hem	14
Hjälp och trygghet i det egna hemmet	14
Tekniska lösningar och hjälpmedel	15
Olika boendeformer	15
Seniorboenden och trygghetsbostäder	16
Vård- och omsorgsboenden	16
Den betydelsefulla närmiljön	17
En god omsorg	20
Att få äldreomsorg	20
I omsorgen möts vi och våra olika behov	21
Demens	21
En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde	22
Delaktighet och inflytande	22
Stöd till anhöriga	23
Mat och näring	23
Kvalitetsarbete	24
Vill du veta mer?	27

Inledning

Att bli och vara äldre – vad innebär det, hur är man då? Tillhör man automatiskt ”de äldre” så fort man fyller 65 år? Det finns många föreställningar om hur en äldre person är och det kan vara svårt att känna igen sig i den stereotypa bilden av att vara äldre. Hur man mår och identifierar sig, och vad man har för intressen är individuellt och skiljer sig mycket åt. Likaså skiljer sig behoven och önskemålen som rör ens vardag och framtid.

Det finns många områden som berör och kan förbättras för äldre – också i vår kommun. Vi från kommunen vill satsa på att utveckla några områden de kommande åren. Det gäller boende, tillgänglighet, vård och omsorg, förebyggande och hälsofrämjande arbete, samt aktiviteter och mötesplatser. Inom dessa områden kommer det krävas olika satsningar för att möta framtida behov.

Varför en äldreplan?

I det här dokumentet, äldreplanen, beskriver vi vad vi i Botkyrka kommun gör i dag för kommuninvånare som är 65 år och äldre och vilka behov, utmaningar och planer som finns inför framtiden. Frågor som vi tar upp är: Hur vill man som äldre bo? Vilka är framtidens behov av vård- och omsorg? Hur kan vi skapa förutsättningar för att kommunens invånare ska må bra och hålla sig friska längre? Hur möjliggör vi delaktighet och en innehållsrik vardag?

Genom att beskriva detta vill vi ge en bild av vad man som äldre kan förvänta sig av kommunen, och ge medborgaren en möjlighet att själv fundera över och planera sitt liv som äldre. Med äldreplanen vill vi förmedla att det är tryggt att bli äldre i Botkyrka. För att så många som möjligt i målgruppen ska kunna ta del av planen översätts den till de vanligaste språken bland äldre Botkyrkabor.

Arbetet med att ta fram äldreplanen

I arbetet med att ta fram äldreplanen har vi tänkt långsiktigt. Planen sträcker sig från 2014 till 2020. Den ger en bakgrund till och en riktning för hur kommunen ska hantera och bemöta den äldre befolkningens behov och önskemål under denna period.

Vård- och omsorgsförvaltningen har haft ansvar för att bereda äldreplanen och en projektgrupp med representanter från kommunens olika berörda förvaltningar har bidragit i arbetet. Det underlag projektgruppen har tagit fram har fortlöpande diskuterats både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. I samband med framtagandet av äldreplanen har vi samrått med pensionärsföreningar och föreningar som har verksamhet riktad till äldre.

Äldreplanen ska följas upp och revideras under 2017. Då tar vi hänsyn till förändringar och utveckling som berör äldre och vi ska följa upp de ambitioner och förändringar som beskrivs i äldreplanen.

Den äldre befolkningen i Botkyrka

Nutidens och framtidens äldre befolkning i Botkyrka, vad vet vi om den? Vissa saker vet vi med god säkerhet, medan annat är uppskattningar vi gör. Det vi vet och uppskattar om nutidens och framtidens äldre visar på hur vi i kommunen ska arbeta framöver. Det visar vilka behov och utmaningar som finns, hur vi ska prioritera och var vi kan göra mest nytta.

Hur mår vi i Botkyrka?

Hälsan i Sverige har blivit allt bättre under de senaste decennierna. Medellivslängden har ökat och förväntas också fortsätta öka. Främst är det friska år som vi förlänger livet med, men det tillkommer också år med inslag av sjukdom och funktionsnedsättning. De flesta av dem som nu går i pension har många år kvar med förhållandevis hög levnadsstandard, god funktionsförmåga, hälsa och möjlighet till ett aktivt liv. Förändringar i hur vi mår kommer med stigande ålder men det ser olika ut för olika personer. Det är skillnader i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper av kvinnor och män med olika utbildning, arbete och inkomst, samt mellan Botkyrka, Stockholms län och genomsnittet för hela landet. Mycket av ojämlikheten i hälsa beror på skillnader i livsvillkor och levnadsförhållanden. Genom att kommunen vet om skillnader som påverkar hälsan kan vi arbeta för att alla kommuninvånare, däribland äldre, ska må bra.

Ekonomiskt bistånd

Ibland uppstår situationer i livet när pengarna inte räcker till. Då kan du vända dig till *mottagningen för ekonomiskt bistånd* för att ansöka om ekonomiskt bistånd.

Det finns ett samband mellan socioekonomisk ställning och hälsa. I Botkyrka kommun finns stora skillnader i inkomstnivå, både mellan och inom våra olika kommundelar. Inkomstnivå är sammankopplat med graden av vårdutnyttjande. De med lägre inkomstnivå utnyttjar vården mindre. Tydliga hälsoskillnader utifrån inkomst syns även när man studerar vad som främjar hälsan – som fysisk och social aktivitet och goda kostvanor – och det som är hälsorisker – som rökning och alkohol. Fall är den vanligaste orsaken till skador bland äldre personer.

Den självskattade hälsan är lägre i Botkyrka i jämförelse med länet. Men en tendens är att den självskattade hälsan förbättras bland personer under 65 år, vilket kan tyda på att framtidens äldre kommer att må bättre. Inkomst, ålder, om man är man eller kvinna och om man bor ensam eller tillsammans med någon påverkar den psykiska hälsan och om man känner ensamhet, oro och ångest. Allt fler äldre uppger dock att de har ett socialt nätverk, deltar i aktiviteter och har tillgång till ett socialt stöd. Kvinnor deltar i större utsträckning än män i aktiviteter tillsammans med andra. Samtidigt rör kvinnor på sig mindre än män. Andelen stillasittande är större i Botkyrka än i resten av länet. I Sverige minskar andelen personer som är inaktiva och vi kan hoppas att denna trend slår igenom även i Botkyrka.

Befolkningsutveckling och framtidens äldre

Botkyrka har en ung befolkning, men antalet äldre personer ökar och deras andel växer. Denna utveckling finns inte bara i Botkyrka utan även i övriga Sverige och i Europa. Fram till 2020 blir det en stor ökning av personer i åldrarna 65–79 år. Därefter övergår denna ökning till ålderskategorin 80 år och äldre. Ytterligare en tendens är en tydlig, men tillfällig, ökning av gruppen 90 år och äldre fram till cirka 2015. I åldersgruppen 65–79 år är fördelningen mellan män och kvinnor relativt jämn, men

andelen kvinnor ökar tydligt i åldersgruppen 80 år och äldre.

Bland personer i Botkyrka som är 65 år och äldre har mer än en tredjedel utländsk bakgrund, och bland personer 55 till 64 år har nästan hälften utländsk bakgrund. Det innebär att många av framtidens äldre kommer att ha rötter i andra länder. Bland Botkyrkas pensionärer kommer många i dag ifrån Finland, Turkiet och forna Jugoslavien. Även framöver kommer många äldre att ha rötter i dessa länder men på sikt ökar antalet äldre från Irak, Polen, Chile och Syrien. Detta gör att kommunen kommer att behöva större språklig och kulturell kompetens inom verksamheter riktade till äldre.

Fyrtioåringarna befinner sig i hög grad fortfarande i arbetslivet och de kommer först under 2020-talet i större utsträckning behöva söka hjälp inom vården. Fyrtioåringarna kommer generellt sett att ha bättre ekonomiska förutsättningar och en större vana att påverka sin egen situation.

Allt fler väljer att arbeta efter att de fyllt 65 år. För närvarande arbetar cirka sex procent av kvinnorna och 12 procent av männen i Botkyrka efter 65 år. De äldre blir allt mer välutbildade. Tidigare har männen haft en högre utbildningsnivå men kvinnorna vinner mark. Även framöver kommer män ha högre ålderspension än kvinnor trots att skillnaderna minskar. De äldre får allt bättre ekonomiska villkor men en del av framtidens pensionärer kommer, liksom nu, ha en låg inkomstnivå.

Allt fler av framtidens pensionärer kommer att vara mer teknikvana och ha fler kanaler för att söka information och kommunicera genom, men inställningen till tekniska lösningar varierar. Hur den framtida äldre befolkningen ser ut, agerar och vilka behov som uppstår kommer att påverka kommunens verksamhet. Kommunen behöver vara rustad för att möta framtidens kända och okända behov, och service och insatser kommer att ändras över tid.

En typisk 65-plussare i Botkyrka?

Så hur är en typisk Botkyrkabo som är över 65 år? Svaret är nog att det skulle vara svårt att definiera en sådan. Här finns ju en mycket stor mångfald vad gäller bakgrund, kulturer och individuella preferenser – dessutom en mycket större sådan än vad det finns i många andra kommuner. Bara det att drygt 50 procent av våra medborgare har sina rötter i andra länder och att det talas cirka 100 olika språk i Botkyrka!

I dag är de flesta 65-plussare svenskfödda även i Botkyrka. Den näst största gruppen är de med finsk bakgrund och den tredje största gruppen de som är födda i Turkiet. Till den sistnämnda gruppen hör huvudsakligen personer som identifierar sig som etniska turkar eller som syrianer, assyrier eller kaldéer.

I äldreplanen kommer vi att få lära känna Margit, Antti och Meryem¹ som ingår i varsin av de tre stora grupperna av 65-plussare. Detta betyder dock inte att de skulle vara representativa för hela sin grupp. Även fast det säkert finns gemensamma nämnare med många personer, är alla ändå unika. Alla är individer. Alla är på sitt sätt långt ifrån lagom.

¹ Dessa tre är fiktiva personer, men deras egenskaper baseras på intervjuer med och kommentarer av ett antal verkliga personer.

Margit

87 år. Född i Karlskrona. Änka sedan elva år tillbaka. Bor i en villa i stadsdelen Uttran.

Flyttade till Salems kommun i början av 50-talet för att jobba på Söderby sjukhus. Efter att ha gift sig bosatte sig Margit och hennes man först i en hyreslägenhet i Tumba, senare i villan i Uttran.

Margit läste till förskolelärare. Arbetade sedan inom förskolan ända fram till pensioneringen.

Hon har två döttrar. En dotter bor i dag i Tullinge, den andra i USA. Margit har tre barnbarn som alla bor hos dottern i USA. Margit saknar dem mycket.

Hon trivs mycket bra i området där hon bor. Njuter av att det är nära till naturen.

Hon känner sig trött ibland, har börjat märka att åldern gör sitt. Via kommunens hemtjänst får hon hjälp med städning, tvätt och handling men vill fortfarande försöka laga maten själv.

”Jag tycker om att komma ut och promenera och försöker göra det nästan varje dag. Jag lägger min ork hellre på det än på dammsugning! Det kommer några flickor och pojkar två gånger i veckan och hjälper mig. Det funkar bra, men helst skulle jag vilja att det inte var så många olika personer som kom. Man har ju sina favoriter...”

Margit har flera vänner och bekanta, men de flesta bor inte i närheten. Hon kan känna sig lite ensam och ängslig ibland.

Kontakten med släkt och vänner sköter hon mestadels via telefon och brev.

”Men kanske borde jag lära mig att använda dator. Det är väl inte för sent för det än?”

Så gott som alla Margit umgås med är födda i Sverige.

”Jag har inte haft så mycket kontakt med andra kulturer än den svenska. Förrän nu med hemtjänsten. Till exempel är min favorithjälpängel från Eritrea. Han är så snäll och lyssnar alltid på mig.”

Förutom promenaderna gillar Margit att lösa korsord och lyssna på radio och musik, särskilt jazz. Då och då besöker hon mötesplats Tumbas solrum.

Margit älskar pelargoner. Hon har ett 40-tal olika sorter som pryder hennes fönsterbrädor.

Hon vill fortsätta bo hemma i villan så länge det bara går – så länge hon känner sig trygg. Men skulle hon bli sämre och inte kunna sköta sig själv, kan hon tänka sig att flytta.

”En servicelägenhet kunde vara något för mig. Där får man väl hjälp och slipper bli isolerad? Men jag vill absolut inte bo ihop med någon. Jag vill ha en egen lägenhet. Det är trevligt med sällskap, men jag vill också kunna vara i fred när jag vill. Dessutom måste jag ha plats för mina pelargoner!”

Aktiviteter och mötesplatser

Det finns flera skäl att utöva och delta i aktiviteter och det finns många olika former av aktiviteter. En aktivitet kan vara allt från att ta en promenad, läsa en bok eller att ha ett samtal med en medmänniska, till att delta i en studiecirkel, åka på konstrunda eller spela tennis. Varje person som deltar i en aktivitet har sina anledningar och skäl. Det kan handla om intresse, för att det ger god hälsa och gemenskap.

Aktivitetserna har flera positiva effekter som man kanske inte alltid tänker på. Deltagande i kulturlivet stärker hälsan och skapar framtidstro. Och att ingå i ett socialt sammanhang kring en aktivitet kan ge en känsla av välbefinnande och gör att man känner meningsfullhet. Att fysisk aktivitet leder till bättre hälsa är sedan länge känt. Bland annat bidrar fysisk aktivitet till att man som äldre behåller sina förmågor längre. Mötesplatser, aktiviteter, friluftsområden och det arbete frivilliga och föreningar gör är på så vis viktiga hälsofrämjande, sociala och kulturella stödinsatser. Uppsökande verksamhet är en annan del i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Vi har alla olika förutsättningar till att utöva aktiviteter och förutsättningarna förändras ofta när vi blir äldre. Botkyrka kommun vill att det ska finnas något för alla, oavsett vitalitet, var i kommunen man bor eller om man har en funktionsnedsättning. Samtidigt är det en utmaning att erbjuda något för alla, att nå ut till alla och att ha ett utbud i alla kommundelar. Botkyrka har ett rikt föreningsliv som engagerar även äldre och det finns föreningar som har verksamhet riktad till äldre. Genom ett bra samarbete ska kommunen och alla Botkyrkas föreningar komplettera varandra i utbudet av aktiviteter. Kommunen vill skapa goda förutsättningar för äldre kommuninvånare att hålla sig friska längre, öka sitt välbefinnande och höja livskvaliteten.

Kulturella aktiviteter

Äldre är en prioriterad grupp i kommunens kultur- och fritidsverksamhet. En mängd aktiviteter anordnas i både öppna och spontana former för äldre. Kommunen arbetar för att inspirera äldre till nya aktiviteter och göra det lätt att delta i stimulerande kultur. Förhoppningen är att aktiviteterna ska ge fler tillfällen till möten mellan människor, på fler och nya platser.

Exempel på aktiviteter är öppna seminarier med konstnärer och föreningar samt konserter som arrangeras på olika platser. Ibland ordnas guidade visningar med buss runt om i Botkyrka. Andra gånger ordnas guidade promenader i lite lugnare tempo, med sittplatser och hörslina. Visningarna kan exempelvis handla om Botkyrkas nutid, historia, kultur och natur. I samarbete med föreningar bjuds äldre in till nya platser att mötas på genom rörliga aktiviteter men också lugnare stunder.

Äldreveckan anordnas varje år i Botkyrka och är ett samarbete mellan föreningar, organisationer och kommunala verksamheter. Syftet med äldreveckan är att hjälpa äldre att hitta nya vägar till aktiviteter och att stödja föreningar och kommunala verksamheter i nyskapande av aktiviteter. Under äldreveckan ordnas temabaserade fester, föreläsningar och film- och musikföreställningar.

Biblioteken

För att alla ska kunna ta del av bibliotekens utbud har biblioteken i Botkyrka anpassad service för äldre kommuninvånare som behöver det. ”Boken kommer” är en tjänst som innebär att du som har svårt att själv ta dig till biblioteket kan få böcker skickade hem utan att det kostar något. Detta gäller oavsett var i kommunen du bor och om du bor i ett vård- och omsorgsboende eller inte. För att nå de som behöver ”boken kommer” samarbetar biblioteken med hemtjänsten och heminstruktören¹.

För dem som inte längre kan läsa böcker med vanlig text finns det böcker som tryckts med extra stor stil, så kallade storstilsböcker. För dem som inte vill eller kan läsa tryckta böcker, finns möjlighet att låna talböcker. Både bibliotek och enskilda låntagare har rätt att ladda ner talböcker och på biblioteken får man lära sig att själv ladda ner talböcker hemifrån. Man kan också få talböckerna kostnadsfritt hemsända med posten eller levererade med boken kommer-tjänsten.

Digital delaktighet – att använda internet

Botkyrka arbetar tillsammans med andra aktörer för att fler ska kunna ta del av information och utträta vissa tjänster via internet. Internet är en av de viktigaste informationskanalerna och därför är tillgång till det en demokratifråga. Kommunen vill att alla medborgarna ska ha goda förutsättningar att följa samhällsutvecklingen och att utträta vardagssysslor digitalt. Men många äldre har begränsade kunskaper om datorer och internet. Som hjälp anordnar biblioteket enskild handledning för datorovana, upplåter lokal till Seniornet² för kurser och hjälper till att lotsa medborgare vidare till utbildningar. Även kommunens medborgarkontor spelar en roll i äldre medborgares användande av datorer och internet.

Mötesplatser och friluftsliv

Att bli äldre kan innebära färre sociala relationer än tidigare. Samtidigt vet vi att ha ett socialt nätverk ger bättre hälsa. Att besöka en mötesplats för äldre kan vara ett sätt att utöka sitt sociala nätverk. Här kan man träffa andra, träna och delta i sociala aktiviteter.

I Botkyrka finns två kommunala mötesplatser riktade till äldre, i Tumba och i Grödinge. Mötesplatserna är till för kommuninvånare som är 60 år och äldre och bygger på att frivilliga driver verksamheten och formar utbudet. På mötesplatserna kan du exempelvis träna på gym, delta i vattengymnastik eller studiecirkel. I kommunen finns också många naturliga mötesplatser som det lokala centrumet eller kaféet. Mötesplatser skapas också när människor med samma intresse träffas.

Ofta är det redan aktiva personer som besöker mötesplatser och aktiverar sig på olika sätt, men vi vill också nå dem som inte redan är aktiva. Därför behöver innehållet på mötesplatserna utvecklas och med hjälp av engagerade frivilliga krafter kan

¹ I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hörsel- och synhjälpmedel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen för den med en syn- eller hörselnedsättning.

² Seniornet är en ideell IT-förening för äldre.

mötesplatser etableras i fler delar av kommunen. Samtidigt är det viktigt att kommunala mötesplatser inte tar över det arbete som ideella föreningar bedriver.

I Botkyrka finns stora grönområden. Att vara ute i naturen är en form av friskvård som bidrar till hälsa och välmående. Men för att alla ska kunna ha tillgång till dessa grönområden behöver kommunen underlätta för människor att vistas i och ta sig till grönområdena. Kommunen kan förenkla för medborgarna att ta sig ut i naturen med kollektivtrafik och skapa tydligare entréer till områdena med parkeringsplatser, bänkar och skyltar. I naturen kan vi öka tillgängligheten och tryggheten genom att märka ut leder och promenadslingsor och belysa vissa platser. Det kan behövas parkbänkar längs promenadsträckan där man kan sätta sig för att vila, och det är viktigt med bra information om natur- och kulturområdena och hur man kan ta sig dit.

Ett rikt föreningsliv och frivilliga krafter

Det finns flera föreningar och organisationer som både engagerar och består av äldre. Verksamheten varierar i utformning, från kultur- och fritidsverksamhet till en mer omsorgsinriktad verksamhet. Föreningarna bidrar till att skapa innehåll i vardagen och meningsfullhet i livet för äldre. Här är kommunens roll att uppmuntra och ge stöd åt föreningar och studieförbund.

Föreningarna är viktiga för kommunen på flera sätt. De hjälper oss att nå ut med sina kontaktnät och de anordnar aktiviteter själva och tillsammans med kommunen. I samarbetet med föreningarna får kommunen värdefulla synpunkter och nya idéer för hur arbetet för gruppen äldre kan utvecklas ytterligare. I och med att föreningarna verkar i olika kommundelar når de många och finns nära medborgaren.

För den äldre kan föreningarna innebära ett socialt nätverk och ett stöd, och frivilliga krafter kan fylla en viktig roll som ett komplement till den kommunala äldreomsorgen. Detta genom vara ett socialt stöd och aktivitetsordnare för äldre som själva har svårt att ta sig till en aktivitet. När det finns intresse från frivilliga personer att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom omsorgen, behöver kommunen kunna ta emot och stötta den frivilliga verksamheten. Kommunen ska arbeta för att öka volontärverksamheten.

Uppsökande verksamhet

Syftet med den uppsökande verksamheten är att förebygga och förhindra ensamhet och isolering. Uppsökande verksamhet kan bidra till ökad trygghet och att fler äldre kan bo kvar hemma längre. Både landstinget och kommunen har uppsökande verksamhet riktad till äldre. Exempelvis skickar Botkyrka kommun ut ett brev till alla 80-åringar. Brevet innehåller information om service, vård och omsorg och aktiviteter. Landstinget erbjuder hälsosamtal till personer som fyller 75 år. Hälsosamtalen ska ge bättre förutsättningar att hantera åldrandet. I samtalet berörs bland annat hälsa, fysisk aktivitet, kost, social gemenskap, delaktighet och boendesituation.

Kommunen vill utveckla ett samarbete med landstinget i den uppsökande verksamheten genom att ta fram ett bra komplement till hälsosamtalet. Kommunen ska

på prov erbjuda ett uppföljande samtal till kommuninvånare som fyller 80 år. Kommunen kan informera om vad vi kan göra för att ge äldre bättre tillvaro. Det kan vara att motivera till deltagande i det stora utbud av aktiviteter som finns, eller att informera om bostadsanpassning så att det blir tryggare och lättare att klara sig hemma. Vi vill också förmedla att kommunens äldreomsorg finns där om du skulle behöva det. En särskilt utsatt grupp är äldre vars partner har gått bort. Sorgen kan bidra till att man orkar mindre, att man isolerar sig hemma och blir mindre aktiv i allmänhet. I en sådan situation behövs ett socialt skyddsnät, här kan kommunens uppsökande verksamhet vara till hjälp.

Ett högre deltagande

I kommunen finns ett stort utbud och goda förutsättningar till att vara med på fysiska och kulturella aktiviteter, att själv vara delaktig i att utforma aktiviteter och att umgås med andra. Utmaningarna för kommunen handlar främst om att nå ut till alla med information och att motivera till deltagande.

Vi vet att fysisk aktivitet minskar ångest och oro, och sociala aktiviteter kan minska ensamheten. Men att delta i en aktivitet eller att ta sig till en träfflokal kan vara svårt, och om man redan känner sig ensam kan hindren kännas större. Även när det gäller fysisk aktivitet finns många upplevelser av hinder. Man kanske är ovan att träna eller röra sig, tror att besvären förvärras, att det skulle vara för sent att börja på äldre dar, eller att man måste träna hårt och länge för att det ska ge effekt.

Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden. Informationen ska vara tydlig och finnas på flera språk och i olika format. Kommunen kan också i sina olika roller bli bättre på att lotsa var och en vidare. Genom uppsökande verksamhet tillsammans med landstinget kan kommunen ge information om utbud av aktiviteter och mötesplatser och samtidigt försöka motivera till deltagande. Inom äldreomsorgen kan hemtjänstpersonalen, biståndshandläggare och dagverksamheten sprida information och uppmuntra. Ytterligare ett sätt att nå och stödja fler äldre kan vara att etablera äldrelotsar som finns på medborgarkontoren eller att utveckla medborgarkontorens utbud så att det bättre tillgodoser äldres behov.

Aktiviteter bör utformas så att förutsättningarna är goda för många att delta. Kommunens aktiviteter ska var öppna för alla och det ska inte kosta mycket att delta. Aktiviteterna bör främja nya relationer och gemenskap. Eftersom det blir vanligare att äldre bor kvar hemma behövs det aktiviteter i alla delar av kommunen och mötesplatser i fler delar av kommunen. Detta kan kommunen förverkliga genom samverkan med föreningar och bostadsbolag. Tillgängliga färdssätt gör det möjligt för fler, än dem som bor i närheten, att delta.

I kommunen finns stora möjligheter att vara aktiv. Äldre ska ha goda förutsättningar att delta i sociala, kulturella och fysiska aktiviteter. Kommunen ska arbeta för att äldre Botkyrkabor mår bra och håller sig friska längre.

- Kommunen ska underlätta för äldre att vistas i och ta sig till kommunens grönområden.
- Kommunen ska stötta initiativ från medborgarna i att erbjuda socialt stöd, eller att ordna aktiviteter för äldre inom äldreomsorgen. Kommunen ska arbeta för att volontärverksamheten ska öka.
- Kommunen vill ta fram ett komplement till landstingets hälsosamtal. Kommunen ska på prov erbjuda samtal till kommuninvånare som fyller 80 år.
- Kommunen ska förbättra informationen om utbudet av aktiviteter, mötesplatser och friluftsområden.
- Kommunen ska i sina olika roller bli bättre att på att lotsa äldre vidare till aktiviteter och mötesplatser, och motivera till deltagande.
- Aktiviteter ska utformas så att många kan delta.
- Kommunen ska arbeta för att det ska finnas aktiviteter och träffplatser i fler kommundelar genom samverkan med föreningar och bostadsbolag.

Antti

76 år. Född i Österbotten i Finland. Bor i en hyreslägenhet i Tullinge tillsammans med frun och två katter.

Antti var 25 år när han kom till Sverige för att arbeta. Han fick jobb på Alfa Laval och bosatte sig i Tullinge redan då. I Finland arbetade han med allehanda jordbrukssysslor på hemortens bondgårdar.

När han kom till Sverige kunde han inte svenska.

”Jag har aldrig gått någon kurs i svenska. Jag har lärt mig själv. Men jag har ju haft arbetskompisar som pratat svenska – även fast många var finnar.”

Frun har varit hemmafru och har aldrig riktigt lärt sig svenska.

Barnen, två pojkar och en dotter, kan finska eftersom det var hemmaspråket. Dottern bor nu i Malmö, men sönerna är kvar i Botkyrka. Antti har fem barnbarn. Han tycker att det är lite synd att bara tre av dem kan finska.

Antti tycker att hans svenska är hyfsat bra, men han är lite bekymrad inför framtiden.

”Jag kan prata och förstå svenska än. Men jag vet inte hur pass bra jag kan ha den kvar. Nu när jag har gått i pension umgås jag mest med andra finstalande. Men jag tittar mycket på svensk TV och läser svenska tidningar. Jag hoppas att det hjälper.”

Han tycker om sin trerummare som ligger en bit från pendeltågsstationen. Enda nackdelen är att det inte finns bastu.

Han känner sig inte särskilt ensam. Frun och barnen finns ju och så bor några goda vänner i trakten. Men han har inte så mycket kontakt med grannarna.

Antti är medlem i den lokala finska pensionärsföreningen och åker på gruppresor som föreningen arrangerar, till exempel kryssningar till Helsingfors. Då får han chansen att utöva sin stora passion: att dansa finsk tango.

Han säger att han mår bra, trots att läkaren menar att han borde äta mindre socker. Däremot har han börjat oroa sig för fruns minne och att hon ska utveckla demens. Det är mer och mer han som måste ta hand om hushållet, och frun, numera.

Han har ingen egen erfarenhet av den kommunala äldreomsorgen.

”Om jag eller frun skulle behöva anlita hemtjänst, hoppas jag att vi kan få hjälp på finska. Annars blir det nog svårt. Och så får personalen inte vara allergisk mot katter.”

Ett tryggt och tillgängligt boende

Är det någonstans vi alla ska kunna känna oss trygga så är det i vårt hem. Kommunen har ett bostadsförsörjningsansvar för alla kommuninvånare. Att planera bra bostäder och trygga, tillgängliga³ boendemiljöer för äldre är en fråga för kommunens generella boendepanering. Kommunen har också ett särskilt ansvar för de äldre som behöver särskilda boendeformer enligt socialtjänstlagen. Äldre vill bo på olika sätt och förutsättningarna ser olika ut. Det är en trygghet att veta att det finns en väl fungerande äldreomsorg om behovet skulle uppstå.

Var och en väljer sitt boende och planerar sin boendesituation, men kommunen måste skapa förutsättningar för att det ska finnas något att välja bland. Detta kan kommunen göra genom att ha äldre i åtanke vid renovering av bostäder och vid nybyggnation. Kommunen ska också medverka till och skapa förutsättningar till etablering av olika boendeformer riktade till äldre.

Hur bor äldre i Botkyrka?

Många äldre i Botkyrka flyttade till kommunen under 1960- och 70-talen då stora delar av dagens Botkyrka växte fram, och det är många som bor kvar i den bostad de flyttade till då. Drygt hälften i åldersgruppen 65 år och äldre bor i bostäder från 70-talet. I åldersgruppen 65–74 år bor ungefär hälften i villor och radhus. Högre upp i åldrarna är denna andel mindre.

Ekonomiska förutsättningar styr ofta valet av boende. En ekonomisk tröskel kan vara orsaken till att man bor kvar i nuvarande bostad i stället för att flytta till en mer lättkött och anpassad bostad. En stor andel äldre bor i miljonprogrammets bostäder i Hallunda, Alby, Fittja och Norsborg. Dessa bostäder har hiss men är i övrigt inte anpassade för äldre personer som har svårt att gå eller andra funktionsnedsättningar. Många vill bo kvar i sitt hem även när en försämrad hälsa ändrar förutsättningarna. Då kan det bli aktuellt med insatser för att öka tillgängligheten i det egna huset eller lägenheten för att man ska kunna bo kvar med en god livskvalitet.

Den äldre befolkningen växer och de allra flesta över 65 år bor inte på ett vård- och omsorgsboende eller annan särskild boendeform, utan befinner sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Därför är det viktigt att kommunen tänker på äldres behov vid renovering och nybyggnation. Detta gäller inte minst i den planerade förnyelsen av miljonprogrammen. Kommunen kan på olika sätt möjliggöra kvarboende för äldre.

Hur vill man som äldre bo?

Kvinnor ställer i regel högre krav på boendet än män. Gemensamt är dock önskemål om närhet till dagligvaruhandel, kommunikationer, primärvård och tillgänglig utemiljö. Generellt sett kan vi se att viljan att flytta ökar i det senare stadiet av livet. Det har ofta att göra med försämrad hälsa som innebär en flytt till en mindre och mer tillgänglig bostad, eller till ett vård- och omsorgsboende.

³ Tillgänglighet är ett begrepp som används för att beskriva hur pass väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för personer med funktionsnedsättning. Här ingår lokalernas utformning, tillgången till information och ett bra bemötande.

Bostadstillägg för pensionärer

Hos Pensionsmyndigheten kan du som är pensionär ansöka om bostadstillägg för din bostadskostnad. Detta kan du göra oavsett vilken typ av bostad du bor i.

Det har etablerats fler boendeformer för äldre på senare tid. Det gör att en flytt till ett vård- och omsorgsboende oftast inte är aktuellt så länge hemtjänst och hemsjukvård kan tillgodose medicinska och praktiska behov. Men man kan ändå känna sig otrygg och ensam, och då kan seniorboenden och trygghetsbostäder på den ordinarie bostadsmarknaden vara ett bra alternativ. I dessa typer av mellanboenden finns möjlighet till gemensamma aktiviteter och sociala kontakter. På så vis finns en förebyggande och hälsofrämjande funktion. Mellanboenden kan också avlasta trycket på vård- och omsorgsboenden när den äldres behov av vård inte är så stort, utan handlar om trygghet och fysisk boendemiljö.

Många äldre väljer att inte flytta. Att behöva flytta för varje ny krämpa som dyker upp är heller inte något som ska behövas. Är bostaden tillgänglig och väl fungerande är det ofta en bra lösning att bo kvar. För samboende personer är heller inte ensamhet och oro vanligen ett problem.

Ett anpassat hem

Får du svårt att röra dig kan det innebära att ditt hem behöver anpassas. Personer med funktionsnedsättning, däribland vissa äldre, kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att på så vis göra hemmet tillgängligt. Bidraget kan exempelvis användas till att ta bort trösklar, byta ut badkar mot duschplats eller att montera en rullstolsramp utomhus.

I Botkyrkas bostadsbestånd finns det generellt brister i tillgängligheten. Det innebär att utformningen av bostaden och bostadsmiljön kan begränsa hur vissa äldre kan röra sig i och använda bostaden. För att kunna skapa tillgängliga bostäder måste de som planerar och genomför ombyggnationerna förstå äldres begränsningar och vilka hinder de upplever i vardagen. Arkitektur, form och design ska fungera för alla. Tillgängliga bostäder och boendemiljöer är på så vis nödvändigt för vissa, samtidigt som det underlättar för många och gör vardagen bekväm för alla. Många av de hinder som begränsar boendemiljöns tillgänglighet är enkla att åtgärda, men enklast av allt är att göra rätt från början.

För att inte skapa fler hinder när de gamla tas bort ska kommunens upphandlingar ställa krav på tillgänglighet och universell utformning. Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar. Så kallade ”Passa på-åtgärder”⁴ är både kostnadseffektiva och leder till besparing av arbetstimmar.

Hjälp och trygghet i det egna hemmet

När du behöver hjälp från andra för att klara din vardag är det kommunens roll att erbjuda vård och omsorg. Men det innebär inte nödvändigtvis att du flyttar till ett vård- och omsorgsboende. Hemtjänsten ger omvårdnad och hjälp i ditt eget hem. Syftet är att den som vill ska kunna bo kvar hemma och få hjälp med det som är för tungt att göra

Kvinnofrid

Är du kvinna och utsatt för våld, kränkningar, hot eller övergrepp av någon i din närhet kan du kontakta kvinnorådgivningen i Botkyrka. Här kan du få praktiskt stöd och samtalsstöd både enskilt och i grupp.

⁴ Passa-på-principen är ett sätt att hålla nere kostnader. Vid nya inköp eller andra förändringar passar man på att förbättra tillgängligheten.

själv. Kommunen arbetar hela tiden för att hemtjänsten ska upplevas som trygg och tillförlitlig. Detta är viktigt för att kunna möta efterfrågan om att få vård och omsorg i det egna hemmet. Som ett komplement till hemtjänsten är kommunens mål att volontärverksamheten ska öka. Frivilliga krafter kan utgöra ett socialt stöd som skapar trygghet.

Är du äldre eller har en funktionsnedsättning kan du också få hjälp av Botkyrkafixaren. Botkyrkafixaren kan till exempel hjälpa till med att byta glödlampor, sätta upp och ta ned gardiner. Botkyrkafixaren är en service, men syftet är också förebyggande, att äldre inte ska ramla och skada sig. Skulle behovet av Botkyrkafixaren öka finns möjligheten att utöka denna funktion.

Tekniska lösningar och hjälpmedel

Utveckling av tekniska lösningar och hjälpmedel kan bidra till att äldre kommer att kunna klara sig bättre i sina hem. Oftast är det landstinget som erbjuder hjälpmedel som rollatorer och hörapparater. I kommunen finns en syn- och hörselinstruktör som hjälper kommuninvånare med hjälpmedel för syn och hörsel och informerar om sådant som kan underlätta vardagen. Det finns också tekniska lösningar för att skapa trygghet i hemmet. Som äldre i Botkyrka kan du få trygghetslarm. Larmet bär man med sig och om man skulle ramla, känna dig orolig eller bli akut sjuk, larmar man till kommunens personal som då kommer.

Efterfrågan på teknikstöd förväntas öka bland äldre. Det finns hjälpmedel som underlättar för personer med nedsatt minnes- och orienteringsförmåga att hålla reda på tiden och att planera sin dag. Det kan handla om påminnelser av olika slag, planeringskalendrar och mer avancerade elektroniska hjälpmedel. För närvarande provar äldre inom hemtjänsten att beställa matvaror hem till sig via en surfplatta, tillsammans med omsorgspersonalen. Även för anhöriga finns hjälpmedel som larmmattor och passagelarm.

Eftersom framtidens äldre kommer att vara mer teknikvana räknar vi i kommunen med att efterfrågan på teknikstöd i olika former av kommunikation kommer att öka. En mobil robot i hemmet kan underlätta kontakten med familjemedlemmar och vårdpersonal. Denna typ av teknikstöd för äldre och inom äldreomsorgen är ett område som ständigt utvecklas och bidrar till att äldre kan leva självständiga liv längre. Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utvecklingen som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för och ta initiativ till att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.

Olika boendeformer

I en kommun finns en mängd olika bostäder, vissa av dem är mer lämpliga för äldre än andra. Seniorboenden, trygghetsbostäder och bostadsrätter i en 55plus-förening är olika boendeformer på den vanliga bostadsmarknaden, men som vänder sig till en specifik målgrupp. Kommunen kan styra och påverka bostadsbeståndet tillsammans med exempelvis byggherrar och fastighetsägare. Vård- och omsorgsboenden är en särskild boendeform som kommunen har ansvar för att inrätta. Det är hos kommunen

du ansöker om att få plats på ett vård- och omsorgsboende. Kommunen har även ett antal servicelägenheter som innebär att du bor i en egen lägenhet och har tillgång till sjuksköterska, läkare och hemtjänst. En tendens är att efterfrågan på servicelägenheter minskar.

Seniorboenden och trygghetsbostäder

Vad som menas med seniorboende varierar. Oftast menar man en boendeform som riktar sig till personer över en viss ålder. Ibland är bostäderna tillgänglighetsanpassade och det finns ett visst serviceutbud. Det finns också bostäder och lägenheter som är anpassade och har bra förbindelser i närheten men som riktar sig till alla. I Tumba och Tullinge finns det 55plus-boenden som är bostadsrätter för personer som är 55 år och äldre. I dagsläget finns det också ett seniorboende med hyreslägenheter i Tullinge. Bostäderna är tillgänglighetsanpassade, har närhet till kommunikationer och det finns en möteslokal för de boende. Planer finns på att utöka antalet seniorboenden samtidigt som konceptet utvecklas ytterligare vad gäller trygghet, tillgänglighet och service.

Ett begrepp och en boendeform som etablerats på senare år är trygghetsbostäder. Enligt Boverkets definition är detta en boendeform som riktar sig till personer som är 70 år och äldre. I konceptet ingår bostadslägenheter, utrymme för de boendes måltider, hobby- och sällskapsrum och personal som dagligen kan hjälpa de boende på olika sätt. I trygghetsbostäder finns möjlighet att äta gemensamma måltider och delta i aktiviteter. I Botkyrka har vi ännu inga trygghetsbostäder, kommunen vill definiera och utveckla ett eget trygghetskoncept och satsar mycket på att etablera denna typ av mellanboende. Det är viktigt att det finns alternativ i boendebudet för äldre. Kommunen ska skapa förutsättningar och medverka till etablering av fler boendeformer för äldre.

För att utveckla dagens bostadsbestånd behöver bostadsmarknadens aktörer samarbeta. Det har visat sig att samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och bostadsbolag är lösningen för att få till stånd fler boendeformer. Samarbete kan bidra till att ett trygghetsboende kommer till stånd, exempelvis genom att en lämplig fastighet kompletteras med personal och service. Kommunen behöver också utveckla samarbetsformer för att ta emot initiativ från äldre medborgare och vägleda initiativen till verklighet. Äldre förväntas i högre utsträckning själva ta initiativ till att utveckla sitt boende efter egna idéer. Generellt sett hindrar höga boendekostnader i nyproduktionen äldre från att flytta till anpassade och mer tillgängliga bostäder. Här har bygg- och fastighetsbranschen det största ansvaret för att på olika sätt pressa kostnaderna.

Vård- och omsorgsboenden

För dig som behöver mer omsorg och trygghet, än vad som är möjligt att få i ditt eget hem, finns vård- och omsorgsboenden. I Sverige har antalet platser på vård- och omsorgsboenden minskat över tid. Ett vård- och omsorgsboende i dag skiljer sig från vad man förr kallade äldreboende och en hög ålder betyder inte en given plats. För att få flytta till ett vård- och omsorgsboende behöver du ansöka hos kommunen och få ett beslut om plats.

Det finns många faktorer som kan påverka det framtida behovet av vård- och omsorgsboenden: medicinteknik, forskning och utveckling inom demensvård, förebyggande och hälsofrämjande insatser och tillgången till fler mellanboenden för äldre. Men vi vet att det på sikt kommer att behövas fler vård- och omsorgsboenden. Samtidigt är vissa av kommunens lokaler gamla och behöver renoveras eller ersättas. Till exempel ska Tumba äldreboende avvecklas i sin nuvarande form. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017, och det kommer behövas fler vård- och omsorgsboenden med demensinriktning. Ett problem är brist på byggklar mark och det är viktigt att kommunens översiktsplan fångar upp behovet av vård- och omsorgsboenden. Detta behov ska finnas i åtanke i planer för hur Botkyrkas mark ska användas.

Den betydelsefulla närmiljön

Bostadens omgivning och närmiljö har stor betydelse för äldre. En förutsättning för att äldre ska kunna bo kvar och ha ett självständigt och aktivt liv är att omgivningen är tillgänglig. Det kan innebära närhet till kollektivtrafik, privat och offentlig service och att utomhusmiljön är lättframkomlig inom stadsdelen. Upplysta gångbanor och väl synliga skyltar ökar också tryggheten och tillgängligheten.

Kommunen har ansvar för att ta bort alla enkelt avhjälpna hinder på offentliga platser och i lokaler som allmänheten har tillträde till. Att avhjälpa hindren kan vara allt från att sätta in en rullstolsramp till att kontrastmarkera trappor. Oftast handlar det inte om några stora ombyggnationer. Vi ska se över tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser och rätta till bristerna. På så sätt förbättras den fysiska miljön för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Kommunen har som tillsynsmyndighet en viktig uppgift i att granska hur privata fastighetsägare följer kraven på tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Fungerande tillsyn är avgörande för att vi ska komma tillrätta med bristerna i den fysiska miljön. I denna roll kan och ska kommunen bli mycket bättre. Botkyrka kommun är ansluten till Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas som är ett verktyg för att underlätta arbetet med enkelt avhjälpna hinder. Tillgänglighetsdatabasen samlar besöksinformation om en plats eller lokals tillgänglighet. Via kommunens webbplats kan du ta del av informationen. Än så länge omfattar tillgänglighetsdatabasen bara lokaler där Botkyrka kommun bedriver verksamhet. Men tanken är att databasen i framtiden ska ha information även om andra lokaler och platser, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Botkyrka prioriterar att närmiljön är tillgänglig, men det är viktigt att man även enkelt kan ta sig mellan kommundelar. Att kunna röra sig mellan kommunens olika områden ger fler möjligheter och ett större utbud. Äldre som har svårt att resa med den vanliga kollektivtrafiken kan ansöka om färdtjänst hos kommunens medborgarkontor, men kommunen ska också arbeta för att förbättra de allmänna kommunikationerna. En etablering av en servicelinje skulle innebära en generell förbättring för gruppen äldre, och är därför något kommunen på sikt har ambitionen att införa.

Kommunen ska på olika vis möjliggöra ett bra boende och boendemiljö för äldre:

- Kommunen ska arbeta för fler alternativ i utbudet av boendeformer för äldre.
- Kommunen har ambitionen att definiera och utveckla ett eget trygghetskoncept för boendeformen trygghetsboende och ska arbeta för att trygghetsbostäder etableras i Botkyrka.
- Tumba äldreboende ska avvecklas i sin nuvarande form. Ett nytt vård- och omsorgsboende är planerat till 2017.
- Kommunen ska aktivt bevaka och dra nytta av utveckling av teknik och hjälpmedel som kan bidra till äldres självständighet och välmående. Kommunen ska vara öppen för, och ta initiativ till, att pröva nya tekniska lösningar och hjälpmedel.
- Kommande upphandlingar ska ställa krav på tillgänglighet och universell utformning.
- Tillgänglighetsperspektivet ska ingå som en naturlig del vid kommunens upprustning och nyinvesteringar
- Tillgängligheten i kommunens egna verksamheter och på allmänna platser ska ses över och bristerna ska rättas till
- Kommunen ska bli bättre på att granska hur privata fastighetsägare följer krav på tillgänglighet.
- Kommunens ambition är att tillgänglighetsdatabasen i framtiden ska ha information om fler lokaler och platser i kommunen, exempelvis promenadvägar och köpcentrum.

Meryem

70 år. Född i sydöstra Turkiet, nära Syrien. På Meryems pass står det "turk", men hon påpekar att hon är syrian. Hon kom till Sverige 1975 som religiös flykting tillsammans med maken och deras tre döttrar.

De bosatte sig vid sin ankomst i en hyreslägenhet i Alby men i dag bor Meryem i ett radhus i Norsborg tillsammans med sin make.

Hennes modersmål är syrianska. När hon kom till Sverige kunde hon inte ett ord svenska.

Meryem var analfabet men lärde sig att läsa och skriva på SFI. Hon tycker inte själv att hon kan svenska så bra. Hon umgås mest med andra syrianer och använder inte svenska dagligen.

När Meryem kom till Sverige hade hon aldrig förvärvsarbetat.

"I Turkiet var jag hemmafru och tog hand om hushållet, barnen och mina föräldrar. Väl i Sverige fick jag ett jobb på storkök. Diskade och städade."

Hon hade gärna arbetat med matlagning, är riktigt bra på det.

Maken har haft ett eget skomakeri och även jobbat på Scania. Han har lärt sig bra svenska.

De trivs i sitt radhus som har en liten trädgård, och har flera goda grannar att umgås med.

Deras fem barn och barnens familjer bor i närheten. De har åtta barnbarn, och hittills två barnbarnsbarn.

Meryem brukar känna sig ensam ibland, trots att släkt och vänner finns i närheten.

"Jag tror att jag skulle känt mig mindre ensam om vi hade bott kvar i hemlandet. Där skulle jag ha tagit hand om barnbarn och barnbarnsbarn. Här i Sverige sätts de på dagis i stället."

Barnbarn och barnbarnsbarn och kyrkan är hennes största intressen i livet.

Hon känner sig ganska frisk, är bara lite trött i benen då och då. Maken däremot har hjärtproblem. Barnen hjälper till att sköta läkar- och sjukhuskontakterna. Det kan vara svårt med vårdterminologin. Ibland bokar personalen på vårdcentralen en auktoriserad tolk.

Meryem önskar att hon och maken kan fortsätta att klara sig själva när de blir äldre. Men om nödvändigt kan hon acceptera kommunal omsorg, eftersom barnen har mycket annat att göra.

"Men för att jag ska vilja ta emot kommunens hjälp måste jag kunna förstå personalen, och de mig. Så man borde kunna få hjälp på sitt eget språk."

Och så ska man ta hänsyn till religionen.

"Om jag var tvungen att flytta till ett äldreboende skulle jag vilja att prästen kom dit regelbundet – minst en gång i veckan."

En god omsorg

När vi blir äldre kan vi komma till en punkt då vi behöver hjälp från andra för att klara oss i vår vardag. Vid detta steg i livet är det kommunens roll att erbjuda en god omsorg. Hjälpen kan se olika ut och anpassas efter var och ens behov. Äldreomsorgen utgår ifrån den nationella värdegrunden och kommunens arbete handlar om att omsätta värdegrunden i praktiken:

Alla som får äldreomsorg ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Det handlar om självbestämmande, trygghet, meningsfullhet, integritet och delaktighet samt att få ett gott bemötande och insatser av god kvalitet.

Vi lever allt längre och har fler friska år i livet, men också fler sjuka år. På sikt kommer personer som är 65 år och äldre utgöra en större andel av kommunens befolkning. Vi kan hålla oss friska längre, men med tiden kommer många att behöva vård. Kvaliteten på vården är viktig för dagens och framtidens äldre. Många anser att det är viktigare att vården är bra än att den är nära. Samtidigt vill många gärna få vård i sin egen bostad. Framtidens behov av äldreomsorg kommer att påverkas av forskning inom medicin, hälsa och omsorg, och av förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Att få äldreomsorg

När man som äldre har svårt att klara sin vardag har man rätt att få stöd från kommunen. Detta är en rättighet som styrs av socialtjänstlagen. För att få stöd i form av äldreomsorg kan du ansöka om detta hos kommunen, både skriftligt och muntligt. Även anhöriga kan ta initiativ till en ansökan. När kommunen får in en ansökan görs en utredning av en handläggare och sedan fattas beslut om stödinsatser. Behovet ska styra bedömningen av vilken hjälp den äldre får. När beslutet är fattat informeras den äldre. Det är viktigt att motivera målet med stödinsatserna. Insatserna ska inte ta över det personen kan göra själv. Detta är ett centralt förhållningssätt inom hela äldreomsorgen.

Äldreomsorgen ska ge äldre människor möjlighet att vara självständiga, trygga och ha en meningsfull tillvaro. Äldreomsorgen drivs i olika former för att möta äldre människors olika behov av stöd. Genom hemtjänsten kan man få service och omvårdnad i sitt hem, men det finns också insatser för att stimulera social kontakt och aktivering. På vård- och omsorgsboendet hyr man en lägenhet eller ett rum och har tillgång till omsorg och tillsyn dygnet runt. På boendet finns omvårdnadspersonal, tillgång till sjuksköterska dygnet runt och en läkare som är knuten till boendet. En dietist arbetar med samtliga vård- och omsorgsboenden tillsammans med sjuksköterskan och omsorgspersonalen. Sjukgymnast och arbetsterapeut arbetar för att ge individen förutsättningar till att förbättra och behålla förmågor.

Alla som beviljas äldreomsorg får en personlig kontaktman. Kontaktmannen ser till att den äldre får den hjälp som hon eller han behöver. Tillsammans skriver kontaktmannen och den äldre en genomförandeplan där de kommer överens om på vilket sätt personen ska få hjälpen och stödet, utgångspunkten är behoven och önskemålen. Kontaktmannaskapet ska vara tydligt och kontaktmannen välkänd för både den äldre och den äldres närmaste anhöriga. Med tiden kan behoven förändras och för att den

Äldre ska få rätt hjälp och stöd ska beslut om insatser följas upp kontinuerligt. Samverkan mellan de olika professionerna inom äldreomsorgen bidrar till att den äldre får hjälp efter behov, på bästa sätt och i rätt tid.

Kommunen ska kunna erbjuda ett antal serviceinsatser utan biståndsbeslut genom att den äldre får en viss mängd tid som han eller hon kan disponera själv. På så vis kan den äldre välja mellan olika serviceinsatser efter önskemål. Detta är ett utvecklingsområde inom biståndsbedömningen och hemtjänsten, och som kommer att öka valfriheten för äldre.

Som vår nuvarande lagstiftning ser ut är det kommunen som beslutar vilken hjälp och stöd som beviljas till äldre. I takt med att samhället förändras kan kommunens beslutande roll just i detta avseende komma att tonas ned.

I omsorgen möts vi och våra olika behov

En god omsorg är att kunna möta individens behov på bästa sätt. Alla är olika och inom äldreomsorgen finns individer med varierande härkomst, hälsotillstånd, intressen och anspråk. Det ställer krav på hur en efterfrågad, utökad valfrihet ska tillgodoseas. En viktig utmaning inom omsorgen är att tillgodose självbestämmande och inflytande. I omsorgen möts vi och våra olika behov och arbetet för att möta dessa behov gör omsorgen intressant och mångfasetterad.

Demens

Demens är ett samlingsbegrepp för olika demenssjukdomar som drabbar hjärnan. Med hög ålder ökar risken för demenssjukdom, så med ökad medellivslängd blir demens vanligare. Följden är ett ökat behov av platser på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning och tendensen är fortsatt ökning. Vård- och omsorgsboenden med demensinriktning är till för personer med demensdiagnos och omvårdnaden ska vara anpassad till behovet hos den drabbade. Framsteg inom att diagnostisera och behandla demens kan påverka behovet av omsorg framöver till personer med demenssjukdom. Det vi vet i dag är att förebyggande åtgärder kan påverka utvecklingen. Kommunen följer utvecklingen och ska ta fram en demensstrategi för att kunna ge bra stöd när fler äldre drabbas av demens.

Kommunen har tillsammans med landstinget utarbetat ett lokalt gemensamt vårdprogram för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt, samt stöd till deras närstående. Programmet ger en samlad beskrivning av hälso- och sjukvård och omsorg för personer med demenssjukdom. Demensarbetet inom äldreomsorgen handlar i stor utsträckning om att möta personer med demenssjukdom på ett bra sätt och om samverkan över gränser. En demenssjuksköterska stödjer den sjuke och utbildar och stöttar anhöriga och personal. På alla demensavdelningar finns demenscoacher och hemtjänstpersonal ska också få utbildning. Den som drabbas av demenssjukdom kommer med tiden förlora olika förmågor, den kulturella aspekten och den språkliga förmågan är viktiga i sammanhanget. Många äldre har ett annat modersmål än svenska och då är det viktigt med personal som kan ens modersmål och förstår den äldre.

Dagverksamhet är en beslutad hjälpinsats riktad till äldre. Det finns både social dagverksamhet och dagverksamhet för äldre med demenssjukdom. Dagverksamheten ger stöd att komma ut, träffa andra och vara med i olika aktiviteter. Syftet är att bryta ensamhet och hjälpa deltagaren att behålla fysiska och sociala förmågor. Deltagaren är själv med och utformar dagen och kan vara med på aktiviteter som gymnastik, promenader eller frågesport. Det finns ett ökat behov av dagverksamhet för äldre med demenssjukdom och även från anhöriga till personer med demenssjukdom finns en ökad efterfrågan. Därför ska dagverksamheten för personer med demenssjukdom utökas och bli mer flexibel kring öppettider för att kunna tillmötesgå olika individers behov. Vid behov ska det finnas dagverksamhet på helgen.

En interkulturell omsorg och finskt förvaltningsområde

Kommunen har undersökt uppfattningar och önskemål om kommunens äldreomsorg bland finsktalande pensionärer och andra äldre med utländsk bakgrund. Av undersökningarna framgår att äldreomsorgen i framtiden behöver ha avdelningar med språkliga och kulturella inriktningar på vård- och omsorgsboenden. Kommunen behöver också kunna erbjuda information om äldreomsorgen på andra språk än svenska. Ansökningar till vård- och omsorgsboenden från äldre med utländsk bakgrund ökar. Tidigare har man i större utsträckning vårdat sina nära i hemmet men här ser vi en förändring. På kommande vård- och omsorgsboenden ska fler platser med språk- och kulturinriktning planeras. Ungefär en tredjedel av platserna på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning ska planeras för personer med utländsk bakgrund. Inom hemtjänsten ska kommunen i högre utsträckning matcha personalens och den äldres språk.

Botkyrka kommun ingår i det finska förvaltningsområdet och har därmed särskilt ansvar för att värna om det finska språket och kulturen, och ska kunna erbjuda äldreomsorg helt eller delvis på finska⁵. I dag har kommunen en avdelning för finsktalande personer med demenssjukdom. Det finns ett uttalat intresse bland den finsktalande äldre kommunbefolkningen att få tillgång till vård- och omsorgsboenden med finsk inriktning. Ambitionerna inom finskt förvaltningsområde är höga och förutsättningarna är goda. I Botkyrka finns många finsktalande pensionärer men det finns också många finskspråkiga bland omsorgspersonalen.

Delaktighet och inflytande

För att vi i kommunen ska kunna göra rätt saker för de äldre inom äldreomsorgen är det viktigt att vi frågar och lyssnar på vad de äldre vill. Vård- och omsorgsboendet är de boendes hem. I detta stadium av livet är beroendet av andra större och självständigheten mindre. Kommunen har här ett stort ansvar och det ska förvaltas väl. Vad som gör att man trivs och känner sig trygg i sitt hem varierar, och därför är kommunen angelägen om att få höra de boendes tankar och synpunkter. Kommunen ska möjliggöra detta genom att skapa forum för inflytande och delaktighet på vård- och

⁵ Den första januari 2010 fick Sverige en ny lag som ska stärka landets fem erkända nationella minoriteter och deras språk (Regeringens prop. 2008/09:158). I samband med detta blev ett antal kommuner, landsting och regioner förvaltningsområden för samiska, meänkieli och finska. Botkyrka är en av de utvalda kommunerna att ingå i det finska förvaltningsområdet.

omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.

Det är genom genomförandeplanen du kan vara delaktig i hur dina stödinsatser genomförs inom äldreomsorgen. Arbetet med genomförandeplanen är högt prioriterat. Äldre inom omsorgen och alla övriga kommuninvånare kan lämna synpunkter på kommunens verksamhet på webbplatsen, via synpunktskort, genom att ringa eller skriva brev. Detta är ett sätt för kommunen att få reda på vad medborgarna upplever är bra eller inte alls bra. Synpunkterna kan sedan användas till att förbättra verksamheten.

Kommunen samverkar med pensionärsföreningar genom kommunala pensionärsrådet (KPR). Pensionärsrådet består av politiker och representanter från pensionärsföreningar och för dialog om kommunaktuella frågor. KPR är rådgivande till andra kommunala organ och ska få möjlighet att påverka den kommunala verksamhetens innehåll och utformning.

Digital teknik ger möjlighet till nya former för delaktighet bortom de traditionella forumen. En grundläggande förutsättning för medborgares delaktighet och inflytande är att det finns information om kommunens verksamheter, tjänster och planer. Informationen ska vara lättillgänglig, tydlig, aktuell och finnas på olika språk och i olika format.

Stöd till anhöriga

Anhörigstöd finns för att förebygga ohälsa hos anhöriga genom att synliggöra deras situation. Anhörigstödet är till för dig som stödjer en närstående, exempelvis genom att vårda din partner i hemmet, genom att stödja din förälder som är sjuk eller stötta din närstående som flyttat till ett vård- och omsorgsboende. Stödet är individuellt utifrån behov och önskemål men sker både individuellt och i grupp. Exempel på stöd är vägledning, stödsamtal, information och som komplement finns nätbaserat stöd. Kommunen vill hitta sätt att öka användandet av nätbaserat stöd. Det finns även ett indirekt stöd till anhöriga i form av korttidsboende, växelvård, dagverksamhet och avlösning i hemmet. Korttidsboende innebär att personen i behov av omsorg får en tillfällig plats på ett vård- och omsorgsboende. Som anhörig har du rätt att ansöka om bistånd för egen del. Kommunen ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Mat och näring

Maten och måltiden är betydelsefull för hälsan och välbefinnandet, och en central del av omsorgen. En näringsrik kost bidrar till att man behåller hälsan och återhämtar sig efter sjukdom. Förutom att maten är näringsrik och av god kvalitet, spelar måltiden en viktig roll som källa till sociala kontakter. Måltiden ska vara en stund att se fram emot och maten omväxlande, samt tillagad och serverad med omsorg. Det är också viktigt att måltidsmiljön är behaglig.

I kommunen försöker vi i möjligaste mån anpassa måltiden efter de äldres önskemål och behov. Många mår bra av att äta mat från en bekant matkultur. De som får mat via hemtjänsten har på olika sätt valmöjlighet kring maten. Många vill också ha sällskap

vid måltiden. Att tillgodose detta behov bland ensamboende äldre är något kommunen ska verka för. Maten tillagas med få undantag i kommunens egna kök vilket gör det möjligt för oss att säkerställa att maten håller god kvalitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska vi i kommunen sträva efter att det ska finnas tillagningskök. Två gånger per år utvärderas maten av dem som äter den. Genom att vara noga med kvaliteten, lyssna på de äldre som äter maten och göra dem delaktiga ska vi erbjuda god, näringsriktig mat och en behaglig måltidsmiljö.

Kvalitetsarbete

Kommunens uppgift att bedriva en god omsorg innebär kvalitetsarbete på flera sätt och nivåer. Våra värdighetsgarantier har sin utgångspunkt i Socialstyrelsens nationella värdegrund för äldreomsorgen och ska leva upp till varje människas behov av självbestämmande, integritet, trygghet, välbefinnande och ett gott bemötande. Värdighetsgarantierna visar vad som är kvalitet inom våra verksamheter och ska tydliggöra vad du som kommuninvånare kan förvänta dig av äldreomsorgen. Att ha möjlighet att delta i aktiviteter, att vara så frisk som möjligt och att möta personal som förstår ens behov och ger vård och omsorg därefter, är exempel på sådant kommunen strävar efter. Hela tiden pågår arbete med att följa upp och förbättra kvaliteten, bland annat genom internkontroller och analys av brukarundersökningar.

Arbetet inom äldreomsorgen ställer höga krav på personalens kompetens. Olika utbildningsinsatser görs som en del i arbetet att ge varje individ en god omsorg. Vård- och omsorgsnämndens kompetensförsörjningsstrategi anger mål och riktning för vad vi behöver kunna. För omsorgspersonalen är målet en fullgjord gymnasieutbildning motsvarande vård- och omsorgsprogrammet. Tekniska lösningar och hjälpmedel i omsorgsarbetet utvecklas ständigt. Att dra nytta av denna utveckling är nödvändigt då trycket på äldreomsorgen ökar. Genom att i större utsträckning använda oss av ny teknik hoppas vi i kommunen kunna frigöra mer tid till omvårdnad. Inom äldreomsorgen arbetar många människor och behovet av personal kommer att vara stort även i framtiden. Äldreomsorgen ska vara både en god vård och omsorg och en attraktiv arbetsplats. Detta ska locka fler att vilja arbeta inom äldreomsorgen.

Genom förebyggande arbete, stimulans och innehåll i vardagen kan vi öka välbefinnandet bland äldre. På vård- och omsorgsboenden görs riskbedömningar av ett team bestående av hälso- och sjukvårdspersonal, enhetschef och omvårdnadspersonal. Teamet bedömer om det finns risk för att den boende kan falla, bli undernärdd, få trycksår eller försämrad munhälsa, för att kunna sätta in förebyggande åtgärder. Detta tänk finns även inom hemtjänsten där personalen är observant på förändringar hos den äldre. Felmedicinering kan orsaka sjukdomar och skador. Felmedicinering kan exempelvis handla om olämpliga kombinationer av läkemedel eller för mycket mediciner. För att undvika felmedicinering görs läkemedelsgenomgångar på kommunens vård- och omsorgsboenden minst en gång per år. Läkemedelsgenomgångarna utförs av läkare som kommunen har avtal med. För att göra bättre och mer omfattande läkemedelsgenomgångar samarbetar kommunen med apoteken.

Lex Sarah och Lex Maria

Alla som arbetar inom äldreomsorgen är skyldiga att rapportera och utreda om vi ser brister eller missförhållanden och om det sker vårdskador. Åtgärder ska vidtas och vi ska förebygga så att det inte händer igen.

På vård- och omsorgsboenden ska det vara lätt att delta i aktiviteter och att få stimulans, men förutsättningarna är olika bland de äldre. Ofta krävs det att aktiviteten äger rum på eller i anslutning till boendet. På varje vård- och omsorgsboende finns kulturombud som utvecklar och skapar aktivitetsformer. Det finns både återkommande och nya kultur- och hälsoaktiviteter. Varje dag finns det någon aktivitet, om än i det lilla. Ofta är dessa aktiviteter de mest betydelsefulla för den boende. Genom att utrusta vård- och omsorgsboendena med några enkla redskap ska vi möjliggöra spontan fysisk aktivitet. På kommande vård- och omsorgsboenden ska det finnas funktioner som ökar välbefinnandet, exempelvis möjligheten att ta ett varmt bad. Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i äldres vardag. Alla som bor på vård- och omsorgsboendena ska ha möjlighet att få existentiella behov tillgodosedda och att utöva sin religion.

En god omsorg består av många delar. I detta kapitel har vi beskrivit en del av de komponenter som utgör äldreomsorgens verksamhet, samtidigt som vi blickar framåt. Vi ska ge varje individ en god omsorg och vi ska ge anhöriga ett bra stöd.

- Kommunen ska kunna erbjuda ett antal serviceinsatser utan biståndsbeslut genom att den äldre får en viss mängd tid som han eller hon kan disponera själv.
- Kommunen ska ta fram en demensstrategi för att kunna ge bra stöd när fler äldre drabbas av demens.
- Dagverksamheten för personer med demenssjukdom ska utöka och bli mer flexibel kring öppettider.
- Verksamheten på våra vård- och omsorgsboenden ska planeras utifrån behov av språk- och kulturinriktning. Ungefär en tredjedel av platserna på vård- och omsorgsboenden med demensinriktning ska planeras för personer med utländsk bakgrund.
- Personalens språkkunskaper ska i möjligaste mån matchas med de äldres språk inom äldreomsorgens olika verksamheter.
- Kommunen ska möjliggöra delaktighet och inflytande på vård- och omsorgsboenden. Brukarråd som forum för inflytande ska utvecklas och bli bättre inom äldreomsorgen.
- Kommunen ska fortsätta att stärka personalens kompetens inom olika områden.
- Kommunen vill hitta sätt att utöka det nätbaserade anhörigstödet och ska arbeta för att anhörigperspektivet ska finnas med i alla verksamheter inom äldreomsorgen.
- Kommunen ska på olika sätt fortsätta arbeta för att stimulera till meningsfulla aktiviteter i de äldres vardag.

Lika och olika

Dagens äldre, såsom Margit, Antti och Meryem, har många olikheter men också många saker gemensamt. De trivs i sina bostadsområden och vill helst inte flytta. Alla önskar sig gemenskap och vill bli behandlade som individer utifrån sina behov, önskemål, kulturella preferenser, religion, språk och hälsa. Alla vill förbli friska och gärna kunna bo hemma. Å andra sidan vill man inte vara ensam och isolerad. Alla vill känna sig trygga.

Och visst kan vi vara tämligen säkra på att även framtidens äldre har liknande tankar och krav – oavsett vilken bakgrund de har!

Det är en utmaning för kommunen att bemöta allt det individuella. En långsiktig plan – äldreplan – är ett viktigt steg för att klara av detta på bästa möjliga sätt.

Vill du veta mer?

Hänvisningar (webbsidor, broschyrer och annan eventuell litteratur)

Kontaktcenter (telefonnummer etc.)

2014-03-11

Dnr von/2011:168

Referens
Clara HanssonMottagare
Se sändlista i följbrev

Bakgrund till äldreplanen

Den äldre befolkningen i Botkyrka

Botkyrka har en ung befolkning men andelen och antalet äldre personer ökar i vår kommun. Fram till år 2020 rör vi oss mot en relativt kraftig ökning av personer i åldrarna 65-79 år. Därefter övergår denna ökning till ålderskategorin 80 år och äldre. Ytterligare en tendens är en tydlig men tillfällig ökning av gruppen 90 år och äldre fram till cirka 2015.

Bland personer 65 år och äldre i Botkyrka har mer än en tredjedel utländsk bakgrund. Bland personer 55 till 64 år har nästan hälften utländsk bakgrund. Det innebär att många av framtidens äldre kommer att ha rötter i andra länder. Bland Botkyrkas pensionärer kommer många idag ifrån Finland, Turkiet och forna Jugoslavien och även framöver kommer många äldre att ha rötter i dessa länder. Vi ser på sikt en ökning av antalet äldre från Irak, Polen, Chile och Syrien. Detta kommer sammantaget att ställa krav på en kommun med språklig och kulturell kompetens inom verksamheter riktade till äldre.

Allt fler äldre uppger att de har ett socialt nätverk, deltar i olika aktiviteter och har tillgång till ett personligt stöd. Dock upplever förhållandevis många personer ensamhet vilket kan ha konsekvenser för hälsa, livskvalitet och levnadsvanor. Socioekonomiska skillnader i hälsa kvarstår och ibland ökar i de äldre åldrarna. Känslor av lätt eller svår ångslan, oro och ångest är relativt vanligt. Tre av tio i åldrarna 65 år och äldre upplever dessa känslor i varierande grad. Problemet ökar med åldern samtidigt som fler kvinnor än män upplever dessa känslor. Kvinnor deltar i större utsträckning än män i aktiviteter tillsammans med andra medan fler kvinnor än män är stillasittande.

Medellivslängden har ökat och förväntas också fortsätta öka. Främst är det friska år som vi förlänger livet med men det tillkommer också år med inslag av sjukdom och funktionsnedsättning. Med hög ålder ökar risken för demenssjukdom; det finns ett samband mellan ökad medellivslängd och förekomsten av demens. Följden är ett ökat behov av vård- och omsorgsboenden med demensinriktning och tendensen är fortsatt ökning. Kvalitén på

2014-03-11

Dnr von/2011:168

vården är viktig för dagens och framtidens äldre. Många anser att det är viktigare att vården är bra än att den är nära. Samtidigt vill många i möjligaste mån ha vård i sin egen bostad. Inom äldreomsorgen finns, och kommer att finnas, individer med varierande härkomst, hälsotillstånd, intressen och anspråk.

Äldre vill i stor utsträckning bo kvar hemma. Äldres vilja att bo kvar hemma ställer krav på bostäder och närmiljö. Fallolyckor bland äldre är ett växande folkhälsoproblem och kan endast delvis förklaras av att fler blir äldre. Framst är det äldre kvinnor som drabbas. Den vanligaste olycksplatsen är hemmet som en följd av lösa sladdar, hala golv och lösa mattor. Fallolyckor i hemmet förorsakas även av att den äldre balanserar på en stol/pall/stege i samband med exempelvis byte av gardiner eller glödlampa. Den näst vanligaste olycksplatsen är utomhus och företrädesvis under vintertid. Den fysiska miljön är en orsak till fallolyckorna som sker utomhus. Risken för att falla skapar rädsla vilket hindrar många personer från att gå ut och röra på sig. Konsekvenserna blir ökad isolering, försämrad fysisk prestationsförmåga och ett påskyndat åldrande. Samtidigt är fysisk aktivitet det effektivaste sättet att undvika och klara ett fall.

Allt fler av framtidens pensionärer kommer att vara mer teknikvana och ha fler kanaler för att söka information och kommunicera genom, men inställningen till tekniska lösningar varierar. Utvecklingen mot en större och mer mångskiftande äldre befolkning ställer krav på större delaktighet kring hur våra gemensamma resurser ska användas. Hur den framtida äldre befolkningen ser ut, agerar och vilka behov som uppstår kommer att påverka kommunens verksamhet. Kommunen behöver vara rustad för att möta framtidens kända och okända behov, och service och insatser kommer att behöva ändras över tid.

Metod och tillvägagångssätt

Kommunstyrelsen gav, i september 2012, vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att samordna arbetet med äldreplanen. Vård- och omsorgsförvaltningen har ansvarat för att bereda planen fram till beslut. Organisationen kring framtagandet av äldreplanen består av två styrgrupper – en politisk och en bestående av tjänstemän –, en projektgrupp bestående av förvaltningsrepresentanter, samt två referensgrupper i form av olika pensionärsorganisationer.

I den politiska styrgruppen ingår:
Gabriel Melki (S)
Kia Hjelte (M)
Berit Larsson (S)

2014-03-11

Dnr von/2011:168

Eva Martin (MP)
Stig Bjernerup (FP)
Mattias Olsson (V)

Följande förvaltningar är representerade i projektgruppen:

- Vård- och omsorgsförvaltningen
- Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Kultur- och fritidsförvaltningen
- Kommunledningsförvaltningen
- Socialförvaltningen

Det underlag projektgruppen har tagit fram har fortlöpande diskuterats i båda styrgrupperna. Ett antal fokusområden som bedömts som centrala i kommunens arbete i relation till äldre botkyrkabor. Dessa områden är aktiviteter och mötesplatser, ett tryggt och tillgängligt boende och en god omsorg. Äldreplanen är framtagen ur ett medborgarperspektiv och riktar sig till medborgaren. I samband med framtagandet av äldreplanen har vi samrått med pensionärsföreningar och föreningar som har verksamhet riktad till äldre i form av de två referensgrupperna. Den ena referensgruppen utgörs av kommunala pensionärsrådet (KPR). Den andra referensgruppen består av föreningar som har verksamhet riktad till äldre. En grafisk utformning av äldreplanen kommer att göras efter remissförfarandet. Planen kommer att översättas till de vanligaste språken bland äldre botkyrkabor och kommer att distribueras exempelvis till medborgarkontor, föreningar, vårdcentraler och kommunala mötesplatser.

Anne Lundkvist
Vård- och omsorgschef

Tumba Tennis etablering av ny tennishall (KF/2014:80)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden avsätter och beviljar Tumba tennisklubb femhundra tusen (500 000) kr i anläggningsbidrag.

Kultur- och fritidsnämnden tillstyrker att kommunen lämnar ett borgensåtagande till Tumba tennisklubb och därför lämnar nämnden följande förslag till kommunfullmäktige:

Kommunen går i borgen för Tumba tennisklubbs förpliktelser enligt hyreskontrakt mellan tennisklubben och KF fastigheter. Borgensåtagandet ska dock begränsas till avtalad hyrestid om maximalt femton (15) år.

Kommunen går i borgen för Tumba tennisklubbs lån om maximalt en miljon (1 000 000) kr avseende inköp av inredning och inventarier till nya tennishallen.

Sammanfattning

Tumba tennisklubb har kommit in med en ansökan om att etablera en tennishall i Tumba. Denna tennishall ska ersätta den gamla i Pelletäppan som stängdes sommaren 2012 eftersom denna hade påtagliga brister i arbetsmiljö och säkerhet. Den nya anläggningen byggs i samverkan med KF fastigheter ovanpå en kommande COOP butik. Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på ansökan från Tumba tennisklubb om att etablera en ny tennishall i Tumba. Det anläggningsbidrag till tennisklubben som kultur- och fritidsnämnden ansvarar för ligger på en rimlig nivå i ansökan och bör skrivas in i flerårsplanen.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelsen 2014-04-15

2014-04-15

Dnr KF/2014:80

Referens

Linus Söderling

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden

Förslag till beslut om stöd till Tumba Tennis etablering av ny tennishall

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden avsätter och beviljar Tumba tennisklubb femhundra tusen (500 000) kr i anläggningsbidrag.

Kultur och fritidsnämnden tillstyrker att kommunen lämnar ett borgensåtagande till Tumba tennisklubb och därför lämnar nämnden följande förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunen går i borgen för Tumba tennisklubbs förpliktelser enligt hyreskontrakt mellan tennisklubben och KF fastigheter. Borgensåtagandet ska dock begränsas till avtalad hyrestid om maximalt femton (15) år.
2. Kommunen går i borgen för Tumba tennisklubbs lån om maximalt en miljon (1 000 000) kr avseende inköp av inredning och inventarier till nya tennishallen.

Sammanfattning

Tumba Tennisklubb har kommit in med en ansökan om att etablera en tennishall i Tumba. Denna tennishall ska ersätta den gamla i Pelletäppan som stängdes sommaren 2012 eftersom denna hade påtagliga brister i arbetsmiljö och säkerhet. Den nya anläggningen byggs i samverkan med KF fastigheter ovanpå en kommande COOP butik. Kultur och fritidsnämnden ser positivt på ansökan från Tumba tennisklubb om att etablera en ny tennishall i Tumba. Det anläggningsbidrag till tennisklubben som kultur och fritidsnämnden ansvarar för ligger på en rimlig nivå i ansökan och bör skrivas in i flerårsplanen.

Ärende

Bakgrund

Kultur- och fritidsförvaltningen har under lång tid fört en dialog med Tumba Tennisklubb om föreningens anläggningsbehov. Under perioden 2008-2011 var dialogen inriktad på renoveringsbehov av tennisanläggningen i Pelletäppan. År 2012 genomförde extern part på förvaltningens uppdrag besiktning av hallen. Besiktningen visade på så omfattande brister i säkerhet och arbetsmiljö att kul-

2014-04-15

Dnr KF/2014:80

tur- och fritidsförvaltningen, i samråd med föreningen, beslutade att hallen skulle stängas för all verksamhet från och med 1 juni 2012. Till följd av Pelletäppans stängning minskade antalet inomhusbanor i kommunen från 9 till 5 banor, dvs. en minskning med 44 %.

Tumba tennisklubb har sedan stängningen av Pelletäppan bedrivit verksamhet i reducerad skala i alternativa lokaler som inte varit optimala för tennis. Samtidigt har föreningens styrelse fört dialog med KF fastigheter kring en etablering en ny tennishall ovanpå en planerad Coop butik i Tumba. Mot bakgrund av nämnda förhållande har Tumba tennisklubb nu ansökt om ekonomiskt stöd av Botkyrka kommun för att etablera en ny tennishall i Tumba.

Kultur och fritidsförvaltningens motivering

Kultur och fritidsförvaltningen tog under år 2013 fram en rapport, ”Vägval för tennis”, som redogjorde för tennisens nuläge och framtidsutsikter lokalt, regionalt och nationellt. I rapporten konstateras att tennisen är en av de största idrotterna i kommunen och att tennisen har stort värde för såväl barn och unga (via föreningsidrotten) som vuxna motionärer. Det noterades också att det finns ett stort intresse för att spela tennis regionalt, något som inte har kunnat tillfredsställas inom ramen för befintliga anläggningar, vilket har skapat köer till tennisanläggningarna i hela regionen.

I ”Vägval för tennis” konstateras att Tumba tennisklubb är en välskött förening som bedrivit framgångsrik bredd- och elitverksamhet i stor omfattning (c:a 450 medlemmar) fram till stängningen av hallen i Pelletäppan.

Den nya tennishallen som beskrivs i tennisklubbens ansökan skulle bli unik och fylla en viktig funktion som mötesplats och idrottslokal för racketsport, något som efterfrågas av många kommuninvånare. Den centrala placeringen och de förbättrade kollektiva förbindelserna till den nya anläggningen i Tumba skulle innebära ökad tillgänglighet och trygghet, vilket är positivt – inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv.

Kultur och fritidsnämnden anser att det är rimligt nämnden beviljar tennisklubben ett årligt anläggningsbidrag i storleksordningen 500 000 kr. En omvärldsanalys visar att beloppet ligger väl i nivå med vad kommuner med jämförbar storlek lämnar i bidrag till tennisklubbar för drift av anläggningar (med likartade förutsättningar som den planerade tennishallen i Tumba).

Ansökan om anläggningsbidrag bör ske i enlighet med kriterierna för anläggningsbidrag i Botkyrka som fastställdes av kultur och fritidsnämnden 2014 (se

2014-04-15

Dnr KF/2014:80

KF/2013:188). Kultur och fritidsnämnden har för avsikt att äska pengar för merkostnaderna i flerårsplanen, vilket innebär 400 000 kr eftersom tennisklubben har ett befintligt anläggningsbidrag på 100 000 kr.

Kultur och fritidsnämnden har emellertid inte mandat att besluta i frågan om de borgensåtaganden som Tumba tennisklubb begär. Frågan hänvisas därför till kommunfullmäktige, med en rekommendation från kultur och fritidsnämnden om att bevilja borgensåtagandena i enlighet med tennisklubbens ansökan.

I ansökan redovisas den nuvarande situationen beträffande ägande, arrende, avveckling och betalningsansvar för lån som gäller Pelletäppans tennishall. Även på nu uppräknade områden begär tennisklubben stöd av kommunen. Kultur och fritidsnämnden saknar emellertid mandat för att fatta beslut i nu aktuella frågor. Däremot konstaterar nämnden att en lösning av ekonomi och ansvar för Pelletäppans tennishall är en förutsättning för att Tumba tennisklubb ska kunna gå vidare med projektet för att etablera en ny tennishall. Tennisklubben är nämligen skuldsatt med c:a 5 miljoner kr för olika kostnader som uppkommit kring Pelletäppans tennishall.

Pernilla Hellman
Kultur- och fritidschef

Roger Vintemar
Verksamhetschef
Idrott och anläggning

Expedieras till:
Kommunfullmäktige
Tumba Tennis

Till
Botkyrka kommun
Kultur och fritidsförvaltningen

BOTKYRKA KOMMUN KULTUR - FRITID
2014 -04- 01
Dnr.
Ank.reg.....

Angående etablering av ny tennishall i Tumba

Tumba Tennisklubb, "Klubben", ansöker härmed om att Botkyrka kommun, "Kommunen", i samband med etableringen av en ny tennishall i Tumba går i borgen för dels Klubbens hyresavtal med hyresvärden KF Fastigheter AB, dels för Klubbens lån hos kreditinstitut med ca 1 miljon kronor avseende kostnader för inventarier och annan övrig inredning av tennishallen med tillhörande lokaler. Klubben ansöker även om att Kommunen övertar Klubbens befintliga lån hos SPINTAB och Botkyrka kommun avseende tennishallen på Pelletäppan samt allt det ansvar som följer med avvecklingen av den tidigare verksamheten på Pelletäppan såsom rivning av befintliga byggnader, bortforsling av material och eventuellt återställande av marken i enlighet med Kommunens eget önskemål. Klubben ansöker avslutningsvis också om ekonomiskt stöd för etableringen av den nya verksamheten i form av anläggningsbidrag med 500 000 kronor per år.

Klubben utvecklar sin ansökan nedan.

Bakgrund

Klubben har haft ett långvarigt samarbete med Kommunen när det gäller tennisverksamheten på Pelletäppan. Under åren 2008 – 2011 intensifierades Klubbens dialog med Kommunen om tennisanläggningen och då främst gällande den befintliga takduken och arbetsmiljön i lokalen. Vid ett möte i december 2011 beslutades att en extern besiktning av hallen skulle genomföras för att få aktuell status på anläggningen.

Under perioden januari t o m maj 2012 gjordes två olika besiktningar av anläggningen på Pelletäppan. Besiktningarna visade att inte bara takduken hade passerat bäst före datum, utan dessutom visade det sig att takkonstruktionen inte höll måttet, samt att det var stora mängder mögel i mellantaket och det påvisades även höga halter radon i hallen.

Mot bakgrund av ovan nämnda information beslutade Kommunen att stänga hallen. Hallen stängdes den 30 juni 2012. Kommunens beslut medförde att 4 inomhusbanor och 2 utomhusbanor försvann för kommunens tennisintresserade invånare. Konsekvensen blev

således att en av de större idrottsklubbarna (definitivt den största för tennisen) i kommunen tvingades att kraftigt minska sin befintliga verksamhet med alla de konsekvenser det medförde för både Klubben, enskilda medlemmar och Kommunen.

Klubben har från och med hösten 2012 tvingats bedriva en kraftigt reducerad och temporär verksamhet i Alfa Laval hallen och i Idrottshuset. Höstterminen 2014 är den sista terminen som vi kan hyra Alfa Laval hallen eftersom Klubbens verksamhet inkräktar på Alfa-Lavals egen verksamhet. På grund av det stora tryck som finns på att börja spela tennis räcker inte längre Idrottshuset till för de allra yngsta. I Idrottshuset har det varit ca 90 barn som kommit och tränat regelbundet. Denna verksamhet har dock varit viktig för att möta behovet från alla yngre barn som vill börja spela tennis, men också för att hålla igång en verksamhet till dess att en ny permanent lösning hittats.

Många medlemmar har tyvärr, allt eftersom tiden gått, valt att lämna Klubben. Detta då Klubben inte har kunnat presentera någon lösning gällande en ny hall eller kunnat lämna någon information beträffande framtiden för Klubbens medlemmar. Klubben hade ca 600 medlemmar varav 250 medlemmar som spelade aktivt i barn- och ungdomsverksamheten, samt ca 50 som spelade aktivt i vuxenträning. Senaste året har trycket på tennis ökat i Stockholmsområdet, vilket gör det ännu mer aktuellt för Botkyrka att få en ny tennishall i kommunen centralt i Tumba.

Projekt ny tennis- och paddelhall i Tumba

Styrelsen har under en längre tid haft en dialog med KF Fastigheter som planerar att bygga en COOP-butik i Tumba. Ovanpå den nya butiken finns det en möjlighet att etablera en ny tennis- och paddelhall med 4 tennisbanor och 2 paddeltennisbanor för Klubben. KF Fastigheter kommer att projektera, bygga och äga hallen. Avsikten är att Klubben via ett bolag ägt av Tumba Tennisklubb ska träffa ett hyresavtal med KF Fastigheter som löper på 15 år.

Läget är mycket centralt, vilket bör innebära att det kommer bli väsentligt enklare för Klubben att rekrytera både nya spelare och nya medlemmar till Klubben. Läget kommer även att göra att det blir lättare att fylla hallen med olika aktiviteter, inte nödvändigtvis bara tennis och paddel.

Klubbens avsikt är att alla invånare i kommunen skall känna sig välkomna till en gemensam mötesplats där man umgås med andra, dvs en naturlig plats där alla kategorier av invånare oavsett kön och etnisk bakgrund träffas, utan att det skall kännas omständigt eller besvärligt att besöka hallen. Alla skall känna att de har tillgång till de olika aktiviteter som erbjuds i hallen, inte nödvändigtvis för att idrotta utan även för att umgås eller ta en fika i den tänkta cafeterian. Alla oavsett ålder eller nivå på sitt idrottande är välkomna till klubben.

Anläggningen som sådan kommer att bli unik i den svenska idrottsvärlden av flera anledningar. Det tänkta läget av hallen centralt i Tumba med nära till kommunikationer, skolor och handel, det vill säga i hjärtat av kommunen. Hallar byggs normalt på "bredden",

men detta är ett unikt projekt genom att tänka på "höjden", utan att ta attraktiv mark i anspråk får vi in fler lösningar och tillgodoser fler behov. I det nya projektet kommer Klubben att ha ett nära samarbete med flera olika parter som vill tillgodose kommuninvånarnas behov. I dagsläget blir Klubben en av de första anläggningarna i Sverige som kan erbjuda paddeltennis.

I den bifogade verksamhetsplanen i PPT-format presenterar klubben flera olika projekt och tankar om hur vi skall kunna driva denna anläggning på bästa sätt. Klubben har tänkt på flera flexibla lösningar för att kunna utnyttja hallen fler timmar per dygn. Genom en av dessa lösningar som konkret innebär att man lägger en särskild matta på golvet kommer vi även att kunna erbjuda andra idrotter möjligheten att utnyttja banorna för exempelvis badminton, curling, boule etc.

Förutsättningen för att Klubben skall kunna genomföra detta projekt, och därmed kunna etablera sig på nytt i Tumba, är att Kommunen bistår Klubben med följande:

- Kommunen går i borgen för hyreskontraktet med KF Fastigheter via Tumba Tennis Förvaltnings AB under de femton år som hyreskontraktet löper gällande tennishallen.
- Kommunen beviljar anläggningsbidrag med 500 000 kronor per år enligt bifogad budget under de första fem åren och därefter 500 000 kr per år framåt under hyresperioden.
- Kommunen går i borgen för Klubbens lån om ca 1 000 000 kronor avseende kostnader för inventarier och annan övrig inredning av tennishallen med tillhörande lokaler
- Genom den tidigare utfärdade Säkerhetsöverlåtelsen har kommunen äganderätten till tennishallen. Kommunen har sedan man stängde hallen 30 juni 2012 övertagit den löpande betalningen för räntor och amorteringar. För att fullfölja det ansvaret tar Kommunen över hela betalningsansvaret för ovanstående lån mot att klubben avsäger sig arrenderätten till området vid Pelletäppan. Kommunen tar även över ansvaret som följer med avvecklingen av den tidigare verksamheten på Pelletäppan såsom rivning av befintliga byggnader, bortforsling av material och eventuellt återställande av marken i enlighet med Kommunens eget önskemål.
- Klubben ser välvilligt på att vara behjälpliga vid annonsering och marknadsföring för Kommunen i anslutning till den nya tennisanläggningen och att det ska ske via separat avtal.

För att möjliggöra projektet har Klubben för avsikt att ansöka om bidrag från Allmänna arvsfonden, Boverket och Stockholms Idrottens Anläggningsstöd via Idrottslyftet, "Bidragsgivarna". Den budget som bifogas i denna ansökan bygger till vissa delar på att Klubben erhåller bidrag från Bidragsgivarna, varför Klubben förbehåller sig rätten att återkomma till Kommunen med en korrigerad budget och ansökan om högre anläggningsbidrag från Kommunen om de sökta bidragen inte beviljas. Klubbens ansökningar från Bidragsgivarna kan inte ske förrän Kommunen fattat beslut i detta ärende.

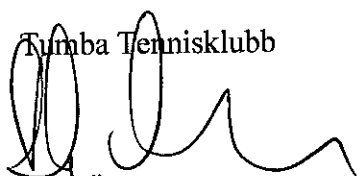

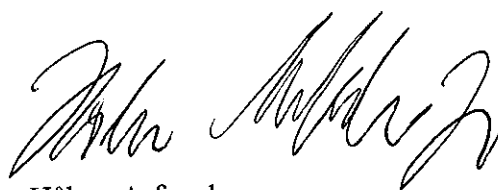
Bilagor till ansökan:

- Budget Tumba Tennis Förvaltnings AB för 5 år
- Budget för klubben Tumba Tennisklubb för 5 år
- PPT-presentation "Verksamhetsplan" Tumba Tennisklubb

Vi ser fram emot en skyndsam handläggning av vår ansökan med ett för tennisen i Botkyrka positivt beslut.

Tumba den 31 mars 2014

Tumba Tennisklubb

Rolf Ödmark
Ordförande

Håkan Arfwedson
Verksamhetsansvarig

Beräkning av budget Tumba TK Fastighets AB

0	250 000,00 kr
0	500 000,00 kr
0	3 400 000,00 kr
Bashyra:	2 583 650,00 kr

KF ALT 1:

50 000	150 000	250 000	300 000	500 000
98,1%	84,2%	80,3%	88,4%	80,6%
100%	85%	75%	50%	40%

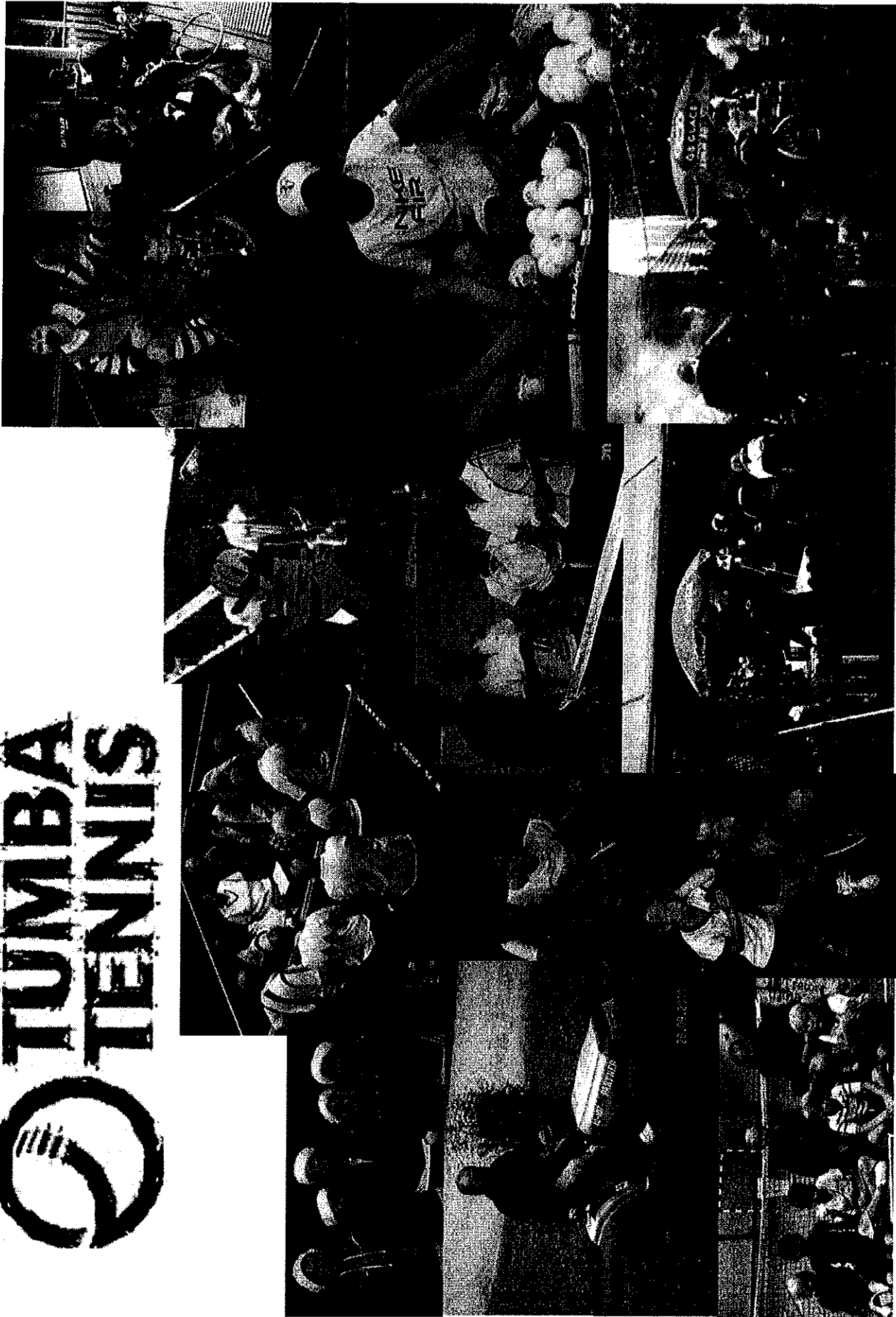
Tumba TK Fastighets AB

RESULTATRÄKNING	BUDGET År5	År4	År3	År2	År1
Intäkter					
Strötidsspel/kontrakt tennis (exkl moms)	3 592 769,09 kr	3 053 853,72 kr	2 694 576,82 kr	1 796 384,54 kr	1 437 107,64 kr
Tennisskola	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr
Övrig verksamhet	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr
Lovverksamhet	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr
Cafeteria/Shop	200 000,00 kr	170 000,00 kr	150 000,00 kr	100 000,00 kr	80 000,00 kr
Reklam och sponsring	100 000,00 kr	85 000,00 kr	75 000,00 kr	50 000,00 kr	40 000,00 kr
Medlemsavgifter	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr
Kommunala bidrag grund och rörligt	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr
Investeringslån	- kr	- kr	- kr	- kr	1 000 000,00 kr
Fakturering TTK	500 000,00 kr	900 000,00 kr	1 100 000,00 kr	2 000 000,00 kr	2 150 000,00 kr
Övriga intäkter	- kr	- kr	- kr	- kr	- kr
Bidrag arbetskraft	480 000,00 kr	480 000,00 kr	480 000,00 kr	480 000,00 kr	480 000,00 kr
Summa intäkter	4 872 769,09 kr	4 688 853,72 kr	4 499 576,82 kr	4 426 384,54 kr	5 187 107,64 kr
Kostnader					
"Kallhyra"	- 2 533 650,00 kr -	- 2 433 650,00 kr -	- 2 333 650,00 kr -	- 2 283 650,00 kr -	- 2 083 650,00 kr -
El inkl. värme	- 220 000,00 kr -	- 220 000,00 kr -	- 220 000,00 kr -	- 220 000,00 kr -	- 220 000,00 kr -
Renhållning	- 50 000,00 kr -	- 50 000,00 kr -	- 50 000,00 kr -	- 50 000,00 kr -	- 50 000,00 kr -
Administrationskostnader	- 188 000,00 kr -	- 188 000,00 kr -	- 188 000,00 kr -	- 188 000,00 kr -	- 188 000,00 kr -
Medlemskostnader SF och SDF	- kr -	- kr -	- kr -	- kr -	- kr -
Löpandeunderhåll anläggning	- 150 000,00 kr -	- 150 000,00 kr -	- 150 000,00 kr -	- 150 000,00 kr -	- 150 000,00 kr -
Övrigt anläggningen	- 100 000,00 kr -	- 100 000,00 kr -	- 100 000,00 kr -	- 100 000,00 kr -	- 100 000,00 kr -
Löner och arvoden	- 1 110 000,00 kr -	- 1 050 000,00 kr -	- 1 000 000,00 kr -	- 960 000,00 kr -	- 960 000,00 kr -
Övriga personalkostnader	- 498 000,00 kr -	- 478 000,00 kr -	- 428 000,00 kr -	- 408 000,00 kr -	- 408 000,00 kr -
Investeringskostnader	- kr -	- kr -	- kr -	- kr -	- 1 000 000,00 kr -
Summa kostnader	- 4 849 650,00 kr -	- 4 669 650,00 kr -	- 4 469 650,00 kr -	- 4 359 650,00 kr -	- 5 159 650,00 kr -
Resultat före finansiella poster					
Ränteintäkter					
Räntekostnader					
Årets resultat	23 119,09 kr	19 203,72 kr	29 926,82 kr	66 734,54 kr	27 457,64 kr

Beräkning av budget för Tumba TK

Tumba Tennis & Paddle Klubb (Klubben)	100%	85%	75%	50%	40%
BUDGET	År5	År4	År3	År2	År1
RESULTATRÄKNING					
Intäkter					
Strötidsspel/kontrakt tennis	-				
Tennisskola	1 300 000,00 kr	1 105 000,00 kr	975 000,00 kr	650 000,00 kr	520 000,00 kr
Övrig verksamhet	20 000,00 kr	17 000,00 kr	15 000,00 kr	10 000,00 kr	8 000,00 kr
Lovverksamhet	20 000,00 kr	17 000,00 kr	15 000,00 kr	10 000,00 kr	8 000,00 kr
Cafeteria/Shop	-				
Reklam och sponsring	-				
Medlemsavgifter	120 000,00 kr	102 000,00 kr	90 000,00 kr	60 000,00 kr	48 000,00 kr
Kommunala bidrag grund och rörligt	150 000,00 kr	127 500,00 kr	112 500,00 kr	75 000,00 kr	60 000,00 kr
Kommunala bidrag anläggning	500 000,00 kr				
Sökta bidrag Allmänna arvsfonden		400 000,00 kr	600 000,00 kr	1 500 000,00 kr	900 000,00 kr
Sökta bidrag Stockholmsidrotten, idrottslyftet					500 000,00 kr
Sökta bidrag Boverket					250 000,00 kr
LOK	100 000,00 kr	85 000,00 kr	75 000,00 kr	50 000,00 kr	40 000,00 kr
Övriga intäkter	50 000,00 kr	42 500,00 kr	37 500,00 kr	25 000,00 kr	20 000,00 kr
Bidrag arbetskraft	-				
Sanktionerade tävlingar	100 000,00 kr	85 000,00 kr	75 000,00 kr	50 000,00 kr	40 000,00 kr
Summa intäkter	2 360 000,00 kr	2 481 000,00 kr	2 495 000,00 kr	2 930 000,00 kr	2 894 000,00 kr
Kostnader					
Banhyra	750 000,00 kr	637 500,00 kr	562 500,00 kr	375 000,00 kr	300 000,00 kr
El	-				
Försäkring	10 000,00 kr	10 000,00 kr	10 000,00 kr	10 000,00 kr	10 000,00 kr
Administrationskostnader	30 000,00 kr	30 000,00 kr	30 000,00 kr	30 000,00 kr	30 000,00 kr
Medlemskostnader SF och SDF	50 000,00 kr	42 500,00 kr	37 500,00 kr	25 000,00 kr	20 000,00 kr
Övrigt anläggning	-				
Underhåll av anläggning	-				
Löner och arvoden inkl soc.avg	800 000,00 kr	680 000,00 kr	600 000,00 kr	400 000,00 kr	320 000,00 kr
Övriga personalkostnader	55 000,00 kr	46 750,00 kr	41 250,00 kr	27 500,00 kr	22 000,00 kr
Övriga kostnader tennisskola, mtrl etc	90 000,00 kr	76 500,00 kr	67 500,00 kr	45 000,00 kr	36 000,00 kr
Tävling	50 000,00 kr	40 000,00 kr	30 000,00 kr	20 000,00 kr	20 000,00 kr
Fakturerering fastighetsbolaget	500 000,00 kr	900 000,00 kr	1 000 000,00 kr	2 000 000,00 kr	2 150 000,00 kr
Summa kostnader	2 335 000,00 kr	2 463 250,00 kr	2 378 750,00 kr	2 932 500,00 kr	2 908 000,00 kr
Resultat före finansiella poster					
Ränteintäkter					
Räntekostnader					
Årets resultat	25 000,00 kr	17 750,00 kr	116 250,00 kr	- 2 500,00 kr	- 14 000,00 kr

TUMBA TENNIS

Historia

Januari – maj 2012 gjordes två statusbesiktningar på anläggningen på Pelletäppan. Besiktningarna visade klart på att takkonstruktionen inte höll måttet och att det var stora mängder mögel samt även radon.

Anläggningen stängdes 30 juni 2012. Därmed stängdes 4 inomhusbanor och 2 utomhusbanor för kommunens invånare. I och med det så tvingades en av de största idrotterna i kommunen att minimera sin verksamhet.

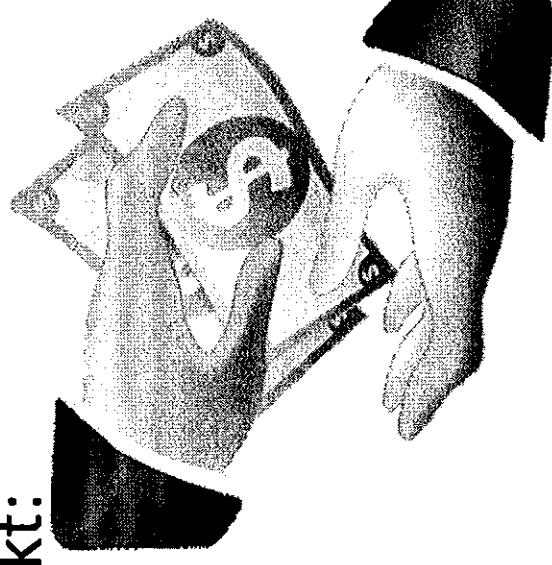
Klubben har tvingats bedriva en temporär verksamhet i Alfa Laval hallen och Idrottshuset ht 2012 och vt 2013. Ht 2013 är sista terminen vi kan hyra i Alfa Laval hallen. Där har det varit ca 100 barn som kommit och tränat. Detta har klubben gjort för att hålla uppe verksamheten tills en förhoppningsvis lösning kan hittas.

Många medlemmar har valt att lämna klubben när vi inte har kunnat presentera någon lösning inom en snar framtid.

Framtid

- **Ekonomisk lösning i balansräkningen.**
- **Vi behöver en ny hall/anläggning.**
 - Inomhus- respektive utomhusbanor.
 - Slutföra diskussionen med extern aktör.
 - Ekonomisk plan på kort och lång sikt:
 - ✓ Hyreskontrakt, borgensåtagande.
 - ✓ Bidrag Botkyrka kommun.

Vision

Vår Tennisklubb!

Alla är välkomna såväl medlemmar som ”prova på spelare” och skall känna att tennis är roligt och stimulerande. Klubben skall vara en trivsamt träffpunkt för alla idrottsintresserade. Gemenskapen med tennis-kompisar och tränare skall tillsammans med tennis-intresset skapa en meningsfull och rolig fritid.

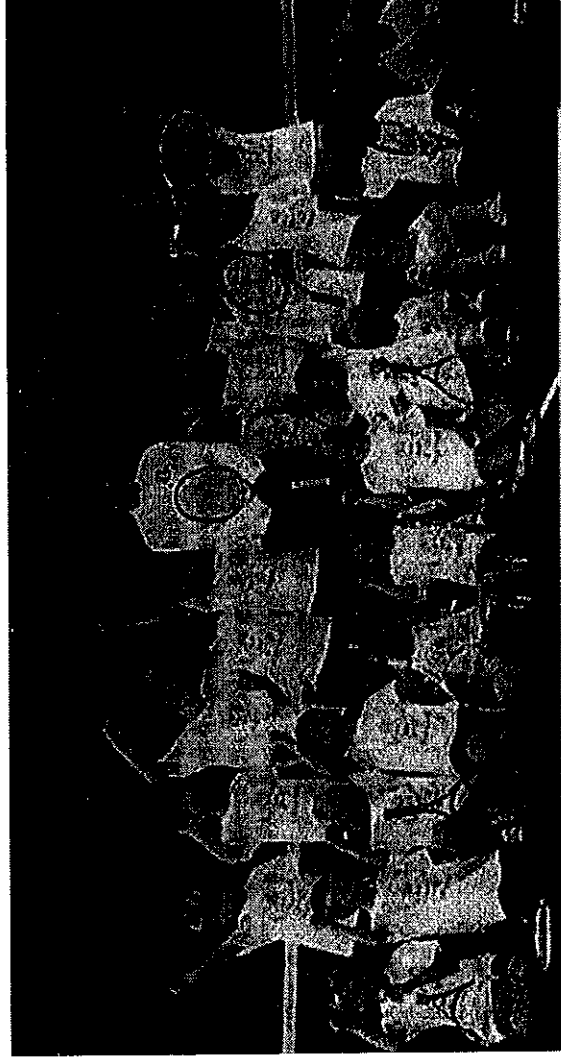
Målsättning

Klubbens målsättning är att skapa en miljö för Tennis i Botkyrka.

Vi vill öka intresset för Tennis och nyheten Paddeltennis.

Du som spelare skall alltid känna dig välkommen till en trivsamt miljö och känna dig trygg att utöva din sport.

Målsättningen är att sätta Botkyrka och Tumba Tennisklubb igen på Sverigekartan som en bra och kvalitativ "breddklubb"!

Verksamhetsidé

”Tennis för alla!”

Övergripande

- Allmännyttig ideell förening.
- Inom Botkyrka kommun bedriva tennisverksamhet.
- Tillgängliga för alla; vuxna, ungdomar, och barn oavsett ålder och etnisk bakgrund.
- Huvudsakligen inriktad på bredd, motion och vissa tävlingsarrangemang.
- Tennisverksamheten består av träning, tävling, lek och motion/friskvård.

Verksamhet

- Meningsfull och rolig fritid oavsett ålder och nivå.
- Aktivt idrottsintresse befrämjar en sund och drogfri livsstil.
- Tennisanläggningen ska vara en trivsam träffpunkt för alla idrottsintresserade.
- Stimulerande fysisk aktivitet
- Utövas för att kunna prestera mera, ha roligt och må bra.
- Bra gemenskap med tenniskompisar och tränare.

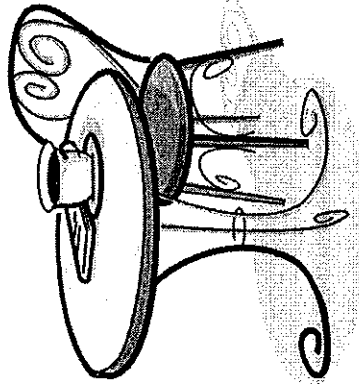
Gemensam samlingsplats!

BAD-
MINTON

Drop In!
(Integration)

SKOLA/
Idrottslyft

TENNIS

PADDEL-
TENNIS

SKOLA
Profil i grund/gy

BOULE

PINGIS

CURLING

MÖTES-
LOKALER

"GYM"

UTBILDNING

Samarbete skola/Idrottslyft!

* Skapa ett kontaktnät med alla idrottslärare i Botkyrka kommun

* Förskola 6 år – gymnasium

* Prova på verksamhet

Verksamheter

Tennis och Paddeltennis

- Tennisskola "Play & Stay" • Sponsortennis
 - Lekis/Idrottsskola
 - Juniortennis
 - Vuxentennis
- Kontrakts- och strötider • Tennisprofil i Botkyrka
- Sociala aktiviteter • Tennis Stockholm
- Junior...Veteran • "Nybörjarkurser" för:
 - Funktionshindrede
 - Pensionärer

• Lovverksamheter

• Gruppspel

- Junior...Veteran

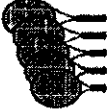

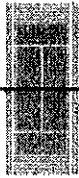
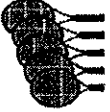

• Frukost-/Lunchtennis

• Seniortennis

• Företagstennis

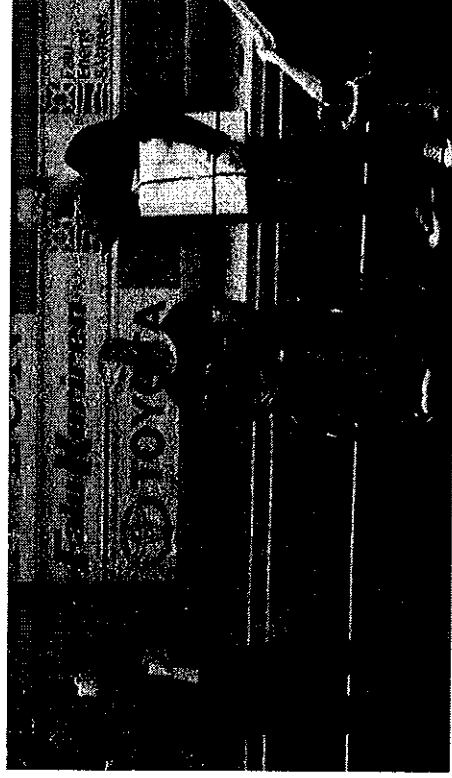
Play and Stay

STADIE	ÅLDER	BOLL	BAMA	RACKET	TÄVLINGSFORMAT	ANVÄNDSOMHET
 RÖD	5-9 år	75% Längsammare än vanlig boll Mål	11,20m x 5,6m Närhöjd: 80-90cm 		Tredubbel till 7 eller 10, best av tre dubbel, kortast till 4 gänget. Bokningsbara matchar.	Röda används för barn och ungdomar i alla åldersgrupper för att ge dem en trygg och trygg miljö. Spelarna spelar röda och höghögskole matchar, och utbildade spelare spelar i de flesta fall i röda.
 ORANGE	9-10 år	50% Längsammare än vanlig boll Mål	18m x 6,2-6m Närhöjd: 80-91cm 		Best av 7 eller dubbel, kortast till 4 gänget.	Spelarna spelar i orange för att ge dem en trygg och trygg miljö. Spelarna spelar i orange för att ge dem en trygg och trygg miljö. Spelarna spelar i orange för att ge dem en trygg och trygg miljö.
 GRÖN	9-10 år	75% Längsammare än vanlig boll Mål	Vanlig bana 		Best av 3 eller 4, dubbel, kortast till 4 gänget.	Spelarna spelar i grönt för att ge dem en trygg och trygg miljö. Spelarna spelar i grönt för att ge dem en trygg och trygg miljö. Spelarna spelar i grönt för att ge dem en trygg och trygg miljö.
 BLÅ	11 år och uppåt	Vanlig tennisboll Mål	Vanlig bana 		Best av 3 eller 4, dubbel, kortast till 4 gänget.	Spelarna spelar i blått för att ge dem en trygg och trygg miljö. Spelarna spelar i blått för att ge dem en trygg och trygg miljö. Spelarna spelar i blått för att ge dem en trygg och trygg miljö.

Fria och med 2012 gäller Internationella Tennistförbundet regler om att tenniser spelas med Röd (Mini), Orange (Mini) eller Grön (Mini) boll.

Funktionshinder

- Lokalen skall anpassas för funktionshinder.
- Sporterna skall kunna utövas av alla i lokalen
- Verksamheten skall anpassas till deltagarna

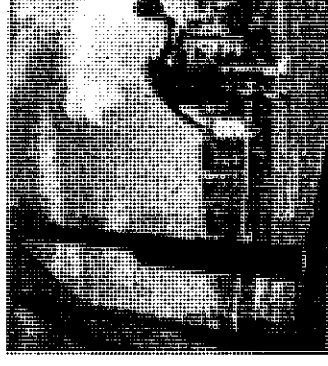
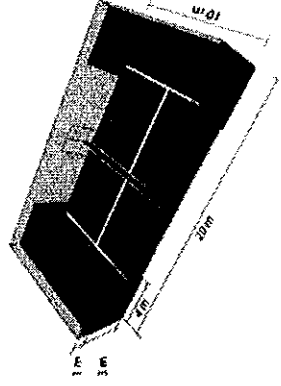

Paddeltennis

Paddeltennis är just nu den snabbast växande sporten "world wide"!

Det är en racketsport som spelas på en 10x20 meter stor bana med 3 meter höga bakväggar. Paddel är en blandning av tennis och squash. Tvärs över banan går ett nät, man räknar och serverar som i tennis, dock serverar man med en studs i marken först och får som högst slå till bollen i midjehöjd. Bak- och sidoväggarna får man använda som i squash. Man spelar med en boll som är lik en tennisboll men studsar mindre. Racketerna påminner om ett strandtennisracket men är betydligt tjockare. Bollen får endast studsa en gång men man får ta bollen på volley.

Socialt en bra sport då du snabbt kan komma upp i en nivå i ditt spel som du både spel – och motionsmässigt får stort utbyte av.

Budgetprognos 1 (KF/2014:104)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att man tagit del av informationen.

Sammanfattning

Årets första prognos visar att verksamheten tycks följa budget. Dock brukar årets första prognos ofta ligga nära budget då relativt få rörliga kostnader uppstått ännu så prognossäkerheten kan bedömas som lägre än kommande prognoser under året.

Inga åtgärder planeras med anledning av budgetprognos 1.

Kultur- och fritidsförvaltningen redogör för ärendet i tjänsteskrivelsen
2014-04-25

2014-04-25

Dnr KF/2014:104

Referens
Andreas DahlgrenMottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Budgetprognos 1 2014

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att man tagit del av informationen.

Uppföljning och analys

Årets första prognos visar att verksamheten tycks följa budget. Dock brukar årets första prognos ofta ligga nära budget då relativt få rörliga kostnader uppstått ännu så prognossäkerheten kan bedömas som lägre än kommande prognoser under året.

	Bokslut 2013	Utfall mars 2014	Budget 2014	Prognos 2014	Budget- avvikelse 2014
Intäkter (+)	26,7	2,7	20,7	22,0	1,3
Kostnader (-)	-231,8	-20,1	-227,0	-228,1	-1,1
Netto (+/-)	-3,0	-17,4	-206,3	-206,1	0,2
Investeringar (-)	-4,2	-0,5	-2,2	-2,2	-2,2

De förväntade ökade intäkterna beror på ökade intäkter på baden och Rackethallen, att den organiserade spontanidrotten fått förnyad sponsring av Loomis, bidrag från kompetensfonden för badpersonal och fritidsledare med mera.

De ökade kostnaderna inbegriper bland annat ökade kostnader för IT, kompetensinsatser, spontanidrott, e-böcker och diverse mindre omföringar. Sammantaget kompenseras detta dock inom ram samt med ökade intäkter. Vad gäller investeringsbudgeten ser det i dagsläget ut som att den kommer att förbrukas under året. De kostnader som hittills uppstått härrör främst till byggandet av omklädningsrum för idrottsplatsarbetarna i Botkyrkahallen samt mindre kostnader för personalutrymmen på plan 2, e-utveckling och konstinköp.

2014-04-25

Dnr KF/2014:104

Utfallet fördelas enligt följande på verksamhetsnivå:

	Bokslut 2013	Budget 2014	Prognos 2014	Budget- avvikelse
Gemensam verksamhet	-10,4	-11,4	-11,3	-0,1
Idrott och anläggningar	-83,1	-79,5	-79,1	0,4
Ungdom och förening	-45,1	-49,0	-49,0	0
Kulturen	-32,3	-32,6	-32,7	-0,1
Biblioteken	-34,3	-33,8	-33,8	0

Åtgärder med anledning av budgetutfallet

Inga åtgärder planeras med anledning av budgetprognos 1.

Pernilla Hellman
Kultur- och fritidschef

Andreas Dahlgren
Administrativ chef

Expedieras till:
Chefer inom kultur- och fritidsförvaltningen

Ungdomspolitisk handlingsplan (KF/2014:100)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden har tagit del av rapporteringen om uppdraget att ta fram en ungdomspolitisk handlingsplan.

Kultur- och fritidsnämnden överlämnar förslaget till ungdomspolitisk handlingsplan till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Sammanfattning

I samband med ettårsplanen för 2013 beslutade kommunfullmäktige att en ungdomspolitisk handlingsplan ska tas fram. Under 2013 har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen arbetat med innehållet i handlingsplanen. En politisk styrgrupp med representation från sittande majoritet och opposition har varit beslutsfattande under arbetets gång. Uppdraget har samordnats av kultur- och fritidsförvaltningen.

Målet för Botkyrka kommuns ungdomspolitik är enligt handlingsplanen:
Alla ungdomar ska ha tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen.

Ungdomar har olika förutsättningar att få tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen. Förutsättningarna varierar beroende på olika bakgrundsfaktorer. Botkyrka kommun behöver därför bidra till att ungdomar får jämlik tillgång till välfärd, makt och inflytande. Mål och åtaganden för att bidra till minskade skillnader i tillgång till välfärd och makt är formulerade under handlingsplanens fyra fokusområden: Botkyrkaborna känner sig hemma, Botkyrka har de bästa skolorna, Botkyrkaborna har förtroende för varandra samt Botkyrkaborna har arbete.

I förslaget till ungdomspolitisk handlingsplan för Botkyrka kommun ligger fokus, liksom i den statliga ungdomspolitiken, på de tvärsektoriella och förvaltningsövergripande insatser som behöver göras för att nå det ungdomspolitiska målet.

Ärendet lämnas nu över till kommunstyrelsen som kommer att skicka förslaget på remiss till samtliga nämnder. Frågeställningar som bör lyftas på

2014-05-12

Dnr KF/2014:100

den kommande remissrundan är konkretiseringsgraden på åtagandena i dokumentet samt vilka åtaganden som kan rymmas i respektive nämnds ettårsplaner.

Kultur- och fritidsnämnden redogör för ärendet i tjänsteskrivelsen
2014-05-06

2014-05-06

Referens
Frida MörtlundMottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Förslag till ungdomspolitisk handlingsplan

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden har tagit del av rapporteringen om uppdraget att ta fram en ungdomspolitisk handlingsplan.

Kultur- och fritidsnämnden överlämnar förslaget till ungdomspolitisk handlingsplan till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Sammanfattning

I samband med ettårsplanen för 2013 beslutade kommunfullmäktige att en ungdomspolitisk handlingsplan ska tas fram. Under 2013 har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen arbetat med innehållet i handlingsplanen. En politisk styrgrupp med representation från sittande majoritet och opposition har varit beslutsfattande under arbetets gång. Uppdraget har samordnats av kultur- och fritidsförvaltningen.

Målet för Botkyrka kommuns ungdomspolitik är enligt handlingsplanen: *Alla ungdomar ska ha tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen.*

Ungdomar har olika förutsättningar att få tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen. Förutsättningarna varierar beroende på olika bakgrundsfaktorer. Botkyrka kommun behöver därför bidra till att ungdomar får jämlik tillgång till välfärd, makt och inflytande. Mål och åtaganden för att bidra till minskade skillnader i tillgång till välfärd och makt är formulerade under handlingsplanens fyra fokusområden: Botkyrkaborna känner sig hemma, Botkyrka har de bästa skolorna, Botkyrkaborna har förtroende för varandra samt Botkyrkaborna har arbete.

Utifrån de synpunkter som kom in på remisskonferensen har handlingsplanen bearbetats och den nya versionen presenteras nu som förslag till handlingsplan.

Ärendet lämnas nu över av kommunstyrelsen som kommer att skicka förslaget på remiss till samtliga nämnder samt kommunledningsförvaltningen.

I förslaget till ungdomspolitisk handlingsplan för Botkyrka kommun ligger fokus, liksom i den statliga ungdomspolitiken, på de tvärsektoriella och förvaltningsövergripande insatser som behöver göras för att nå det ungdomspolitiska målet.

Bakgrund

En bekräftelse på Botkyrkas höga ambitioner och resultat kring ungdomsfrågor var utmärkelsen ”Årets ungdomskommun” som tilldelades kommunen 2002. Viktiga anledningar till utmärkelsen var satsningar på Ungdomsfullmäktige, Shoo!, Ungdomens Hus i Fittja och upplevelsesatsningarna. Tio år efter utmärkelsen saknades dock fortfarande en samlad samordning av ungdomsfrågorna i kommunen. Inom kommunen finns ett flertal olika samverkansforum som arbetar med målgruppen. Däremot saknas uttalade målsättningar och en sammanhållen politik för ungdomsgruppen.

Frågan om en samlad ungdomspolitik för målgruppen unga 13-25 år har aktualiserats under de senaste åren och diskussioner har förts både på förvaltningsnivå och på politisk nivå.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (tidigare Ungdomsstyrelsen) definierar ungdomspolitik som en uttalad politisk ambition för ungas levnadsförhållanden. Eftersom ungdomspolitiken är ett horisontellt politikområde innebär det att politiken berör flera olika sektorer.

En samlad kommunal ungdomspolitik är inte obligatorisk för kommunerna. Detta trots att kommunernas verksamheter och det som omfattas av det kommunala självstyret, som exempelvis socialtjänst, skola och fritid, är det som oftast är mest relevant för unga människor.

Flertalet kommuner har ändå tagit fram ungdomspolitiska strategier, handlingsprogram och handlingsplaner. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor ger inga tydliga riktlinjer kring hur kommunernas ungdomspolitik bör se ut, men vill att kommunerna ser den statliga ungdomspolitiken som ett stöd och en möjlig inspiration för att säkerställa tvärsektoriellt arbete. Myndigheten trycker också på vikten av en kunskapsbaserad ungdomspolitik.

Uppdraget och arbetsprocessen

2014-05-06

Kommunfullmäktige beslutade i samband med i ettårsplanen 2013 att en ungdomspolitisk handlingsplan ska tas fram. Beslutet formulerades:

”Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att enligt framarbetade, föreslagna direktiv leda arbetet med framtagandet av en kommungemensam ungdomspolitisk handlingsplan. Planen ska tas fram gemensamt av kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden och kommunstyrelsen. Nämndernas insatser i samband med framtagandet av planen finansieras inom ram. De externa kostnaderna för planen fördelas proportionellt mellan nämnderna. Arbetet ska ske under ledning av en politisk styrgrupp och ligga klart för beslut våren 2014.”

Den politiska styrgruppen har valt ut fyra av Botkyrka hållbarhetsutmaningar till fokusområden för den ungdomspolitiska handlingsplanen: Botkyrkaborna känner sig hemma, Botkyrka har de bästa skolorna, Botkyrkaborna har förtroende för varandra samt Botkyrkaborna har arbete.

Kunskapsöversikt

Handlingsplanen är framtagen med hjälp av cirka 130 ungdomar i tio olika referensgrupper. Referensgrupper har varit fritidsgårdsbesökare, ungdomsrådet, ungdomsfullmäktige, elevråden, språkcafé för nyanlända Botkyrkaungdomar med flera. Referensgrupperna har bidragit med att definiera vad ovanstående fokusområden innebär för ungdomar och vad som krävs för att leva upp till dem.

Under hösten 2013 genomförde vi LUPP – Lokal uppföljning av ungdomspolitiken, en enkätundersökning som alla elever i årskurs nio i Botkyrkas skolor, fick fylla i.

Resultaten från referensgruppsträffarna och LUPP-undersökningen har sammanställts i en kunskapsöversikt tillsammans med nationell forskning inom de fyra fokusområdena. Kunskapsöversikten används som underlag för att beskriva den problembild eller behov inom respektive fokusområde som handlingsplanens mål och åtaganden syftar till.

Mål och åtaganden

Målet för Botkyrka kommuns ungdomspolitik är: *Alla ungdomar ska ha tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen.*

Tillgång till välfärd handlar om det offentligas ansvar att ge ungdomar tillgång till goda livsvillkor såsom utbildning, arbete, bostad, hälsa, trygghet, kultur och fritid, sitt språk, möjlighet till delaktighet och inflytande samt ett liv fritt från diskriminering. Tillgång till goda livsvillkor tar sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna som omfattar alla individer, samt Barnkonventionen som omfattar personer upp till 18 år.

Ungdomar har olika förutsättningar att få tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen. Förutsättningarna varierar beroende på socioekonomisk bakgrund, kön, ålder, etnicitet, religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning och könsidentitet. Botkyrka kommun behöver därför bidra till att ungdomar får jämlik tillgång till välfärd, makt och inflytande. Mål och åtaganden för att bidra till minskade skillnader i tillgång till välfärd och makt är formulerade under handlingsplanens fyra fokusområden. Dessa fokusområden är grundläggande för att alla unga ska ha ett bra liv i kommunen. Den ungdomspolitiska handlingsplanen är ett sätt att lyfta och synliggöra en del av det arbete som redan görs, men handlingsplanen innehåller även en del nya åtaganden. Handlingsplanen innehåller också ett ungdomsperspektiv som alla nämnder/förvaltningar ska tillämpa på sitt arbete.

Remissyttranden

I mars 2014 beslutade styrgruppen att förslaget till handlingsplan skulle lämnas på remiss. På grund av den snäva tidsramen valde styrgruppen att istället för en skriftlig remissrunda bjuda in till remisskonferens. Remisskonferensen hölls i Hågelby den 25 mars 2014 där inbjudna var:

Kommunledningsförvaltningen
Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen
Kultur- och fritidsförvaltningen
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Socialförvaltningen
Utbildningsförvaltningen
Vård- och omsorgsförvaltningen
Botkyrka byggen AB
Mångkulturellt centrum

2014-05-06

Samtliga partigrupper i kommunfullmäktige
Ungdomar som deltagit i referensgrupperna

På remisskonferensen kunde alla deltagare lämna yttranden och synpunkter. En sammanställning av de yttranden som kom in, med styrgruppens svar, finns som bilaga till tjänsteskrivelsen.

Många av de yttranden som kom in handlade om behovet av att ta upp hållbarhetsutmaningen Botkyrkaborna har arbete i ungdomspolitiken, vilket styrgruppen därför valde att göra.

Ärendet lämnas nu över till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Pernilla Hellman
Kultur- och fritidschef

Ann-Christine Andersson
Verksamhetschef
Ungdom och förening

Bilagor

1. Botkyrka kommuns ungdomspolitiska handlingsplan
2. Kunskapsöversikt
3. Remissyttranden med svar från styrgruppen

Expedieras till:
Kommunstyrelsen
Kommunledningsförvaltningen

BOTKYRKA KOMMUN

Botkyrka kommuns ungdomspolitiska handlingsplan

2014-2017

2014-04-24

Innehållsförteckning

1. Förord	3
2. Övergripande mål för ungdomspolitiken	4
3. Inledning	4
4. Mål och åtaganden.....	5
4. a. Botkyrkaborna känner sig hemma.....	5
4. b. Botkyrka har de bästa skolorna.....	10
4. c. Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin.....	13
4.d. Botkyrkaborna har arbete	17
5. Samordning, implementering och uppföljning av ungdomspolitiken.....	18
6. Utgångspunkter för Ungdomspolitiken i Botkyrka, Ungdomsperspektivet	19
6.a. Ålder som maktordning	19
6.b. Ungdomens eget perspektiv.....	20
6.c. Ungdomstiden som viktig i sig själv	21
6.d. Unga är en heterogen grupp med olika livsvillkor	22
7. Bilagor.....	24
7.a. Ungdomspolitikens angränsning till andra kommunala strategier/policys och handlingsplaner samt konventioner	24
7.b. Existerande samarbetsforum för ungdomsfrågor.....	25

1. Förord

Alla ungdomar ska ha tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen.

De finns få skeden i livet som är så mytomspunna som ungdomstiden, speciellt i backspegeln. Därför är det viktigt att slå fast att ungdomstiden har ett värde i sig samtidigt som den lägger grunden till varje individs fortsatta liv. Hur ungdomar har det kommer även att påverka hur vårt samhälle utvecklas under lång tid framöver. Ungdomsgruppen är inte heller en homogen grupp utan förutsättningarna och drömmarna skiljer sig från person till person men också över tid i varje individs liv.

Botkyrka kommuns ungdomspolitiska handlingsplan innebär att vi slår fast att unga har rätt till välfärd och inflytande inte för vad de en dag ska bli utan för att de är en av kommunens viktigaste resurser i arbetet med att skapa ett hållbart samhälle. I arbetet med att ta fram handlingsplanen har den politiska styrgruppen valt att lyfta fyra av våra hållbarhetsutmaningar specifikt: Botkyrkaborna känner sig hemma, Botkyrkaborna har de bästa skolorna, Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin och Botkyrkaborna har arbete.

Handlingsplanen är framtagen med hjälp av cirka 130 ungdomar i tio olika referensgrupper. Ungdomarna har varit med och formulerat vad de olika hållbarhetsutmaningarna betyder ur deras perspektiv och har också varit med i diskussionerna om vilka insatser kommunen kan göra för att nå det ungdomspolitiska målet.

Precis som barnperspektivet finns med i beslutsfattandet behöver ungdomsperspektivet finnas med. Hur ska kommundelarna utvecklas så att fler ungdomar oavsett kön känner sig trygga när de går hem efter träningen? Hur ska skolan utformas och utvecklas så att fler känner sig inkluderade? Hur ska fler unga kunna få nyckeln till sitt första egna boende? Hur kan fler få känna glädjen över att gå till sitt första jobb?

Utmaningarna är många och eftersom ungdomsfrågorna skär på tvären genom den kommunala organisationen krävs samordning och prioritering om vi tillsammans ska nå målet!

/ Styrgruppen för framtagandet av den ungdomspolitiska handlingsplanen genom ordförande
Ebba Östlin (s)

2. Övergripande mål för ungdomspolitiken

Övergripande mål för Ungdomspolitiken är:

Alla ungdomar ska ha tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen.

Tillgång till välfärd handlar om det offentligas ansvar att ge ungdomar tillgång till goda livsvillkor såsom utbildning, arbete, bostad, hälsa, trygghet, kultur och fritid, sitt språk, möjlighet till delaktighet och inflytande samt ett liv fritt från diskriminering. Tillgång till goda livsvillkor tar sin utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna som omfattar alla individer, samt Barnkonventionen som omfattar personer upp till 18 år.

Ungdomar har olika förutsättningar att få tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen. Förutsättningarna varierar beroende på kön, ålder, socioekonomisk bakgrund, etnicitet, religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning och könsidentitet. Botkyrka kommun behöver därför bidra till att ungdomar får jämlik tillgång till välfärd, makt och inflytande. Mål och åtaganden för att bidra till minskade skillnader i tillgång till välfärd och makt är formulerade under handlingsplanens fyra fokusområden.

3. Inledning

Målgruppen

Målgruppen för Botkyrkas ungdomspolitik är, liksom för den nationella ungdomspolitiken, personer mellan 13 och 25 år. Gruppen unga benämns med olika begrepp och delas in på olika sätt.

Barnkonventionen och barnrättspolitiken omfattar barn och ungdomar upp till 18 år, vilket innebär att unga mellan 13 och 25 år både omfattas av barnrättspolitik och ungdomspolitik. I praktiken går det ingen skarp gräns mellan barn och ungdom, eller mellan ungdom och vuxen.

Ungdomar omfattas, liksom övriga delar av befolkningen, av de mänskliga rättigheterna som de uttrycks i svensk grundlag och Sveriges konventionsåtaganden på området. Rättigheterna omfattar bland annat frågor om utbildning, arbete, hälsa, social trygghet, kultur, inflytande och organisering. Genom barnkonventionen har ungdomar upp till 18 år dessutom ett mer utvecklat skydd. Eftersom gruppen ungdomar består av både omyndiga och myndiga personer förändras graden av ungdomars inflytande över tid, från omyndig till myndig. Rätten till inflytande enligt barnkonventionen kopplas till ålder och mognad.

I denna handlingsplan kommer begreppet ungdomar eller unga att användas.

Mål och fokusområden

För att nå Botkyrka kommuns ungdomspolitiska mål *Alla ungdomar ska ha tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen*, behövs en kommunövergripande samordning. Samordning med externa aktörer som exempelvis arbetsförmedlingen, landstinget, näringslivet, civilsamhället och polisen är också viktiga, men eftersom detta är en kommunal handlingsplan har vi fokuserat på den kommunala organisationen.

I denna handlingsplan ligger fokus på fyra av Botkyrka kommuns hållbarhetsutmaningar. Dessa hållbarhetsutmaningar är centrala för ungas tillgång till välfärd och makt att forma sina liv och ha inflytande över samhällsutvecklingen:

Botkyrkaborna känner sig hemma handlar om att fler unga ska känna att det är bra att bo i Botkyrka, att vi har attraktiva och trygga bostadsområden och att unga har möjlighet att ha en aktiv fritid.

Botkyrkaborna har de bästa skolorna handlar om att alla unga, oavsett bakgrundsfaktorer, ska ha likvärdiga levnadsförutsättningar genom att under skoltiden få möjlighet att utveckla sin fulla potential. Alla unga ska också lämna skolan med de kunskaper som behövs för att gå vidare till studier eller arbete. Utöver detta vill vi också att alla unga ska kunna trivas och känna sig trygga i skolan som plats.

Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin handlar om att bygga socialt kapital genom samarbete mellan medborgarna, kommunen och civilsamhället. Kommunen behöver möjliggöra ökat deltagande i demokratin för ungdomar oavsett kön och andra bakgrundsfaktorer. Diskrimineringen inom olika områden måste motarbetas. Våra stadsdelar behöver planeras i högre utsträckning tillsammans med unga och med sikte på fler möten mellan människor.

Botkyrkaborna har arbete handlar om att den lokala arbetsmarknaden behöver utvecklas med fler arbetstillfällen för unga och att kommunen behöver bli bättre på att rusta unga Botkyrkabor för att klara kraven på arbetsmarknaden såväl lokalt som regionalt.

Att arbeta med dessa fyra fokusområden är grundläggande för att alla unga ska ha ett bra liv i kommunen. En del av de åtaganden som är inskrivna är sådana som redan görs eller som det finns lagstiftning kring. Den ungdomspolitiska handlingsplanen är ett sätt att lyfta och synliggöra en del av det arbete som redan görs, men handlingsplanen innehåller även en del nya åtaganden. Handlingsplanen innehåller också ett ungdomsperspektiv som alla nämnder/förvaltningar ska tillämpa på sitt arbete.

4. Mål och åtaganden

4. a. Botkyrkaborna känner sig hemma

Bostadssituation

Problembeskrivning: År 2011 hade knappt två tredjedelar av ungdomarna mellan 18 och 25 år eget boende och drygt en tredjedel bodde kvar i föräldrahemmet. År 2013 hade mer än hälften av landets kommuner brist på bostäder som unga efterfrågar. Svårigheten för unga att få bostad försenar vuxenblivandet och försvårar ungas möjligheter att bo kvar i eller flytta till kommunen.

Mål: Fler unga har bostad

Åtagande:	Ansvarig:
Lyft frågan om ungdomsbostäder vid nya byggprojekt.	Kommunstyrelsen
Se över möjligheterna att utöka satsningen på kompisboenden där man delar kontrakt.	Kommunstyrelsen
Lyft ungdomars behov på ett tydligare sätt i kommande riktlinjer för boendeplanering. Involvera unga i detta arbete.	Samhällsbyggnadsnämnden
Utred möjligheterna att genomföra ett kreativt pilotprojekt för att skapa fler attraktiva bostäder för unga i kommunen.	Kommunstyrelsen
Kommunen ska gå med som partner i Studentbostadsmässan 2017.	Kommunstyrelsen
Utred olika sätt för att förenkla för unga att få ett kontrakt, till exempel att Botkyrkabyggen avsätter en ökad andel av sitt bestånd till ungdomsbostäder.	Kommunstyrelsen

Trygghet

Problembeskrivning: Upplevelsen av trygghet varierar i hög grad mellan olika grupper beroende på kön och andra bakgrundsfaktorer. Otryggheten finns i hemmet, i skolan, på fritiden och i närområdet. Detta påverkar ungas möjligheter att känna sig hemma i Botkyrka som plats.

Mål: Tryggheten ökar för samtliga grupper och skillnaderna mellan olika grupper minskar.

Åtagande:	Ansvarig:
Ta särskild hänsyn till ungdomars upplevelse av otrygghet i fysisk planering av bostadsområden, skolor, kollektivtrafik, parker, idrottsplatser, motionsspår och andra offentliga miljöer.	Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden
Kartlägg otrygga och otillgängliga platser tillsammans med ungdomar. Föreslå insatser för att göra platserna tryggare och mer tillgängliga.	Kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden

Öka kunskapen om hur man förebygger våld samt öka beredskapen för att upptäcka och agera när ungdomar utsätts för våld. Detta inkluderar även hedersrelaterat våld och förtryck.	Socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknads och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, vård och omsorgsnämnden
--	--

Ungas inflytande över stadsplaneringen

Problembeskrivning: Ungdomar beskriver att de oftast bara får uttala sig i mindre utvecklingsfrågor, som till exempel när en ny fritidsgård ska starta.

I medborgardialoger uttrycker unga önskemål om att även få vara med och påverka utvecklingen av platser i stort.

Mål: Ungas inflytande över stadsplaneringen ökar och inkluderar unga med olika behov

Åtagande:	Ansvarig:
Påbörja arbete i enlighet med den framtagna arbetsordningen om ungas involvering i stadsplaneringen.	Samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen (Ungdomsfullmäktige)

Ungas psykiska hälsa

Problembeskrivning: Den psykiska hälsan bland unga i Sverige är generellt god, men skillnaderna är stora mellan olika grupper. Andelen unga som själva rapporterar symptom på psykisk ohälsa har ökat samtidigt som man ser brister i tillgången till elevhälsovård och psykiatrisk vård för unga.

Mål: Den psykiska hälsan hos unga ökar och skillnaderna mellan olika grupper minskar.

Åtagande:	Ansvarig:
Följ och sprid aktuell nationell forskning och kommunala undersökningar om ungdomars upplevda psykiska ohälsa och verkningsfulla metoder för att främja en god psykisk hälsa. Fokusera särskilt på utveckling över tid och skillnader mellan olika grupper. I detta ska hedersrelaterat våld och förtryck ingå som en faktor för psykisk ohälsa.	Kommunstyrelsen, socialnämnden.
Sprid kunskap bland personal	Socialnämnden,

som möter unga om att upptäcka och bemöta unga som är anhöriga till personer med beroendeproblem eller psykisk ohälsa.	utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.
Hitta metoder för att följa upp om unga med psykisk ohälsa får tillräcklig tillgång till stöd och vård.	Socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknads och vuxenutbildningsnämnden.

Fritidsgårdar och mötesplatser

Problembeskrivning: Många av tjejerna i referensgrupperna uttrycker att de inte känner sig hemma på de fritidsgårdar som finns i kommunen. Detta syns också i besöksstatistiken där endast 38 procent av besökarna är tjejer. Både tjejer och killar i referensgrupperna berättar att det finns starka normer för hur tjejer respektive killar ska bete sig, vilket minskar handlingsutrymmet för båda könen på fritiden.

Mål: Andelen ungdomar som vanligtvis inte besöker fritidsgårdarna ökar

Åtagande:	Ansvarig:
Sammanställ och sprid framgångsrika metoder för att öka jämställdheten, jämlikheten och tillgängligheten på samtliga fritidsgårdar.	Kultur- och fritidsnämnden
Utred möjligheten att starta en mötesplats för hbtq-personer i kommunen.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden
Undersök möjligheten att hbt-certifiera de öppna fritidsverksamheterna.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden
Arbeta med normkritik med fokus på maskulinitetsnormer på samtliga fritidsgårdar i kommunen.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden

Idrott och fysisk aktivitet

Problembeskrivning: Killar utgör majoriteten inom både föreningsidrotten och den organiserade spontanidrotten. Botkyrka har en litet lägre andel tjejer i idrottsföreningarnas verksamhet jämfört med de övriga Södertörnskommunerna med undantag av Huddinge (2011). Tjejers fysiska aktivitet sker i större utsträckning utanför föreningslivet, vilket gör att de inte har samma tillgång till kommunala stödformer.

Mål: Ökade möjligheter till idrottande/fysisk aktivitet för de grupper av unga som idag inte är fysiskt aktiva.

Åtagande:	Ansvarig:
Utöka satsningen på tjejs och kvinnors idrottande och fysiska aktivitet, särskilt i de norra kommundelarna.	Kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden
Se över möjligheter till könsneutrala eller enskilda omklädningsrum.	Kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden
Utred möjligheten att öka idrottsledares kunskaper i genus och hbtq-frågor.	Kultur- och fritidsnämnden
Se över hur de kommunala stödformerna för tjejs idrottande och fysiska aktivitet kan öka.	Kultur- och fritidsnämnden

Föreningsliv

Problembeskrivning: Botkyrka har få ungdomsföreningar. Ungdomar upplever att kommunen har brist på stödssystem för unga som vill genomföra projekt eller engagera sig på annat sätt än i föreningsform.

Mål: Antalet föreningsaktiva och på annat sätt engagerade ungdomar i Botkyrka ökar

Åtagande:	Ansvarig:
Ta fram tydliga stödfunktioner för ungdomar som vill engagera sig i föreningslivet.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden
Undersök hur kommunen kan stötta unga som vill engagera sig på annat sätt än i föreningslivet.	Kultur- och fritidsnämnden

Kulturliv

Problembeskrivning: Kultur- och fritidsvaneundersökningar visar att ungas intresse för kultur och medier liksom att uttrycka sig konstnärligt och kulturellt är stort. Unga betraktas dock ofta som konsumenter mer än som deltagare eller egna producenter i kulturlivet. Kommunens brukarundersökningar visar också att unga upplever att man inte har kännedom om och/eller har svårt att få information om kommunens utbud på kulturområdet. Unga säger också att de vill ha större inflytande över och vara medskapare i Botkyrkas kulturutbud.

Mål: Fler unga får möjligheter att själva delta i, utforma och bidra till Botkyrkas kulturutbud. Det blir enklare att hitta information om kommunens utbud.

Åtagande:	Ansvarig:
Utred möjligheten att skapa en app eller annan digital lösning för att informera om Botkyrkas kultur- och fritidsutbud.	Kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen
Tillgängliggör och utveckla befintliga mötesplatser för ungdomars spontanta kulturaktiviteter.	Kultur- och fritidsnämnden
Utred behovet av kompletterande mötesplatser med kulturinriktning	Kultur- och fritidsnämnden
Stärk arbetet med unga referensgrupper i syfte att öka ungas inflytande över kommunens kulturutbud.	Kultur- och fritidsnämnden

4. b. Botkyrka har de bästa skolorna

Ungdomar fullföljer sin skolgång

Problembeskrivning: En förutsättning för goda livsmöjligheter är att fullfölja sin skolgång, både grundskolan och gymnasiet. Det finns brister när det gäller samordnat stöd i syfte att klara skolan. Det finns ett klart samband mellan föräldrarnas utbildningsbakgrund och skolresultat. En viktig faktor för att den gruppen som riskerar att hoppa av ska fullfölja sin skolgång är att ha mer praktik och mindre teori enligt temagruppen Unga i arbetslivet.

Mål: Alla ungdomar fullföljer sin skolgång med fullständiga betyg.

Åtagande:	Ansvarig:
Utveckla befintliga samverkansformer som syftar till att ge ungdomar samordnat stöd för att klara skolan.	Utbildningsnämnden, socialnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kultur och fritidsnämnden.
Utveckla arbetet med aktivitetsansvaret (tidigare informationsansvaret) utifrån förslag i regeringens ungdomspolitiska proposition.	Utbildningsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Säkerställ alla elevers möjlighet att göra kvalitativ praktik i grundskolan. Öka antalet prao-elever i de kommunala verksamheterna och prioritera särskilt sårskoleelever.	Utbildningsnämnden

Elevers inflytande över skolan

Problembeskrivning: I referensgrupperna säger många att de saknar fungerande klassråd och elevråd och upplever att de har begränsat inflytande. I LUPP-undersökningen i årskurs nio upplever tjejer mindre möjlighet till inflytande än killar (vilket vi dock inte ser i elevenkäten). Upplevelsen av möjligheten till inflytande skiljer sig åt mellan olika kommundelar enligt både LUPP-undersökningen och elevenkäten.

Mål: Stärkt inflytande för samtliga elever med särskilt fokus på de elevgrupper som uppger att de saknar inflytande.

Åtagande:	Ansvarig:
Utvärdera elevråden, klassråden och elevkårernas funktion för formellt elevinflytande Sammanställ goda exempel från skolor som lyckats skapa elevinflytande och undersök möjligheter till nya och alternativa metoder för att stärka alla elevers inflytande.	Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen
Följ kontinuerligt upp hur skolan tillsammans med elever använder elevenkäter i respektive skolas systematiska kvalitetsarbete.	Utbildningsnämnden
Förtydliga för både skolpersonal och elever vilka frågor elever ska ha inflytande över	Utbildningsnämnden

Elevhälsan

Problembeskrivning: I LUPP-enkäten svarar bara 46 procent av tjejerna och 52 procent av killarna i Botkyrka att de tycker att elevhälsan i deras skola är bra. Botkyrka har sämre resultat på den frågan om man jämför med riket som helhet där större andel av både tjejer och killar är positiva till elevhälsan. Vad eleverna menar med elevhälsan är dock osäkert och det är svårt att dra några slutsatser utifrån det.

Mål: Elever uppger att elevhälsan ger dem det stöd de behöver

Åtagande:	Ansvarig:
Undersök närmare vilket stöd eleverna skulle vilja ha av elevhälsan i sin skola. Undersök möjligheten att genomföra åtgärder för att möta behoven	Utbildningsnämnden, socialnämnden, kommunstyrelsen

Stärk samarbetet mellan ungdomsmottagningen, elevhälsan och socialtjänstens råd- och stödverksamhet	Socialnämnden, utbildningsnämnden,
Utvärdera den utökade satsningen på elevhälsa. Fortsätt investeringen inom elevhälsan om det finns behov av det.	Utbildningsnämnden

Trygghet och likabehandling i skolan

Problembild: Otryggheten i skolan hänger ihop med förekomsten av mobbning, våld och kränkningar. Upplevelsen av trygghet varierar mellan olika ungdomsgrupper. Unga med funktionsnedsättning upplever särskilt stor otrygghet enligt LUPP-undersökningen. Upplevelsen av mobbning varierar mellan kommundelarna, och fler av eleverna i årskurs 9 som bor i de norra än i de södra kommundelarna i Botkyrka anger i LUPP-undersökningen att mobbning är ett problem i skolan.

Skolan är den vanligaste platsen i det offentliga rummet att bli utsatt för våld. Hbtq-personer är enligt Ungdomsstyrelsen i betydligt större utsträckning utsatta för våld jämfört med andra unga. Skolinspektionen har lyft att elevernas delaktighet i Botkyrkas arbete med planer mot diskriminering och kränkande behandling i skolorna måste öka.

Mål: Ökad trygghet, likabehandling och minskad förekomst av mobbning och kränkande behandling i skolan.

Åtagande:	Ansvarig:
Gör insatser för att öka tryggheten i skolan för unga med funktionsnedsättning i samarbete med Ungdomsrådet.	Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen
Utbilda skolpersonal i metoder för att förebygga och förhindra mobbning.	Utbildningsnämnden
Utveckla arbetet med normkritisk pedagogik i skolan inom ramen för likabehandlingsarbetet.	Utbildningsnämnden
Sprid goda exempel i arbetet mot mobbning.	Utbildningsnämnden
Öka delaktigheten bland elever i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.	Utbildningsnämnden
Utred möjligheten att hbt-certifiera skolor i Botkyrka.	Kommunstyrelsen

Ta del av resultat från arbete med nolltolerans mot alla former av fysiska bråk i skolorna, som ett led i våldprevention och ökad trygghet. Undersök möjligheten att genomföra liknande insatser i Botkyrkas skolor.	Utbildningsnämnden, socialnämnden, kommunstyrelsen
--	--

Skola och särskola

Problembeskrivning: Flera ungdomar i referensgrupperna uttrycker att de tycker att det är kränkande att kalla särskolan för särskola, och att de upplever ett onödigt avstånd till övriga skolan. Lokalerna ligger för sig själva och eleverna känner ett utanförskap.

Mål: Eleverna i det som idag kallas särskola känner sig som en del av den vanliga skolan och särskiljs inte på ett sätt som upplevs som kränkande

Åtagande:	Ansvarig:
Se över åtgärder som gör att grundsärskoleeleverna i högre grad känner sig som en del av grundskolan, exempelvis att förändra benämningen ”särskola”	Utbildningsnämnden
Sprid erfarenheter från pågående inkluderingsinsatser för hur grundsärskoleelever kan integreras i grundskolan.	Utbildningsnämnden
Undersök hur grundsärskolans lokaler är placerade i förhållande till grundskolans lokaler och om möjligheter finns för ökad lokalintegration.	Utbildningsnämnden

4. c. Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin

Kanaler för inflytande

Problembeskrivning: Många ungdomar anger att de inte vet vart de ska vända sig om de vill påverka något i kommunen. Enligt LUPP-enkäten tycker också många unga att de har små möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.

Referensgrupperna efterfrågar en högre närvaro från kommunens tjänstepersoner och politiker i till exempel skolan. Uppenbarligen upplever många att de kanaler för inflytande som kommunen erbjuder, till exempel ungdomsfullmäktige eller dialogforum, inte är tillräckliga. Ungar med funktionsnedsättning svarar i större utsträckning än andra att de vill vara med och

påverka den egna kommunen, men upplever att de är mindre delaktiga i samhället och upplever mindre möjligheter än andra att påverka sina egna liv.

Mål: Fler ungdomar vet vart de kan vända sig om de vill påverka i kommunen och anser att de har inflytande och kan föra fram sina åsikter till dem som bestämmer. Unga med funktionsnedsättning upplever i lika hög grad som andra unga att de kan vara med och påverka den egna kommunen och sina egna liv.

Åtagande	Ansvarig
Utred möjligheten att permanenta ungdomsrådet eller säkerställa målgruppens medverkan i Ungdomsfullmäktige.	Kommunstyrelsen
Undersök möjligheten att genom befintligt eller alternativt verktyg skapa en internetbaserad/sms-baserad medborgarpanel specifikt för unga, med särskilt fokus på den lokala utvecklingen.	Kommunstyrelsen
Använd i större utsträckning ungas egna arenor vid dialog med unga.	Alla nämnder
Utveckla kommunens system för att ta in åsikter och förslag från medborgarna så att det blir mer lättillgängligt och angeläget för unga.	Kommunstyrelsen
Se över hur politikerna kan bli mer synliga i ungas vardag, till exempel i skolan eller på fritiden.	Kommunstyrelsen
Kommunicera tydligare vart ungdomar kan vända sig för att påverka i olika kommunala frågor. Använd exempelvis barnombudsmannen eller medborgarkontoren som kommunikationskanal.	Kommunstyrelsen
Tydliggör Ungdomsfullmäktiges mandat och relation till kommunens nämnder och förvaltningar.	Kommunstyrelsen

Förbättrad återkoppling

Problembeskrivning: Ungdomar uppger att de fyller i många enkätundersökningar men sällan får återkoppling på resultatet och information om hur man går vidare. Samma sak gäller när de träffat tjänstepersoner/politiker i olika forum för att säga sin åsikt. De upplever en osäkerhet kring om det verkligen går att påverka.

Mål: Fler ungdomar upplever att deras medverkan i undersökningar och samhällsfrågor har betydelse och att deras synpunkter tas på allvar.

Åtagande	Ansvarig
I enlighet med kommunens strategi för demokrati och delaktighet, alltid återkoppla resultaten av de undersökningar och dialoger som genomförs i ungdomsgruppen, och hur deras inspel har påverkat beslutet. Kommunicera också vad som sagts i andra dialoger och intressekonflikter mellan olika medborgare	Alla nämnder
Låt ungdomar analysera kommunens befintliga informationskanaler och lämna förslag på hur vi bättre kan nå och kommunicera med unga.	Alla nämnder

Ökat valdeltagande

Problembeskrivning: Valdeltagandet i Botkyrka uppgick till 79 procent i riksdagsvalet och 73 procent i kommunvalet 2010. Ungdomar och unga vuxna under 30 år som endast hade rösträtt i kommunvalet röstade mindre än andra grupper i Botkyrka. Valdeltagandet i norra Botkyrka var också avsevärt svagare än i södra Botkyrka. Valdeltagandet bland förstagångsväljarna i Botkyrka ökade från 66 procent till 71 procent 2010. I landet som helhet ökade både nominerade och invalda 18–25-åringar år 2010 jämfört med 2006. En större andel killar än tjejer nominerades och blev valda. I både kommun- och landstingsfullmäktige har dock ledamöter i gruppen 18–25 år avgått i betydligt högre grad än i totalpopulationen 2013. Kvinnor har också avgått i högre grad än män. Samtliga referensgrupper uttrycker en svag koppling till de politiska partierna och till politiker i allmänhet.

Mål: Öka valdeltagandet bland unga.

Åtagande	Ansvarig
Utveckla utbildningen för förtroendevalda i partierna med fokus på att öka ungas	Kommunstyrelsen

medvetenhet, engagemang och valdeltagande	
Undersök möjligheter att utbilda tjänstepersoner i klarspråk i tal	Kommunstyrelsen

Social sammanhållning

Problembeskrivning: Genomgående i referensgrupperna tar ungdomarna upp behovet av mötesplatser och gemensamma aktiviteter för att känna förtroende för varandra. Man lyfter att det är viktigt att mötas över skol-, fritidsgårds- eller kommungränser.

Mål: Det blir lättare för unga från olika skolor, fritidsgårdar och kommundelar att mötas och delta i gemensamma aktiviteter. De aktiviteter och mötesplatser som skapas ska vara attraktiva för unga i hela kommunen.

Åtagande	Ansvarig
Möjliggör för ungdomar från hela kommunen att delta vid större arrangemang genom att se till att det finns bra kommunikationer till och från platsen.	Kommunstyrelsen, kultur och fritidsnämnden
Utveckla gemensamma aktiviteter mellan verksamheter som ligger i olika kommundelar. Genomför fler verksamhetsövergripande dans/teater/kulturprojekt på fritiden.	Kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden
Se över hur man kan använda föreningsbidragen som ett medel för att uppmuntra kommunövergripande social sammanhållning.	Kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, kommunstyrelsen

Ökad kunskap om diskriminering, mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Problembeskrivning: Enligt Diskrimineringsombudsmannens rapport om upplevelsen av diskriminering är det tydligt att diskrimineringen får allvarliga ekonomiska och hälsorelaterade konsekvenser. Faktorer som etnisk tillhörighet eller sexualitet är så nära förknippad med identiteten att diskriminering får konsekvenser för självbilden och den psykiska hälsan. För många blir det en negativ spiral som är svår att bryta. I den nationella folkhälsoenkäten kan man också se att människor som upplevt kränkande behandling har lägre tilltro till det omgivande samhället och till offentliga institutioner.

Sverige har också fått kritik från FN:s barnrättskommitté för att kunskapen om barnkonventionen är låg bland vuxna som arbetar med unga.

Mål: Kunskapen om mänskliga rättigheter, barnkonventionen och diskriminering ökar bland unga och personal i kommunen som arbetar med unga.

Åtagande	Ansvarig
Erbjud återkommande utbildningar i diskrimineringslagstiftningen, barnkonventionen och mänskliga rättigheter för unga och dem som arbetar med unga. Undersök hur hedersrelaterade frågor kan inkluderas i utbildningarna.	Kommunstyrelsen

Barns och ungdomars rätt att komma till tals vid myndighetsutövning

Problembeskrivning: Barnombudsmannen skriver i sin årsrapport att barn i utsatta situationer vittnar om att de inte känner till sina rättigheter och att de tycker sig ha små möjligheter att uttrycka sina åsikter i frågor som är oerhört viktiga för dem. I Barnkonventionens artikel 12 anges att barnet ska beredas möjlighet att höras i beslut som exempelvis rör barnets utbildning, hälso- och sjukvård eller åtgärder inom socialtjänsten som rör barnet.

Mål: Förbättra barns och ungdomars möjligheter att komma till tals och få sin inställning synliggjord vid myndighetsutövning.

Åtagande:	Ansvarig:
Utveckla former för att följa upp att barn/ungdomar vid ingripande beslut (myndighetsutövning) upplever att de blivit lyssnade till och haft möjlighet att påverka beslutets utgång.	Samtliga nämnder som utövar myndighetsutövning mot enskilda barn och ungdomar (socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden).

4.d. Botkyrkaborna har arbete

Ungas inträde på arbetsmarknaden

Problembeskrivning: Botkyrkas största utmaning inom arbetsmarknadspolitiken är den stora andelen unga som lämnar grundskolan och gymnasiet utan godkända betyg. Ökade kompetenskrav på dem som söker ett arbete innebär att många unga människor inte är rustade för arbetslivet även när efterfrågan på arbetskraft ökar. Stora insatser krävs för att stärka ungas förutsättningar för att komma i arbete eller vidare studier.

Mål: Stärka ungas inträde på arbetsmarknaden

Åtagande:	Ansvarig:
Implementera insatser riktade till målgruppen ungdomar utifrån det arbetsmarknadspolitiska programmets åtta punkter för arbete.	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kommunstyrelsen.
Fastställ samverkansformer för kvalitativa mötesplatser och arenor för ungdomar och unga vuxna i syfte att stärka ungas inträde på arbetsmarknaden.	Kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden.
Utveckla arbetet med feriepraktik och sommarjobb inom näringslivet och den sociala ekonomin.	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kommunstyrelsen
Utred hur ungdomar drabbas av strukturell diskriminering på arbetsmarknaden och lämna förslag till åtgärder för att motverka detta.	Kommunstyrelsen
Utred möjligheten att starta ytterligare verksamhet för unga utan jobb och gymnasieutbildning, med målet egen försörjning.	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, utbildningsnämnden
Utred möjligheten att utöka andelen vuxenutbildningsplatser i Botkyrka kommun.	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
Ta tillvara ungas kompetens i arbetet med att utveckla verktyg för att stärka ungas inträde på arbetsmarknaden.	Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, utbildningsnämnden

5. Samordning, implementering och uppföljning av ungdomspolitiken

Inför arbetet med ettårsplanen 2015 kommer samordningsformen för ungdomspolitiken troligtvis inte att vara på plats. Därför har varje nämnd ett eget ansvar att föra in den ungdomspolitiska handlingsplanens åtaganden i respektive ettårsplan. Varje nämnd får själv göra en prioritering av vilka åtaganden som ska genomföras under 2015.

För att handlingsplanen för ungdomspolitiken ska få genomslag i den kommunala förvaltningen krävs att den implementeras i kommunens styrsystem och följs upp kontinuerligt. Målsättningen är att prioriteringarna ska föras in i nämndernas ettårsplaner. För att detta ska komma till stånd behövs ett fortsatt förvaltningsövergripande arbete som samordnas i ett tjänstemannaforum. Forumet ska tillsättas under 2014.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att samordna och följa upp ungdomspolitiken. Uppföljningen ska göras i samråd med ungdomar.

Åtagande:	Ansvarig:
Vidareutveckla hållbarhetskonskvensbedömningen (kommunens verktyg för planering och beslut av insatser): med särskild hänsyn till ungdomsperspektivet.	Kommunstyrelsen
Ta fram indikatorer för att följa upp handlingsplanen. Uppföljningen ska fokusera på skillnader mellan grupper av unga. Utgå i möjlig mån från befintlig statistik och komplettera uppföljnings och kartläggningsmetoder vid behov..	Samordningsformen/kommunstyrelsen
Genomför utbildningar för tjänstepersoner och politiker i de fyra ungdomsperspektiven som ska genomsyra allt kommunalt arbete.	Samordningsformen/kommunstyrelsen
Tillämpa ungdomsperspektivet i arbetet och redovisa i årsbokslutet hur man har arbetat med ungdomsperspektivet.	Samtliga nämnder. Kommunstyrelsen sammanställer.

6. Utgångspunkter för Ungdomspolitiken i Botkyrka, Ungdomsperspektivet

Handlingsplanen utgår ifrån ett ungdomsperspektiv som beskrivs ur fyra aspekter. Alla nämnder/förvaltningar ska tillämpa ungdomsperspektivet på sitt arbete och i sina årsbokslut redogöra för hur de arbetat med ungdomsperspektivet.

6.a. Ålder som maktordning

Till skillnad från andra diskrimineringsgrunder i lagstiftningen är ålder en föränderlig kategori. Ungdom är, liksom exempelvis medelålder, ingen fast kategori för den enskilda personen, utan en rörelse som ständigt förändras.¹ Ålder kan ses som en hierarkisk process där individen börjar i en underordnad position för att sedan växa in i den privilegierade positionen. Eftersom det är en process kan vuxna alltid åberopa att de själva varit unga och använda argumentet att alla barn och unga kommer att bli vuxna för att berättiga åldersmaktsordningen som rättvis, naturlig och legitim. Detta är unikt i relation till andra maktordningar, där

¹ de los Reyes och Mulinari, 2005

exempelvis en man sällan kan hävda att han vet hur det är att vara kvinna eller att en vit person aldrig kan påstå sig veta hur det är att vara icke-vit.²

2009 blev ålder en ny diskrimineringsgrund i svensk lagstiftning.

Åldersdiskrimineringsförbudet gäller främst i arbetslivet, men i vissa fall finns också skydd mot åldersdiskriminering inom utbildningsområdet. Barnkonventionen omfattar barns rätt till skydd, exempelvis att barn ska skyddas från att utföra arbete som kan vara skadligt för barnet eller som hindrar barnet från att gå i skolan eller från att utvecklas på annat sätt.³ Barndomen fyller därmed en positiv funktion för barnet, men här skapas också mindre tillgång till makt än i vuxenlivet. Olika funktioner i olika livsfaser kan definitivt ses som legitima men det skapar en åldersmaksordning som vuxenvärlden måste vara uppmärksam på.

Sedan införandet av ålder som ny diskrimineringsgrund har flest anmälningar inkommit från äldre män, vilket kan bero på att yngre människor i större utsträckning upplever diskriminering inom områden som inte omfattas av lagstiftningen, eller att yngre har mindre kunskap om diskriminering och rättigheter. Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska barnets bästa komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barn. Vad som är barnets bästa blir ofta upp till vuxna att tolka, vilket också skapar en maktobalans. I alla tider har vuxna sagt sig handla för barnets bästa, även när barn kränkts eller svikits. I varje tid och varje kultur finns blinda fläckar i synen på vad som är bäst för barn, där vuxnas handlingar och förhållningssätt upplevs av barnen på ett helt annat sätt än vad de vuxna tror och avser. Därför är det viktigt att vuxna har en medvetenhet om vad åldersmaksordningen innebär och är beredda att förändra sina föreställningar och sitt handlande.⁴

I allt arbete som påverkar barn och unga ska Botkyrka kommun utgå ifrån kunskap om hur åldersdiskriminering och åldersmaktordningen påverkar kommunens arbete.

6.b. Ungdomens eget perspektiv

Det finns en grundläggande skillnad mellan begreppen *barnperspektiv* och *barnets perspektiv*, eller *ungdomsperspektiv* och *ungdomens perspektiv*. Ett barnperspektiv/ungdomsperspektiv kan vi som vuxna använda oss av genom att försöka se tillvaron med barns/ungas ögon i olika sammanhang. Barnets/ungdomens perspektiv däremot kan vi bara få på ett sätt – genom att barnet/ungdomen själv kommer till tals om hur hen ser på sig själv och sitt liv. I Barnkonventionen uttrycks barns rätt att påverka frågor som rör dem. Men vem kan egentligen avgöra vilka frågor som rör barn och unga och vilka som inte gör det? Barn och unga kommer ta konsekvenserna av de politiska beslut som fattas i dag, beslut som de ofta inte kan påverka men som kommer att påverka dem. Därmed berör de flesta frågor barn och unga.

Av följande anledningar är det viktigt att arbeta med barn och ungas egna perspektiv:

² Jonstoji, barn och ungas politiska villkor.

³ Barnombudsmannen

⁴ Diskrimineringsombudsmannen, Upplevelser av diskriminering, 2010

- Demokrati

Att skapa förutsättningar för unga till ett aktivt medborgarskap, att bredda det demokratiska deltagandet så att det speglar befolkningen.

- Rättigheter

Barns och ungas rättigheter att uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på är en grundläggande princip i Barnkonventionen.

- Brukarinflytande och angelägenhet

Att lyssna på de som är målgruppen för en verksamhet eller aktivitet är särskilt viktigt när det gäller unga personer, då barn och unga har färre forum och möjligheter än vuxna att göra sina röster hörda. Vikten av att lyssna på målgruppen är särskilt stor för att lyckas skapa verksamheter som är angelägna, det vill säga relevanta och intressanta för målgruppen.

- Ekonomi

Beslut som är förankrade utifrån behov och förutsättningar hos olika grupper är mer kostnadseffektiva eftersom risker för felinvesteringar minskar.

- Aktörskap

Ett aktivt medborgarskap handlar om att vara en samhällsaktör och inte enbart ta del av och förhålla sig till det samhälle vi lever i, utan också vara en medskapare av samhället. Genom att arbeta med ungas egna perspektiv stimuleras också möjligheterna att vara samhällsaktör, vilket skapar ett mer kreativt samhälle.

- Folkhälsa

Livsvillkor och levnadsförhållanden under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för den psykiska och fysiska hälsan under hela livet, vilket i sin tur har betydelse för möjlighet till skolframgång, fortsatt utbildning, inträde på arbetsmarknaden och sociala relationer. Delaktighet och inflytande i samhället och känslan av att kunna påverka den egna livssituationen är en av de mest grundläggande förutsättningarna för en god hälsa.

Botkyrka kommun ska utgå ifrån ungdomars egna perspektiv och att unga ska få ha inflytande inom de samhällsområden som de själva vill påverka.

6.c. Ungdomstiden som viktig i sig själv

Unga ses ofta som en investering och samhällsresurs för framtiden. Detta kallas inom barnforskningen för att barn och unga ses som "human becoming", som när de blir vuxna blir färdiga "human beings". Detta innebär att barn och unga ses som ofullständiga människor som är passiva "offer" för vuxenvärlden och som ska socialiseras in i att bli "human beings"

av vuxna. De vuxna antas automatiskt ha egenskaper som gör dem lämpliga för att socialisera in barn i lämpligt beteende.⁵

Ungdomars känsla av att kunna påverka sina egna liv och samhället i stort är viktigt i sig, inte bara för att det är en resa mot vuxenlivet. Ungas delaktighet och inflytande kan ses som en faktor för ekonomisk kostnadseffektivitet, förbättrade studieresultat och för en framtida demokratisk återväxt men måste framför allt ses som en rättighet med ett värde i sig. Det vill säga att även om vi inte ser konkreta ekonomiska, resultatmässiga eller i dagens bemärkelse, demokratiska, resultat av att ha investerat i ungas rättigheter, finns det ändå ett värde i att ungdomar får tillgång till dem. Om det exempelvis visar sig att elevdemokrati inte leder till minskat klotter eller bättre studieresultat, eller om ungdomar när de blir vuxna inte tror på den rådande demokratiska organiseringen av samhället, betyder inte detta att vi ska lägga mindre fokus på arbetet för att öka ungdomsinflytande. I Barnkonventionen uttrycks barns rätt till lek, vila och fritid och rätten att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet, vilket också handlar om att barn och ungdomstiden måste få vara viktig i sig själv.

Botkyrka kommun ska utgå ifrån att ungdomstiden är en del av livet med ett värde i sig och inte enbart en tid av förberedelse för vuxenlivet.

6.d. Unga är en heterogen grupp med olika livsvillkor

Unga ses ofta som en homogen grupp, trots att forskningen visar att ungas levnadsvillkor skiljer sig mycket åt beroende på många bakgrundsfaktorer. Det handlar om skillnader mellan olika gruppers livsvillkor såsom socioekonomisk bakgrund men också skillnader i de miljöer unga växer upp i såsom i familjen, skolan, fritiden samt i boende och närmiljön. Det finns även många andra faktorer som har betydelse. Diskriminering innebär att en person blir sämre behandlad än en annan person. I diskrimineringslagen finns förbud mot diskriminering på sju olika grunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.⁶ Orsaker till diskriminering är samhällets starka normer om hur vi ”ska” vara, vilket skapar föreställningar om rätt och fel hos människor. Många grunder som diskriminering baseras på finns inte med i diskrimineringslagen. Dessa kan exempelvis handla om socioekonomisk status, utseende eller hur ens privatliv ser ut.

Ungdomsstyrelsens indikatorrapport Ung idag 2009 visar att vissa grupper av unga inte har samma möjligheter som andra. Unga med utrikes bakgrund når i mindre utsträckning än unga med svensk bakgrund utbildningsmål och behörighet till högre utbildningar. Indikatorerna visar vidare att tjejer och killar är olika utsatta inom olika områden. Tjejer har en sämre situation än killar när det gäller psykisk hälsa, arbetssjukdomar och inkomst. Killar däremot har generellt en sämre målluppfyllelse i skolan och lägre andel är högutbildade. De blir i högre grad utsatta för och deltar i brott, fler vårdas på sjukhus och dör till följd av våld. Killarnas situation är sämre än tjejernas även vad gäller arbetsolyckor, skulder och vräkningar samt långtidsarbetslöshet.

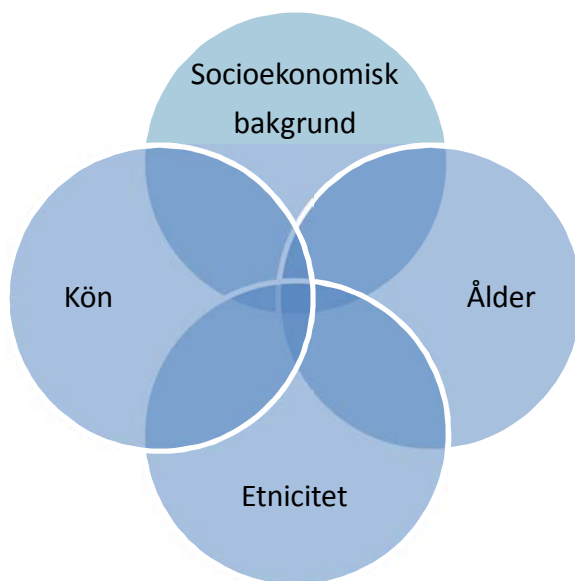
Vi föds in i en redan existerande omvärld. Vi väljer inte våra föräldrar, inte i vilken tid vi hamnar, vilket land vi ska växa upp i eller vilket kön vi ska ha. Eftersom förutsättningarna skiljer sig åtskilligt mellan vilken social klass våra föräldrar tillhör, vilken generation vi föds

⁵ Johansson 2003, Möten för lärande, Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan

⁶ Diskrimineringsombudsmannen

i, vilket etniskt ursprung vi har och om vi föds som pojke eller flicka, har samhället ett ansvar att sträva efter socialt rättvisa uppväxtförhållanden. Ett viktigt syfte med ungdomspolitik är att förbättra alla ungdomars tillgång till välfärd och inflytande att forma samhället och makt att forma sina egna liv.

Kunskap om ungas levnadsvillkor behöver också förstås och analyseras ur ett intersektionellt perspektiv. Intersektionalitet handlar om hur olika maktstrukturer och normer samverkar och förstärker varandra, till exempel kön och sexualitet. Ett sätt att förklara intersektionalitet är genom följande modell:

Figur 1.1 Illustration över hur olika kategorier samverkar. Benämningarna kan bytas ut mot eller kompletteras med exempelvis sexualitet eller religion.⁷

Botkyrka kommun ska utgå ifrån aktuell kunskap om hur ungas levnadsvillkor skiljer sig åt beroende på olika bakgrundsfaktorer och om hur olika bakgrundsfaktorer samspelar. Utifrån denna kunskap ska insatser och åtgärder anpassas och utformas utifrån olika grupperns behov och förutsättningar.

⁷ Eriksson-Zetterquist U, Styhre, A, Organisering och intersektionalitet, 2007, s12

7. Bilagor

7.a. Ungdomspolitikens angränsning till andra kommunala strategier/policys och handlingsplaner samt konventioner

Inom kommunen finns ett 40-tal kommunövergripande processer. Processerna påverkar alla verksamheter. Processarbetet leds av kommunledningsförvaltningen och förankras i kommunens ledningsgrupp.

I arbetet med den ungdomspolitiska handlingsplanen har de strategier, policys och handlingsplaner som ligger under paraplyet demokrati och mänskliga rättigheter varit vägledande. Där ingår följande kommunövergripande strategier, policys, konventioner och handlingsplaner:

Botkyrkas jämställdhetsstrategi som slår fast inriktningen för arbetet med jämställdhet i kommunen.

Policyn och handlingsplanen för att förebygga hedersrelaterat våld som är en handlingsplan för att förebygga patriarkalt förtryck och våld med särskilt fokus på hedersrelaterade begränsningar, förtryck och våld.

Botkyrkas interkulturella strategi som lyfter fram tre huvudområden: antidiskriminering, kommunen som plats och kommunen som organisation.

Demokratistrategin som i skrivande stund är under remissförvarande och som kommer antas i kommunfullmäktige 2014. Utifrån demokratinstrategin kommer en handlingsplan att utarbetas.

Folkhälsopolicyn och dess utvecklingsplan 2012-2016 som utgår ifrån Ett hållbart Botkyrka och flerårsplanen, och konkretiserar utvecklingsområden utifrån nuläge med målet att hälsan ska förbättras för alla, samtidigt som skillnader mellan olika grupper ska minska.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som kommunfullmäktige i Botkyrka antog som sitt program för personer med funktionsnedsättning 2010.

Barnkonventionen som säger att ett barnrättsperspektiv ska genomsyra all verksamhet som rör barn och unga. I Botkyrka finns en lokal barnombudsman som ger råd, hjälp och stöd i frågor som rör barn och unga.

Arbetsmarknadspolitiken i Botkyrka, en programförklaring i åtta punkter, 2013, som hanterar frågorna om ungas tillträde till arbetsmarknaden.

7.b. Existerande samarbetsforum för ungdomsfrågor

Samarbetsforum	Medverkande förvaltningar och andra aktörer (sammankallande/ansvarig förvaltning är i fetstil)	Forumets syfte
Informationsansvar	Avux , uf	Hålla kommunen informerad om sysselsättningen hos ungdomar 16–19 år som inte går i gymnasieskolan och erbjuda lämpliga åtgärder.
Paraplyteamet	Soc , avux, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting, Salem och Huddinge	Stöd till ungdomar som är utanför studier, jobb och socialförsäkringssystem.
Team skolnärvaro	Soc , uf	Direkt arbete med unga som har hög frånvaro i grundskolan och deras familjer.
Daglig verksamhet	Avux , vof, soc	Kommunal insats till vuxna personer i yrkesför ålder med utvecklingsstörning, autism eller förvärvade hjärnskador och som står utanför den vanliga arbetsmarknaden.
Kraftsamling	Uf , soc	Samverkan för att upptäcka och hjälpa barn som far illa.
Sommarjobben	Samtliga förvaltningar och kommunala bolag	Skapa och samordna sommarjobb för unga i kommunen
Områdesgrupper	Klf , samtliga förvaltningar, chefer polisen, Botkyrkabyggen, vårdcentralen, föreningar	Utveckla området/kommundelen tillsammans med invånarna. Fokus är ofta barn och ungas trygghet samt trivsel i kommundelen.
Nätverksgrupper	Se ovan	Operativ samverkan kring områdesarbetet.
Sociala insatsgrupper	Soc , uf, polisen	Samverkan kring enskilda ungdomar som har kontakt med soc och polis i syfte att förebygga att de fastnar i kriminalitet
Ung Företagsamhet (UF)	Uf , kof, avux, klf	På alla gymnasieskolor pågår ett samarbete med Ung Företagsamhet (UF), en ideell och obunden organisation med syftet att tillsammans med skolan införa entreprenörskap och ett engagerat näringsliv i utbildningssystemet.
Samsyn (våld i nära relationer)	Soc , uf, vof, avux, brottsofferjouren, tjej- och kvinnojouren samt polisen	Samverkan på övergripande nivå kring frågor som rör våld i nära relationer
Hedersrelaterat våld	Soc , klf, kof, uf, avux	Samverkan kring att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck
Lov- och helgverksamhet	Kof , soc, avux, uf,	Samverkan kring lov- och

	folkhälsosamordnare m fl.	helgverksamhet för unga
Samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS)	Soc, vof, uf	Samverkan kring att ungdomar som har behov av individuellt stöd från olika huvudmän ska få detta på bästa sätt
Centrala samverkansgruppen trygghet	Klf , soc, uf, kof, sbf, Botkyrkabyggen	Blandning av strategisk och operativ grupp för att minska otrygghet och brottslighet. Har fokus på samarbete med externa parter som SL, bussbolaget Keolis, kommunens väktarbil, polis, räddningstjänst, Lugna gatan/Fryshuset och Botkyrkabyggen.
Samverkan unga vuxna	Avux , soc, kof	Samverkansgrupp för arbete med/för unga som rör flera förvaltningar, till exempel arbete med mötesplatser och uppsökande verksamhet.
Stöd till anhöriga	Soc, vof. Var och en ansvarar för sina målgrupper	Samverkar kring stöd till anhöriga på individ-, grupp- och generell nivå. Ordnar föreläsningar, mötesplatser, enskilda samtal m.m.
Ungdomsrådet	Klf , uf, kof, vof	Ungdomsrådet består av barn och unga med funktionsnedsättning, och är för närvarande ett projekt mellan ABF Botkyrka-Salem och kommunen som bedrivs med medel från Allmänna arvsfonden. Syftet är att underlätta för dessa ungdomar att bidra med kompetens, erfarenheter och insikter på samma sätt som övriga ungdomar i samhället. Ska eventuellt bli en del av kommunens ordinarie verksamhet efter projektperiodens slut.

BOTKYRKA KOMMUN

Ungas livsvillkor i Botkyrka och Sverige

En kunskapsöversikt

Frida Mörtlund och Susanna Evert, kultur- och fritidsförvaltningen

2014-04-24

Kunskapsdelen

1. Vad är ungdomspolitik?	3
1.1 Begreppet ungdomspolitik	3
1.2 Ungdomspolitikens framväxt i Sverige	3
1.3 Den kommunala ungdomspolitiken	4
2. Ungas livsvillkor i Botkyrka och Sverige	4
2.2 Metod för LUPP-enkäten	5
2.3 Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin	6
2.3.1 FN:s barnrättskommitté och kritiken mot Sverige.....	6
2.3.2 Ungas inflytande och delaktighet generellt	7
2.3.3 Intresse för politik bland unga	8
2.3.4 Olika politiska uttryck	10
2.3.5 Orsak till att man inte vill vara med och påverka lokalt	12
2.3.6 Rättvisa satsningar	13
2.3.7 Valdeltagande och möten med politiker.....	14
2.3.8 Förtroende för varandra.....	15
2.3.9 Diskrimineringens mekanismer påverkar förtroendet för andra.....	16
2.4 Botkyrkaborna känner sig hemma	17
2.4.1 Bostadssituation	17
2.4.3 Otrygghet, våld och kränkningar	18
2.4.4 Otrygga platser.....	19
2.4.5 Sexuell utsatthet i barndomen.....	20
2.4.6 Förebyggande arbete mot våld i nära relationer	21
2.4.7 Psykisk ohälsa bland unga.....	21
2.4.8 Fritid	22
2.4.9 Livsutrymme och begränsningar på fritiden.....	25
2.4.10 Ungas delaktighet och inflytande inom fritiden.....	26
2.4.11 Ungas föreningsengagemang	26
2.4.12 Idrottande och fysisk aktivitet bland unga.....	28
2.4.13 Ungas inflytande i stadsplanering	29
2.5 Botkyrka har de bästa skolorna	29
2.5.1 Skolans demokratiska uppdrag	29
2.5.2 Elevinflytande.....	30
2.5.3 Skolresultat	36
2.5.4 Avhopp från gymnasieskolan	38
2.5.5 Olika utbildningsnivåer för olika grupper	39

2.5.6 Skolans påverkan på ungas hälsa.....	39
2.5.7 Elevhälsovården.....	40
2.5.9 Skolmiljön	46
2.5.10 Upplevelser av rasism	47
2.5.11 Skolan är vanligaste platsen för att bli utsatt för våld	47
2.6 Botkyrkaborna har arbete.....	49
2.6.1 Arbetsmarknadsläget i Botkyrka.....	49
2.6.2 Ungdomsarbetslöshet	49
2.6.3 Etableringsålder	50
2.6.4 Vikten av utbildning.....	51
2.6.5 Diskriminering på arbetsmarknaden	51

1. Vad är ungdomspolitik?

1.1 Begreppet ungdomspolitik

Begreppet ungdomspolitik började användas formellt först under 1990-talet. Begreppet har inte definierats entydigt i något dokument från riksdag eller regering. Det finns också en stor otydlighet i begreppets innebörd då det används för att benämna en mängd olika företeelser. Många av samhällets åtaganden rör unga medborgare. Framförallt gäller detta utbildnings-, fritids- och folkrörelsepolitik. Men även områden som bostadspolitik, kriminalpolitik, sjukvårdspolitik, arbetsmarknadspolitik, integrationspolitik, jämställdhetspolitik och glesbygdspolitik, för att nämna några, påverkar i hög grad ungas levnadsvillkor.

Ett kännetecken i utbyggnaden av välfärdsstaten är en ökande differentiering och specialisering av den offentliga verksamheten i Sverige. Detta tar sig bland annat uttryck i att politiken delats in i allt fler politikområden inom vilka olika myndigheter ansvarar. Unga är i kanske högre grad än de flesta andra åldersgrupper föremål för olika insatser från det offentliga sidan. Det innebär att frågor av betydelse för ungas levnadsvillkor finns inom många olika sektorer. Utvecklingen av en statlig ungdomspolitik kan ses som en reaktion på denna sektorisering, där ambitionen har varit att skapa ett helhetsperspektiv utifrån den enskilde ungas situation och att underlätta samverkan mellan olika sektorer.

En vanlig definition av ungdomspolitik är att den är summan av alla åtgärder som riktas till unga medborgare, det vill säga allt som på något sätt berör ungdomar. En sådan definition är endast en summering i efterhand av effekterna av den generella politiken på en viss målgrupp och kan inte ses som ett uttryck för en medveten politisk vilja.

Ungdomsstyrelsen definierar ungdomspolitik som en uttalad politisk ambition för ungas levnadsförhållanden. I dagens offentliga system uttrycks den politiska ambitionen vanligtvis i olika former av mål eller önskvärda utfall. För den nationella ungdomspolitikerna i Sverige är den uttryckta politiska ambitionen de mål och perspektiv som slagits fast av riksdag och regering. Eftersom ungdomspolitikerna är ett horisontellt politikområde innebär det att politiken berör flera olika sektorer. Politikområdet som sådant ansvarar inte för de medel som krävs för att nå de politiska målen, utan genomförandet av politiken måste ske via de vertikala sektorer/politikområden som förfogar över resurserna. Det finns till exempel särskilda ungdomsfrågor inom bostads- och arbetsmarknadspolitiken såsom bidrag till studentbostäder eller arbetsmarknadsåtgärder för unga. För att tydliggöra begreppen skulle vi kunna definiera sådana frågor som *sektorsspecifika ungdomsfrågor*, insatser inom en sektor som på något sätt påverkar ungdomar.

1.2 Ungdomspolitikens framväxt i Sverige

Den svenska ungdomspolitikerna – som ett avgränsat och självständigt politikområde – är relativt ny företeelse, även om den har en historia som sträcker sig långt tillbaka i tiden. Två av de viktigaste områdena för den moderna ungdomspolitikens framväxt är skolsystemets formalisering respektive fritidens och föreningslivets organisering under slutet av 1800-talet och början på 1900-talet. Under lång tid var det dessa områden som utgjorde politiken för unga. Synsättet att ungdomspolitik i första hand handlade om frågor som rörde ungdomars fritid och föreningsliv var dominerande långt in på 1960-talet. Först under 1970-talet skedde en förskjutning, från en tidigare sektorsuppdelad, mot en mer helhetsorienterad ungdomspolitik. Dagens ungdomspolitik som utgår ifrån ungas hela livssituation och berör många olika politiska sektorer började ta form först för cirka 30 år sedan.

Flera utredningar och skrivelser har under de senaste årtiondena behandlat de viktigaste ungdomspolitiska frågorna och vid flera tillfällen har arbetsgrupper och kommittéer tillsatts för att föreslå hur ungdomsfrågorna ska samordnas. En viktig influens för den svenska ungdomspolitiken har varit utvecklingen inom FN. Det av FN utropade Världsongdomsåret 1985 innebar på många sätt en startpunkt för ett bredare och mer aktivt statligt engagemang i ungdomsfrågor i Sverige. År 1986 tillsattes för första gången en ungdomsminister och under 1990-talet och början av 2000-talet har regeringen presenterat tre ungdomspolitiska propositioner med mål och riktlinjer.

Den första ungdomspolitiska propositionen antogs 1994 och slog fast behovet av en tvärssektoriell ungdomspolitik. 1999 kom den andra ungdomspolitiska propositionen som fastställde en målstruktur och ett uppföljningssystem. Den tredje ungdomspolitiska propositionen antogs 2004 och innehöll en mer strategisk och systematisk ungdomspolitik. År 2014 kommer den fjärde ungdomspolitiska propositionen att antas.

I dag omfattar svensk ungdomspolitik alla de politikområden som på något sätt påverkar ungas liv. Både traditionella ungdomsområden som fritid och skola och typiska välfärdsfrågor som arbete, bostad och hälsa har en plats i den nationella ungdomspolitiken.

1.3 Den kommunala ungdomspolitiken

På kommunal nivå har utvecklingen kring ungdomspolitiska frågor framför allt utgjorts av olika typer av projekt för att utveckla ungas inflytande i den kommunala politiken och främja kommunal samverkan. En samlad kommunal ungdomspolitik är inte obligatoriskt för kommunerna. Detta trots att kommunernas verksamheter och det som omfattas av det kommunala självstyret, som exempelvis socialtjänst, skola och fritid, är det som oftast är mest relevant för unga människor.

Flertalet kommuner har ändå tagit fram ungdomspolitiska strategier, handlingsprogram och handlingsplaner. Ungdomsstyrelsen ger inga tydliga riktlinjer kring hur kommunernas ungdomspolitik bör se ut, men vill att kommunerna ser den statliga ungdomspolitiken som ett stöd och en möjlig inspiration för att säkerställa tvärssektoriellt arbete. Ungdomsstyrelsen trycker också på vikten av en kunskapsbaserad ungdomspolitik och bidrar därför med stöd i form av fördjupade tematiska analyser och statistik.

2. Ungas livsvillkor i Botkyrka och Sverige

I Sverige bor cirka 1,6 miljoner ungdomar mellan 13-25 år.¹ I Botkyrka bor cirka 14 000 av dem.²

Unga i Sverige och i Botkyrka lever generellt goda liv i jämförelse med unga i många andra länder. Om man ser till ekonomiska och sociala förhållanden är Sverige ett bra land att leva i för de flesta barn och unga. Men det finns barn som av olika anledningar tidigt hamnar ordentligt på efterkälken och inte får tillgång till rättigheter som många tar för givet i samhället, såsom exempelvis kvalitativ utbildning, barnhälsovård eller kultur- och fritidsaktiviteter. Barn och unga som inte får tillgång till dessa rättigheter ges inte möjlighet att delta fullt ut i samhället och riskerar att hamna i socialt utanförskap.³ Den här rapporten ska därför ses som en problembeskrivning – vad är det som *inte* är bra, och som vi behöver göra bättre?

¹ Ungdomsstyrelsen, 2013, Ungdom och ungdomspolitik – ett svenskt perspektiv

² Kommun och landstingsdatabasen Kolada

³ Unicef/Socialhögskolan i Stockholm 2012, Ungas röster om socialt utanförskap i Sverige s 5

Kapitlet är indelat i ungdomspolitikens fyra fokusområden och består av vetenskaplig forskning, Botkyrkas egna resultat av LUPP-enkäten 2013, Ungdomsenkäten 2004-2012 och skolornas årliga elevenkäter samt det som kommit fram i referensgruppträffarna.

2.1 Livsvillkoren har stor betydelse för ungas framtidsmöjligheter

Det finns mycket som påverkar ungas levnadsförhållanden. De strukturella faktorer som påverkar utgörs bland annat av skolsystem, arbetsmarknad, socialförsäkringssystem, inkomst- och skattepolitik. Ungas livsvillkor hänger också ofta samman med föräldrarnas socioekonomiska livsvillkor (utbildning, arbete och inkomst). De sociala relationerna och den vardagliga livsmiljön unga lever i, som hemmet, skolan, fritiden och boende- och närmiljö, har också betydelse.

Det finns skillnader i livsvillkor mellan olika sociala grupper av unga, såväl i landet som inom Botkyrka. Detta har betydelse för tillgången till välfärd, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Om individer eller grupper upplever att de inte kan påverka de egna livsvillkoren och utvecklingen av samhället uppstår maktlöshet. Möjligheter att påverka den egna livssituationen har också ett starkt samband med hälsan. Faktorer som ekonomisk stress och social otrygghet leder ofta till ohälsa, särskilt psykisk ohälsa. Hälsan har i sin tur samband med bland annat skolframgång, fortsatt utbildning, arbete och inkomst.

Detta kunskapsunderlag tittar närmare på ungas vardag och olika gruppers förutsättningar med utgångspunkt i fyra av Botkyrkas utmaningar för ett hållbart Botkyrka på 30 års sikt:

- Botkyrkaborna har förtroenden för varandra och för demokratin
- Botkyrkaborna känner sig hemma
- Botkyrka har de bästa skolorna
- Botkyrkaborna har arbete

2.2 Metod för LUPP-enkäten

LUPP-enkäten har tagits fram av Ungdomsstyrelsen för att hjälpa kommuner, stadsdelar eller regioner att få kunskap om ungas situation, erfarenheter och synpunkter. Ungdomsstyrelsen tillhandahåller och administrerar webbaserade enkäter, medan det är upp till kommunerna själva att se till att tillräckligt många unga svarar på enkäten och att analysera enkätresultaten.

Enkäten riktades till alla elever i årskurs nio som går i en skola i Botkyrka, och besvarades under perioden 1 oktober – 30 november. De flesta har svarat på den webbaserade versionen av enkäten, men ett mindre antal elever har svarat på enkäten i pappersform. Det gäller främst elever som går i särskolan. I analysen har vi tagit med alla enkäter där minst 20 av frågorna hade besvarats. Alla respondenter har alltså inte svarat på alla frågor. Av de 909 elever som går i årskurs nio svarade 707 på tillräckligt många frågor i enkäten för att tas med i analysen. Det ger en svarsfrekvens på 78 % av alla nioendeklassare i Botkyrkas skolor.

De statistikprogram som har använts för analysen är Excel, Stata (ett datorprogram för statistik analys av enkätundersökningar) och Ungdomsstyrelsens webbaserade analysverktyg W-lupp. Analysmetoderna utgörs av grundläggande beskrivande statistik (frekvenstabeller, korstabeller) samt enklare logistisk regressionsanalys för att försöka avgöra olika bakgrundsvariablers påverkan på svaren.

Med hjälp av en logistisk regressionsmodell kan vi ta fram oddskvoten, som är ett mått på hur starkt sambandet mellan en oberoende och en beroende variabel är. Utan att gå för djupt in på vad oddskvoter är för något kan vi säga att ju högre oddskvoten ligger, desto större är risken för ett visst

utfall. Ett exempel kan vara att tjejer har dubbelt så hög risk som killar att ge ett visst svar på en fråga. Oddskvoten skulle i så fall vara 2.

Med hjälp av logistisk regression kan vi också justera för eventuell påverkan från andra bakgrundsvariabler, för att med större säkerhet kunna säga hur stor påverkan en enskild bakgrundsvariabel har på den beroende variabeln.

I analysen tittar vi på bakgrundsvariablerna kön, boendeområde, funktionsnedsättning och nordisk/utomnordisk bakgrund. För variabeln nordisk/utomnordisk bakgrund har vi slagit ihop variablerna födelseland, mammas födelseland och pappas födelseland till en enda variabel. Variabeln visar om det finns några skillnader mellan gruppen elever som själva är födda i norden och vars båda föräldrar är födda inom norden, och gruppen elever som själva är födda utanför norden och/eller har minst en förälder som är född utanför norden. Det är alltså *inte* samma indelning som till exempel SCB använder när de talar om utländsk bakgrund. Resultaten är alltså inte direkt jämförelsebara med SCB:s statistik. Variabeln funktionsnedsättning baseras på självdefinition, det vill säga de svarande har själva fått fylla i om de har en funktionsnedsättning eller inte.

I LUPP-enkäten har ungdomarna också fått lämna fritextsvar på frågor om vilka fritidsaktiviteter som saknas, vad de själva vill kunna påverka och om det finns något mer kommunen borde veta för att kunna göra det bättre för unga. I rapporten kommer vi att lyfta fram citat från fritextsvaren.

När man läser resultaten som handlar om skolan ska man komma ihåg att uppdelningen på kommundelar syftar på var respondenterna bor, vilket inte nödvändigtvis sammanfaller med var de går i skolan. Majoriteten (88 procent) av barnen i Botkyrka går dock i närmaste kommunala skola eller i annan kommunal skola i området.

2.3 Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin

Samhällsforskaren Robert Putnam menar att det är viktigt att människor är aktiva och deltar i civilsamhället eftersom det är en grundläggande faktor för att skapa ett socialt kapital, det vill säga tillit människor emellan. När det finns socialt kapital finns förtroende mellan människor och fler vågar samarbeta eftersom de tror att andra människor också kommer att samarbeta. Om vi förväntar oss att andra kommer att avstå från till exempel korruption och brottslighet, eller att andra kommer att hålla avtal och källsortera, så blir det meningsfullt att också själv agera solidariskt och ärligt.

Ett samhälle som är rikt på engagemang i det civila samhället och ett utvecklat socialt kapital är enligt Putnam positivt för samhällsutvecklingen. Samhällen med högt deltagande i civilsamhället har en bättre fungerande demokrati, högre ekonomisk tillväxt och en lägre brottslighet än samhällen med lågt deltagande i civilsamhället.⁴

2.3.1 FN:s barnrättskommitté och kritiken mot Sverige

Vart femte år lämnar stater som ratificerat Barnkonventionen en rapport till Barnrättskommittén. Kommittén ger sedan konventionsstaten kritik och rekommendationer genom vilka tidigare års rapporter följs upp. I 2009 års rekommendationer ville kommittén att barn och vuxna som på olika sätt arbetar med barn ska få bättre kännedom om Barnkonventionen. FN-kommittén välkomnar det ökade intresset för att barn ska bli hörda men uttrycker oro över de regionala skillnaderna och över att barn upplever att de inte har ett reellt inflytande över frågor som påverkar deras liv i samhället. 62 procent av barnen i Rädda

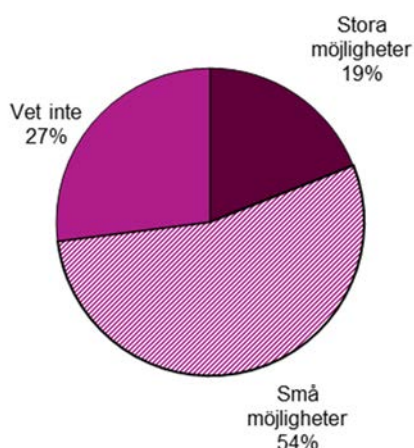
⁴ Putnam, R.D, 1996, Den fungerande demokratin, Medborgarandans rötter i Italien

Barnens nationella undersökning Min röst svarade 2011 att de inte hört talas om Barnkonventionen. I Botkyrka svarade 76 procent av de tillfrågade barnen att de inte hört talas om Barnkonventionen.⁵

2.3.2 Ungas inflytande och delaktighet generellt

Ungdomstiden präglas för många av snabba växlingar mellan olika aktiviteter och försörjningsformer – snabba förändringar som leder till att unga har svårt att rota sig, både platsmässigt och känslomässigt. Det saknas därför ofta en fast arena för unga att utöva inflytande på, vilket blir ett hinder för ungas inflytande.⁶

Hur stora möjligheter tror du att du har att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? (LUPP)

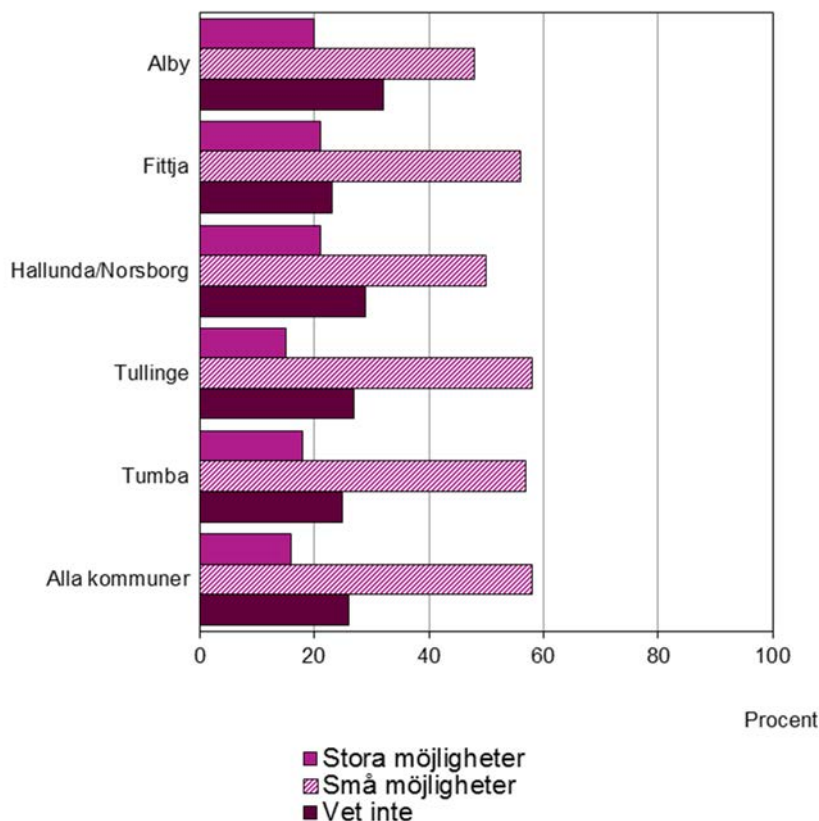

I LUPP-enkäten svarar endast 19 procent av respondenterna att de tror att de har stora möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen. 54 procent säger att de tror att de har små möjligheter. Vi ser inga betydande skillnader mellan könen, mellan unga med olika bakgrund eller mellan unga med och utan funktionsnedsättning. Resultatet skiljer sig heller inte nämnvärt från hur de unga i Botkyrka svarade i förra LUPP-enkäten som genomfördes 2010.

⁵ Rädda Barnen 2011, Ung röst s 15-16

⁶ Ungdomsstyrelsen 2010, Fokus 10 – En analys av ungas inflytande s 420

Hur stora möjligheter tror du att du har att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? (LUPP)

Som vi ser är det inga stora skillnader mellan olika kommundelar, och inte heller mellan Botkyrka och riket som helhet. I alla kommundelar anser majoriteten av de tillfrågade att de har små möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.⁷

Flera av ungdomarna på referensgruppträffarna pratar om att politiker och tjänstepersoner borde komma till skolorna och att man borde få mer information om exempelvis ungdomsrådet för att bli mer intresserad av att engagera sig.

”En gång i månaden kan ni från kommunen komma och prata med ungdomar på klassråden, gå runt och fråga vad vi tycker”

Att klassråden och elevråden skulle kunna användas mer för att påverka kommunens utveckling tar flera av ungdomarna upp. En ungdom föreslår att kommunen skulle kunna skicka frågor till skolorna om vad eleverna vill satsa på och sen kan skolorna skicka tillbaka svar till kommunen.

2.3.3 Intresse för politik bland unga

Intresset för politik ökar bland unga, men aktivt deltagande i den representativa demokratis traditionella kanaler för inflytande minskar.⁸ Att delta i det politiska beslutsfattandet kan anses vara en förutsättning för att individens perspektiv, erfarenheter och synpunkter ska beaktas, även om

⁷ LUPP-enkäten 2013

⁸ Ungdomsstyrelsen 2010, Fokus 10 – En analys av ungas inflytande s 420

principen är att de folkvalda ska företräda alla väljares intressen. En underrepresentation bland unga i partipolitiken är därmed ett problem.

Förutom att en låg ålder är en faktor som påverkar tillgång till välfärd och inflytande, har också exempelvis unga med funktionsnedsättning, annan sexuell läggning än hetero samt unga som bor i socialt utsatta stadsdelar och områden, lägre tillgång till välfärd och inflytande än andra. Unga med dålig hälsa visar svagare stöd för demokratin som begrepp och tror sig i lägre grad ha möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer. De är också mindre villiga att vara med och påverka i sin egen kommun. Unga med funktionsnedsättning svarar i större utsträckning än andra att de vill vara med och påverka den egna kommunen, men upplever att de är mindre delaktiga i det svenska samhället och upplever mindre möjligheter än andra att påverka sina egna liv.⁹

Ungas intresse för politik och samhällsfrågor var ganska stabilt under perioden 2004–2012. Det var 40 procent av de unga som angav att de var intresserade av att påverka lokalt och 17 procent upplevde att de har stora möjligheter att föra fram idéer till beslutsfattare.¹⁰

Unga människor uppfattas ofta som passiva och ointresserade av politik. Men det är en felaktig bild, menar Erik Amnå, professor i statskunskap. I en studie som pågår under sex år följer medievetare, utvecklingspsykologer och statsvetare tillsammans 4.000 unga i åldern 13–30 år och deras föräldrar. Att följa data över tid gör det möjligt att förstå hur ungdomar i sitt vardagsliv i familjer, kompisgäng, föreningar och internetsfärer utvecklar olika politiska värderingar, färdigheter och beteenden. Studien visar stora skillnader i 16–17-åringarnas engagemang.

Enbart ett fåtal är verkligt aktiva och mycket politiskt intresserade (cirka 6 procent). Inga andra tror så mycket på sin egen politiska förmåga som de gör. Inga andra försöker heller så aktivt att påverka sina föräldrar och kompisar. De toppar också i fråga om politiska aktiviteter i skolan och, särskilt killarna, på internet. De ser sig själva som mindre ekonomiskt privilegierade än andra och är inte särskilt nöjda med hur den svenska demokratin fungerar.

Det stora flertalet förefaller således att vara passiva. Men under den passiva ytan finner vi tre olika sätt att förhålla sig till politik:

- Oengagerade: En stor grupp ungdomar (cirka 26 procent) är, kanske som vuxna är mest, oengagerade och säger sig inte ha något större intresse av politik. Den här gruppen är ganska nöjd med hur demokratin fungerar.
- Desillusionerade: En annan grupp av de unga (cirka 21 procent) är desillusionerade med lågt politiskt intresse och lågt politiskt deltagande. De har fientliga känslor gentemot politik och undviker att ta del av politiska nyheter.
- Den riktigt intressanta upptäckten är att bland de till synes passiva finns en väldigt stor grupp (46 procent) som är minst lika politiskt intresserade som de aktiva, men som inte formellt aktiverar sig. De tror mer på sin egen politiska förmåga och har högre ambitioner i fråga om politiskt deltagande än de oengagerade och de desillusionerade. De har positiva känslor inför politiken och tar del av nyhetsförmedlingen i samma utsträckning som de aktiva. I likhet med de oengagerade är de nöjda med hur den svenska demokratin fungerar. De uppvisar ett politiskt engagemang i hemmet, bland kompisar, i skolan och på internet. Man kan kalla dem för stand-by-medborgare.

⁹ Ibid s 423

¹⁰ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – En beskrivning av ungas villkor s 15

Den bild som studien presenterar ifrågasätter den allmänna föreställningen om att ungas frånvaro i den organiserade, öppna politiken är ett uttryck för utbredd apati och passivitet. Analyserna i studien ifrågasätter också den allmänna förståelsen av politisk aktivitet och passivitet som en dikotomi. Istället verkar det politiska deltagandet till viss del vara öppet och manifesterat, men i andra avseenden snarare något latent och potentiellt. Den svartvita bilden som den moderna samhällsforskningen ger uttryck för osynliggör alltså en stor grupp unga medborgare vars aktiviteter inte syns.

Stand-by ungdomarna verkar på olika sätt förbereda och träna sig för att vara beredda på att bli politiskt aktiva när det blir nödvändigt, men tills vidare har de förtroende för att andra sköter politiken.

Det är alltså inte de unga som ska skuldbeläggas, menar statsvetaren Erik Amnå. Det är rent missvisande att peka ut dem som passiva på det sätt som forskningen ofta gjort. Hos dem finns redan ett latent politiskt engagemang som partierna och ungdomsförbunden uppenbarligen inte förmår att omvandla till aktivitet.

I LUPP-enkäten svarar 35 procent av de tillfrågade att de vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen där de bor. 65 procent säger att de inte vill det. Det är en något större andel tjejer än killar som vill vara med och påverka. Vi kan inte se någon skillnad mellan unga med eller utan funktionsnedsättning, eller mellan unga med inom- eller utomnordisk bakgrund. Inte heller är det någon större skillnad mellan kommundelarna. Men vi kan alltså konstatera att det är fler ungdomar som vill vara med och påverka (35 procent) än som upplever att de har möjlighet att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen (19 procent, se diagram på s 7).¹¹

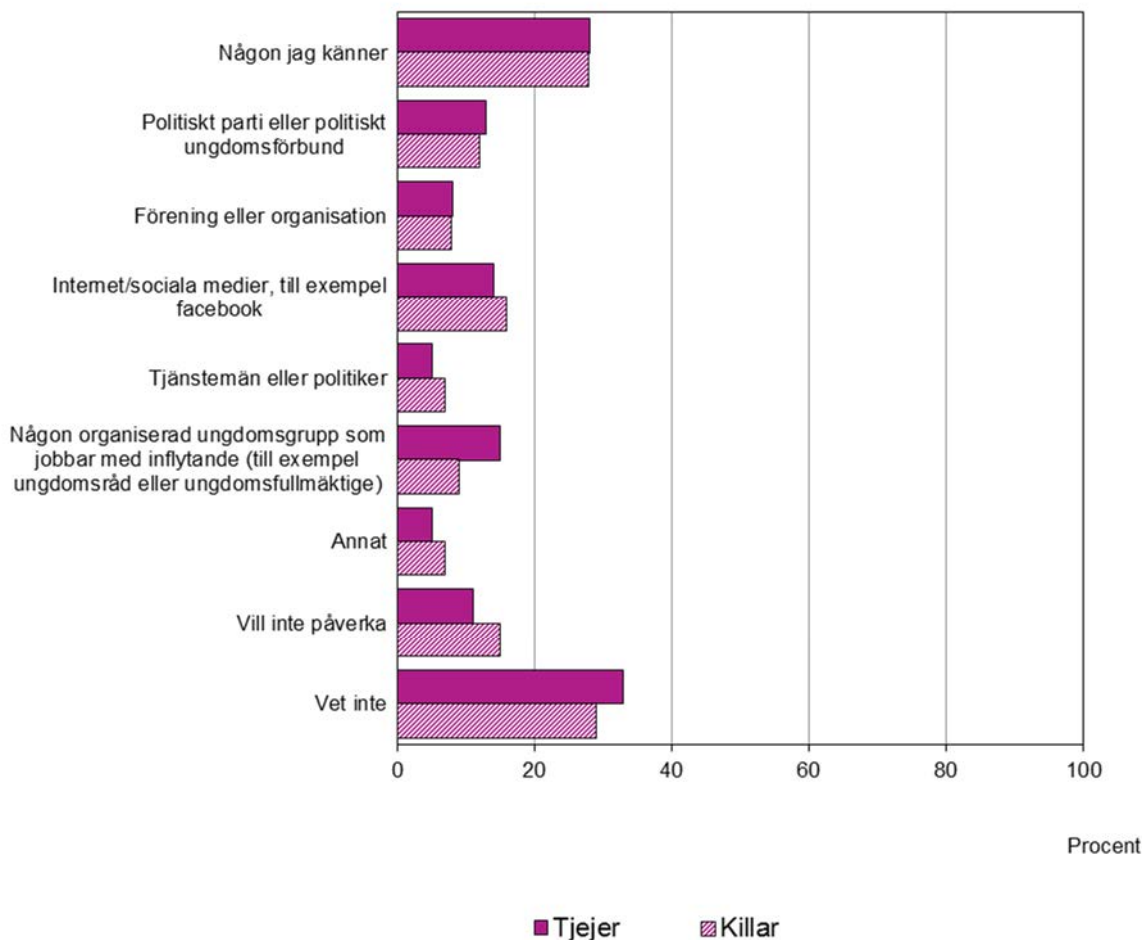
2.3.4 Olika politiska uttryck

Politisk påverkan genom internet och politisk konsumtion har ökat, men det går inte att svara på hur effektiva de nya formerna av politiskt deltagande är när det gäller att framföra unga människors politiska budskap och få genomslag för uppfattningar. Enligt en nationell undersökning som Ungdomsstyrelsen har gjort var 3,9 procent av unga i åldern 16–25 år medlemmar i en politisk organisation 2010/2011, vilket är samma nivå som under de senaste tio åren. Andelen var 3,7 procent bland killar och 4,2 procent bland tjejer. Andelen unga i åldern 16–25 år som deltog i politiska aktiviteter under 2012 var 71 procent. Att stötta en åsikt i en samhällsfråga på internet var 2012 den vanligaste politiska aktiviteten, 50 procent av unga i åldern 16–25 år angav att de gjort det. En större andel killar angav att de chattar, debatterar eller kommenterar politik på internet jämfört med tjejer, medan en större andel tjejer än killar angav att de köper vissa produkter av politiska, etiska eller miljömässiga skäl.¹²

¹¹ LUPP-enkäten 2013

¹² Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – En beskrivning av ungas villkor, s 125.

Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun? Andel av tjejerna/killarna som kryssat i alternativet. Man har kunnat kryssa i mer än ett alternativ. (LUPP)

I LUPP-enkäten fick man svara på frågan om till vem eller vart man vänder sig om man vill påverka något i kommunen. Som vi ser ovan är det vanligaste alternativet (utöver ”vet inte”) att man vänder sig till någon man känner, ungefär 30 procent har kryssat i det alternativet. Att använda internet/sociala medier är också relativt vanligt bland både tjejer och killar. Det är större andel av tjejerna som vänder sig till någon organiserad ungdomsgrupp, och en något större andel av killarna som säger att de inte vill påverka.¹³

I LUPP-enkätens fritextsvar uttrycker flera unga en önskan att få vara med och påverka när kommunen fattar beslut som berör deras eget liv. Vilken metod man vill använda för att påverka kan se olika ut, men många vill på något sätt bli tillfrågade om vad de tycker innan viktiga beslut fattas.

”Om dom ändrar något så vill jag kunna säga hur jag vill ha det.”

”Jag vill att kommunen satsar pengarna på något viktigare. Att de lyssnar mer på dem som faktiskt bor här.”¹⁴

¹³ LUPP-enkäten 2013

¹⁴ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Vad vill du påverka?”

Uppenbarligen upplever en del inte att de kanaler för inflytande som kommunen erbjuder, till exempel ungdomsfullmäktige eller dialogforum, är ett alternativ för att kunna påverka kommunen.

En annan synpunkt som kommer upp är hur vägar för inflytande för en person kan innebära minskat inflytande för någon annan:

”Jag vill påverka den kassa politiken i kommunen så att inte en person kan lämna in ett medborgarförslag och få igenom det utan att fråga berörda”¹⁵

”Fråga oss unga i skolan innan ni tar stora beslut som påverkar oss unga istället för att bara fråga en viss ungdomsgrupp”¹⁶

2.3.5 Orsak till att man inte vill vara med och påverka lokalt

I Ungdomsstyrelsens nationella undersökning fick respondenterna som svarat att de inte ville vara med och påverka svara på en följdfråga om *varför* de inte vill vara med och påverka. Den klart vanligaste orsaken var att de inte är tillräckligt intresserade. Därefter följde att de inte har tid, att de inte tror att det spelar någon roll eftersom de som bestämmer nog inte lyssnar, eller att de tycker att de kan för litet om hur man gör för att påverka. 40 procent av de unga som svarade var intresserade av att påverka lokalt.¹⁷

I LUPP-enkäten var den vanligaste anledningen till att man inte vill vara med och påverka bland både tjejer och killar att de inte är tillräckligt intresserade, ungefär hälften har kryssat i det alternativet. 32 procent av tjejerna och 20 procent av killarna har svarat att de kan för litet om hur de ska göra. Ungefär en tredjedel av både tjejer och killar har svarat att de inte tror att det spelar någon roll, de som bestämmer lyssnar nog inte i alla fall. 27 procent av tjejerna och 24 procent av killarna har svarat att de inte har tid. (På den här frågan kunde man kryssa i mer än ett alternativ.)¹⁸

För att känna förtroende för demokratin tar flera ungdomar i referensgrupperna upp vikten av att förstå hur man ska gå tillväga för att påverka. På frågan ”Vad tycker du om demokratin som idé?” svarar en ungdom från ett av elevråden:

”Det är bra för de vuxna men ungdomar får inte uttrycka sig själva i samhället.”

Det är en intressant vinkel att demokratin som system och idé är bra och anpassad för vuxenvärlden men inte för ungdomarna. Som en åtgärd för att det demokratiska systemet ska fungera även för unga kommer några ungdomar med förslaget att man ska få rösta från och med att man är 16 år.

En ungdom uttrycker det som att det behövs *”fungerande och stadiga system för inflytande”*

Förutsättningen för ett sådant system är att kommunen har tagit ställning till vilka kanaler till inflytande som ska finnas och hur de förhåller sig till den politiska beslutsprocessen. Det krävs också att information om dessa kanaler finns tillgänglig så att man som ung enkelt kan ta reda på hur man gör om man vill påverka.

¹⁵ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Vad vill du påverka?”

¹⁶ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Finns det något mer din kommun borde veta för att kunna göra det bättre för unga?”

¹⁷ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – En beskrivning av ungas villkor s 128

¹⁸ LUPP-enkäten 2013

En ungdom från ungdomsrådet för personer med funktionsnedsättningar uttrycker svårigheten i att veta vad man ska påverka, medan en annan uttrycker att det är svårt att få dem som man vill påverka att lyssna: *”Det skiter i det eller så låtsas de bara förstå.”*

Vid flera tillfällen uppkommer att ungdomarna får träffa tjänstepersoner/politiker i olika forum och säga sin åsikt och att de fyller i många enkätundersökningar, men sällan får återkoppling av resultatet. Här blir vikten av tjänstepersoners och politikernas förhållningssätt tydligt, både vid möten med ungdomar och för hur återkopplingen ser ut. Det är viktigt att dialogen inleds med tydlig information om vad och hur mycket deltagarna kan förvänta sig att kunna påverka och hur tidsplanen för arbetet ser ut – kommer resultatet om ett, tre eller tio år?

Frågan om ifall det verkligen går att påverka är något som återkommer i referensgrupperna, vilket en ungdom uttrycker så här:

”Man måste få bevis för att man kan påverka, ofta tror folk att man inte kan det.”

Flera av ungdomarna i Ungdomsfullmäktige upplever att de har möjlighet att påverka, men menar att andra ungdomar inte ser samma möjligheter. Det skulle i så fall också kunna vara en anledning till att inte välja att engagera sig, i t.ex. Ungdomsfullmäktige. Flera ungdomar upplever också att politikerna fokuserar på fel frågor och inte talar om vad de faktiskt gör. En sådan uppfattning kan naturligtvis vara en del av orsaken till varför man väljer att inte engagera sig politiskt.

”Politikerna gör bara små saker, typ bygger lekparken, men de gör inte något åt de stora problemen.”

På referensgruppsträffarna kom det dock upp exempel på lokala frågor som väckt stort engagemang hos ungdomarna i området. Många ungdomar i Alby hade varit aktiva i protestaktioner mot försäljningen av ett bostadsområde på Albyberget. Det är ett exempel på hur enskilda frågor på lokal nivå kan väcka organiserat engagemang hos personer som kanske inte organiserar sig i vanliga fall.

”Folket fick inte vara med och bestämma. Vi visste inte vad som hände. /.../ Varför såldes inte Fittja, Hallunda, Norsborg, varför just Alby? /.../ Hur ska man kunna lita på politikerna när de gör saker bakom vår rygg?”

2.3.6 Rättvisa satsningar

En del av ungdomarna i referensgrupperna tar upp att man satsar pengar på fel saker. En ungdom uttrycker det så här:

”De borde satsa pengar på oss ungdomar istället för att satsa på onödiga grejer. Det är onödigt att kommunen satsar på Cirkus Cirkör /.../ ingen i Alby går på Cirkus Cirkör. Vad tjänar vi ungdomar här i Alby på det? Pengarna borde gå till skolorna, fritidsgårdarna, sånt som alla är intresserade av.”

Den bild som uttrycks här är att det finns saker som alla är intresserade av, t.ex. fritidsgårdarna. Tyvärr är det inte så enkelt – alla unga besöker ju faktiskt inte fritidsgårdarna. De intressekonflikter som finns mellan olika ungdomars intressen behöver kommuniceras till ungdomarna, men kommunen behöver också fundera på hur och för vilken målgrupp vi prioriterar olika satsningar.

En ungdom menar att det arbete som görs för att bekämpa kriminalitet borde ha ett annat fokus:

”Fler poliser hjälper inte mot kriminalitet, däremot fler jobb.”

Hur resurser fördelas mellan olika myndigheter ligger inte på den kommunala nivån, men även i kommunen kan vi fundera över vad vi signalerar genom att välja ett brottsbekämpande och/eller förebyggande förhållningssätt istället för ett främjande förhållningssätt.

2.3.7 Valdeltagande och möten med politiker

Det nationella valdeltagandet bland förstagångsväljare i åldern 18–21 år i riksdagsvalet 2010 var 79 procent. Totalt röstade 84,6 procent av de röstberättigade. Jämfört med valet 2002 steg deltagandet med 9 procentenheter bland förstagångsväljare och 5 procentenheter bland samtliga över 18 år. Andelen unga tjejer som röstade var större än andelen unga killar vid samtliga val. Andelen röstande är lägre bland unga, ensamstående, lågutbildade och arbetslösa, medan andelen är högre bland medelålders personer, sammanboende, högutbildade och sysselsatta. Men den ökning av valdeltagandet som skedde 2010 har framför allt skett i de grupper som röstar i lägre grad. Valdeltagandet har därmed blivit mer jämlikt. Valet 2010 innebar en kraftig ökning av både nominerade och invalda 18–25-åringar jämfört med 2006. En större andel killar än tjejer nominerades och blev valda. I både kommun- och landstingsfullmäktige har dock ledamöter i gruppen 18–25 år avgått i betydligt högre grad än i totalpopulationen 2013. I samtliga åldersgrupper i både landstings- och kommunfullmäktige har kvinnor avgått i högre grad än män.

Även i valen till kommunfullmäktige ökade det nationella valdeltagandet för andra gången i rad år 2010, efter att ha minskat mellan 1994 och 2002. Av samtliga röstberättigade röstade 82 procent 2010. Bland förstagångsväljarna är ökningen 8 procentenheter, och bland samtliga över 18 år är ökningen 4 procentenheter i förhållande till 2002 års val. Ökningen bland förstagångsväljarna är jämfört med valet 2006 lika stor bland tjejer som bland killar, men tjejerna röstade i större omfattning, 77 procent mot killarnas 73 procent. Det är dock fortfarande personer i åldern 30–75 år som i störst utsträckning deltar i val.¹⁹

Valdeltagandet i Botkyrka ökade med ungefär 2 procentenheter i både riksdags- och kommunval 2010 och uppgick till 79 procent i riksdagsvalet och 73 procent i kommunvalet. Ungdomar och unga vuxna under 30 år som endast hade rösträtt i kommunvalet röstade mindre än andra grupper i Botkyrka. Valdeltagandet i norra Botkyrka var också avsevärt svagare än i Södra Botkyrka (71 respektive 85 procent i riksdagsvalet, 64 respektive 81 procent i kommunvalet). Valdeltagandet bland förstagångsväljarna i Botkyrka ökade från 66 procent till 71 procent 2010.²⁰

I LUPP-enkäten svarar 24 procent ja på frågan om de skulle vilja träffa en politiker, 37 procent svarar nej och 39 procent svarar att de inte vet.²¹

En svag koppling till de politiska partierna och till politiker uttrycks i nästan samtliga referensgrupper. En del av ungdomarna uttrycker önskemål om att träffa politiker och att ha en personlig kontakt med någon politiker. Att ha kontakt med politiker innebär en slags informell påverkansmöjlighet, som några av ungdomarna ser och önskar kunna ta del av. Att uppleva en distans till kommunpolitikerna påverkar sannolikt valdeltagandet och förtroendet för demokratin i stort. Så här uttrycker några ungdomar i referensgrupperna det:

¹⁹ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – En beskrivning av ungas villkor s 113.

²⁰ Valmyndighetens statistik, www.val.se

²¹ LUPP-enkäten 2013

”Politikerna måste snacka mycket med ungdomar. Demokrati i Botkyrka är dåligt för politikerna lyssnar inte på vad vi har att säga. /.../ Politiker ska besöka skolor för att ungdomar ska känna till vilka de är. Vi ungdomar känner inte till politikerna, vi vet inte vilka de är.”

Flera av referensgrupperna tar upp politikernas oförmåga att hålla vad de lovar som ett hinder för att känna förtroende för demokratin. En ungdom uttrycker det så här:

”Politikerna ska hålla det som de lovar och det ungdomarna tycker. Det de tar beslut om ska hända.”

I citatet signaleras vikten av att lyssna till ungdomarnas åsikter, men också att det som utlovats ska hållas. Det kan tolkas som att ungdomarna får signaler från politiker om satsningar som man har sagt att man ska göra men som aldrig genomförs. Ett exempel som ungdomarna tar upp på när politikerna fattat beslut som ungdomarna flera år senare ännu inte fått se resultatet av är löftet om en ny fritidsgård i Alby:

”Ungdomarna får inte riktigt som de vill i Botkyrka. Vi har väntat på en ny och större fritidsgård men det har inte hänt på flera år.”

Det tyder på vikten av en tydlig kommunikation med målgruppen för ett beslut, här fritidsgårdsbesökarna, när det gäller hur lång tid det kan ta från att ett beslut fattas till att det verkställs.

En ungdom uttrycker hur förtroendet för politiker kan förloras:

”Det är svårt att ha förtroende för ett demokratiskt samhälle på grund av att alla alltid vill ha det på sitt sätt, och när det inte sker så tappar folk automatiskt förtroendet.”

Här ser vi också svårigheten för politiken att fatta beslut som ibland gynnar en grupp mer än en annan utan att skapa besvikelse. Att göra alla nöjda när alla vill ha saker på sitt sätt fungerar inte riktigt i en demokratisk kontext, och politiken får hela tiden göra prioriteringar som kanske gynnar en grupp och missgynnar en annan. Utmaningen här blir att kommunicera argumentationen kring beslutsfattandet till de grupper som eventuellt kan missgynnas eller tycka annorlunda.

2.3.8 Förtroende för varandra

Att känna förtroende för varandra är tätt kopplat till likabehandlingsfrågor. Forum för levande historias toleransstudie undersöker utbredningen hos gymnasieelever av toleranta och intoleranta inställningar till olika grupper i samhället som möter fördomar, diskriminering och andra former av negativ särbehandling. År 2009 tittade de på attityder till romer, muslimer, judar, utomeuropeiska flyktingar och till homosexuella. Toleransstudien visade att mer än hälften av alla elever hade en positiv inställning till homosexuella, medan endast en fjärdedel av samtliga elever hade en positiv inställning till romer. Andelarna med positiva inställningar till övriga grupper varierade däremellan. Faktorer som påverkar inställningen är kön (tjejer hade mer positiva attityder än killar), ålder (elever som var över 18 och gick årskurs 3 på gymnasiet hade överlag mer positiv inställning än de som var 16 år och gick i årskurs 1), föräldrars utbildningsnivå (elever med högutbildade föräldrar hade mer positiva attityder än elever med kortutbildade föräldrar), skolmiljö (i skolor där det var lugnt i klassen på lektionerna och där lärarna uppmuntrade sina elever till kritiskt tänkande hade

eleverna mer toleranta attityder än i skolor där miljön präglades av grova tillmälen och mobbning förekom). Ju mer undervisning om mänskliga rättigheter, rasism och om förintelsen desto mer positiva attityder till såväl invandrare, muslimer, judar som till homosexuella. Det fanns dock inga samband mellan inställning till romer och mängden undervisning om något av dessa teman.²²

Likabehandlingsfrågor kommer upp i flera av referensgruppsträffarna. Bland annat berättar ungdomarna att många har en negativ inställning till homosexuella och att det tar sig i uttryck exempelvis genom ”bög-skämt”. Ett verktyg som ungdomarna föreslår för att arbeta mot t.ex. homofobi är att öka kunskapen om diskrimineringslagstiftningen.

Genomgående tar ungdomarna upp behovet av mötesplatser och gemensamma aktiviteter för att känna förtroende för varandra.

”För att kunna lita på folket runt omkring dig och i området borde man ha flera möten så att man lär känna folket.”

Vilka som behöver mötas tycker ungdomarna dock olika om. Exempelvis i Ungdomsfullmäktige tycker flera av ungdomarna att det är viktigt att mötas över kommungränserna, och en ungdom säger så här:

”Det är viktigt att förena Botkyrkabor i alla delar av kommunen. Det är viktigt att norra och södra Botkyrka känner förtroende för varandra. Man är så uppdelade. Man måste skapa mötesplatser där ungdomar från olika kommundelar kan mötas. Ett exempel är ungdomsfullmäktige. Vi behöver skapa nätverk och mötesplatser där alla känner att de är välkomna.”

En annan ungdom menar att det är viktigt att det finns folk från samma kultur i närheten, att det skapar tillit till varandra.

2.3.9 Diskrimineringens mekanismer påverkar förtroendet för andra

Enligt Diskrimineringsombudsmannens rapport om upplevelsen av diskriminering är det tydligt att diskrimineringen får allvarliga ekonomiska och hälsorelaterade konsekvenser. Faktorer som etnisk tillhörighet eller sexualitet är så nära förknippad med identiteten att diskriminering får konsekvenser för självbilden och den psykiska hälsan. För många blir det en negativ spiral som är svår att bryta. En strategi för att hantera detta är att man vänder problemen inåt, isolerar sig från samhället utanför och bara umgås inom den egna trygga kretsen av människor som liknar en själv.²³ Det är ett exempel på hur diskriminering kan påverka människors förtroende för sin omgivning.

Man kan också se att människor som upplevt kränkande behandling har lägre tilltro till det omgivande samhället och till offentliga institutioner. De män som angett att de har upplevt diskriminering kopplad till etnisk tillhörighet har markant lägre förtroende för offentliga institutioner. När det gäller kvinnor uppstår likande mönster om de utsatts för diskriminering av skäl som har samband med kön.²⁴

²² Forum för levande historia 2010, Den mångtydliga intoleransen – en studie av gymnasieungdomars attityder läsåret 2009/2010, sammanfattning s 7-9

²³ Diskrimineringsombudsmannen, 2010, Upplevelser av diskriminering s 30-31

²⁴ Ibid s 31

I LUPP-enkäten anger 3 procent av tjejerna och 2 procent av killarna att de har blivit orättvist behandlade på grund av sin sexuella läggning. Det är ungefär lika stor andel som de som anser sig ha blivit orättvist behandlade på grund av bakgrund/hudfärg, kön/könsidentitet, ålder, funktionsnedsättning och religion. Den vanligaste anledningen till att man anser sig ha blivit orättvist behandlad är det något svårtydda ”annat” som 23 procent av tjejerna och 11 procent av killarna har kryssat i.²⁵

Några av respondenterna lyfter i fritextsvaren att de vill se en större tolerans och rörlighet mellan olika grupper och områden i kommunen.

”Förbättra och gör kommunen bättre med mindre kriminalitet och mer öppen så att alla ska kunna vara med varandra oavsett hudfärg eller bakgrund”²⁶

2.4 Botkyrkaborna känner sig hemma

2.4.1 Bostadssituation

Enligt nationell statistik för åren 2010/2011 hade 96 procent av landets ungdomar i åldern 16–18 år eget rum. Unga med svensk bakgrund har eget rum i betydligt större utsträckning än unga med utländsk bakgrund. Andelen unga som trivdes i sitt bostadsområde var 61 procent bland 16–19-åringarna och 56 procent bland 20–25-åringarna vid mätningar 2006–2007. Killar trivdes i större utsträckning bra än tjejer, och unga med svensk bakgrund trivdes i större utsträckning bra än de med utländsk bakgrund.

År 2011 hade knappt två tredjedelar av landets ungdomar 18–25 år eget boende och drygt en tredjedel bodde kvar i föräldrahemmet. I början av 2000-talet sa 100 kommuner att de hade brist på bostäder för unga. År 2013 hade 158 kommuner, mer än hälften av landets kommuner, brist på bostäder som unga efterfrågar. Unga efterfrågar främst hyresrätter, men bostadsbyggandet har varit sparsamt de senaste 20 åren och byggandet av hyresrätter är lågt prioriterat. Det fanns inte fler hyresrätter 2010 än 1990 och andelen ettor med kök är idag 7,2 procent, lika stor andel som 1990. Under 2000-talet har bostadskostnaden för unga legat relativt konstant. Däremot är ungas inkomstutveckling under 2000-talet sämre jämfört med andra grupper i samhället. Det innebär att ungas konkurrenskraft på bostadsmarknaden har försämrats jämfört med andra åldersgrupper. Svårigheterna för unga att etablera sig på bostadsmarknaden innebär också att de kan få svårt att starta ett liv som vuxen och självständig. Ungdomsstyrelsens nationella studie Fokus 11 indikerar att bostadssituationen påverkar ungas möjligheter att få ett arbete. Boendet påverkar också saker som familjebildning och de som bor trångt väljer ofta att skaffa barn senare.²⁷

I LUPP-enkätens fritextsvar är det några unga som tar upp bristen på bostäder och hur man ser det som ett hinder för att kunna bo kvar i kommunen som vuxen:

”Det finns knappt några hyresrätter i Tullinge som jag bor i. [...] Hur ska man behålla alla unga utbildade människor i kommunen när det inte finns någonstans att bo?”²⁸

²⁵ LUPP-enkäten 2013

²⁶ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Vad vill du påverka?”

²⁷ Ungdomsstyrelsen 2012, Fokus 11 – En analys av ungas bostadssituation.

²⁸ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Finns det något mer som din kommun borde veta för att kunna göra kommunen bättre för unga?”

2.4.3 Otrygghet, våld och kränkningar

Rädslan för våld är stor bland barn och unga. Det är ungefär lika många som är rädda för att utsättas för våld från vuxna som från jämnåriga. Tjejer är generellt mer rädda än killar. År 2011 hade 17 procent av niondeklassarna utsatts för lindrigare våld, 9 procent för hot och 5 procent för grövre våld. Utsattheten för våld är högre bland niondeklassare med utländsk bakgrund och bland killar som grupp²⁹. Även HBTQ-personer och personer med funktionsnedsättning löper högre risk än personer med svensk bakgrund, heterosexuella, cis-personer och personer utan funktionsnedsättningar. Hatbrott mot HBTQ-personer handlar mycket om föraktet för det feminina, för normbrytandet. Det är framförallt manliga homosexuella som är utsatta för våld. Den vanligaste platsen för att utsättas för hatbrott är i skolan eller på arbetsplatsen, platser som ju är svåra att undvika.³⁰ Generellt svarar flest att skolan är den plats där de blev utsatta för våld senast. År 2012 angav 35 procent av tjejerna och 24 procent av killarna i åldern 16–24 år att de hade blivit kränkta.³¹ Cirka 30 procent av unga med funktionsnedsättning angav att de hade blivit mobbade eller utfrysta under det senaste halvåret, jämfört med 12 procent bland övriga unga.³²

Bland unga med funktionsnedsättning har 48 procent känt sig otrygga det senaste halvåret, jämfört 31 procent bland övriga unga. Nästan 35 procent av unga med funktionsnedsättning har blivit orättvist behandlad någon gång och 10 procent har blivit orättvist behandlad flera gånger, jämfört med 17 respektive 3 procent bland övriga. Knappt 28 procent i gruppen har blivit hotade det senaste halvåret jämfört med 15 procent bland övriga unga.³³ Tjejer känner sig i större utsträckning otrygga jämfört med killar, 60 procent jämfört med 36 procent. En större andel tjejer än killar upplever även att otryggheten påverkar deras livskvalitet. Så många som 29 procent av tjejerna i åldern 16–24 år uppger att de under det senaste året ofta valt att ta en annan väg eller ett annat färdssätt på grund av oro att utsättas för brott jämfört med 5 procent av killarna.³⁴

FN:s kommitté uttrycker vikten av att ta hänsyn till barns trygghet i stadsplaneringen. FN:s oberoende utredare beskriver hur många barn för första gången möter samhället på egen hand på väg till skolan och därmed exponeras för nya risker. Väl belysta och säkra offentliga platser och transportsträckor för barn är en nödvändighet enligt utredaren. Kommittén uppmanar Sverige att använda FN:s studie om våld mot barn från 2006, A/61/299, i sitt arbete för barns trygghet.³⁵

I LUPP-enkäten svarar 7 procent av tjejerna och 10 procent av killarna att de har blivit hotade under det senaste halvåret. Vi ser inga betydande skillnader baserade på funktionsnedsättning eller bakgrund. Av dem som bor i Tullinge har högst andel, 14 procent, blivit utsatta för hot, jämfört med 5 procent av dem som bor i Alby. 3 procent av både tjejer och killar uppger att de har blivit utsatta för misshandel under det senaste halvåret. 10 procent av de unga med funktionsnedsättning uppger att de har blivit utsatta för misshandel under den tiden, jämfört med 3 procent av unga utan funktionsnedsättning.³⁶

Mobbing är ett återkommande tema hos referensgrupperna. I en referensgrupp som består av särskoleelever blev rädslan för våld och överfall extra tydlig, och flera exempel på mobbing och grova kränkningar kom upp, både sådant som har hänt i skolan och i utomhusmiljöer.

²⁹ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – Hälsa och utsatthet s 14

³⁰ Ungdomsstyrelsen 2010, Hon hen han – En analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner s 11 och Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 s 234

³¹ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 - Sammanfattning s 13

³² Ungdomsstyrelsen 2012, Fokus 12 – levnadsvillkor för unga med funktionsnedsättning s 11

³³ Ibid s 12

³⁴ Ungdomsstyrelsen 2013, Fokus 13, Unga och jämställdhet s 200

³⁵ Rädda Barnen 2011, Ung röst s 11

³⁶ LUPP-enkäten 2013

”Man är rädd för överfall och rån, att bli mördad. Lyktstolpar med övervakningskamera gör att man känner sig tryggare.”

”Jag känner mig inte trygg i Albyparken för en gång blev jag bunden av en kille som skulle döda mig, jag sade det till min mamma och jag anmälde honom.”

Här blev det också tydligt hur medias berättelser och ryktet om våld i det offentliga rummet skapar en rädsla och begränsar handlingsutrymmet.

”Man hör i tidningen att det händer mycket styckmord i Alby så man känner sig inte trygg där. De styckar kroppar hela tiden. Till exempel det där mordet i Alby. Därför vågar jag inte vara på en del ställen.”

På frågan om vad som behövs för att öka tryggheten utomhus kvällstid svarar nästan alla att belysning och nattvandrare eller fler vuxna är det allra viktigaste.

”Att det finns mer folk. Föräldrar som kan hålla allting tryggt. Jag känner mig trygg i Norsborg på dagarna, inte på natten. På dagen är det inte så många som är ute, de flesta jobbar. På kvällarna är alla ungdomar ute och börjar hålla på med massa saker, köra fort med bilar, bränna bilar. Nattvandrare hjälper.”

En del pratar också om att det vore bra med ett telefonnummer man kunde ringa när man känner sig rädd.

2.4.4 Otrygga platser

Det är en anmärkningsvärt stor andel barn och unga som upplever kollektivtrafiken som otrygg. Enligt Rädda Barnens nationella undersökning svarar 23 procent att de är otrygga i kollektivtrafiken, i Botkyrka är det 42 procent. Det är framför allt kvällstid som bussen, tunnelbanan, pendeltåget eller spårvagnen känns otrygg. Ungdomarna är även mindre trygga ute på stan och i bostadsområdet kvällstid. Där barn/unga är relativt trygga är skillnaderna mellan flickor och pojkar små, men där de känner sig mindre trygga är flickorna betydligt mycket mer rädda än pojkarna.³⁷

I LUPP-enkäten anger 14 procent av tjejerna och 5 procent av killarna att det under det senaste halvåret har hänt att de inte har vågat gå ut. Vi ser inga betydande skillnader beroende på bakgrund eller funktionsnedsättning. Det är vanligare i Fittja, Hallunda/Norsborg och Tumba att man inte har vågat gå ut jämfört med Alby och Tullinge. Ungefär lika stor andel tjejer som killar säger att de alltid eller oftast känner sig trygga på stan eller i centrum. Det är dock en större andel killar som anger att de *alltid* känner sig trygga, medan större andel tjejer anger att de *oftast* känner sig trygga. Det är större andel av de unga med funktionsnedsättning som anger att de *inte* känner sig trygga i stan eller i centrum. På grund av frågans formulering är det svårt att veta om respondenterna tänkt på kommundelens lokala centrum eller exempelvis centrala Stockholmsområdet.

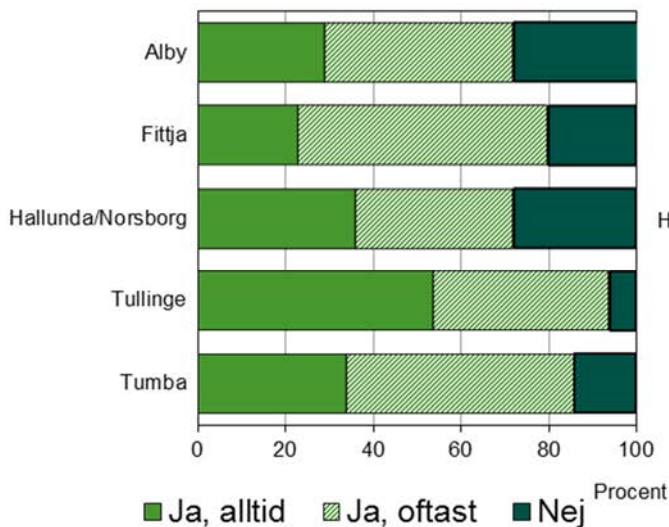
De allra flesta som svarat på LUPP-enkäten känner sig trygga i sitt bostadsområde på dagen; 97 procent av tjejerna och 97 procent av killarna säger att de alltid eller oftast gör det. Det är dock större andel killar än tjejer som svarat ”Ja, alltid”, medan fler tjejer svarat ”Ja, oftast”. Bland de unga med funktionsnedsättning säger 10 procent att de *inte* känner sig trygga i sitt bostadsområde på dagen, jämfört med två procent av de unga utan funktionsnedsättning.³⁸

³⁷ Rädda Barnen, 2011, Ung röst s 17-19

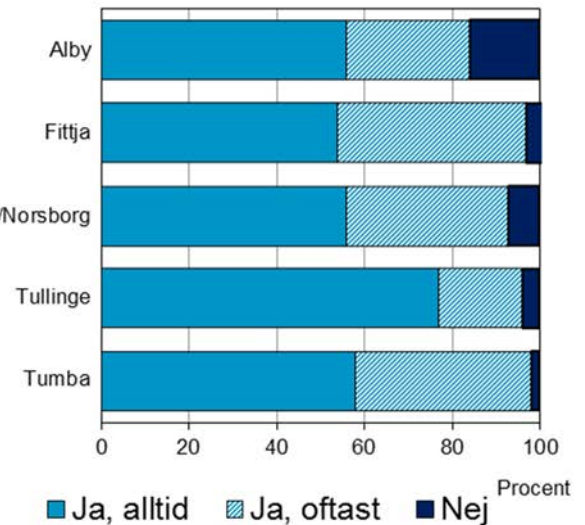
³⁸ LUPP-enkäten 2013

Känner du dig trygg i ditt bostadsområde på natten? (LUPP)

Tjejer

Killar

Större andel av killarna än tjejerna känner sig trygga i sitt bostadsområde på natten. Det gäller i alla kommuner. Vi ser ingen betydande skillnad mellan unga med och utan funktionsnedsättning.

Otrygghet kring specifika platser är något som kommer upp på flera referensgruppsträffar. Bland annat nämns vägen från Albyberget ner till centrum.

”Det är dålig belysning på vägen ner från höjden till dalen. Det är läskigt att gå hem från fritidsgården på kvällarna. Ingen belysning alls. Det känns som en liten city i mitten av Albyparken, sen är det ingenting alls.”

Andra platser nämns i fritextsvaren i LUPP-enkäten.

”[Jag vill]att det inte ska stå gäng överallt i Tumba, att man ska känna sig trygg.”³⁹

2.4.5 Sexuell utsatthet i barndomen

Nationellt centrum för kvinnofrid gör en stor undersökning som ska ligga till grund för flera forskningsprojekt om kvinnors och mäns erfarenheter av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld i barndom, tonår och vuxenliv, och om deras koppling till hälsa. De första resultaten visar att det är vanligt med sexuellt tvång mot unga. Mer än var fjärde kvinna och mer än var tionde man hade utsatts för sexuellt tvång före 18 års ålder. Flickor är mest utsatta för sexuellt våld i barndomen, det vill säga före arton års ålder. Det är ungefär lika vanligt med vuxna förövare som med jämnåriga. Erfarenheterna av att ha blivit utsatt är lika vanliga oavsett generation. Tretton procent av kvinnorna och fyra procent av männen hade blivit påtvingade samlag eller försök till samlag innan de fyllt arton år. Tjugofem procent av kvinnorna och tio procent av männen hade före samma ålder utsatts för ofrivillig sexuell beröring, blivit tvingad att ta på någons kropp på ett sexuellt sätt, tvingad att posera naken eller liknande.⁴⁰ Siffror från Brottsförebyggande rådet (Brå) visar att det under förra

³⁹ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Vad vill du påverka?”

⁴⁰ Vårdförbundets hemsida, <https://www.vardforbundet.se/Vardfokus/Webbnyheter/2013/Oktober/Vanligt-med-sexuellt-vald-i-barndomen>, publiceringsdatum 2013-10-04

året gjordes över 14 000 polisanmälningar om sexuella övergrepp, våldtäkt eller misshandel mot barn under 15 år. Utöver detta finns ett stort mörkertal. Enligt siffror från Rättsmedicinalverket utfärdades under samma år bara 430 rättsmedicinska undersökningar och rättsintyg. Det är rättsläkare som på polisens eller åklagarens uppdrag undersöker barnen. Det ger en fingervisning om hur få barn som läkarundersöks. När barn inte läkarundersöks missar man ofta bevisning. Barnen förlorar rätten till upprättelse och att bli skyddade från nya övergrepp.⁴¹

5 procent av tjejerna och 2 procent av killarna som har svarat på LUPP-enkäten säger att de har blivit utsatta för sexuellt våld/utnyttjande under det senaste halvåret. Det är något större andel av unga med funktionsnedsättning som angett att de blivit utsatta för sexuellt våld/utnyttjande.⁴²

2.4.6 Förebyggande arbete mot våld i nära relationer

Regeringen har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att ta fram kunskapsstöd inriktat på attityder och värderingar i syfte att bekämpa mäns våld mot kvinnor, bl.a. genom att förebygga pojkars och unga mäns utsatthet för och användning av våld. I myndighetens delrapport Unga och våld redovisas bl.a. att det kan finnas ett samband mellan attityder till jämställdhet och våldsutövning, både bland flickor och pojkar, och att det är vanligare att unga homo- och bisexuella än heterosexuella unga utsätts för våld. Risken för att utöva en våldsam eller kränkande handling är enligt rapporten högre bland dem med mer traditionella värderingar kring maskulinitet och femininitet. I studien lyfts även fram att det våldsförebyggande arbetet har stora utmaningar och dessutom ofta saknar ett genusperspektiv som behövs för att kunna adressera de viktiga frågorna som rör identitet, värderingar, normer och beteenden. För att utveckla det förebyggande arbetet krävs därför bl.a. kunskap om våldets mekanismer, vilka faktorer som påverkar en individs förhållningssätt till våld och i vilka situationer som våld uppstår.⁴³

2.4.7 Psykisk ohälsa bland unga

Ungas livsvillkor och upplevelser under uppväxten har stor betydelse för hälsan, välbefinnandet och möjligheterna till utbildning, arbete och en meningsfull fritid. Barn och ungas hälsa är generellt god i Sverige, även i jämförelse med andra välfärdsländer. Men i de äldre åldersgrupperna mellan 15 och 24 år ser det annorlunda ut. Sedan 1980-talet har psykosomatiska symptom som oro, nedstämdhet, sömnbesvär, trötthet, huvudvärk och stressrelaterade symptom ökat, framförallt bland flickor.⁴⁴ Jämfört med killar känner flickor i betydligt större utsträckning stress utifrån sina egna krav och förväntningar när det gäller skolan. Flickorna i gymnasieskolan är de som upplever sig som mest stressade. Pojkarna upplever sig dock mer stressade än tidigare, men fortfarande i betydligt mindre utsträckning än flickorna.⁴⁵

Även Botkyrkas ungdomsenkät bland unga i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet visar skillnader mellan flickor och pojkar. Flickor har mer psykosomatiska problem och känner sig oftare ledsna och deppiga utan att veta varför, medan pojkarna är mer utåtagerande och har en bättre självbild. I den nationella kartläggningen kring skolevers symptom på psykiska hälsa i årskurs 6 och 9 återfinns Botkyrka bland de 25 procent kommuner som är sämst i riket avseende nedstämdhet och problemens påverkan på vardagslivet.⁴⁶ Unga med lägre socioekonomisk position (utifrån arbete, ekonomi och föräldrars utbildningsnivå) uppger i högre grad psykiska besvär, oroar sig för

⁴¹ Sveriges radios hemsida, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5480226>, hämtat 2014-03-12

⁴² LUPP-enkäten 2013

⁴³ Ungdomsstyrelsen 2013, Unga och våld – en analys av maskulinitet och förebyggande verksamheter

⁴⁴ Socialstyrelsen 2013, Psykisk ohälsa bland unga

⁴⁵ Skolverket 2013, Attityder till skolan 2012, R 2013:390

⁴⁶ Ungdomsenkäten 2004-2010

arbetslöshet, ekonomin och har i högre grad en pessimistisk syn på sin framtid.⁴⁷ Allvarlig psykisk ohälsa förekommer oftare hos unga som lever under sämre psykosociala förhållanden, medan enstaka symtom på ohälsa hos unga i åldrarna 10–18 år däremot förekommer i ungefär samma utsträckning i hela ungdomsgruppen, oberoende av social miljö.⁴⁸

Forskningen är oklar kring vad som står bakom ökningen av den psykiska ohälsan bland unga. Att hela ungdomsgruppen verkar drabbas tyder på att det skett förändringar på samhälls- och miljönivå och i miljöer där de flesta unga vistas. Några förklaringar som lyfts är den ökade individualiseringen, ökade utbildningskrav, förändringar av studiemiljön, svårigheten att komma in på arbets- och bostadsmarknaden och känslan av maktlöshet i att inte kunna påverka sitt eget liv.⁴⁹

På en av referensgruppsträffarna gav ungdomarna uttryck för att det är många i deras omgivning som mår dåligt.

”Det är väldigt många som pratar om självmord, som ser det som enda vägen ut. /.../ Det är för att det är så höga förväntningar på en, i skolan, på fritiden, överallt.”

I LUPP-enkätens fritextsvar säger en ungdom:

”Nej, jag behöver absolut inte mer [aktiviteter] än vad jag redan har på schemat, jag och många andra är genomstressade och på grund av det här så har jag migrän nästan varje dag.”⁵⁰

Det sista citatet är en intressant kontrast mot många ungas önskemål om fler fritidsaktiviteter.

2.4.8 Fritid

Fritiden är en väldigt viktig del av alla människors liv. Det är på fritiden som vi kan ägna oss åt det som verkligen intresserar oss och som vi kan ingå i sammanhang som vi själva har valt. Ungas livsstil och levnadsförhållanden påverkar både val av fritidsaktivitet och deras möjligheter att delta i fritidsaktiviteter.

Den vanligaste mötesplatsen för att träffa kompisar på fritiden är att träffas hemma hos varandra, både bland unga med funktionsnedsättning och bland övriga. Unga med funktionsnedsättning och heterosexuella cis-personer går i större utsträckning på offentliga mötesplatser som ungdomens hus och fritidsgårdar, än personer utan funktionsnedsättningar och HBT-personer.

En avsevärt större andel unga med funktionsnedsättning än övriga unga har samtidigt avstått från att besöka eller delta i någon fritidsverksamhet (till exempel fritidsgård, idrottsförening eller annan föreningsverksamhet) på grund av rädsla för att bli dåligt bemött eller illa behandlad, 29 procent jämfört med 12 procent. En dubbelt så stor andel unga med funktionsnedsättning jämfört med övriga unga upplever att de har så mycket fritid att de inte vet vad de ska göra med sin tid (20 procent respektive 9,5 procent).⁵¹

I en studie av unga HBTQ-personers fritid framkommer att många transpersoner undviker aktiviteter där man måste välja könstillhörighet, t.ex. i omklädningsrum, eller i situationer där man kan behöva exponera sina kroppar. Att känna sig ifrågasatt eller annorlunda kan göra att en del HBTQ-ungdomar utvecklar mer individuella fritidsaktiviteter, visar Ungdomsstyrelsens

⁴⁷ Ungdomsstyrelsen, 2013, Unga med attityd 2013, R 2013:13

⁴⁸ Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) 2010

⁴⁹ Socialstyrelsen 2013, Psykisk ohälsa bland unga

⁵⁰ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter? I så fall vilka?”

⁵¹ Ungdomsstyrelsen 2012, Fokus 12 – Levnadsvillkor för unga med funktionsnedsättning s 221

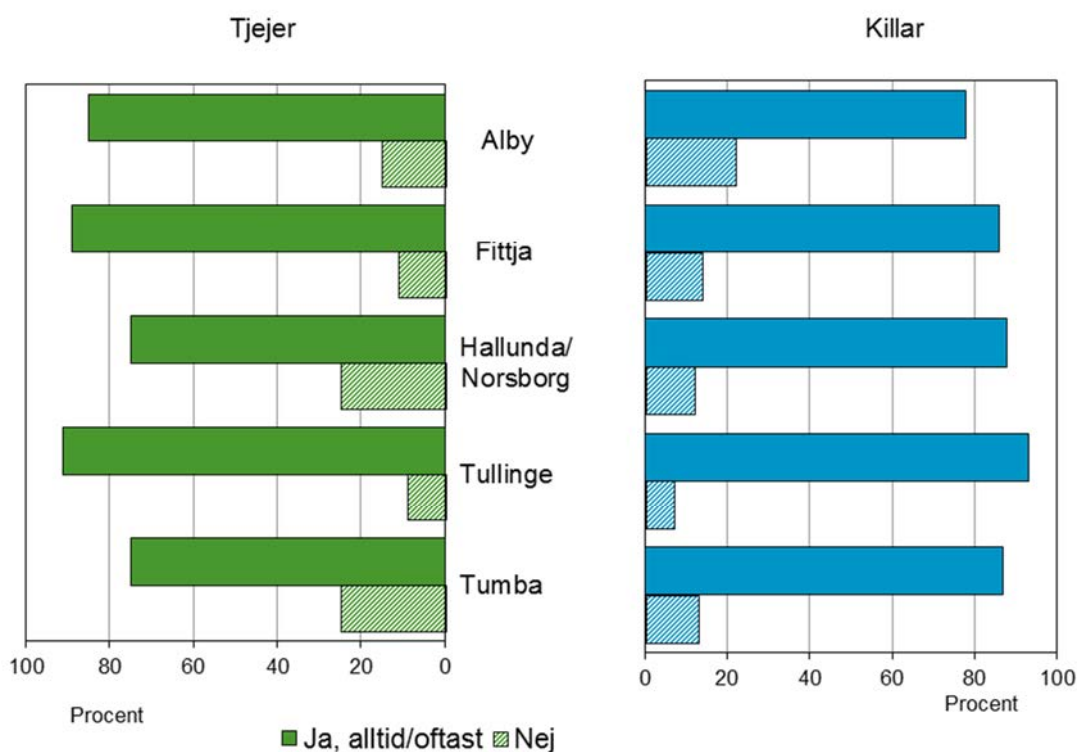
intervjustudie. Många använder också internet som en mötesplats där en kan vara öppen med sin sexuella läggning, sina könsuttryck och/eller sin transidentitet. Dr. Joyce Hunter, forskare i klinisk psykiatri vid Columbia University har länge arbetat med HBTQ ungdomar i USA. Hon har haft kontakt med flera ungdomar som av andra psykiatriker har fått diagnosen klinisk depression. Hunter har istället hävdade att ungdomarna lider av ensamhetskänslor och utanförskap. Hon har placerat ungdomarna i insatser riktade till HBTQ-personer och tydligt märkt hur ungdomarna blir identitetsstärkta och skapar ett bättre självförtroende, vilket förenklar för dem att efter en tid återgå till sina ursprungliga sammanhang.⁵²

På frågan ”Vad vill du påverka?” i LUPP-enkäten är det många som efterlyser fler mötesplatser för unga. Man vill ha fler fritidsgårdar, idrottsplatser, aktiviteter och evenemang riktade till unga. Flera unga identifierar fritidsaktiviteter och mötesplatser som ett sätt att förhindra att ungdomar dras in i kriminalitet.

”[Kommunen borde] inte låta alla ungdomar skita i skolan och hänga i gäng vid centrum. Hitta på saker åt dom!”⁵³

I LUPP-enkäten anger 79 procent av tjejerna och 87 procent av killarna att de alltid eller oftast känner sig trygga på Ungdomens hus, fritidsgård eller liknande. Att skillnaden mellan könen inte är större är förvånande med tanke på vilken killdominans det är på kommunens fritidsgårdar.

Känner du dig trygg på Ungdomens hus, fritidsgård eller liknande? (LUPP)

Bland tjejerna är det vanligast i Hallunda/Norsborg och Tumba att man *inte* känner sig trygg på fritidsgården, medan det är killarna i Alby som känner sig otryggast. Det är större andel av de unga med funktionsnedsättning som inte känner sig trygga på fritidsgården.

⁵² Ungdomsstyrelsen, 2010, Hon, hen, han, s 29

⁵³ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Finns det något mer som din kommun borde veta för att kunna göra kommunen bättre för unga?”

Många av tjejerna i referensgrupperna uttrycker att de inte känner sig hemma på de fritidsgårdar som finns i kommunen, vilket också syns i besöksstatistiken där endast 38 % av besökarna är tjejer.⁵⁴ På flera av fritidsgårdarna finns satsningar på särskilda tjejkvällar som har många besökare, men under de andra kvällarna besöks de till större andel av killar. Flera av tjejerna uttrycker att det finns en brist på aktiviteter som lockar:

”Det är bättre med organiserade tjejkvällar på fritidsgården med inplanerade aktiviteter än att man bara kommer dit och hänger.”

”Om Alby fritidsgård hade haft en danssal hade jag gärna gått dit”

”[Jag vill] att man ska känna sig trygg när man är där, att man inte känner sig påtryckt av män/killar. Jag är rätt så trygg, men om det går kan det bli bättre.”⁵⁵

I Ungdomsrådet som består av ungdomar som går i särskolor efterfrågas ett större sportutbud med mer att välja på. Flera av ungdomarna åker ifrån Botkyrka för att utöva sina fritidsintressen, men vill gärna ha tillgång till aktiviteter närmare. Ungdomarna efterfrågar också mer information om det utbud som finns:

”Information borde komma på mobilen, som en app. Eller komma hem i brevlådan.”

Ett viktigt tema som uppkommer hos Ungdomsrådet är trygghet och det råder delade meningar om hur trygga ungdomarna känner sig. En person säger:

”Det fanns dans på Subtopia men den slutade sent så jag vågade inte gå. Klockan åtta är för sent.”

Hon menar att vägen hem från Subtopia känns otrygg och det begränsar därmed hennes möjlighet att delta på de aktiviteter hon vill. Tvärtom säger en annan av ungdomarna:

”I Storvreten där jag bor händer ingenting så jag kan vara ute sent. /.../ Jag kan jogga i skogen eller cykla runt.”

Andelen unga som tränar eller tävlar i idrott har minskat sedan 2000. År 2012 tävlade eller tränade 54 procent av 7–14-åringarna, 39 procent av 15–19-åringarna och 18 procent av 20–29-åringarna. Det är vanligare att killar uppger att de tränar än att tjejer gör det.⁵⁶

Viljan att hålla på med olika typer av idrott uttrycks av många personer i referensgrupperna och många tjejer uttrycker att de inte riktigt har hittat möjligheter för att utöva idrott:

”Jag tycker att det borde finnas en klubb i Alby där tjejer kan komma igång och spela t.ex. fotboll och andra spel, gymnastik och så, för jag tror att flickorna också behöver motion och idrott.”

” [Jag vill]att tjejer ska få mer möjlighet att få tider till idrotten i till exempel Botkyrkahallen och få konstgräs nere på Kårsbybollplanen i Norsborg.”⁵⁷

⁵⁴ Botkyrka kommun, 2013, Besöksstatistik för fritidsgårdarna

⁵⁵ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Finns det något mer som din kommun borde veta för att kunna göra kommunen bättre för unga?”

⁵⁶ Ungdomsstyrelsen, 2013, Ung idag 2013 – Sammanfattning s 16

⁵⁷ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Vad vill du påverka?”

10 procent av tjejerna och 14 procent av killarna i åldern 16-24 år angav i en nationell undersökning från Ungdomsstyrelsen 2012 att de hade en stillasittande fritid.⁵⁸ Flera unga i LUPP-enkäten uttrycker i fritextsvaren att de själva eller andra tillbringar för mycket tid framför datorn eller med mobilen. Man efterlyser andra aktiviteter som skulle kunna locka till mer rörelse och umgänge med andra.

"Gitarr & pianokurser, andra sportaktiviteter så att eleverna kan hitta sin hobby och inte spendera tiden framför datorn/mobiler. Gärna gratis eller billigare, då är det fler som kommer!"⁵⁹

Kultur- och fritidsvaneundersökningar visar att ungas intresse för kultur och medier liksom att uttrycka sig konstnärligt och kulturellt är stort. Unga betraktas dock ofta som konsumenter mer än som deltagare eller egna producenter i kulturlivet. Botkyrka kommuns brukarundersökningar visar också att unga ofta upplever att man inte har kännedom om och har svårt att få information om kommunens utbud på kulturområdet. Unga i olika referensgrupper och verksamheter säger också att de vill ha större inflytande över kommunens kulturutbud och i högre grad än idag själva vill vara med och bidra till det.

Enligt nationell statistik är andelen funktionsnedsatta som är mycket eller ganska missnöjda med sina liv fem gånger så stor som bland övriga unga, 21 procent jämfört med 4 procent. En betydligt större andel bland unga med funktionsnedsättning lider av stressrelaterade symptom flera gånger i veckan eller varje dag jämfört med unga utan funktionsnedsättning, 55 procent jämfört med 31 procent bland övriga unga.⁶⁰

Andelen som inte dricker alkohol är betydligt större i Botkyrka jämfört med genomsnittet i övriga kommuner i Stockholms län (49 procent respektive 40 procent). Men det finns skillnader mellan kommuner i Botkyrka; andelen som inte dricker är större i de norra delarna av Botkyrka. I jämförelse med länet är också andelen storkonsumenter och andelen berusade lägre i Botkyrka, både i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet.⁶¹

2.4.9 Livsutrymme och begränsningar på fritiden

2012 genomfördes första gången en enkät om livsutrymme och begränsningar i skolan och på fritiden bland elever i årskurs 9 i Botkyrka. Resultaten följer tendenserna i liknande undersökningar (Stockholms universitet 2008, Ungdomsstyrelsen 2009). Den fråga som skiljer ut sig i enkäten är frågan om man får välja sin pojk/flickvän där endast 61 procent av flickorna och 73 procent av pojkarna svarat ja på frågan. Det är fler ungdomar (både flickor och pojkar) i Botkyrka jämfört med andra kommuner som svarar att de inte får välja sin pojk/flickvän. Det finns också skillnader mellan olika skolor. På frågan om man får ha en pojk/flickvän som man själv valt svarar 92 procent av eleverna på en skola ja jämfört med 46 procent på en annan skola. Resultatet går endast till viss del att jämföra med andra studier då undersökningarna inte överensstämmer i urval, frågor och andra metoddelar.⁶²

⁵⁸ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2012 – Sammanfattning s 13

⁵⁹ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan "Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter, i så fall vilka?"

⁶⁰ Ungdomsstyrelsen, 2012, Fokus 12 – Levnadsvillkor för unga med funktionsnedsättning s 11

⁶¹ Botkyrka kommun, 2010, Inblick i våra ungas vardag – Ungdomsenkäten i Botkyrka

⁶² Enkät om livsutrymme till elever årskurs 9 2012, Botkyrka kommun, utbildningsförvaltningen

Under referensgruppsträffarna kommer frågan om handlingsutrymme upp både från killar och från tjejer. En grupp killar pratar om det begränsade handlingsutrymmet som tjejer har, t.ex. när det gäller att besöka fritidsgården.

”Tjejer vill inte komma till fritidsgården för att de vet att killarna tittar på dem på ett särskilt sätt. Jag skulle inte vilja att min syster eller kusin kom hit [till Ungdomens Hus]. Det handlar om heder, om traditionen i våra hemländer.”

En del av killarna tror att detta kommer att förändras med generationsskiftet. En annan menar att det inte går att ändra på normer och en tredje tycker att det är helt fel att tjejer är så begränsade.

12 procent av tjejerna och 10 procent av killarna som har svarat på LUPP-enkäten säger att det finns något de skulle vilja göra på sin fritid och som andra jämnåriga gör men som de inte kan vara med på för att de inte har råd. Det skiljer sig inte nämnvärt från riket som helhet. Man kan heller inte se någon betydande skillnad mellan kommundelarna. Det är en större andel unga med funktionsnedsättning som säger att det finns något de skulle vilja göra på sin fritid som de inte har råd med, 20 procent jämfört med 10 procent av unga utan funktionsnedsättning.⁶³

2.4.10 Ungas delaktighet och inflytande inom fritiden

Generellt visar unga människor stort engagemang för att påverka nya mötesplatser men mindre för löpande verksamhet.⁶⁴ Det finns inga övergripande nationella undersökningar som visar på inflytande över öppna verksamheter, men en studie av ungas upplevelse av inflytande i Jönköping visar att 10-20 procent av ungdomarna på fritidsgårdar upplever att fritidsledarna inte tar särskilt stor hänsyn till deras förslag, medan 30-40 procent anger att lärarna inte tar särskilt stor hänsyn till deras förslag. En studie i Göteborgsregionen av tjejers respektive killars inflytande på fyra fritidsgårdar visar att en betydligt lägre andel tjejer än killar upplevde sig ha inflytande över aktiviteter, lokaler, utrustning och budgetfördelning på fritidsgården.

Inom föreningsidrotten finns en grupp som vill ha ökat inflytande även om majoriteten bland föreningsidrottarna är nöjda med sitt inflytande. Få föreningar har kartlagt vilka som är underrepresenterade i föreningen, men många föreningar har ändå flera haft särskilda strategier för att nå målgrupper som man anser är underrepresenterade.⁶⁵

Möjligheter till inflytande för unga under 18 år i de vardagsnära sfärerna, det vill säga familjen, skolan och fritiden, är starkt sammankopplade med vuxnas förhållningssätt.⁶⁶ Träning i deltagande i det lilla och närliggande kan ge följd effekter för motivationen att delta i andra sammanhang.⁶⁷

2.4.11 Ungas föreningsengagemang

Av unga i åldern 16–25 år uppgav 32,1 procent att de under de senaste 12 månaderna varit på möte i en förening (exklusive politiska partier och fackliga möten) 2010/2011. En större andel av de unga med svensk bakgrund var aktiva än av de unga med utländsk bakgrund.⁶⁸

Unga med funktionsnedsättning är i mindre utsträckning aktiva i föreningslivet än övriga

⁶³ LUPP-enkäten 2013

⁶⁴ Ungdomsstyrelsen, 2010, Fokus 10 – Om ungas inflytande s 249

⁶⁵ Ibid, s 27-28

⁶⁶ Ibid s 12

⁶⁷ Ibid s 28

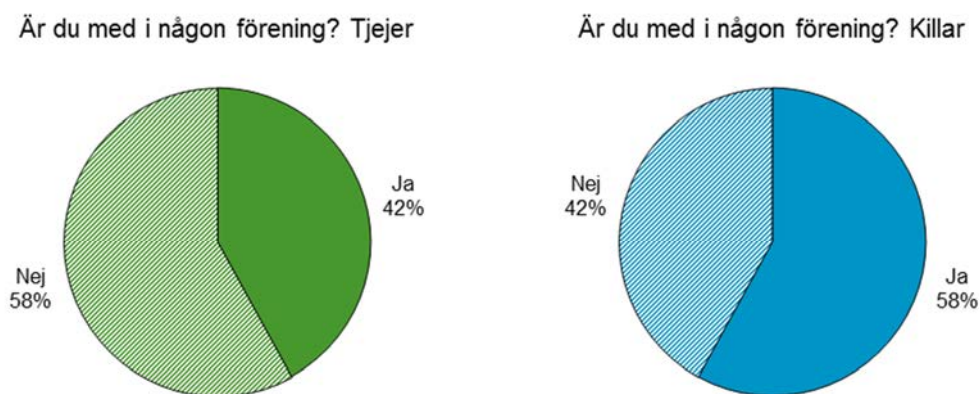
⁶⁸ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – Kultur och fritid s 205

unga, 65 procent deltar aldrig i föreningsverksamhet på sin fritid jämfört med 58 procent bland övriga unga.⁶⁹

I Botkyrkas föreningsregister fanns 22 ungdomsföreningar registrerade 2013. År 2013 gjordes en mindre kartläggning av deras arbete. Endast 9 av dessa föreningar valde dock att delta i kartläggningen. Föreningarnas arbete består till stor del av att arrangera fritids- och idrottsaktiviteter. En del av föreningarna vilar på en religiös grund och endast två av föreningarna driver politiskt påverkansarbete. Unga finns också med i andra föreningar, särskilt i idrottsföreningar, men kommunen har i nuläget ingen kännedom om i vilken utsträckning och hur ungas inflytande internt i föreningarna ser ut.⁷⁰

I LUPP-enkäten anger 58 procent av killarna och 42 procent av tjejerna att de är medlem i någon förening.

Är du med i någon förening? (LUPP)

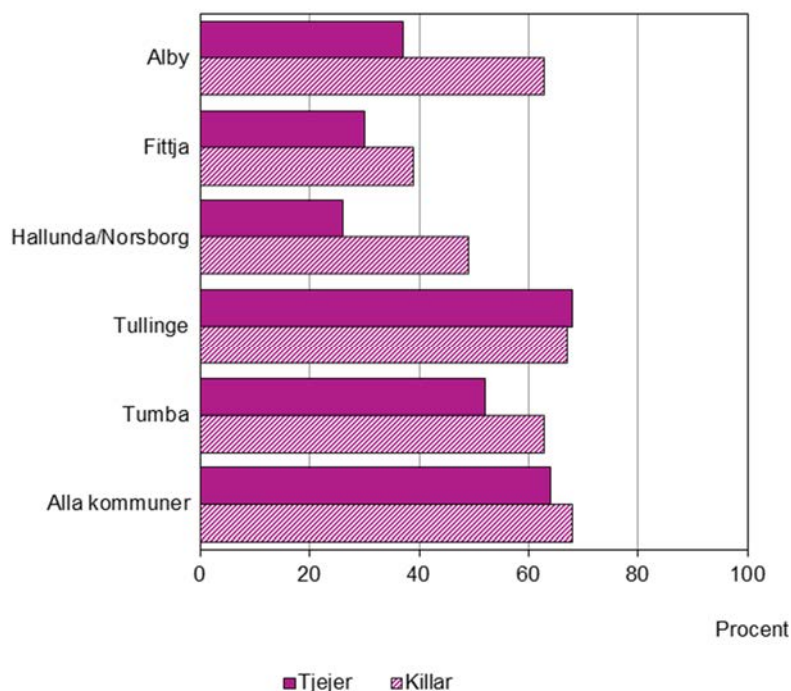
Resultatet stämmer överens med nationella siffror som visar att fler killar och män än tjejer och kvinnor är föreningsaktiva. När det gäller unga med funktionsnedsättning uppger 47 procent av gruppen att de är medlem i någon förening, jämfört med 50 procent av unga utan funktionsnedsättning. Resultaten i enkäten visar alltså inte på någon betydande skillnad i föreningsengagemang mellan nioendeklassare med och utan funktionsnedsättning i Botkyrka.⁷¹

⁶⁹ Ungdomsstyrelsen, 2012, Fokus 12 – Levnadsvillkor för unga med funktionsnedsättning s 14

⁷⁰ Botkyrka kommun, 2013, Kartläggning av ungdomsorganisationer i Botkyrka kommun.

⁷¹ LUPP-enkäten 2013

Andel av tjejerna/killarna som är medlem i någon förening (LUPP)

Delar man upp svaren i LUPP-enkäten på boendeområde ser vi att en större andel av de tillfrågade som bor i Tullinge och Tumba är medlem i någon förening jämfört med övriga kommuner. Det är också större skillnad mellan tjejers och killars svar i de norra kommunerna. Tullingebornas svar ligger i nivå med övriga riket, medan övriga kommuner ligger klart lägre. Man ska dock vara medveten om att grupperna blir relativt små när man delar upp dem på både kön och boendeområde.⁷²

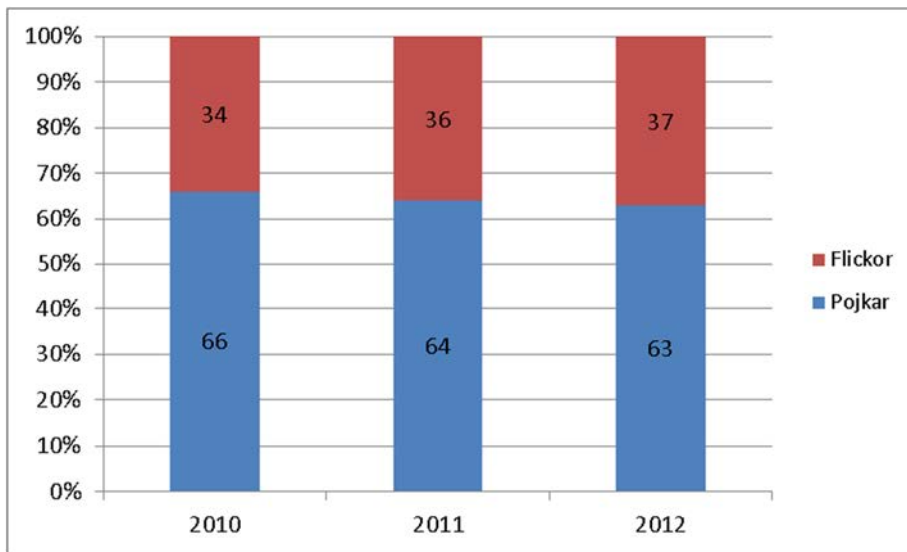
I referensgruppträffen med föreningar uttrycks behovet av en enkel ansökningsprocess för föreningsbidrag för unga, men också att det behövs fler samtal mellan unga människor om engagemang och politik, för att stimulera ett starkare ungt föreningsliv i kommunen.

2.4.12 Idrottande och fysisk aktivitet bland unga

Precis som i andra kommuner är Botkyrkas idrottsliv föreningsdominerat. Idrottsföreningarna står för den absoluta merparten av idrottsverksamhet och -aktiviteter.

⁷² LUPP-enkäten 2013

Könsfördelning deltagartillfällen flickor-pojkar, procent, Botkyrka (Riksidrottsförbundet)

Fler killar än tjejer deltar i idrottsföreningarnas verksamheter. 2012 stod killarna för 63 procent av deltagartillfällena medan tjejerna stod för 37 procent. Andelen tjejer som deltar har ökat med tre procentenheter sedan 2010.

Botkyrka har en litet lägre andel tjejer i idrottsföreningarnas verksamhet jämfört med de övriga Södertörnskommunerna med undantag av Huddinge (2012). I jämförelse med andra kommuner ligger Botkyrka också relativt lågt: 20 procent av tjejerna i åldersgruppen 7-20 år deltog i idrottsföreningarnas verksamhet 2011.⁷³

I en studie som Göteborgs stad gjorde 2012 framgick det att medlemsantalet hos privata aktörer som Sportlife, Friskis & Sveltis, SATS med flera dominerades av kvinnor (från 53 procent av medlemmarna hos en aktör upp till 100 procent hos en annan). Kommunen stödjer inte dessa aktörer ekonomiskt och priset ligger ofta avsevärt högre än priset för att idrotta i en förening i Botkyrka. Det innebär att tjejer i större utsträckning bekostar sin träning själva, medan killars idrottande stöds av kommunen.⁷⁴

2.4.13 Ungas inflytande i stadsplanering

I olika medborgardialoger vittnar ungdomar om att de mestadels ges förtroende att uttala sig i mindre utvecklingsfrågor, såsom till exempel när en ny fritidsgård ska starta. De uttrycker önskemål om att också få vara med och påverka utvecklingen av platser i stort. Att få vara medskapare i områden där man bor och rör sig är ett sätt att öka ägandeskapet och hemkänslan hos ungdomar precis som hos vuxna.

2.5 Botkyrka har de bästa skolorna

2.5.1 Skolans demokratiska uppdrag

Skolans demokratiska uppdrag syftar till att främja elevernas medborgerliga kompetens genom att arbeta för att eleverna ska dela de grundläggande demokratiska värderingar som värdegrunden fastslår, utveckla kunskap om samhälle och politik samt besitta vissa medborgerliga förmågor som krävs för att leva och verka i ett demokratiskt samhälle.

⁷³ Botkyrka kommun, 2013, Vilket kön har idrotten i Botkyrka? s 12

⁷⁴ Ibis s 18

En del i detta är att skolarbetet faktiskt sker i demokratiska former, så att eleverna tränas i ett demokratiskt arbetssätt, där uppmärksamhet fästs på alla individers demokratiska rättigheter såväl som skyldigheter i form inflytande, delaktighet och ansvarstagande.

Medborgerlig (demokratisk) kompetens avser den teoretiska kunskap, de grundläggande demokratiska värderingar och praktiska färdigheter som medborgare behöver för att aktivt kunna delta i ett demokratiskt samhälle. Exempel på sådana medborgerliga förmågor är tolerans och respekt för alla människor lika värde, att kunna framföra argument, lyssna till andra, känna solidaritet och tillit samt tänka kritiskt och självständigt. Det handlar också om att till exempel kunna läsa, skriva och räkna tillräckligt bra för att kunna orientera sig i samhällets informations- och kunskapsflöde.⁷⁵

I skolinspektionens granskning av skolornas arbete med demokrati och värdegrund granskas 17 olika skolors arbete med demokratiuppdraget. Endast på ett par av skolorna kan man enligt granskningen tala om att demokratiuppdraget genomsyrar verksamheten. Där nämns Björkhaga skola i Botkyrka som ett sådant exempel; där finns en röd tråd från de nationella kraven, huvudmannens vision via skolledningsnivån vidare till lärarnas planeringar och tillämpningen av uppdraget i undervisningen.⁷⁶

2.5.2 Elevinflytande

I Skollagen 2010:800 4 kap 9 § står följande: *”Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas”.*

Elevers möjligheter till inflytande i skolan bedömdes av skolinspektionen (2003-2006) ha stort utvecklingsbehov. Det fanns ett stort missnöje bland elever i både grund- och gymnasieskolan kring det begränsade inflytandet över utbildningen och skolans inre arbete. Efter 2006 granskar skolinspektionen endast möjligheten till inflytande över det egna lärandet, inte demokratiuppdraget. Skollagen från 2010 säger att det vid varje skola ska finnas ett forum för samråd, där elever, föräldrar och skolpersonal är representerade. Det är dock mest småfrågor som lyfts till klass och elevråd, men utbildningens kvalitet diskuteras inte. Arbetsmiljölagen, som ska förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt främja en god arbetsmiljö, gäller även skolorna och ger barn och ungdomar viss rätt till inflytande över bland annat arbetsmiljöarbetet. Eleverna ska företrädas i arbetsmiljöarbetet av ett elevskyddsombud som utses av eleverna själva.

Knappt hälften av eleverna i grundskolans årskurs 7–9 samt i gymnasieskolan ansåg 2009 att de får vara med och bestämma om vad de får lära sig. Skillnaderna mellan olika grupper av unga var obetydliga. Det är dock vanligare att tjejer vill kunna påverka vad de får lära sig i olika ämnen än att killar vill det. Andelen har stigit stadigt sedan 1993. I skollagen anges att elever ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Skolverkets senaste attitydundersökning, *Attityder till skolan 2009*, visar att elevernas inflytande har stärkts under de senaste 16 åren. Att elever anser sig ha möjlighet att påverka stöds även i den internationella studien ICCS som genomfördes 2009. De flesta svenska eleverna i årskurs 8 ansåg att skolan tar hänsyn till

⁷⁵ Skolinspektionens hemsida, <http://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Genomforda-kvalitetsgranskningar/Demokrati-och-vardegrund/Demokratiuppdraget-och-vardegrunden/>. Hämtad 2014-03-10

⁷⁶ Skolinspektionen, 2012, Skolornas arbete med demokrati och värdegrund, Kvalitetsgranskning.

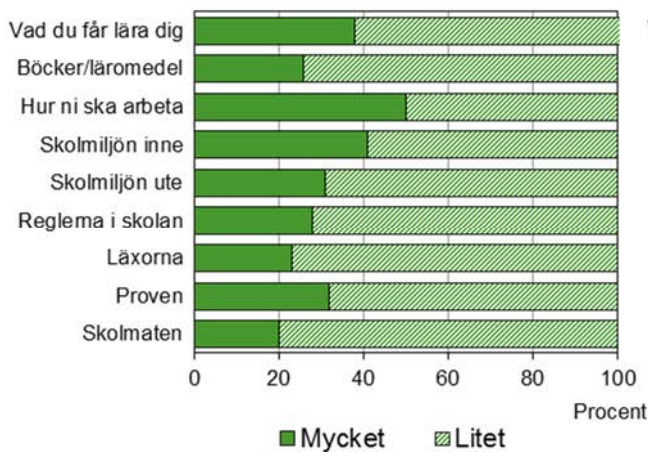
vad eleverna tycker. Studien visar att andelen svenska elever som anser att skolan tar hänsyn till vad de tycker ligger i nivå med det internationella genomsnittet. Sedan 1993 har det skett en ökning av andelen elever som anser att de kan vara med och bestämma väldigt eller ganska mycket om vad de får lära sig i olika ämnen.

I likhet med tidigare attitydundersökningar visar 2009 års undersökning att andelen elever som vill kunna påverka vad de får lära sig i olika ämnen är större än andelen elever som upplever att de faktiskt kan påverka, 62 procent respektive 46 procent.⁷⁷

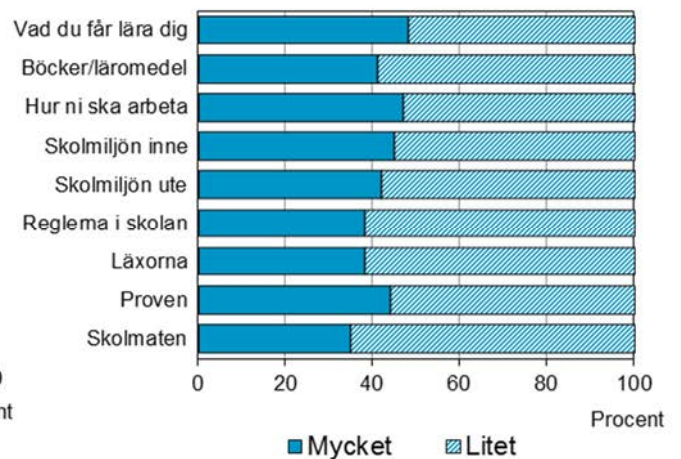
Unga kan också ha inflytande genom omfattande valmöjligheter vilka har förstärkts kraftigt sedan friskolereformen 1992. Valfriheten är dock inte oproblematiske. 10 procent avbryter studierna under första eller andra studieåret på gymnasiet och ytterligare drygt 10 procent hoppar av under det tredje studieåret. Val av utbildning är det område i livet unga upplever sig ha störst inflytande över.⁷⁸ Dock finns även här faktorer som påverkar upplevt inflytande. Lägre andel utrikes födda barn och barn till arbetare tycker sig ha inflytande över utbildningsval jämfört med svenskfödda barn och barn till tjänstemän.⁷⁹

Hur mycket får du som elev vara med och bestämma? (LUPP)

Tjejer

Killar

I LUPP-enkäten svarar 38 procent av tjejerna och 48 procent av killarna att de tycker att de får vara med och bestämma mycket om vad de får lära sig. Oddskvoten för sambandet mellan att vara kille och svara positivt på frågan är 1,5, vilket visar att killar löper en högre ”risk” att svara positivt på frågan.

Om man tittar på variabeln födelseland ser man att det är 60 procent av dem som är födda utanför Europa som anser att de får vara med mycket och bestämma om vad de får lära sig. Motsvarande för unga födda i Sverige är 39 procent. Oddskvoten är 2,25, vilket visar att de som är födda utanför Europa löper ungefär dubbelt så hög ”chans” som sverigefödda att svara positivt på frågan.

Även när det gäller böcker och läromedel, skolmiljön utomhus, reglerna i skolan, läxorna, proven, skolmaten och schemat är det större andel av killarna än tjejerna som tycker att de får vara med och bestämma mycket. När det gäller skolmiljön inomhus eller hur man ska arbeta är det i princip ingen

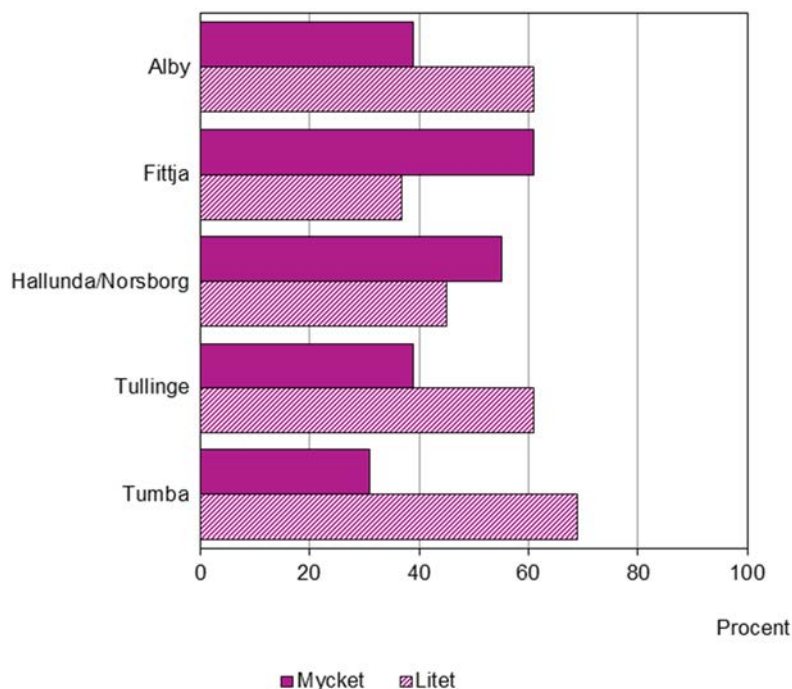
⁷⁷ Skolverket, 2009, Attityder till skolan.

⁷⁸ Ungdomsstyrelsen, 2007, Värderingstudie.

⁷⁹ Ungdomsstyrelsen 2010, Fokus 10 – Om ungas inflytande s 434

skillnad mellan tjejers och killars svar. Det generella mönstret är alltså att killarna som svarat på enkäten upplever mer inflytande i skolan än tjejerna.

Hur mycket får du vara med och bestämma om vad du får lära dig? (LUPP)

Vi ser en ganska stor skillnad mellan kommundelarna. Bara 31 procent av eleverna som bor i Tumba och har svarat på enkäten säger att de får vara med och bestämma mycket om vad de får lära sig, i Fittja är siffran nästan 63 procent. De elever som bor i Fittja och Hallunda/Norsborg verkar uppleva störst möjlighet till inflytande när det gäller vad man får lära sig.

Hur mycket inflytande man upplever att man har i skolan uppdelat på boendeområde varierar mellan de olika frågorna. Vad vi kan se är att eleverna som bor i Tumba och Alby ofta verkar uppleva minst inflytande i skolan.

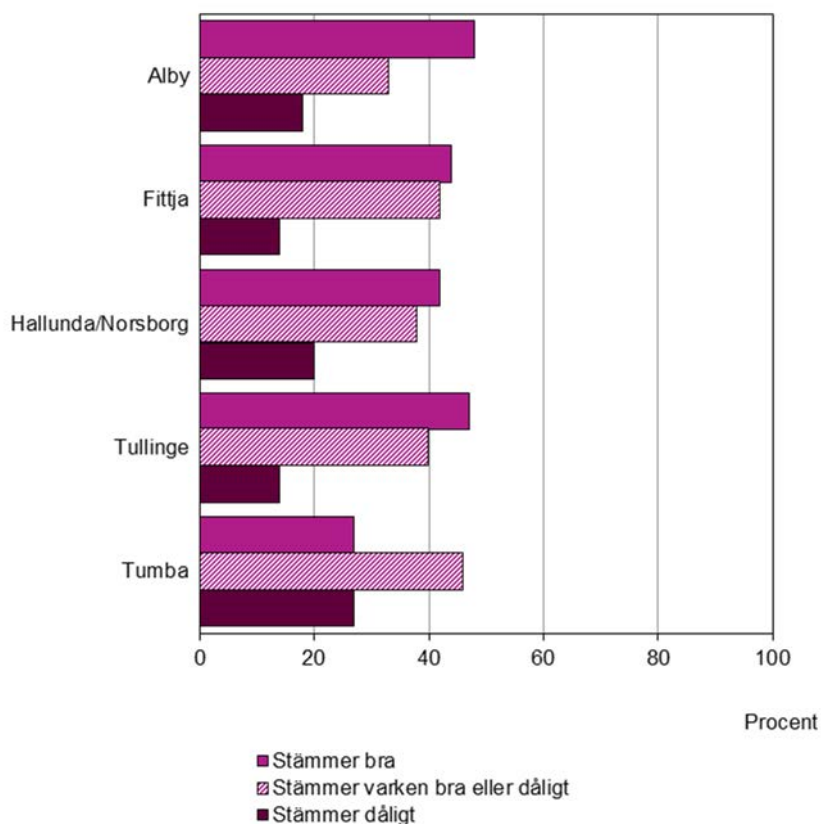
49 procent av unga med funktionsnedsättning tycker att de får vara med och bestämma mycket om vad de får lära sig, medan motsvarande siffra bland unga utan funktionsnedsättning är 41 procent. Nästan genomgående upplever unga med funktionsnedsättning som har svarat på enkäten en större möjlighet till inflytande i skolan. Skillnaderna mellan grupperna är dock inte så stora.⁸⁰

I Botkyrkas elevenkät 2013 instämmer 93 procent av femteklassarna och 82 procent av åttondeklassarna helt eller delvis i påståendet ”Jag är nöjd med det inflytande som jag har över mitt skolarbete”. 83 procent av femteklassarna och 58 procent av åttondeklassarna helt eller delvis i påståendet ”Vi elever får utvärdera undervisningen tillsammans med lärarna (tala om vad vi tycker om undervisningen och hur den har fungerat)”. Det är ingen stor skillnad mellan hur tjejer och killar i båda årskurserna har svarat på något av påståendena. För påståendet ”Vi elever kan påverka sådant som är viktigt för oss” är det nästan en tredjedel av åttorna som *inte* håller med om påståendet. Motsvarande bland femmorna är 14 procent. Drygt 80 procent av femmorna och knappt 60 procent av åttorna håller helt eller delvis med om påståendet ”På vår skola lyssnar rektorn på vad eleverna

⁸⁰ LUPP-enkäten 2013

tycker”. Det är intressant att upplevelsen av inflytande genomgående verkar minska med stigande ålder enligt elevenkätens resultat.⁸¹

Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över i skolan (LUPP)

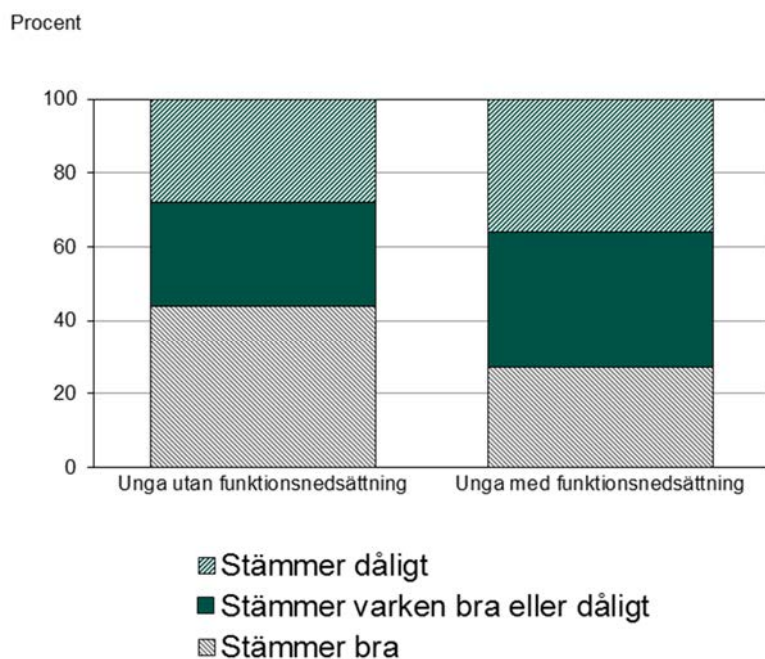
Det är inte särskilt stor skillnad mellan boendeområden när det gäller hur man ställer sig till påståendet att man har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över i skolan. Tumba skiljer ut sig med en stor andel negativa svar. Det går i linje med att eleverna som bor i Tumba upplever sig ha litet inflytande i skolan generellt.

Totalt säger 37 procent av tjejerna och 39 procent av killarna att de har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över i skolan. 40 procent av tjejerna och 44 procent av killarna anser att skolan uppmuntrar dem aktivt att medverka i klassråd och elevråd.⁸²

⁸¹ Elevenkäten 2013

⁸² LUPP-enkäten 2013

Skolan uppmuntrar mig aktivt att medverka i klassråd och elevråd (LUPP)

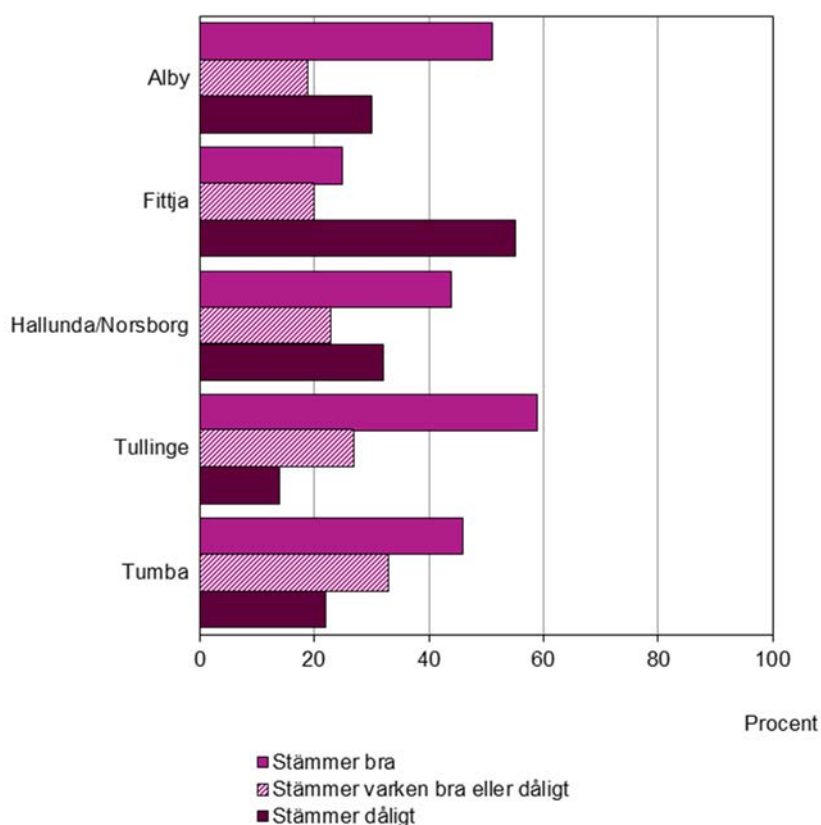

Det är lägre andel av de unga med funktionsnedsättning som håller med om påståendet att skolan uppmuntrar dem aktivt att medverka i klassråd och elevråd.

47 procent av tjejerna och 45 procent av killarna tycker att elevrådet tas på allvar och lyssnas på av personalen i skolan. Vi kan se en viss skillnad mellan hur unga med och utan funktionsnedsättning har svarat, där 47 procent av unga utan funktionsnedsättning håller med om påståendet medan motsvarande bland unga med funktionsnedsättning är 36 procent.⁸³

⁸³ LUPP-enkäten 2013

Elevrådet tas på allvar och lyssnas på av personalen i skolan (LUPP)

Störst andel (59 procent) av respondenterna som bor i Tullinge tycker att det stämmer bra att elevrådet tas på allvar och lyssnas på av personalen i skolan. En stor andel av niondeklassarna som bor i Fittja tycker att påståendet stämmer dåligt. Detta beror sannolikt på att Fittjaskolan inte har något elevråd. Skolan har istället valt andra sätt för att öka elevinflytandet och detta kommer att utvärderas.⁸⁴

I referensgruppsträffarna uttrycker flera ungdomar frustration över att inte få vara med och påverka i skolan. Man pratar om klassråd och elevråd som inte leder någonstans, och om att man inte får vara med och bestämma var skolans resurser ska läggas.

”Lyssna på eleverna. Vi behöver pennor, inte taylor.”

Klassråden nämns som en möjlighet till att utveckla elevdemokratin.

”Lärarna kan ta klassråden mer på allvar, mer seriöst. Jag har en lärare, klassråd är inte så viktigt för honom. Vi har klassråd i kanske fem minuter, sen har vi lektion.”

Flera av ungdomarna uttrycker en oro för att deras betyg ska påverkas om de engagerar sig i elevråden eller säger vad de tycker till lärare och rektorer.

Ett exempel på en fråga som eleverna försökt påverka är möjligheterna att ha praktik i skolan. Som svar har de fått veta att de ska få göra studiebesök istället. Ungdomarna uttrycker att det har varit svårt att få gehör för sina intressen i den frågan.

⁸⁴ LUPP-enkäten 2013

2.5.3 Skolresultat

Den internationella kunskapsundersökningen PISA 2012 visar att svenska 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap försämras. Sverige har den sämsta resultatutvecklingen av alla OECD-länder. Från att ha presterat över OECD-genomsnittet i PISA 2000 ligger resultaten nu långt under genomsnittet på alla tre områden: matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Flickor presterar överlag bättre än pojkar. Störst är skillnaden i läsförståelse där flickorna presterar mycket bättre än pojkarna. Varken flickorna eller pojkarna når upp till OECD-genomsnittet för respektive kön på något område. I läsförståelse är det framför allt de lågpresterande eleverna som tappar. Den grupp som presterar svagast ligger idag 35 poäng under OECD-genomsnittet för motsvarande grupp. I PISA 2000 presterade motsvarande elevgrupp 20 poäng över OECD-genomsnittet. Ungefär samma bild syns i naturvetenskap. I matematik tappar alla elever nästan lika mycket. Skolverket bedömer att problemet med bristande likvärdighet i den svenska skolan kvarstår.⁸⁵

Enligt Ungdomsstyrelsens nationella undersökning från år 2011/12 nådde 81,9 procent av eleverna i årskurs 9 målen i minst 16 ämnen. Andelen som når målen ligger på ungefär samma nivå som 2007/08 och var högre bland tjejer och bland elever med svensk bakgrund. 87,5 procent av eleverna i årskurs 9 var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasieskolan. Andelen var högre bland tjejer, elever med svensk bakgrund och elever med föräldrar som har en eftergymnasial utbildning. År 2011 infördes nya behörighetskrav till gymnasieskolan. Det försvårar jämförelser bakåt i tiden, men utvecklingen verkar peka i negativ riktning. Av eleverna med slutbetyg från gymnasieskolan var 86,7 procent behöriga till högskolestudier. Andelen var högre bland tjejer och elever med svensk bakgrund. Behörighetsreglerna till högskola och universitet ändrades 2009/10 vilket försvårar jämförelser bakåt i tiden, men andelen behöriga har legat på ungefär samma nivå sedan 2009/10.⁸⁶

I Botkyrka 2012 var andelen behöriga till gymnasieskolan 81 procent av flickorna och 75 procent av pojkarna. Andelen godkända i alla ämnen var 72 procent av flickorna och 64 procent av pojkarna. Om vi undantar de elever som flyttat till Sverige från utlandet under skolåren 7-9 blir resultaten bättre, men ändå något under riksgenomsnittet. Gymnasieskolornas resultat är ungefär i nivå med riksgenomsnittet. År 2012 var 83 procent kvinnor och 76 procent män behöriga till högskolan. Botkyrkas skolväsende påverkas kraftigt av de segregationsspiraler som präglar alla storstadsområden i Sverige. I områden med liknande socioekonomiska förutsättningar som i Botkyrkas miljonprogramsområden försämras skolresultaten nästan genomgående i landet. Hittills har Botkyrka klarat sig förhållandevis väl i denna utveckling, och de flesta skolorna i våra miljonprogramsområden ligger fortfarande resultatmässigt bättre till än motsvarande skolor i Stockholms, Göteborgs och Malmös miljonprogramsområden.⁸⁷

I LUPP-enkäten svarar 67 procent av killarna att det finns bra möjligheter att få hjälp och stöd när man behöver det. Motsvarande för tjejerna är 62 procent. Mellan 20 och 22 procent av både tjejer och killar tycker att möjligheterna varken är bra eller dåliga. 16 procent av tjejerna och 14 procent av killarna tycker att möjligheterna är dåliga.⁸⁸

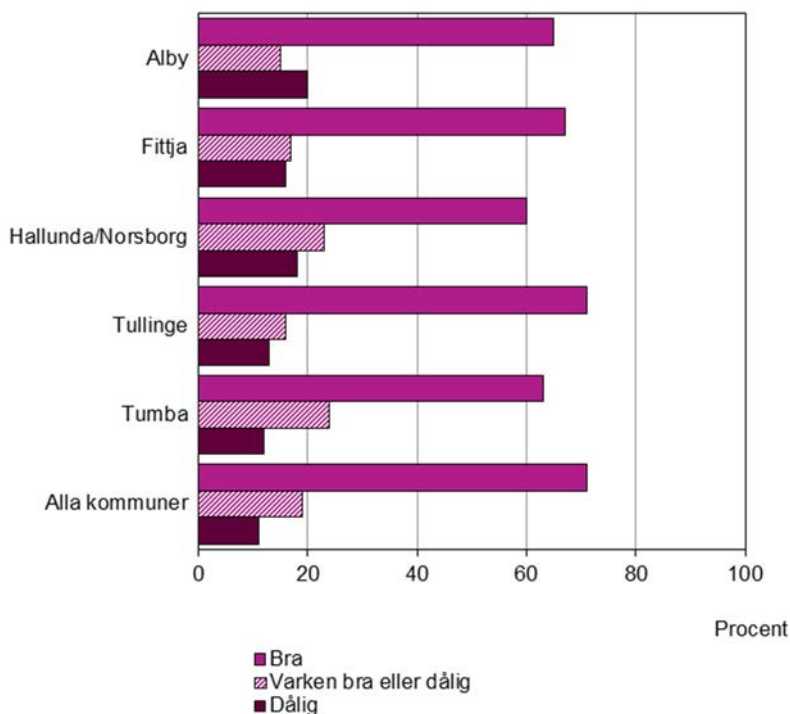
⁸⁵ Skolverkets hemsida, <http://www.skolverket.se/press/pressmeddelanden/2013/kraftig-forsamring-i-pisa-1.211208>, publicerat 2013-12-03

⁸⁶ Ungdomsstyrelsen 2012, Ung idag 2012 – En beskrivning av ungdomars villkor s 13

⁸⁷ Utbildningsförvaltningens ettårsplan 2013

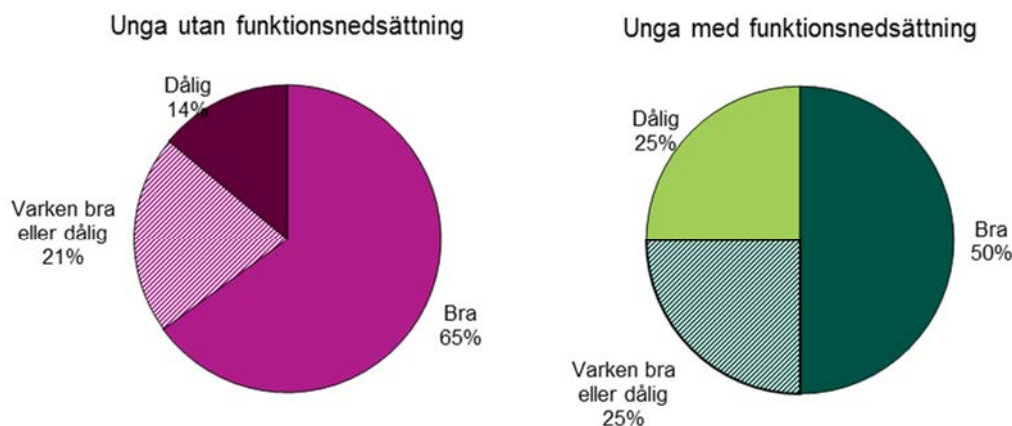
⁸⁸ LUPP-enkäten 2013

Vad tycker du om möjligheten att få hjälp och stöd när du behöver det? (LUPP)

Vi ser ingen stor skillnad mellan hur unga i de olika kommundelarna har svarat på frågan. Det är störst andel av respondenterna som bor i Tullinge som tycker att möjligheterna att få extra stöd och hjälp är ganska eller mycket bra, och minst andel av dem som bor i Hallunda/Norsborg.

Vad tycker du om möjligheten att få hjälp och stöd när du behöver det? (LUPP)

Vi kan också se en skillnad mellan unga med och utan funktionsnedsättning. Det är större andel av ungdomarna med funktionsnedsättning som har svarat att det finns dåliga möjligheter att få extra hjälp och stöd om man behöver det, och mindre andel som har svarat att det finns bra möjligheter.

I elevenkäten håller 94 procent av femteklassarna och 86 procent av åttondeklassarna med om påståendet "Jag får stöd och hjälp i skolarbetet om jag behöver det". Jämför man med LUPP-enkäten visar elevenkäten ett bättre resultat för den äldre årskursen. Tittar man på det

sammanslagna resultatet för båda årskurserna svarar killarna mer positivt än tjejerna på frågan i elevenkäten, men skillnaden är inte särskilt stor.⁸⁹

I flera av referensgrupperna säger ungdomarna att det tycker det är viktigt att de som behöver extra stöd får det:

”Det ska finnas individuellt anpassade insatser och stöd”

Andelen behöriga lärare var 74,9 procent och antalet lärare per 100 elever var 8,1 läsåret 2011/12.

Ungdomarna i referensgrupperna har mycket åsikter om sina lärare och många säger att alla lärare och även vikarierna borde vara utbildade. Många tycker att de har vikarier för ofta och att det borde vara samma vikarier som kommer tillbaka istället för nya hela tiden.

2.5.4 Avhopp från gymnasieskolan

För mer än hälften av ungdomarna som hoppar av gymnasieskolan är mobbning från jämnåriga den främsta orsaken. För många började mobbningen redan i de övre åren i grundskolan. Unga nämner även att de känt sig utsatta, kränkta, dåligt bemötta och orättvist behandlade av lärarna. Skolpersonalen och andra vuxna i ungas närhet får kritik för att de inte gör något trots att de ser vad som pågår. Den näst vanligaste orsaken är att de på grund av bristande pedagogiskt stöd i skolan inte klarat kunskapsmålen, vilket för många har bidragit till mycket oro, stress, en mycket låg tilltro till sin egen förmåga, hög frånvaro och till slut avhopp. Under de år då man formar sin identitet och frigör sig från sina föräldrar är relationen med jämnåriga viktig. Utfrysning, trakasserier och mobbning leder till depressioner och psykisk ohälsa. Forskning visar på ett klart samband mellan inlärningssvårigheter i skolan och psykisk ohälsa. Det är med andra ord svårt att koncentrera sig och lära nytt när man mår dåligt, och när man inte kan prestera i skolan och inte får hjälp och stöd kan det leda till psykisk ohälsa. Ett stort problem för många är bristfälligt stöd i skolan. Några har hamnat i missbruk, och när de har återgått till studierna har de inte fått tillräckligt med stöd och gett upp. De tycker att skolmiljön är stökig och kaotisk samt grupperna för stora.

På frågan om hur en perfekt skola skulle se ut och vad som hade kunnat hindra dem från att sluta gymnasieskolan i förtid lyfte ungdomarna fram dessa faktorer i fallande ordning:

- lärare och andra vuxna som bryr sig och inte blundar för problem
- tillräckligt pedagogiskt stöd
- mindre klasser och grupper
- individuell och anpassad studieplan
- mer praktik och mindre teori
- flexibla tider och scheman

De unga tycker att vuxenvärlden har svikit dem. Många berättar att de började skolka redan i grundskolan, men att vuxna blundade för det och inte följde upp. De nämner problem i hemmet och bristande sociala kontakter.⁹⁰

En del av ungdomarna i referensgrupperna tar upp svårigheterna att komma vidare efter att man hoppat av skolan och vilket stöd de och andra ungdomar i liknande situation borde få:

⁸⁹ Elevenkäten 2013

⁹⁰ Temagruppen Unga i arbetslivet 2013:2, 10 orsaker till avhopp s 6-8

”Om man inte har gått klart skolan/fått gymnasiebetyg behöver man ändå kunna få ett jobb, till exempel ettårskontrakt, som i Paraplyprojektet.”

I LUPP-enkätens fritextsvar tar många upp brist på jobb för unga. Flera vill att kommunen ska hjälpa ungdomar att komma in på arbetsmarknaden.

”Ni borde göra fler jobb åt ungdomar!”

”Jag tycker att kommunen borde fixa enkla jobb till de som är arbetslösa för att då minskar man arbetslösheten och kriminaliteten. (Enkla jobb kan vara t.ex. städa, ta bort soppor eller rengöra fönster osv)”⁹¹

2.5.5 Olika utbildningsnivåer för olika grupper

År 2011 hade 78,7 procent av 20–25-åringarna lägst treårig gymnasieutbildning. Andelen tjejer var högre än andelen killar. Sedan 2007 har andelen med lägst treårig gymnasieutbildning ökat något. Läsåret 2008/09 gick 44,7 procent av dem som avslutat sin gymnasieutbildning över till högskolan inom tre år efter gymnasiet. Andelen var högst bland tjejer och bland unga med utländsk bakgrund. Jämfört med läsåret 2004/05 har andelen ökat.⁹²

Bland unga med funktionsnedsättning har 17 procent grundskola som högsta avslutad utbildning, jämfört med 7 procent bland övriga unga. I gruppen har 32 procent en avslutad eftergymnasial utbildning, jämfört med 43 procent bland övriga unga.⁹³

Av landets 290 kommuner erbjöd 246 grundläggande utbildning inom komvux och 262 kommuner erbjöd gymnasial utbildning inom komvux. Särskild utbildning för vuxna erbjöds i 211 och sfi i 260 kommuner.⁹⁴

2.5.6 Skolans påverkan på ungas hälsa

Att klara skolan är den enskilt viktigaste faktorn för unga flickor och pojkars framtida hälsa. Grupper som har låga eller ofullständiga betyg från grundskolan har kraftigt förhöjda risker för framtida psykosociala problem som kriminalitet, bidragsberoende, missbruk eller självmordsbeteende. Betygen i grundskolans årskurs 9 har också avgörande betydelse för benägenheten att studera vidare, oavsett barnens socioekonomiska uppväxtbakgrund. De grupper som inte går vidare till gymnasiet eller hoppar av en gymnasieutbildning tidigt har svårare än andra att etablera sig på arbetsmarknaden.⁹⁵

Mellan skolprestationer och nuvarande psykisk hälsa finns ett ömsesidigt samband. God hälsa leder till ökat välbefinnande och därmed bättre förutsättningar för lärande. Lärande i sig, att gå ut skolan med godkända betyg, leder till minskad psykisk ohälsa, kriminalitet och utanförskap.⁹⁶

⁹¹ Fritextsvar från LUPP-enkäten på frågan ”Finns det något mer som din kommun borde veta för att kunna göra kommunen bättre för unga?”

⁹² Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – Sammanfattning s 12

⁹³ Ungdomsstyrelsen, 2012, Fokus 12 - om unga med funktionsnedsättning

⁹⁴ Ungdomsstyrelsen, 2013, Ung idag 2013 – Sammanfattning s 12

⁹⁵ Social rapport, Socialstyrelsen, 2010

⁹⁶ Gustafsson, L-E, Allodi Westling M, Alin Åkerman B, Eriksson C, Eriksson L, Fischbein S, et al 2010, School, learning and mental health: a systematic review, Health Committee, Royal Swedish Academy of Sciences, Stockholm

Det är inte bara studieresultaten som har effekt på hälsan, utan även goda relationer mellan lärare och elev som kan ge eleven bekräftelse och ökad självkänsla. Goda relationer till lärare har genomgående en skyddande effekt mot depressiva symptom som kan uppstå på grund av skolsvårigheter och skolstress.⁹⁷ Relationen har också visat sig ha stor betydelse för att främja elevers närvaro och motverka frånvaro i skolan.⁹⁸

En forskningssammanställning om åtgärder som förbättrar elevernas resultat i skolan visar också på vikten av gott klassrumsklimat, ett gott ledarskap och samspelet mellan lärare och elever för elevernas resultat.⁹⁹ Att bli sedd, bekräftad och uppskattad för den man är viktigt för alla, inte minst barn och unga. Höga positiva förväntningar, att känna sig delaktig och förstörd bidrar till upplevelse av meningsfullhet vilket i sin tur har stor betydelse för hälsan.

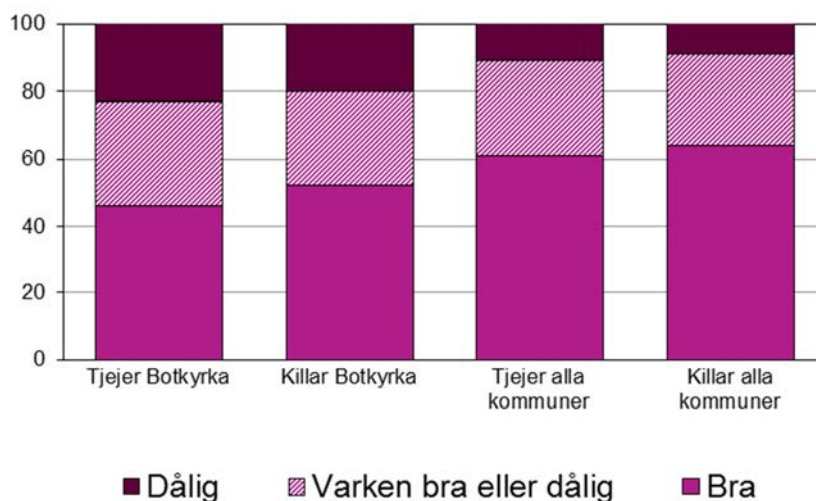
I Botkyrkas Ungdomsenkät 2012 framgår det att knappt 70 procent av flickorna och pojkarna upplever att de får positiv uppmärksamhet av lärarna i form av exempelvis beröm om de har gjort något bra. Resultatet är liknande i länet.¹⁰⁰ Skolan kan i många sammanhang vara ett viktigt stöd och skyddsfaktor för alla elever, särskilt för dem som har problem i hemmet, på fritiden eller på andra sätt. Skolan får härigenom en viktig roll ur jämlikhetssynpunkt.

2.5.7 Elevhälsovården

OECD kritiserar Sverige för brister i psykisk hälsovård för unga och anser bland annat att skolhälsovården inte har tillräckligt med resurser och att väntetiden till skolpsykologerna är för lång, ofta över två månader. OECD föreslår bland annat att ge adekvat stöd till elever som inte fullföljer sin utbildning och unga som varken arbetar eller går någon form av utbildning och som har psykiska hälsoproblem.¹⁰¹

Vad tycker du om elevhälsan i din skola? (LUPP)

Procent

⁹⁷ En god start – en ESO-rapport om tidigt stöd i skolan, Regeringskansliet, 2012:2

⁹⁸ Skolfrånvaro och vägen tillbaka. Långvarig frånvaro i grundskolan ur elevens, skolans och förvaltningens perspektiv, Rapport 341, Skolverket 2010

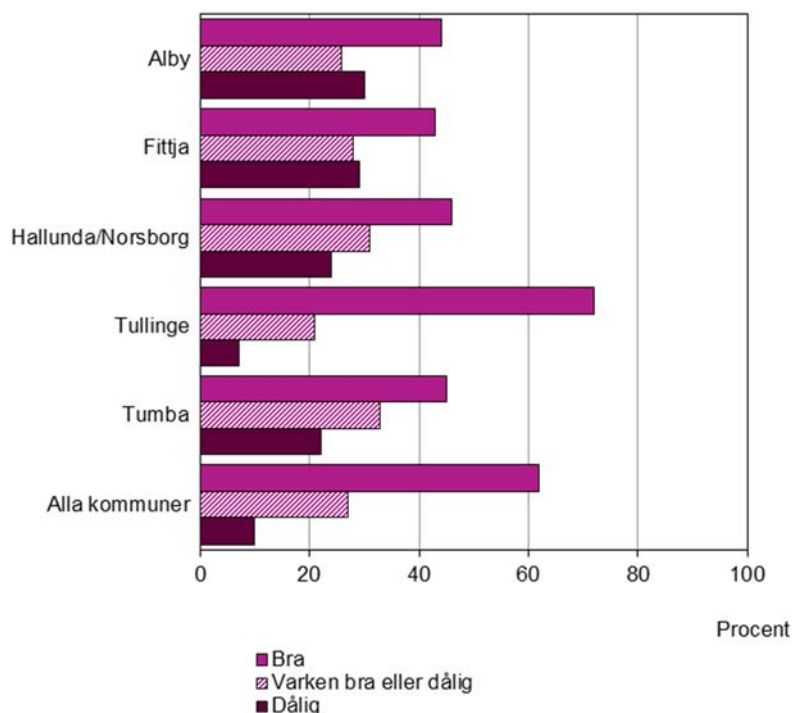
⁹⁹ Hattie, John A.C., Visible learning: a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement, Routledge, London, New York, 2008

¹⁰⁰ Botkyrkas Ungdomsenkät 2012 inklusive resultat från länets kommuner.

¹⁰¹ OECD, http://www.oecd.org/els/emp/MHW_Sweden_PressReleaseSwedish.pdf hämtat 2014-03-13

I LUPP-enkäten svarar 46 procent av tjejerna och 52 procent av killarna i Botkyrka att de tycker att elevhälsan i deras skola är bra. Ungefär 30 procent av både killarna och tjejerna svarar att den varken är bra eller dålig, och ungefär 20 procent att den är ganska eller väldigt dålig. Botkyrka har sämre resultat på den frågan om man jämför med riket som helhet där större andel av både tjejer och killar är positiva till elevhälsan.

Vad tycker du om elevhälsan i din skola? (LUPP)

Vi kan också se stora skillnader mellan Botkyrkas kommundelar. Tullinge har mer positiva resultat än både övriga kommundelar och riket som helhet, och även lägst andel negativa svar. Vi kan inte se några stora skillnader mellan övriga kommundelar.¹⁰²

Flera av ungdomarna i referensgrupperna pratar om bristen på kuratorer som ett problem.

2.5.8 Likabehandling

Alla barn och elever ska behandlas utifrån sina förutsättningar så att de får lika rättigheter och möjligheter. Men likabehandling innebär inte att alla barn och elever ska behandlas lika. Eftersom vi alla är olika ska alla behandlas utifrån sina förutsättningar. Exempelvis behöver vissa barn stöd i vissa ämnen, andra kan behöva tekniska hjälpmedel. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov.¹⁰³

Alla skolor måste ha ett målinriktat arbete för att aktivt främja elevers lika rättigheter och möjligheter. Skolorna måste också arbeta förebyggande dels mot kränkande behandling, dels mot

¹⁰² LUPP-enkäten 2013

¹⁰³ Skolverkets hemsida, <http://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund/vardegrundsarbetet/likabehandling>, hämtat 2014-03-12

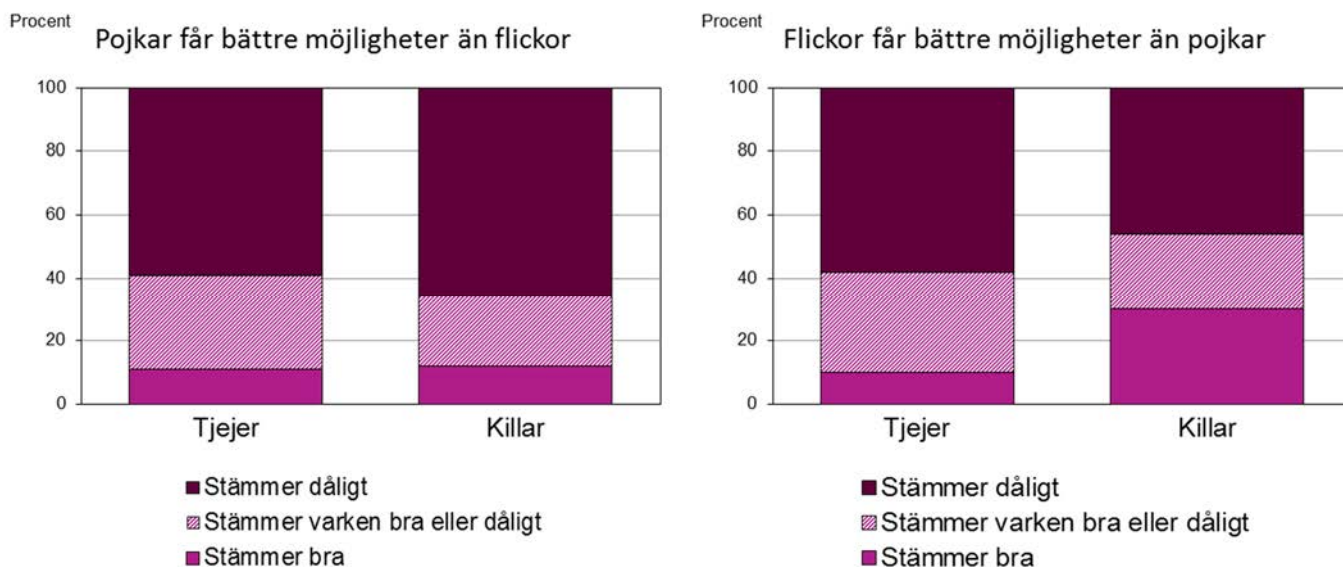
diskriminering och trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Sedan 1 januari 2009 är det också förbjudet med diskriminering som har samband med könsidentitet eller könsuttryck samt ålder. Men skolorna är inte skyldiga att arbeta förebyggande för att förhindra diskriminering som har samband med de två nya grunderna. DO rekommenderar dock att skolan har ett förebyggande arbete även på dessa områden. Det minskar risken för diskriminering och trakasserier.¹⁰⁴

I Ungdomsstyrelsens nationella undersökning angav omkring 78 procent av eleverna i högstadiet och gymnasiet 2009 att deras skola gör mycket för att förhindra mobbning och kränkande behandling. Det var omkring 4 procent av eleverna som angav att de mobbats eller trakasserats av andra elever och 3 procent som angav att de mobbats eller trakasserats av sina lärare. Omkring 82 procent ansåg att lärarna behandlar tjejer och killar rättvist och cirka 95 procent av eleverna kände sig alltid eller oftast trygga i skolan. Andelarna har legat relativt konstant under de senaste mätningarna.¹⁰⁵

I LUPP-enkäten anger 98 procent av alla som svarat att de alltid eller oftast känner sig trygga på rasterna i skolan, och 97 procent känner sig alltid eller oftast trygga i klassrummet.¹⁰⁶ I elevenkäten håller 92 procent av killarna och 88 procent av tjejerna med om påståendet ”Jag känner mig trygg i skolan”.¹⁰⁷

Pojkar får bättre möjligheter än flickor/Flickor får bättre möjligheter än pojkar (LUPP)

I LUPP-enkäten är det ungefär 10 procent av både tjejer och killar som anser att pojkar får bättre möjligheter än flickor i skolan. Skillnaderna mellan könen är större för påståendet att flickor får bättre möjligheter än pojkar – 30 procent av killarna anser att det är så, jämfört med 10 procent av

¹⁰⁴ Diskrimineringsombudsmannens hemsida, <http://www.do.se/sv/Forebygga-diskriminering/Utbildning/Forebygg-diskriminering-i-skolan/>, hämtat 2014-03-12

¹⁰⁵ Ungdomsstyrelsen 2013, Ung idag 2013 – Hälsa och utsatthet s 49-53

¹⁰⁶ LUPP-enkäten 2013

¹⁰⁷ Elevenkäten 2013

tjejerna. Det är alltså större andel av killarna som anser att de får sämre möjligheter i skolan än tjejer, jämfört med hur stor andel tjejer det är som tycker att de får sämre möjligheter än killar.

I elevenkäten håller 80 procent av killarna med om påståendet ”De vuxna i min skola behandlar flickor och pojkar lika bra”, jämfört med 90 procent av tjejerna.¹⁰⁸ Resultatet går alltså i linje med resultatet för LUPP-enkätens liknande fråga.

Ungefär hälften av både tjejerna och killarna med om påståendet att skolan agerar om en lärare kränker en elev. Andelen som inte håller med om påståendet är mellan 21 och 26 procent. Vi kan inte se någon betydande skillnad mellan unga med eller utan funktionsnedsättning. Det är en något mindre andel av ungdomar med funktionsnedsättning som håller med om påståendet att skolan agerar om en elev mobbar en annan elev, 42 respektive 50 procent bland unga utan funktionsnedsättning.

62 procent av respondenterna håller med om påståendet att lärare och elever behandlar varandra med respekt, medan 14 procent tycker att påståendet stämmer dåligt. Bryter vi ner det på kön och kommunalar ser vi att det är större variation mellan kommunalar bland tjejerna än bland killarna. Mellan 54 och 59 procent av tjejerna i Alby, Tumba och Hallunda/Norsborg tycker att elever och lärare behandlar varandra med respekt, jämfört med 81 procent av tjejerna som bor i Tullinge. Skillnaden mellan tjejer och killar är störst i Alby, där större andel killar än tjejer håller med om påståendet, och Tullinge, där andelen tjejer som håller med är större.¹⁰⁹

I elevenkäten håller 92 procent av alla tillfrågade elever i femman och åttan med om påståendet ”I min skola blir jag respekterad för den jag är av de vuxna”. Tidigare har tjejerna alltid varit mer positiva än killarna, men nu svarar de likadant.¹¹⁰

Enligt Ungdomsstyrelsens nationella undersökning har 13 procent av gruppen unga med funktionsnedsättning som går i skolan känt sig otrygga eller rädda i skolan under det senaste halvåret, jämfört med 6 procent av övriga unga. Bland dem i gruppen unga med funktionsnedsättning som går i skolan är 21 procent ganska eller mycket missnöjda med sin skolsituation, jämfört med 8 procent bland övriga unga. I gruppen är 25 procent ganska eller mycket missnöjda med sin utbildning, jämfört med 12 procent bland övriga unga. Tjejer är i högre grad ganska eller mycket nöjda med sin skolsituation jämfört med killar. En högre andel killar bland elever i årskurs 6 och 9 uppger att de inte alls har det bra i skolan.¹¹¹

I LUPP-enkäten är det 11 procent av unga med funktionsnedsättning som säger att de inte känner sig trygga i klassrummet, jämfört med 2 procent av de unga utan funktionsnedsättning. Det är också större andel av de unga med funktionsnedsättning som anger att de inte känner sig trygga på rasterna i skolan, 9 procent jämfört med 2 procent av de unga utan funktionsnedsättning.¹¹²

Barnrättskommittén uppmanar Sverige att arbeta hårdare mot mobbning och kränkningar i skolan. Sverige uppmanas särskilt att arbeta mot trakasserier kopplade till funktionsnedsättning och etnisk bakgrund, och att barn ska involveras i arbetet mot mobbning.

Mobbning brukar definieras som upprepade kränkningar av en person. Den utsatta har ofta svårt att försvara sig eftersom den som utsätter har mer makt i situationen. Trakasserier är kränkningar som kan

¹⁰⁸ Elevenkäten 2013

¹⁰⁹ LUPP-enkäten 2013

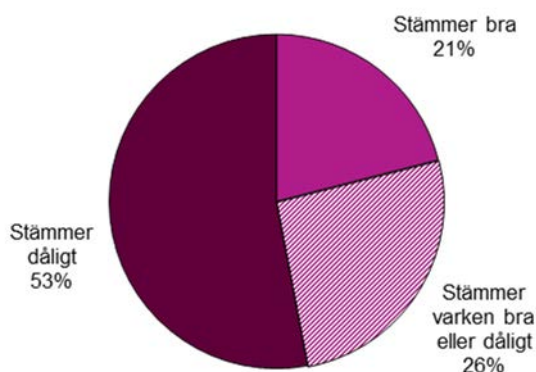
¹¹⁰ Elevenkäten 2013

¹¹¹ Ungdomsstyrelsen, 2012, Fokus 12 - om unga med funktionsnedsättning s 8-9

¹¹² LUPP-enkäten 2013

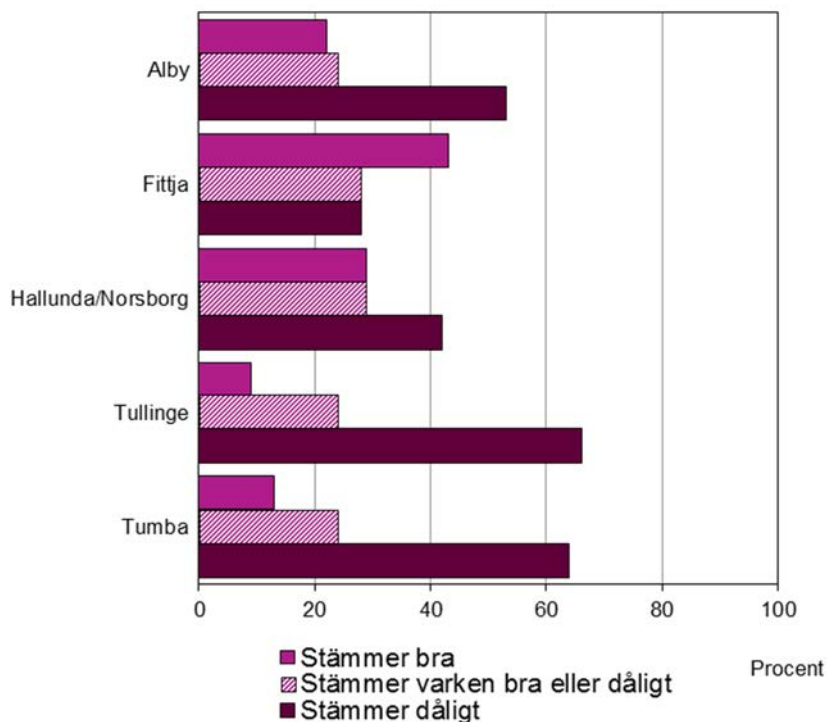
kopplas till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna kön, ålder, funktionshinder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning och könsöverskridande identitet och uttryck.¹¹³

Mobbning är ett problem i skolan (LUPP)

21 procent av dem som har svarat på LUPP-enkäten tycker att mobbning är ett problem i skolan. Det är ingen större skillnad mellan tjejers och killars upplevelser eller mellan unga med och utan funktionsnedsättning. Botkyrka skiljer sig heller inte från riket som helhet. 13 procent av samtliga respondenter säger att de har blivit mobbade eller utfrysta under det senaste året. Andelen av de unga med funktionsnedsättning som blivit mobbade eller utfrysta är 30 procent, jämfört med 11 procent av de unga utan funktionsnedsättning.

Mobbning är ett problem i skolan (LUPP)

¹¹³ Rädda Barnen 2011, Ung röst.

43 procent av dem som bor i Fittja anser att mobbning är ett problem i skolan. Motsvarande bland niondeklassarna som bor i Tullinge är 9 procent. Det är större andel av de boende i de norra kommundelarna som tycker att mobbning är ett problem i skolan.

Hälften av respondenterna håller med om påståendet att skolan agerar om en elev mobbar en annan elev. 22 procent tycker att påståendet stämmer dåligt. Det är något fler som håller med om påståendet i Botkyrka jämfört med riket som helhet. Vi ser ingen större skillnad mellan kommundelarna utöver att de som bor i Tullinge håller med om påståendet i något högre grad.

Bryter vi däremot ner det på kommundelar och kön kan vi se att endast 34 procent av tjejerna i Alby håller med om påståendet, jämfört med 66 procent av killarna. I Fittja är förhållandet det motsatta då 74 procent av tjejerna håller med om att skolan agerar vid mobbning jämfört med 44 procent av killarna. Men på den här nivån är grupperna små, och det är svårt att veta om man kan generalisera utifrån resultaten.¹¹⁴

I elevenkäten håller 83 procent av femteklassarna och 71 procent av åttondeklassarna helt eller delvis med om påståendet ”De vuxna gör tillräckligt för att upptäcka och motarbeta mobbning och trakasserier”. Här har tidigare flickorna alltid varit mer positiva än pojkarna, men nu svarar de likadant. 85 procent av flickorna och 90 procent av pojkarna håller helt eller delvis med om påståendet ”I min skola blir jag respekterad för den jag är av andra elever”. Tjejerna är alltså mindre positiva än killarna, och den skillnaden har ökat något de två senaste åren.¹¹⁵

Mobbing återkommer som tema på referensgruppsträffarna. I Ungdomsrådet säger en ungdom såhär:

”Jag tycker att i skolan borde ingen hamna utanför. Ingen behöver känna sig mobbad i skolan eller att man känner sig att man är dålig på allting, t.ex. om man känner att man inte kan matematik. Och sen kommer den andra och säger ”Haha du kan inte matematik”, eller om man inte kan hoppa hage så ska man inte säga ”Haha du kan inte hoppa hage”. Och sen ska man inte bråka eller säga fula ord.”

Ungdomarna kommer också med förslag på hur mobbning ska undvikas eller hanteras:

”Det behöver finnas många vuxna för att hindra mobbning. Både på rasterna och på lektionerna”, säger en av ungdomarna.

”Äldre lärare behöver utbildas på nytt i pedagogik – uppfriska minnet! Lärare bör utbildas i att se tecknen på när det är på väg att bli mobbning. Lärarna borde ta ett samtal med eleven som blir mobbad, och med de som mobbar en i taget, inte med hela gruppen”, säger en ungdom i en annan av referensgrupperna.

Att skolan i sin egen struktur kan vara diskriminerande eller kränkande uttrycker en av ungdomarna:

”Man borde inte kalla någon klass för särklass. I vissa skolor heter det samverkan men i andra skolor heter det särklass, varför? Man känner sig kränkt.”

¹¹⁴ LUPP-enkäten 2013

¹¹⁵ Elevenkäten 2013

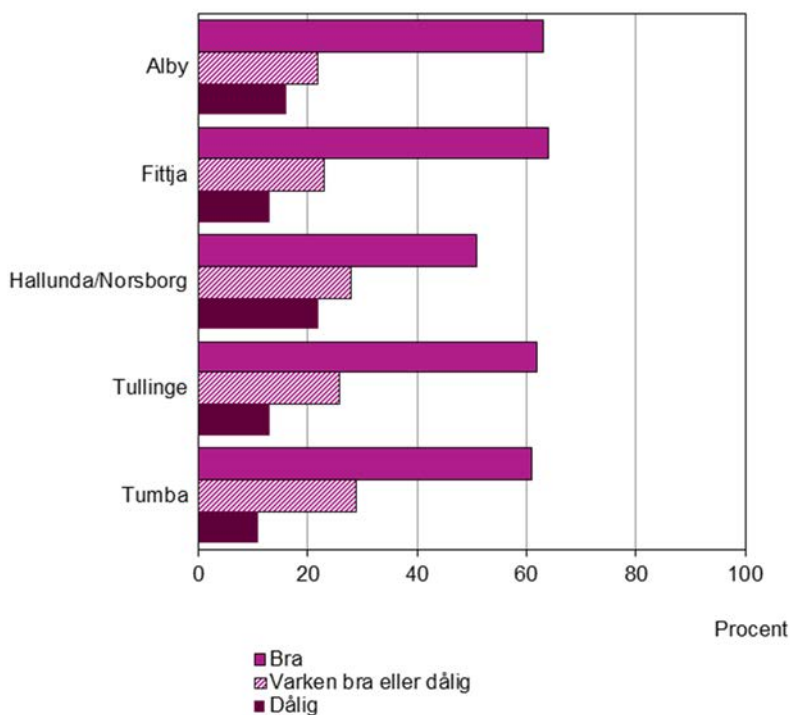
En del ungdomar upplever att lärare och rektorer inte själva lever efter de regler som finns på skolan, trots att de kräver att eleverna gör det:

”Samma regler ska gälla för vuxna som för ungdomarna i skolan. I vår skola är det några som röker, de måste gå långt från skolan för att göra det. Men rektorn röker på skolgården. Vuxna gör sånt som barnen inte får göra. De lär barnen att något inte är bra men sen gör de det själva.”

2.5.9 Skolmiljön

I LUPP-enkäten håller 58 procent av respondenterna med om påståendet att skolmiljön är bra. 15 procent tycker att den är dålig, 27 procent tycker att den varken är bra eller dålig. Det finns inga betydande skillnader mellan hur tjejer och killar har svarat. 21 procent av de unga med funktionsnedsättning tycker att skolmiljön är dålig, jämfört med 15 procent av de unga utan funktionsnedsättning.

Vad tycker du om skolmiljön i din skola? (LUPP)

64 procent av eleverna som bor i Fittja tycker att skolmiljön är ganska bra eller väldigt bra. Motsvarande i Hallunda/Norsborg är 51 procent. I Hallunda/Norsborg är det också högst andel som tycker att skolmiljön är ganska eller väldigt dålig, 21 procent. Tumba har lägst andel som tycker att skolmiljön är dålig, 11 procent.¹¹⁶

I elevenkäten håller 77 procent av tjejerna och 80 procent av killarna med om påståendet ”Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna”. 69 procent av samtliga tillfrågade håller med om påståendet ”Jag får äta i lugn och ro i matsalen”, och det är ingen stor skillnad mellan tjejer och killar. 60 procent av alla respondenter instämmer i påståendet ”Det är rent och snyggt i skolan”. Mest missnöjda är eleverna i åttan. Ett nytt påstående i årets elevenkät är ”I min skola finns bra

¹¹⁶LUPP-enkäten 2013

rastaktiviteter”, vilket 58 procent av tjejerna och 67 procent av killarna instämmer helt eller delvis i. Beror det på att de rastaktiviteter som finns är mer anpassade efter killarnas önskemål?¹¹⁷

2.5.10 Upplevelser av rasism

Ungdom mot rasism har gjort en skuggutredning till regeringens utredning om rasism och främlingsfientlighet. I skuggutredningen har de tittat på ungas egna upplevelser av rasism. Deras enkät visar att de som upplever sig mest utsatta för rasism är de utrikesfödda eleverna. Nästan hälften av dem, 48 procent, uppgav i undersökningen att de hade upplevt rasism i sin vardag. För hela populationen var det 16 procent som uppgav att de utsatts för rasism. Undersökningen visar att pojkar är mer utsatta än flickor. 42 procent av eleverna som svarade på frågan om var de utsatts för rasism uppgav att det hade skett på fritiden. Något färre, 40 procent, hade utsatts i skolan och för 18 procent av eleverna hade det skett på internet. Utrikesfödda elever och elever födda i Sverige med två utrikesfödda föräldrar svarade i högre utsträckning än andra elever att de varit utsatta för rasism i skolan. 28 procent av eleverna ansåg att det fanns rasism på deras skolor.

Enkätundersökningen undersökte också kunskapsnivån när det gäller rasism. Överlag visade studien att eleverna inte kände till särskilt mycket om rasism och det arbete som sker mot rasism och för likabehandling. Mindre än hälften av alla elever, 41 procent, kände till sina skolors likabehandlingsplaner. När det gällde frågor som rörde skolans arbete mot rasism svarade majoriteten av eleverna att de inte visste något om det.¹¹⁸

Ungefär var femte elev som har svarat på LUPP-enkäten håller med om påståendet att främlingsfientlighet är ett problem i skolan. Det är 6 procentenheter mer än riket som helhet. Det syns ingen större skillnad mellan tjejer och killar. Däremot ser vi en skillnad mellan elever med svensk/nordisk och utomnordisk bakgrund; 23 procent av eleverna med utomnordisk bakgrund anser att främlingsfientlighet är ett problem i skolan jämfört med 10 procent av eleverna med svensk/nordisk bakgrund.¹¹⁹

2.5.11 Skolan är vanligaste platsen för att bli utsatt för våld

HBTQ-personer är i betydligt större utsträckning utsatta för våld jämfört med andra unga. 36 procent av de homo- eller bisexuella männen och 20 procent av de män som är osäkra på sin sexuella läggning har blivit utsatta för våld. Det kan jämföras med 9 procent bland de unga heterosexuella männen. Bland unga kvinnor är de procentuella skillnaderna inte lika stora, 12 procent av de unga homo- eller bisexuella kvinnorna och 5 procent av de heterosexuella har blivit utsatta för våld. En tredjedel av transpersonerna i undersökningen rapporterade att de någon gång i livet utsatts för våld eller trakasserier. Av dessa hade 27 procent varit utsatta för våld eller trakasserier de senaste 12 månaderna för sitt könsuttryck eller sin könsidentitet.

Den vanligaste platsen för att bli utsatt för våld i skolan eller på skolgården. I en undersökning 2008 angav 42 procent av de våldsutsatta eleverna det alternativet. Det finns skillnader mellan killar och tjejer i årskurs 9 avseende både var de blivit utsatta och hur stor andel av killar respektive tjejer som blivit drabbade av våld. Av killarna som blivit utsatta för grövre våld (8 procent av samtliga killar) angav 46 procent att våldet den senaste gången skedde i skolan eller på skolgården och 47 procent att det skedde någon annanstans. Endast 3 procent av de utsatta killarna råkade ut för grövre våld i det egna hemmet och 1 procent hemma hos någon annan. Skolan var den vanligaste platsen för grövre våld även bland de utsatta tjejerna. Av de tjejer som hade blivit utsatta för grövre våld (5 procent av samtliga tjejer) angav 34 procent att de hade blivit utsatta i skolan och 30 procent att de

¹¹⁷ Elevenkäten 2013

¹¹⁸ Ungdom mot rasism 2012, Skuggutredning om ungas upplevelser av rasism s 6-7

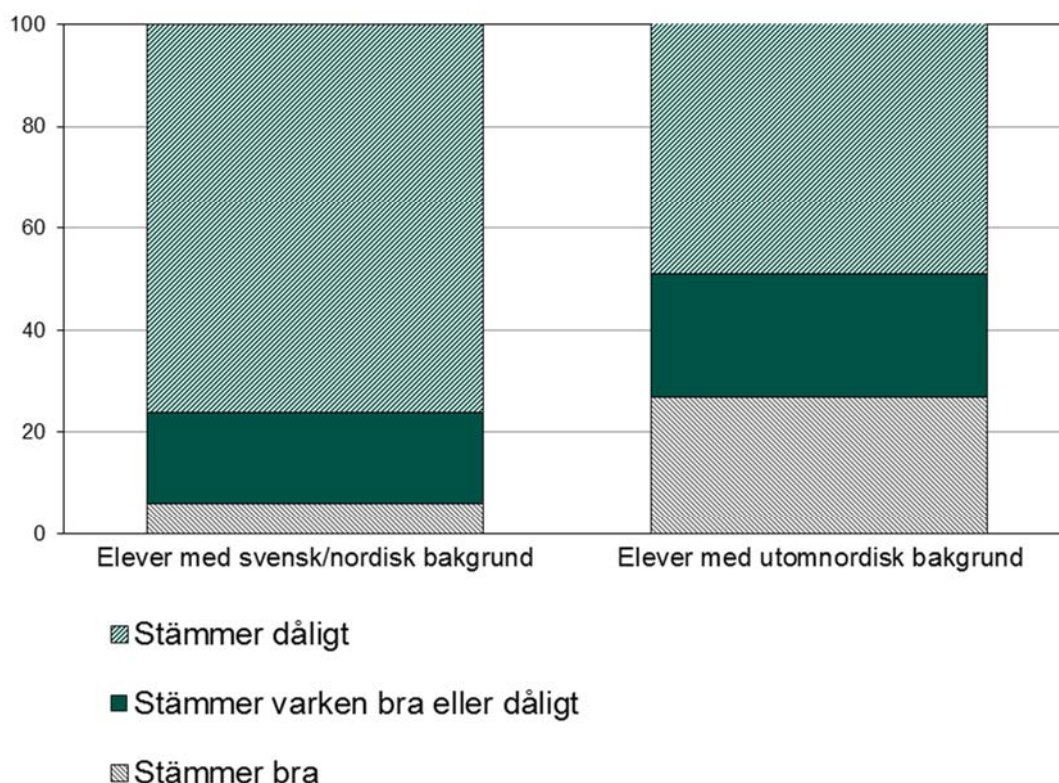
¹¹⁹ LUPP-enkäten 2013

hade blivit utsatta någon annanstans. Därtill angav 17 procent av de utsatta tjejerna att de hade blivit utsatta för grövre våld i hemmet och 13 procent att de hade blivit utsatta hemma hos någon annan.¹²⁰

I LUPP-enkäten håller 16 procent av tjejerna och 24 procent av killarna med om påståendet att våld är ett problem i skolan.¹²¹

Våld är ett problem i skolan (LUPP)

Procent

27 procent av eleverna med utomnordisk bakgrund håller med om påståendet att våld är ett problem i skolan. Motsvarande bland eleverna med nordisk bakgrund är 6 procent.

15 procent av alla eleverna som svarat på LUPP-enkäten anser att sexuella trakasserier är ett problem i skolan. Resultatet skiljer sig inte mycket från riket som helhet. Det är en större andel killar än tjejer som anser att sexuella trakasserier är ett problem i skolan. Skillnaden mellan tjejer och killar finns främst i Fittja och Hallunda/Norsborg. Det är störst andel av både tjejerna och killarna i Fittja som tycker att sexuella trakasserier är ett problem, och minst andel av tjejerna och killarna i Tullinge. Vi ser i princip ingen skillnad mellan unga med och utan funktionsnedsättning.¹²²

¹²⁰ Ungdomsstyrelsen, 2010, Hon, hen, han.

¹²¹ LUPP-enkäten 2013

¹²² LUPP-enkäten 2013

2.6 Botkyrkaborna har arbete

Arbetsmarknadspolitiken är i första hand en statlig angelägenhet, men för att den ska bli framgångsrik krävs också ett kommunalt engagemang utifrån lokala förhållanden och behov. Statens politik vad gäller arbetsmarknad, ekonomisk utveckling, näringsliv och trygghetssystem bestämmer i stor utsträckning vad kommunen kan och måste göra. En utvecklad samverkan mellan samhällets olika aktörer och nivåer är nödvändig.¹²³

2.6.1 Arbetsmarknadsläget i Botkyrka

Stockholmsregionen är en av Europas mest framgångsrika storstadsregioner med ekonomisk tillväxt och stark konkurrenskraft. Samtidigt är Botkyrka en del av en storstadsregion som enligt OECD är en av Europas mest segregerade, präglad av stora skillnader i livsvillkor. Behoven av arbetskraft kommer att öka, vilket är en faktor som, rätt utnyttjad, ökar möjligheterna för Botkyrkabor att få arbete och egen försörjning. Kommunen behöver bidra till att vända en utveckling där allt färre Botkyrkabor i vuxen ålder är i arbete eller utbildning.

I oktober 2012 var 12 procent av arbetskraften 16-64 år registrerade som arbetslösa i Botkyrka, en ökning med en procentenhet sedan 2011. Bara Södertälje hade en högre arbetslöshet i länet. Siffran kan jämföras med riksgenomsnittet som var 8,6 procent och länsgenomsnittet på 6,8 procent.

I november 2010 fanns totalt cirka 49 500 Botkyrkabor i yrkesverksam ålder (20-64 år). Av dessa förvärvsarbetade cirka 35 000 personer, vilket ger en förvärvsfrekvens på 70,3 %. Uppdelad på kön är förvärvsfrekvensen 67,2 % för kvinnor och 73,3 % för män. Skillnaderna inom kommunen är stora och följer den allmänna socioekonomiska strukturen.¹²⁴

Sammansättningen av den grupp som befinner sig utanför arbetsmarknaden växlar med konjunkturläget och arbetsmarknadssituationen, men tendensen är att gruppen sakta växer. Botkyrkaborna tappar mer än länet i sysselsättningsfrekvens vid konjunktur nedgångar och följer länets genomsnittliga utveckling i uppgångar. Gruppen är dynamisk och har ett stort in- och utflöde.

Varje år flyttar cirka 6 000 Botkyrkabor från kommunen och ungefär lika många flyttar in. Inflyttningen har en stor betydelse för sysselsättningssituationen i Botkyrka. Den är starkt kopplad till hur väl rustade de nya Botkyrkaborna är med avseende på förmågan att rätt kunna etablera sig på arbetsmarknaden. En del av dem som flyttar in har en god akademisk utbildning, men har ändå svårt att finna ett arbete som överensstämmer med utbildning och arbetslivserfarenhet.

2.6.2 Ungdomsarbetslöshet

Ur ett internationellt perspektiv har Sverige en hög arbetslöshet bland ungdomar. Även om unga människor i sämre tider utbildar sig i högre utsträckning är det inte troligt att ungdomsarbetslösheten kommer att minska annat än marginellt. Stora insatser krävs för att stärka ungas förutsättningar för att komma i arbete eller vidare studier.

¹²³ Botkyrka kommun, 2013, Arbetsmarknadspolitiken i Botkyrka – En programförklaring i åtta punkter s 2

¹²⁴ Ibis s 3

Under senare år har arbetslösheten bland unga ökat, både i antal och som andel av arbetskraften. Sedan 2003 har antalet arbetslösa ungdomar ökat med över 40 000 till 134 000 år 2012. Nästan hela denna ökning förklaras främst av fler ungdomar med korta arbetslöshetsperioder. Totalt var 17,9 procent av kvinnorna och 16,4 procent av männen i åldern 18-24 år arbetslösa under 2013.¹²⁵ Under de senaste åren har den relativa arbetslösheten bland ungdomar (15-24 år) varit drygt fyra gånger högre än arbetslösheten bland äldre (25-54 år), enligt statistik från Statistiska centralbyrån som mäter den officiella arbetslösheten genom arbetskraftsundersökningen (AKU).¹²⁶

Det är emellertid viktigt att komma ihåg att ungas arbetsmarknad i flera avseenden skiljer sig från de äldres arbetsmarknad. De unga befinner sig i en fas i livet där de ska etablera sig på arbetsmarknaden medan de flesta äldre redan är etablerade. Detta visar sig bland annat genom att ungdomar i större utsträckning än äldre rör sig mellan olika jobb eller mellan studier och arbete, rörelser som i många fall innefattar en period i arbetslöshet. En annan viktig skiljelinje mellan unga och äldre arbetslösa är att det är en förhållandevis liten andel unga som är långtidsarbetslösa. Det visar att för de flesta arbetslösa ungdomar är tiden utan arbete snabbt övergående.

Det är ett stort antal unga i åldrarna 16-29 år som varken arbetar eller studerar. Våldigt många av dessa står inte till arbetsmarknadens förfogande och ingår inte i gruppen arbetslösa som beskrivits ovan. I gruppen unga som varken arbetar eller studerar finns många unga som befinner sig i en utsatt position och tidigt i livet gått långa perioder utan att ha arbetat eller studerat. År 2008 uppgick antalet unga som varken arbetar eller studerar till drygt 160 000, motsvarande 10 procent av åldersgruppen. Under 2009 ökade antalet mycket kraftigt till 194 000 medan antalet endast minskade svagt året efter till 191 000, motsvarande 11 procent av åldersgruppen. Den kraftiga ökningen under 2009 kan till stor del tillskrivas den svaga konjunkturen, men talen illustrerar att det även i tider med gynnsammare konjunkturutveckling är många unga som varken arbetar eller studerar.

Sammanställningen av de unga som varken arbetar eller studerar visar att andelen stiger med åldern, att de utrikes födda är överrepresenterade och att det är ungefär lika stora andelar unga med förgymnasial och gymnasial utbildning som finns i gruppen. Däremot tenderar unga med eftergymnasial utbildning i betydligt mindre utsträckning befinna sig utanför arbete och studier.¹²⁷

Många av ungdomarna i referensgrupperna tar upp hur viktigt de tycker det är att få ett bra jobb i framtiden. Ofta ser man skolan som vägen till jobb. Flera vill också att kommunen ska göra mer för att hjälpa unga att få jobb.

”Ha med ungdomar i projekt, ge dem sommarjobb.” /.../ ”Satsa på yngre ungdomar så de inte väljer fel bana. När folk inte har pengar har de inget val.”

2.6.3 Etableringsålder

Etableringsåldern, det vill säga den ålder när tre fjärdedelar av en årskull har arbete, låg

¹²⁵ Botkyrka kommun, 2013, Arbetsmarknadspolitiken i Botkyrka – En programförklaring i åtta punkter

¹²⁶ Arbetsförmedlingen, 2013, Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden s 3

¹²⁷ Ibis s 3

2012 på samma nivå som 2011, 28 år för kvinnor och 26 år för män. Från slutet av åttiotalet till slutet av nittioalet ökade etableringsåldern från 20 år till 29 år, men har sedan dess alltså sjunkit något. Den relativt höga etableringsåldern är ett tecken på att ungas etableringsfas blir allt längre, vilket resulterar i att det också dröjer längre innan unga kan uppnå verklig tillgång till välfärd och inflytande i samhället. Att inte befinna sig på arbetsmarknaden behöver naturligtvis inte vara ett problem i sig, men en hög etableringsålder försenar ungas möjligheter till en varaktig och stabil inkomst och allt vad det för med sig. I regel innebär det svårighet att etablera sig på bostadsmarknaden som i sin tur begränsar möjligheterna till familjebildning. Att vara utan en stabil inkomst inverkar också på hälsan och på möjligheterna att göra sådant som andra med inkomst kan göra.¹²⁸

2.6.4 Vikten av utbildning

Utbildningsnivån i samhället hänger nära samman med situationen på arbetsmarknaden. Många av dem som har svårast att skaffa ett arbete har inte påbörjat eller fullföljt en gymnasieutbildning. Andelen som inte går vidare till gymnasiestudier är större bland pojkar generellt även om skillnaderna minskar. Ungdomar med utländsk bakgrund har en mindre andel som är behöriga till gymnasieskolan än ungdomar med svensk bakgrund. Botkyrka har haft en positiv utveckling under 2000-talet och vi fortsätter sannolikt närma oss den genomsnittliga utbildningsnivån för riket och länet. Men en svag sysselsättningsutveckling kombinerad med en växande befolkning i arbetsför ålder gör att vi får räkna med att en fortsatt hög arbetslöshet inom gruppen med låg utbildning.¹²⁹

Ett betydande antal Botkyrkabor behöver öka sin generella kompetens- och utbildningsnivå för att möta arbetsmarknadens behov. Bättre kunskaper i svenska har i många fall en avgörande betydelse. Genomgången vuxengymnasial utbildning med slutbetyg eller folkhögskoleutbildning har ett starkt samband med förmågan att erhålla arbete eller att gå vidare till högre studier. En låg utbildningsnivå begränsar möjligheterna att påbörja sådana utbildningsinsatser som snabbt leder till arbete. Sambandet mellan slutbetyg från grund- och gymnasieskola och förutsättningen att senare få arbete är också mycket starkt.

31 procent av de arbetslösa Botkyrkaborna har endast förgymnasial utbildning. Genomsnittet för Stockholms län är 22 %. Om vi innefattar arbetslösa, förtidspensionärer och studerande är det 4600 lågutbildade Botkyrkabor som saknar förvärvsarbete. 30 procent av männen och 33 procent av kvinnorna som inte förvärvsarbetar är lågutbildade.¹³⁰

2.6.5 Diskriminering på arbetsmarknaden

Sverige och Stockholmsregionen har en i internationell jämförelse svag förmåga att dra nytta av invandring och mångfald på arbetsmarknaden. Såväl individuell och strukturell diskriminering som många invånares brist på arbetsrelaterade nätverk och kontakter är begränsande faktorer.¹³¹

¹²⁸ Ungdomsstyrelsen, 2012, Insats med kvalitet – kvalitetssäkr ing av insatser som erbjuds unga s 4

¹²⁹ Botkyrka kommun, 2013, Omvärldsanalys 2015-2018 s 14

¹³⁰ Botkyrka kommun, 2013, Arbetsmarknadspolitiken i Botkyrka – En programförklaring i åtta punkter s 6

¹³¹ Ibis s 7

De utrikes födda unga liksom unga med funktionsnedsättning och unga som saknar gymnasieutbildning är särskilt utsatta grupper på arbetsmarknaden och har i regel svårare att få ett arbete än övriga grupper av unga. Även om arbetslösheten inte ökat mer än för genomsnittet, är tiden utan arbete längre bland dessa grupper än bland övriga arbetssökande unga. Utrikes födda unga som står utan arbete under längre tider riskerar att fastna i arbetslöshet och utanförskap om inte särskilda åtgärder sätts in. Gruppen unga med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är en annan stor utmaning då arbetslösheten i denna grupp tenderar att öka mer än för andra arbetssökande och tiderna utan arbete är mer långvariga.¹³²

¹³² Ungdomsstyrelsen, 2013, Ung idag 2013 – Arbete och försörjning s 255

2014-04-02

Referens
Susanna Evert
Frida Mörtlund

Mottagare

Sammanställning av synpunkter från remisskonferensen

Synpunkt	Kommentar
ÖVERGRIPANDE MÅL FÖR UNGDOMSPOLITIKEN	
Att kunna ta del av välfärdstjänsterna och veta att det finns ett socialt skyddsnät är viktigt och bidrar till social trygghet. Kanske bör handlingsplanens definition av välfärd förklaras mer. (Folkhälsokommittén)	Eftersom välfärd är ett centralt begrepp i det övergripande målet håller vi med om att det bör förtydligas vad som menas. Välfärd handlar om det offentliga ansvar att ge ungdomar tillgång till goda livsvillkor såsom utbildning, arbete, bostad, hälsa, trygghet, kultur- och fritid, sitt språk, möjlighet till delaktighet och inflytande samt ett liv fritt från diskriminering. Detta kommer att förtydligas i handlingsplanen.
Satsningar utifrån en helhetsbild av ungas livsvillkor behövs för att nå det övergripande målet. Även socioekonomiska villkor är av stor betydelse. Ekonomiska resurser är exempelvis viktigt eftersom de kan omvandlas till andra resurser av betydelse för människors möjligheter att kontrollera och medvetet styra sina livsvillkor och sin vardag. Ekonomisk stress och social otrygghet kan däremot orsaka psykisk ohälsa, och leda till ökad ojämlikhet i hälsa mellan grupper. Många unga bor också med sina föräldrar och påverkas därför även av deras socioekonomiska status. Kanske bör även goda livsvillkor lyftas upp i det övergripande målet? Alternativt att motivering ges till varför detta inte prioriteras i planen.(Folkhälsokommittén)	Vi håller med. I den förklarande texten till det övergripande målet har vi lagt till att tillgång till välfärd handlar om det offentliga ansvar att ge ungdomar tillgång till goda livsvillkor.

2014-04-02

UTGÅNGSPUNKTER FÖR UNGDOMSPOLITIKEN	
Även förhållanden under den tidiga barndomen har stor betydelse för livssituation under ungdomsåren. Dokumenten hänvisar också ofta till barnets rättigheter utifrån Barnkonventionen, som avser barn och ungdomar upp till 18 år. Handlingsplanen gäller dock unga i åldern 13-25 år. Ett förslag är att förklara vald ålderkategori samt problematisera den gärna lite mer då gruppen består av både omyndiga och myndiga personer; vilka konsekvenser det får etcetera. (Folkhälsokommittén)	Vi kommer att lägga in en förklaring till varför vi valt den ålderskategorin.
Poängtera vikten av ett helhets- och livscykelperspektiv, det vill säga att samordning även sker av arbetet mellan tidig barndom och ungdomsåren (Folkhälsokommittén)	Den ungdomspolitiska handlingsplanen är fokuserad på ungdomstiden eftersom kommunen saknar en specifik ungdomspolitik. Kommunen tillämpar i viss mån redan ett barnperspektiv, men ungdomsperspektivet saknas. Vi har därför valt att inte fokusera på barndomsåren i handlingsplanen. Men självklart hänger delarna ihop, och det tas hänsyn till i det fortsatta arbetet.
Ungdomens eget perspektiv	
Under denna rubrik föreslår vi att man även lägger in begreppet angelägenhet kopplat till brukarinflytandet, eftersom dialogen och vikten av att lyssna på målgruppen är särskilt stor för att lyckas skapa verksamheter som är angelägna för målgruppen. (Kultur- och fritidsförvaltningen)	Vi håller med. Vi har lagt till en formulering om vikten att skapa verksamheter som är angelägna, det vill säga relevanta och intressanta för målgruppen.
Unga är en heterogen grupp med olika livsvillkor	
Perspektivets avslutas med att kommunen ska utgå från aktuell kunskap om hur ungas levnadsvillkor skiljer sig åt mellan olika	Vi håller med och kommer att komplettera perspektivet med detta.

2014-04-02

<p>sociala grupper. Detta bör kompletteras med att utifrån denna kunskap ska insatser och åtgärder sedan anpassas och utformas utifrån olika gruppers behov och förutsättningar.</p> <p>(Folkhälsokommittén)</p>	
<p>SAMORDNING, IMPLEMENTERING OCH UPPFÖLJNING AV UNGDOMSPOLITIKEN</p>	
<p>Ett förslag är att identifiera vilka mål och åtaganden som ska vara uppfyllda på kort respektive längre sikt.(Folkhälsokommittén)</p>	<p>Det föreslagna tjänstemannaforumet ska göra bedömningen av vilka mål och åtaganden som ska vara uppfyllda på kort respektive längre sikt.</p>
<p>Förtydliga att åtaganden ska/kan implementeras i ettårsplanerna under hela perioden 2015-2017. (Avux)</p>	<p>Inför arbetet med ettårsplanen 2015 kommer troligtvis inte samordningsformen för ungdomspolitikerna att vara på plats. Därför har varje nämnd ett eget ansvar att föra in den ungdomspolitiska handlingsplanens åtaganden i respektive ettårsplan. Varje nämnd får själv göra en prioritering av vilka åtaganden som ska genomföras under 2015. Detta kommer att förtydligas i handlingsplanen.</p>
<p>Föreslagen ändring på s 8 i handlingsplanen: "För att detta ska komma till stånd behövs ett fortsatt förvaltningsövergripande arbete (som samordnas i ett tjänstemannaforum.)-(Kultur- och fritidsförvaltningen)</p>	<p>Det är viktigt att poängtera att samordning och implementering av den ungdomspolitiska handlingsplanen ska göras av tjänstepersoner, inte av politiker. Därför kommer vi låta meningen stå kvar.</p>
<p>Hur ska man garantera att det finns tillräckligt med finansiella medel för att uppnå alla mål? Det finns redan problem att ge skolorna resurser för att klara sitt uppdrag. Hur ska man garantera att dessa fina mål får prioritet och en tidsram om de ska läggas in i kommunens flerårsplan? (Elisabeth Bushby, TUP)</p>	<p>Fördelningen av resurser är en politisk fråga som hanteras i arbetet med flerårsplanen. Det är också upp till politiken att göra prioriteringar i flerårsplanen.</p>

2014-04-02

<p>Komplettera dessa övergripande åtgärder med:</p> <ul style="list-style-type: none">- att verktyget hållbarhetsbedömning vidareutvecklas med särskild hänsyn till <i>skillnader mellan olika sociala grupper av ungdomar</i>- en åtgärd kring systematisk sammanställning av aktuell kunskap om ungas villkor och behov, vilket med fördel även kan samordnas med kunskap om yngre barn- en åtgärd om omvärldsbevakning kring forskning och kunskapsbaserade insatser och metoder som kan förbättra unga villkor och vardagsmiljöer och leda till minskade skillnader <p>(Folkhälsokommittén)</p>	<p>Det ingår i hållbarhetskonsekvensverktyget att ta hänsyn till socioekonomisk bakgrund i bedömningen. Det behöver alltså inte skrivas ut särskilt.</p> <p>I uppdraget att följa upp handlingsplanen ingår att ta fram indikatorer för att mäta utvecklingen av ungas villkor och behov. Vi anser att detta redan ingår i handlingsplanen.</p> <p>Den ungdomspolitiska handlingsplanen gäller åren 2014-2017. Handlingsplanen utgår från en kunskapsöversikt som innehåller aktuell forskning. Fokus för det ungdomspolitiska arbetet kommer att vara att genomföra de insatser som föreslås i handlingsplanen.</p> <p>Omvärldsbevakning måste ske kontinuerligt inom alla förvaltningar. De indikatorer som samordningsformen ska ta fram är en metod för att följa utvecklingen inom området.</p>
<p>Angående åtgärd ”Genomföra utbildningar för tjänstepersoner och politiker i de fyra ungdomsperspektiven som ska genomsyra allt kommunalt arbete”: Utbildningsförvaltningen önskar ett förtydligande av vilka tjänstepersoner utbildningen avser. Vi anser att det skall gärna tjänstepersoner på central utbildningsförvaltning.</p> <p>(Utbildningsförvaltningen)</p>	<p>Samordningsformen får i samråd med respektive förvaltning ta ställning till vilka personer som ska delta i utbildningen.</p>
<p>Förslag på nytt åtagande: Utvärderingen av ungdomspolitiken ska ske i samband med ungdomar. (Amadou Yellow och Steffanos Youssef, Alby Leaders)</p>	<p>Detta är en viktig synpunkt. Det nya åtagandet läggs in i handlingsplanen.</p>
<p>BOTKYRKABORNA KÄNNER SIG</p>	

2014-04-02

HEMMA	
Bostandssituation	
Involvera ungdomar i bostadsbygget! (Ungdomsfullmäktige)	Vi är osäkra på vad förslagsställaren syftar på. Förslaget att involvera unga i processen med att ta fram nya riktlinjer för boendeplanering är ett sätt att involvera unga i bostadsbyggandet.
Åtagandet [om att lyfta ungdomsperspektivet i kommande riktlinjer för boendeplanering] skulle behöva förtydligas. Kanske är det en fråga att lyfta in i översiktsplanen? (Samhällsbyggnadsförvaltningen)	Vi kommer att förtydliga vad vi menar med att ungdomsperspektivet ska lyftas i kommande riktlinjer för boendeplanering.
Förslag till nytt åtagande: Botkyrka kommun inför en bostadsgaranti för ungdomar som innebär att alla äldre än 25 år ska kunna få ett eget boende eller kompisboende. (Thomas Vakili, S och SSU)	En bostadsgaranti vore ett mycket långtgående åtagande som kommunen skulle ha svårt att uppfylla. En bostadsgaranti för ungdomar riskerar dessutom att strida mot diskrimineringslagstiftning och kommunallagen i och med att man gynnar en specifik grupp.
Fritid	
Varför mål att andel tjejer och andra grupper just ska besöka fritidsgårdar? Utred i stället vilka arenor som önskas så det kan utgå föreningsstöd till dessa. När det gäller <i>ansvariga</i> för samtliga åtaganden här behöver socialförvaltningens kompetens användas och finnas med som ansvariga. (Berghager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen, Socialförvaltningen)	Vi ser behov både av att tillgängliggöra kommunens mötesplatser för båda könen och av att undersöka vilka övriga arenor unga vill använda och hur vi kan stötta dem. Det ena behöver inte utesluta det andra. Vi ser att socialnämnden kan skrivas in som medansvariga för fler av åtagandena under detta område och kompletterar där det behövs.
Idrotten	
Öka idrottsledares kunskaper, medvetenhet och attityd i genus- och hbtq-frågor för att undvika stereotypa normföreställningar. Certifiera och kontrollera/följ upp. Knyt till föreningsbidrag. Ha balans med alla åldersgrupper. (Berghager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen, Socialförvaltningen)	Vi lägger till ett åtagande som handlar om detta.
Problembeskrivningen lyfter upp sämre hälsa hos flickor. Sambandet mellan ohälsan	Vi håller med om att fysisk aktivitet inte nödvändigtvis måste ske i idrotts- eller förenings-

2014-04-02

<p>och fysisk aktivitet skulle kunna utvecklas något. Samtidigt innebär lågt deltagande i idrottsföreningar inte per automatik att dessa flickor i övrigt är fysiskt inaktiva. Kanske ska målet istället handla om generellt ökad fysisk aktivitet bland flickor?</p> <p>Förmodligen har det blivit en liten miss i skriveriet. Begreppet <i>ohälsotal</i> är ett mått för arbetstagare som exempelvis uppstår sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning eller sjukersättning/ aktivitetsersättning från socialförsäkringen. (Folkhälsokommittén)</p>	<p>form. Vi kommer att ändra formuleringen och lägga till ett åtagande om att se över stödformer för fysisk aktivitet utanför föreningslivet.</p> <p>Vi kommer också att korrigera meningen om ohälsotalen.</p>
<p>Trygghet</p>	
<p>SAKNAR: Samverkan med polisen. (Berg-hager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen)</p>	<p>Det finns ett samverkansavtal med polisen som vi självklart behöver utgå ifrån i vårt arbete. Kommunen kan dock endast åta sig sådant som vi själva kan genomföra. Vi kan inte göra åtaganden åt externa instanser. Vi kommer dock poängtera behovet av extern samverkan i en inledande text till handlingsplanen.</p>
<p>Omöjligt att uppnå åtagandet och effektmålet om inte även den fysiska miljöns tillgänglighet kommer i fokus. (Kommunledningsförvaltningen)</p>	<p>Detta är en viktig synpunkt. Vi kommer att komplettera åtagandet om kartläggning av otrygga platser med en formulering om fysisk tillgänglighet.</p>
<p>Ungas inflytande i stadsplanering</p>	
<p>Angående åtagandet ”Se över möjligheten att anta och påbörja arbete efter den framtagna arbetsordningen om ungas involvering i stadsplanering”. Utbildningsförvaltningen har svårt att se sin roll i detta åtagande och önskar att utbildningsförvaltningen tas bort i detta åtagande. Utbildningsförvaltningen anser att detta sker idag tillsammans med ungdomsfullmäktige och elevråden. (Utbildningsförvaltningen)</p>	<p>Skolorna kommer erbjudas möjlighet att arbeta med ungas involvering i stadsplaneringen, men kommer inte vara ansvariga för genomförandet eller arbetsordningen. Därför håller vi med om att utbildningsförvaltningen kan tas bort som ansvariga.</p>
<p>Psykisk ohälsa</p>	
<p>Saknar förebyggande perspektiv och lands-</p>	<p>Vi kan inte skriva åtaganden som gäller lands-</p>

2014-04-02

tinget. Genusperspektiv behöver läggas till åtagandena. (Berghager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen)	tinget i den här handlingsplanen. Genusperspektivet ingår i målet där skillnaderna i psykisk hälsa mellan olika grupper (t.ex. kön) ska minska. Vi har också ett förebyggande perspektiv när vi talar om att följa och sprida kunskap om utvecklingen av den psykiska ohälsan och verkningsfulla metoder.
Kompletera åtgärder med: följ och sprid aktuell kunskap kring verkningsfulla metoder och insatser som främjar en god psykisk hälsa. (Folkhälsokommittén)	Detta ingår delvis redan i befintliga åtaganden, men vi kompletterar med att följa och sprida verkningsfulla metoder och insatser som främjar en god psykisk hälsa.
Utöka samverkan mellan kommun och landsting (BUS). (Utbildningsförvaltningen)	Se tidigare svar – vi kan inte göra åtaganden åt externa instanser.
BOTKYRKA HAR DE BÄSTA SKOLORNA	
Åtaganden som vi anser skall tas bort i fokusområdet är ständigt under utveckling, kan aldrig avstanna och är ett ständigt återkommande arbete i varje skolenhet! (Utbildningsförvaltningen)	Det finns ett stort behov av samordning för att kunna nå ungdomspolitikens övergripande mål. En del av de åtaganden som är inskrivna i handlingsplanen är sådana som redan görs, eller som det finns lagstiftning om. Den ungdomspolitiska handlingsplanen är delvis ett sätt att lyfta och synliggöra det arbete som redan görs och som är nyckelfaktorer för att nå målet.
Ett förslag är att problemformuleringen under målet <i>Ungdomar fullföljer sin skolgång</i> även tar upp samband med psykisk hälsa. (Folkhälsokommittén)	Vi anser att detta framgår av kunskapsöversikten och inte behöver skrivas ut i handlingsplanen.
Byt ut delar av praktiken i skolan (då alldeles för många elever hamnar hos oseriösa företag och blir utan handledning) mot en temavecka! Lär dem skriva CV, söka jobb, intervjuträna. Utbilda i enklare arbetsrätt, presentera ungdomarna för facket etc. Det leder till riktiga jobb! (Ali Khalil, MP och Yasmin Sherif, MP)	Utbildningsnämnden tar med dessa inspel i arbetet med att utveckla mer kvalitativa praktikformer. Att praktiken ska vara kvalitativ kommer också att förtydligas i handlingsplanen.
Vid praktik ska varje elev få utvärdera hur	Självklart ska praktik, liksom andra åtgärder

2014-04-02

<p>hen ansett praktiken vara. Kvalitet, handledning, hur detta hjälpt hen att få ett arbete (sommjarjobb såväl som deltidsjobb och framtida yrke). Förslagsvis via ett formulär som är standardiserat men som kan specialpassas av varje skola vid behov. (Rebecca Levén, MP och David Persson, S)</p>	<p>för att ”utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv // ...//” utvärderas. Däremot behövs inget standardiserat formulär, utan det bör ingå i det systematiska kvalitetsarbetet.</p>
<p>Rektor har det statliga ansvaret för detta i två punkter i LGR 11. Detta måste få se olika ut i olika skolor. Ta bort åtagande! (Utbildningsförvaltningen)</p>	<p>Se kommentarerna ovan</p>
<p>Förslag på nytt åtagande: Elever som går i särskola och har funktionsnedsättning ska ha rätt till praktik. Kommunen ska ta ansvar för att ta emot elever från särskola i sina egna verksamheter. (Amadou Yellow och Steffanos Youssef, Alby Leaders)</p>	<p>Elever i särskolan har rätt till praktik och åtagandet gäller alla elever (vilket självklart innefattar särskolan). Kommunen behöver dock bli bättre på att ta emot prao-elever generellt och elever från särskolan ska prioriteras särskilt. Vi lägger in detta i handlingsplanen.</p>
<p>Elevhälsa</p>	
<p>Fungerande elevhälsa ger bättre resultat. Tydliga riktlinjer för rektorerna att ta detta på allvar och prioritera det högre. Tex skol-sköterska <i>alla</i> dagar. (Ali Khalil, MP)</p>	<p>De senaste två åren har 14 miljoner satsats på en förbättrad elevhälsa. Vi vill därför undersöka vilka effekter den utökade satsningen på elevhälsa har haft och vid behov fortsätta investeringen inom elevhälsan. Detta läggs in i handlingsplanen.</p>
<p>Förslag är att åtgärden utvecklas med: se över vilka strukturer, system och samverkansformer som finns etablerade och hur dessa kan förädlas, internt inom skolor, med ungdomsmottagning, vårdcentraler med flera. (Folkhälsokommittén)</p>	<p>Vi vill inte göra åtaganden åt externa instanser. Kommunen kan endast åta sig sådant som vi själva kan genomföra. Vi kommer dock poängtera behovet av extern samverkan i en inledande text till handlingsplanen.</p>
<p>Att belysa problematiken med maskulinitetsnormer på fritiden anser vi, att den är lika relevant att belysa i skolmiljön. På detta sätt når vi även de ungdomar som inte besöker fritidsgårdarna. (David Persson (S) och Rebecca Levén (MP))</p>	<p>Vi håller med om detta och kommer att förtydliga vikten av arbete med normkritik, där maskulinitetsnormer ingår, inom ramen för likabehandlingsarbetet i skolorna.</p>
<p>Skola och särskola</p>	
<p>Lokalintegration låter bra men är svårt att</p>	<p>Vi håller med om att frågan är komplex och att</p>

2014-04-02

<p>implementera i verkligheten om syftet är att integrera eleverna. Egen erfarenhet av "särklasser" i skolor då eleverna kände sig kränkta eller hotade av andra elever under rasten. (Mer dialog.) Om sånt ska implementeras behövs det kunskap och förståelse av elever och ett samarbete som t.ex. gemensamt elevråd (länk mellan funktionsnedsatta och andra elever) och mycket stöd av lärare. Räcker inte att ändra namn och sätta dem i "normalskola". (Gizem, ungdomsfullmäktige)</p>	<p>det behövs fler insatser än att bara ändra benämningen särskola. Därför är åtagandet också formulerat bredare än så. Det inkluderande förhållningssätt som skolan arbetar efter handlar inte enbart om fysisk planering eller namnändring.</p>
<p>Alla kommunens grundskolor ska ha "särskoleelever" gående i sina grupper integrerade i skolan så att "möten" sker mellan alla elever oavsett dolda handikapp och synliga. Detta funkar (t.o.m.) i Salems kommun! (Ronnie, V)</p>	<p>Detta är en fråga för verksamheten och måste styras på verksamhetsnivå. Se kommentar ovan om hur arbetet för inkludering ska göras.</p>
<p>Det bör inte finnas separata byggnader för särskola, elever som går i särskola ska kunna inkluderas med alla andra elever. (Amadou Yellow och Steffanos Youssef (Alby Leaders)</p>	<p>Ett förslag till åtgärd i handlingsplanen är att se över möjligheten till ökad lokalintegration mellan skolan och särskolan.</p>
<p>BOTKYRKABORNA HAR ARBETE Följande förslag uppkom vid olika torg, eftersom "Botkyrkaborna har arbete" inte var ett fokusområde i remissförslaget. Vi håller med om att arbetsmarknadsperspektivet saknas i handlingsplanen och lägger in det som ett fjärde fokusområde: "Botkyrkaborna har arbete". Kunskapsöversikten kompletteras med ett avsnitt om ungas villkor på arbetsmarknaden.</p> <p>Kommunen har redan ett arbetsmarknadspolitiskt program som även riktar sig till ung-</p>	

2014-04-02

<p>domar, och vi ser behovet av en ungdomspolitik som omfattar arbetsmarknadsfrågorna. Därför utgår fokusområdet från det arbetsmarknadspolitiska programmets åtta punkter för arbete.</p>	
<p>Vi saknar kopplingen till det/de arbete/n som redan görs vad gäller arbetsmarknaden via avux. Finns det t.ex. plan för att hjälpa ungdomar till riktiga jobb, inte praktikplatser etc. (Berghager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen, Socialförvaltningen)</p>	<p>Vi håller med. Se ovan.</p>
<p>Många ungdomar som idag inte når betyg i 9:an och inte går gymnasiet "försvinner" och deras framtid blir mycket osäker! Vi måste <i>aktivt</i> stärka den uppsökande aktiviteten så att alla fångas upp till utbildning eller jobb! (Ronnie Andersson, V)</p>	<p>Den uppsökande verksamheten ska stärkas och detta ligger som ett åtagande under Botkyrka har de bästa skolorna- Ungdomar fullföljer sin skolgång.</p>
<p>Bättre koppling till uppföljningsansvaret. Samarbete är nödvändigt. Som ansvarig saknar vi näringschef/kommunledningsförvaltningen. (Berghager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen)</p>	<p>Se kommentar ovan. Kommunstyrelsen utgör en av de ansvariga för att implementera det arbetsmarknadspolitiska programmets insatser riktade till ungdomar. Vi har valt att inte lägga ansvar på en specifik roll eftersom det är upp till varje förvaltning att utse ansvarig tjänsteperson.</p>
<p>Angående åtagandet "Utveckla samverkansformer för kvalitativa mötesplatser och arenor för ungdomar och unga vuxna...": Ändra till "fastställ samverkansformer mellan förvaltningarna..." (Kultur och fritidsförvaltningen)</p>	<p>Vi kommer ändra åtagandet till " Fastställ samverkansformer för kvalitativa mötesplatser och arenor för ungdomar och unga vuxna i syfte att stärka ungas inträde på arbetsmarknaden."</p>
<p>Angående samma åtagande som ovan: Utbildningsförvaltningen önskar ett förtydligande av vem/vilka som kommer vara "ägare" av uppdraget och en rollfördelning mellan förvaltningarna (Utbildningsförvaltningen)</p>	<p>Se kommentar ovan.</p>
<p>Låt dessa arenor erbjuda verksamhet som</p>	<p>Detta ser vi som en verksamhetsfråga för kva-</p>

2014-04-02

<p>ger möjlighet till informellt lärande och därmed merit på CV. Bonus: lockar tjejer. (Berghager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen)</p>	<p>litativa mötesplatser, och vi kommer därför inte lyfta in det i handlingsplanen. Åtagandet behålls i sin nuvarande form.</p>
<p>Angående åtagande: Utveckla arbetet med feriepraktik och sommarjobb inom näringslivet och den sociala ekonomin: Förslag till annan formulering: "Utveckla arbetet med sommarjobbgaranti för alla mellan 16 och 18 år så att fler platser skapas inom näringslivet och den sociala ekonomin." (Thomas Vakili, S och SSU)</p>	<p>Syftet med åtagandet är att skapa fler sommarjobbplatser inom näringslivet och den sociala ekonomin, vilket är en förutsättning för att kunna erbjuda fler ungdomar sommarjobb. Åtagandet behålls i sin nuvarande form.</p>
<p>Angående åtagande: Utredda förutsättningarna för att starta verksamhet för unga utan jobb och gymnasieutbildning, med målet egen försörjning Verksamhet för unga utan jobb och gymnasieutbildning finns redan inom soc (paraplyprojektet). (Berghager, Trygg och Vera, Socialförvaltningen)</p>	<p>Det stämmer, men ytterligare satsningar behövs på grund av förväntade insatser kopplade till det förstärkta informationsansvaret (numera aktivitetsansvaret).</p>
<p>Förslag till nytt åtagande: Se över hur man genom att använda andra metoder än lottning kan rikta sommarjobben på ett sätt som ytterligare uppmuntrar till fördjupat intresse för arbete och vidare studier. Ansvarig: Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. (Kultur och fritidsförvaltningen)</p>	<p>Detta görs redan. Tilldelning av feriepraktikplatser sker genom matchning.</p>
<p>Förslag till nytt åtagande: Att införa sommarentreprenörskap. Likt UngDrive i Hudinge. (Carl Baker och Thinesan Mumgathas, M)</p>	<p>Botkyrka kommun har tidigare genomfört en insats som heter sommarlovsentreprenörerna. Insatsen genomförs inte under 2014. Ambitionen är att utveckla insatsen till 2015.</p>
<p>BOTKYRKABORNA HAR FÖRTROENDE FÖR VARANDRA OCH FÖR DEMOKRATIN</p>	

2014-04-02

<p>Det är inte bara själva rätten och möjligheten som är betydelsefull, utan framförallt känslan av att reellt kunna påverka sina egna livsvillkor och ha inflytande i samhällsutvecklingen.[...] Därför är åtgärder kring detta mycket värdefullt med betoning på vikten av återkoppling, för att inte riskera minskat förtroende. (Folkhälsokommittén)</p>	<p>Vi håller med. Därför finns det två åtaganden i handlingsplanen som handlar om förbättrad återkoppling.</p>
<p>Ett förslag är att än mer betona vikten av att möjliggöra för <u>alla</u> grupper att vara delaktiga, inte bara de som redan har resurserna och kanalerna.(Folkhälsokommittén)</p>	<p>Det finns åtaganden i planen som handlar om hur unga som idag saknar resurser och kanaler ska ges möjlighet till ökad delaktighet. Vi föreslår till exempel att undersöka hur kommunen kan stötta unga som vill engagera sig på annat sätt än i föreningslivet, och att i större utsträckning använda oss av ungas egna arenor när vi har medborgardialoger. Vi anser att det är ett stort fokus i handlingsplanen på ökad delaktighet för alla grupper av unga.</p>
<p>Ungdomsperspektiv och representation bland beslutsfattande är inte tillräckligt uppmärksammat i texten. /Det saknas om nya generationens syn på traditionella former för utövande av politik. / Vad ska göras för att få in fler unga i politik? (Ahmad Azizi, Kommunledningsförvaltningen)</p>	<p>Vi håller med om att ungas deltagande i arenor för politiskt inflytande är en viktig fråga. Däremot vill vi inte lägga någon värdering i vilken form av inflytande ungdomar väljer att ägna sig åt. Att få fler unga att delta i de inomparlamentariska formerna för politik är främst en uppgift för de politiska partierna.</p>
<p>Tydliggör skolans roll i demokratiarbetet. (Emanuel Ksiazkiewicz, S)</p>	<p>Vi håller med om att skolans roll som både arena för och skolning i demokrati kunde betonas mer. Vi kommer att komplettera kunskapsdelen med det perspektivet.</p>
<p>Social sammanhållning</p>	
<p>Förslag på nytt åtagande: ”Se över hur man kan använda sommarjobben som ett medel för att uppmuntra kommunövergripande social sammanhållning”.(Okänd)</p>	<p>Detta görs redan. Utgångspunkten för matchning är erbjudande om feriepraktik till ungdomar i Botkyrka kommun. Detta innebär att ungdomar matchas utifrån önskemål kring arbetsuppgifter och intressen i första hand. Den geografiska aspekten att göra feriepraktik på ”hemmaplan” är inte en parameter. Detta</p>

2014-04-02

	<p>har resulterat i en bred representation av ungdomar från olika kommundelar på arbetsplatserna. Något som vi ser uppmuntrar till social sammanhållning i linje med förslaget.</p>
<p>För att uppnå social sammanhållning måste även möjligheterna (stärkas?) för ungdomarna att själva kunna ta sig till aktiviteter eller vänner inom kommunen. Ex om ett Fanzingo inte finns i Tumba/Tullinge/Grödinge måste ungdomarna kunna få möjlighet att ta sig utan föräldrars hjälp till aktiviteter. (Therese Lind, TUP)</p>	<p>Vi håller med om att de dåliga kommunikationerna mellan våra kommundelar är ett problem. Men planeringen av kollektivtrafiken är en komplex fråga som görs av en extern aktör (SL), och ligger därför utanför den här handlingsplanen. När det gäller aktiviteter som arrangeras av exempelvis Fanzingo eller Cirkus Cirkör försöker kultur- och fritidsförvaltningen se till att arrangörerna kommer till fritidsgårdarna, som finns i alla kommundelar, istället för att ungdomarna själva ska ta sig till t.ex. Alby.</p>
<p>Undersök möjligheten att ha skolkort som gäller 24 timmar om dygnet och 7 dagar i veckan samt möjligheten att Botkyrka ska ingå i samma zon.(David Persson, S)</p>	<p>Den som har ett busskort kan idag välja att lägga till en summa för att SL-kortet ska gälla dygnet runt, 7 dagar i veckan. När det gäller kommunens bidrag till detta anser vi att detta är en fråga för landstinget och något som respektive parti kan välja att driva i sina landstingsgrupper.</p> <p>När det gäller möjligheten för hela Botkyrka att ingå i samma zon har samhällsbyggnadsnämnden nyligen svarat på en remiss från trafikförvaltningen om förändringar i kollektivtrafiken. Samhällsbyggnadsnämnden skriver att zonindelningen i kommunen har sänkt kollektivtrafikens konkurrenskraft och att det under de senaste 10 åren har blivit billigare att göra korta resor med bil jämfört med att åka kollektivt. Det är inte en hållbar utveckling för regionen. Därför föreslår nämnden att ändra taxezonerna mellan Tumba och Alby.</p>
<p>Undersök möjligheten att införa en busslinje som stannar i varje kommundelscentrum. Förslagsvis linje- trafik, ”Botyrkabussen”:</p>	<p>Vi förstår den önskan som finns hos många medborgare att lättare kunna ta sig mellan de olika kommundelarna. Men de flesta som reser</p>

2014-04-02

Vårsta-Tumba-Tullinge-Fittja- Alby-Hallunda-Norsborg-Hallunda-Vårsta-Tumba-Tullinge osv.(David Persson, S)	med buss reser inte mellan olika centrum, utan snarare mellan centrum och andra punkter, t.ex. bostadsområden. Det är därför inte givet att en direktbuss mellan våra kommundelscentrum skulle motsvara de faktiska behoven.
Ökat valdeltagande	
Vi ser positivt på åtagandet om att undersöka möjligheter att utbilda tjänstepersoner i klarspråk i tal, dock saknas underlag för detta i problembeskrivningen och vi önskar att ett resonemang kring detta utvecklas.(Kultur- och fritidsförvaltningen)	Vi ser utbildning i klarspråk i tal som en naturlig fortsättning på utbildning i klarspråk i skrift. Det handlar om att göra information tillgänglig för fler, oavsett om den sker muntligt eller skriftligt.
ÖVERGRIPANDE KOMMENTARER	
Samverkan internt är centralt - men även med andra aktörer. Planen lyfter att samordning mellan förvaltningar krävs för att förverkliga ungdomspolitikens ambitioner. Det gemensamma ansvaret understryks också. Kommunorganisationen kan dock inte ensam nå det övergripande målet. För att skapa bättre förutsättningar för ungas möjligheter krävs även samverkan med andra aktörer såsom landstinget och näringslivet.[...] Ett förslag är att även vikten av samverkan med andra aktörer lyfts upp, även om planen berör kommunorganisationen. (Folkhälsokommittén)	Vi håller med om att samverkan bör betonas mer i handlingsplanen och lyfter in det i en inledande text.
Tre av utmaningarna för ett Hållbart Botkyrka prioriteras i handlingsplanen. Även andra utmaningar kring hälsa och arbete har betydelse för planens övergripande mål. [...]En risk finns därför att handlingsplanen inte uppfattas i sitt sammanhang och därmed blir till besvikelse hos unga över att inte fler åtgärder lyfts.(Folkhälsokommittén)	Vi kommer att förtydliga i inledningen till handlingsplanen varför vi har valt just dessa utmaningar. Som vi redan nämnt kommer ”Botkyrkaborna har arbete” att läggas till som ett fokusområde.
Följande förslag skulle kunna underlätta för förvaltningarna att fortsätta utveckla ett förvaltningsövergripande arbete med ungdoms-	Nämnderna ansvarar för att föra in de föreslagna åtagandena i sina ettårsplaner, och är därför högst involverade i processen.

2014-04-02

<p>frågor: – involvering av samtliga berörda nämnder i processen (Folkhälsokommittén)</p>	<p>Istället för en vanlig remissrunda via respektive nämnder, valde den politiska styrgruppen att ha en remisskonferens kring förslaget till handlingsplan, med möjlighet för de politiska partierna att komma in med synpunkter.</p>
<p>Slopa Drömdeg. Med tusentals kronor i satsningar på något man ej vet om avkastning, för kommunen liksom den sökande, kommer ske, bör man lägga ner idén.[...] Dessutom är det byråkratiskt och fel att tjänstemän skall avgöra vad för kulturidé som främjar kommunen liksom sökande. Vill man som privatperson ansöka om bistånd för en ”rolig” idé får man kontakta riskkapitalister, stiftelser, ideella organisationer, ta lån, jobba eller dylikt. (Carl Baker och Thinesan Mumgathas, M)</p>	<p>Att ha ett särskilt stöd för att stödja ungas kreativitet är något som finns i många kommuner runt om i landet, till exempel i Stockholm. Avsikten med stödet är att stimulera ungas möjligheter att genomföra sina egna idéer. Det är ett viktigt led i Botkyrkas inriktning på entreprenörskap eller ”ta-sig-förskap”. Kreativitet är en viktig konkurrensfördel på en framtida arbetsmarknad, och vi behöver vara med och rusta Botkyrkas unga för att kunna ta för sig på den arbetsmarknaden. Ytterligare syftet med stödet är att gynna ungas ideella engagemang och att öka möjligheterna till en meningsfull fritid för alla unga.</p>
<p>Hur har ungdomspolitiken förankrats hos själva ungdomarna? Det är mycket viktigt att ungdomarnas röster och synpunkter kommer fram innan kommunen beslutar! (Parvaneh Sharafi, områdesutvecklare)</p>	<p>Handlingsplanen är framtagen med hjälp av cirka 130 ungdomar i tio olika referensgrupper (Alby fritidsgård, Parkhemsgården, två grupper på Ungdomens Hus, ungdomsfullmäktige, elevråden, ungdomsrådet, filmgrupp samt språkcafé för nyanlända samt föreningar) Ungdomarna har varit med och formulerat vad de olika hållbarhetsutmaningarna betyder ur deras perspektiv och har också varit med i diskussionerna om vilka insatser kommunen kan göra för att nå det ungdomspolitiska målet. Vi kommer att lägga till en text om detta i handlingsplanen.</p>
<p>Saknar ett mål eller åtagande om att minska andelen tjejer och killar som är utsatta för hedersrelaterade begränsningar, förtryck och våld. (Anna Giotas-Sandquist, kommunledningsförvaltningen)</p>	<p>Vi håller med och kommer komplettera åtaganden under <i>Ungas psykiska hälsa</i>, trygghet samt <i>Ökad kunskap om diskriminering, mänskliga rättigheter och barnkonventionen</i> med hedersperspektivet.</p>

2014-04-02

<p>Det borde finnas ett övergripande mål om att synliggöra och åtgärda de hinder som finns för att ungdomar från olika grupper ska kunna delta på lika villkor i samhällsgemenskapen. (Ann Bjellert, kommunledningsförvaltningen)</p>	<p>Det finns flera åtaganden i handlingsplanen kring detta, till exempel under rubrikerna social sammanhållning, ökat valdeltagande och föreningsliv.</p>
---	---

2014-05-08

Dnr KF/2014:100

Referens
Andreas Dahlgren

Mottagare

Överlämnande av ungdomspolitisk handlingsplan

Den parlamentariska styrgruppen för det ungdomspolitiska handlingsprogrammet lämnar härmed det framarbetade förslaget till nytt program till Kultur- och fritidsnämnden för vidare hantering.

Ebba Östlin
Styrgruppens ordförande

Anmälningssärenden (KF/2013:241, KF/2014:94, KF/2014:20)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Följande ärenden anmäls till Kultur- och fritidsnämnden:

§ 68 Revisionsberättelse för 2013 (KS/2014:291)
Särskilt yttrande (BP), Revisionsberättelse för 2013

§ 69 Kommunens årsredovisning 2013 (KS/2014:155)
Särskilt yttrande (BP) Årsredovisning
Yttrande (FP) Årsredovisning
Yttrande (KD) Årsredovisning
Yttrande (M) Årsredovisning

§ 70 Ombudgeteringar från 2013 till 2014 (KS/2014:226)
Tjänsteskrivelse – Ombudgeteringar
Bilaga till ombudgeteringar

§ 76 Strategi - Kreativa Botkyrka (KS/2014:188)
Yttrande (SD) – Strategi – Kreativa Botkyrka

§ 78 Jämställd resursfördelning i Botkyrka kommun (KS/2014:153)

Riktlinjer för valaktiviteter inom kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter under valår 2014 (KF/2014:94)

Protokoll - Konstrådet 2014-04-08 (KF/2014:20)

§ 68

Revisionsberättelse för 2013 (KS/2014:291)

Beslut

Kommunfullmäktige beviljar kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet för 2013 års verksamhet.

Sammanfattning

Revisorernas ordförande Lennart Lindström (M) redogör för revisionsberättelsen.

Revisorerna har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2013. Revisorerna har också genom lekmanarevisorerna granskat de aktiebolag och den stiftelse som kommunen är engagerad i.

Revisorerna har den 9 april 2014 lämnat en revisionsberättelse för 2013.

Revisorerna tillstyrker att kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Revisorerna tillstyrker att årsredovisningen godkänns. Den är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Yttrande

Nils Junker (BP) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:

- Samtliga nämnder
- AB Botkyrkabyggen
- Botkyrka Stadsnät AB
- Mångkulturellt centrum
- Upplev Botkyrka AB

BOTKYRKAPARTIET

**Särskilt yttrande
2014-04-24**

Revisionsberättelse för 2013 (KS/2014:291)

Vi i BP anser att revisionen av kommunens verksamheter granskats på ett ingående sätt och instämmer i slutsatser och bedömning.

Dock vill vi peka på ett avsnitt som vi ställer oss synnerligen tveksamma till.

När det gäller slutredovisningen av strategiska projekt, som får svidande kritik i en separat revision för 2013, kan konstateras att Tekniska nämnden gång på gång överskridit investeringsbudgeten under en följd av år.

Det framkommer i revisionen att slutredovisningar av olika projekt inte skett i enlighet med de krav som ställs i redovisningsreglementet och de brister som föreligger har ännu ej åtgärdats, vilket revisorerna bedömer som anmärkningsvärt.

De rekommendationer som revisorerna ställt ser vi som absolut nödvändiga och måste nu genomföras, varför vi efter stor tvekan inte har för avsikt att avslå ansvarfrihet för presidiet i Tekniska nämnden i nuvarande läge.

Ulla-B. Ludvigsson

Lena Karlsson

Nils Junker

Sandra Foltas

§ 69**Kommunens årsredovisning 2013 (KS/2014:155)****Beslut**

Kommunfullmäktige beslutar att avsätta ytterligare 1,8 miljoner kronor av årets ekonomiska resultat till kompetensutvecklingsfonden, motsvarande ränteuppräkningskostnader av fonden.

Kommunfullmäktige har tagit del av återrapportering av uppdrag från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens beslut i ärendet:

Kommunstyrelsen godkänner förslaget till årsredovisning för Botkyrka kommun 2013.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2014-04-07 § 87 lämnat ett förslag till beslut.

Syftet med kommunens årsredovisning är att informera om det gångna årets verksamhet och ekonomi. Kommunens uppdrag är att ge kommuninvånarna en bra service och samtidigt använda de ekonomiska resurserna på ett effektivt sätt. I kommunallagen uttrycks detta med begreppet god ekonomisk hushållning. Med utgångspunkt från kommunens ettårsplan för 2013 beskrivs i årsredovisningen på olika sätt hur kommunen lyckats leva upp till det.

Kommunen redovisar för artonde året i rad ett positivt ekonomiskt resultat. Resultatet 2013 uppgår till 193,8 miljoner kronor, vilket är 164 miljoner kronor bättre än budget. De huvudsakliga förklaringarna till resultatet är stora engångsintäkter och positiva ekonomiska utfall för nämnderna.

En avstämning mot kommunallagens balanskrav ger ett resultat på 166 miljoner kronor. Då har avräkning gjorts med 31 miljoner kronor motsvarande avkastningen på kommunens avsättning för framtida pensioner. Vidare har överskott för VA-verksamheten räknats från med 4 miljoner kronor medan 7

2014-04-24

Dnr KS/2014:155

miljoner kronor har tillgodoräknats motsvarande årets kostnader för kompetensutveckling som disponerats ur kommunens kompetensfond. I likhet med året innan erhöll kommunerna 2013 en återbetalning från AFA försäkring AB för tidigare inbetalda premier för avtalsförsäkringar. För Botkyrka uppgick beloppet till 60 miljoner kronor vilket utgör en jämförelsestörande post i årets bokslut.

I årsredovisningen följs och analyseras verksamhetsresultaten på flera sätt:

Flerårsplanens mål följs upp genom analys av utvecklingen för de 40 indikatorer som visar utvecklingen över tid inom viktiga områden.

I årsredovisningens nämndavsnitt analyseras nämndernas verksamhetsresultat 2013 utifrån nämndernas egna mål, mått och åtaganden.

I en särskild del jämförs Botkyrka med andra kommuner.

Som en bilaga till ärendet redovisas även status på de uppdrag som givits av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige t.o.m 2013-12-31.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2014-03-27.

Yrkanden

Katarina Berggren (S), Mats Einarsson (V), Dan Gahnström (MP) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Särskilda yttranden

Jimmy Baker (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Lars Johansson (FP) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Stefan Dayne (KD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Nils Junker (BP) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:

- Samtliga nämnder
- AB Botkyrkabyggen
- Botkyrka Stadsnät AB
- Mångkulturellt centrum
- Upplev Botkyrka AB

BOTKYRKAPARTIET

**Särskilt yttrande
2014-04-24**

§
Kommunens årsredovisning 2013 (KS/2014:155)

Vi i BP har tagit del av föreliggande årsredovisning för 2013 och kan konstatera att kommunen och dess bolag visar på ett positivt resultat men man bör tänka på att de statliga utjämningsbidragen under de senaste åren stärkt kommunens ekonomi samtidigt som tyvärr den egna skattekraften legat kvar på en låg nivå.

Kommunen har erhållit ett återbetalningsbelopp om 60 miljoner kronor från AFA Försäkring AB för inbetalda försäkringar för avtalsräkningar, vilket kan bli något vilseledande vid jämförelse med övriga poster i årets bokslut.

Därutöver anser vi att en redogörelse för kommunens internbank bör kunna uttryckas bättre i syfte att få klarhet i internbankens roll contra kommunens soliditet och förhållande till de kommunala bolagen.

Tyvärr kan vi konstatera att kommunens låneskuld är stor och har ökat med risk att öka ytterligare bl a beroende på allt för stora satsningar på olika investeringsobjekt som medfört eller kommer medföra ökad upplåning.

Vi ser det som positivt att den särskilda kompetensutvecklingsfonden för kommunens personal inrättats och verkar bli en bra modell, som kommer ge ett gott resultat om ytterligare ett par år.

Ulla-B. Ludvigsson

Lena Karlsson

Nils Junker

Sandra Foltas

Särskilt yttrande
2014-04-07

Kommunens årsredovisning 2013

Folkpartiet tycker naturligtvis att det är glädjande att kommunen visar på ett positivt resultat för år 2013, även om en del av överskottet kan hänskjutas till engångsintäkter. Det handlar främst om återbetalning av sjukförsäkringspremier från AFA Försäkring: Det är viktigt att uppmärksamma att dessa pengar just är engångsintäkter och inget som man kan räkna med framöver. Därför borde det göras en jämförelserensning så att man kan se hur bokslutet egentligen ser ut utan dessa poster.

Skatteintäkterna har ökat trots en något mindre befolkningsökning än väntat. Det är bra och visar tillsammans med ett förbättrat finansnetto på att den politik som alliansregeringen för i riket är bra för Botkyrkas medborgare. Verksamheternas nettokostnader har ökat mindre än tidigare, vilket är tillfredsställande då det innebär att verksamheterna bedrivs effektivare.

Oroande är precis som tidigare år att Botkyrkas skattekraft utvecklas sämre än såväl länet som riket jämfört med år 2012. Investeringarna ligger alltjämt på en mycket hög nivå, trots att flera projekt som planerats under året inte blivit färdiga. Investeringar är nödvändiga för att Botkyrka som en växande kommun ska kunna ta emot nya medborgare, men det gäller att se till så att det finns egna medel till investeringar och därmed minimera ny upplåning av pengar. Folkpartiet har vid ett flertal tillfällen påpekat att högst 95 procent av skatteintäkterna får gå till driften för att på så sätt ha pengar över till nödvändiga investeringar. Dessutom ska investeringar inom vård, omsorg och infrastruktur prioriteras före Idéhus m.m.

Kommunens totala låneskuld är stor. Att den minskat mycket under år 2013 beror på försäljningen av Botkyrkabyggens lägenheter på Albyberget. Den största delen av lånen är just lån som rör kommunens egna bolag som Botkyrkabyggen eller bolag som ägs tillsammans med andra kommuner som t ex Söderenergi. Vi är oroade över att den största delen hanteras av internbanken. En internbank vars ansvarsfördelning är otydlig och där det inte är tydligt vem som fattar besluten. Internbanken har nu funnits i ett par år och det är nu dags att utvärdera hur den fungerat.

Att nämnderna visar ett överskott på 64 miljoner kronor kan tyckas vara bra när de visade ett underskott på 54 miljoner kronor år 2012. Ett så stort överskott som 64 miljoner kan ses som ett tecken på felbudgetering. Det är lika allvarligt med för stora överskott som med för stora underskott.

Kristdemokraterna

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunens årsredovisning för 2013(KS/2014:155)

Presenterad årsredovisning återspeglar den förvaltning som gjorts av majoriteten enligt de ramar som fastställts av fullmäktige för år 2013.

Vi vill dock peka på några faktorer:

Det ekonomiska resultatet visar ett överskott, vilket är bättre än budgeterat. En stor del av överskottet utgörs av engångsposter, bl.a. återbetalda premier från AFA försäkring AB gällande tidigare inbetalda avtalsförsäkringar. Detta är bra då det kan medföra en långsiktig, sund kommunekonomi.

I redovisningen av måluppfyllelsen, vill vi särskilt peka på några oroväckande tendenser som bör analyseras och tas på stort allvar. När det gäller kvaliteten inom skola och äldreomsorg tillhör Botkyrka kommun den sämsta tredjedelen i jämförelse med andra kommuner. Dessutom oroar vi oss för den negativa utveckling av sjukfrånvaron hos kommunens anställda.

Vi kristdemokrater är oroade över kommunens ökade skulder som beror bl.a. på en förhöjd investeringsnivå och ökad upplåning. Låneskulden bör inte stiga årligen och därför är det av stor vikt att en plan för snabbare avskrivningstakt och återbetalning upprättas.

Botkyrka 2014-04-07

Stefan Dayne (kd)

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunstyrelsen

2014-04-07

Ärende 87 Kommunens årsredovisning 2013 (KS/2014:155)

Det är givetvis positivt att det ekonomiska resultatet uppgick till 193,8 miljoner kronor för 2013. Det är ett mycket bättre resultat än budgeterat, 164 miljoner kronor, men utgörs samtidigt av stora engångsposter, bl.a. 60 miljoner kronor i återbetalda premier från AFA försäkring AB rörande tidigare inbetalda avtalsförsäkringar. Det faktum att nämnderna redovisar ett överskott på 64 miljoner kronor är inte enbart positivt då vi hade kunnat bedriva verksamhet - eller haft en lägre skattesats för de medlen istället. Eller som det står på s. 33; *"Prognossäkerheten måste förbättras väsentligt och avvikelserna i förhållande till budget minska"*.

Årsredovisningen vittnar även om att kvaliteten inom skolan och äldreomsorgen inte är bra - i jämförelse med andra kommuner tillhör kommunen den sämsta fjärdedelen. Samtidigt som indikatorn för hälsa är låg jämfört med länet, så kan vi se stora skillnader i förvärvsinkomst mellan kvinnor och män och alltför stora skillnader mellan de olika kommundelarna. Antalet företag/arbetsställen minskar men förvärvsfrekvensen ökar något. Alltför många, 65 % av gymnasieeleverna, fullföljer inte sin gymnasieutbildning. Det är visserligen en liten förbättring från föregående år, men det finns mycket kvar att göra.

Vad gäller beroendet av skattemedel utifrån (i formen av bidrag) så svarar utjämningsbidragen (inklusive kommunal fastighetsavgift) för drygt 1,4 miljarder kronor och motsvarar nu 27 % av kommunens intäkter. Botkyrka är alltså fortsatt mycket beroende av utjämningsystemen för att finansiera verksamheterna.

Skattekraften fortsätter att sjunka i kommunen och ligger på 87,1 % av rikssnittet. Trenden är tydlig och alltså inte bruten - vid maktskiftet 1994 kunde Botkyrka stoltsera med att ligga över rikssnittet. Sedan dess har vi sett skattekraften sjunka stadigt, med undantag för något enstaka år. Förslaget till nytt utjämningsystem kommer innebära minskade "intäkter" för Botkyrka de kommande åren, vilket vänstermajoriteten naturligtvis ser som ett problem. Vi ser det som en möjlighet för kommunen att koncentrera sina resurser till kärnuppgifterna.

Nettoinvesteringarna omfattade 482 miljoner kronor för 2013 och självfinansieringsgraden var 85 procent, den kommunala upplåningen ökade därmed med 137 miljoner kronor. Kommunen är, utifrån storlek, relativt sett lågt belånad i dagsläget - låneskulden uppgår till 2,4 miljarder kronor. Detta mycket tack vare försäljningen av allmännyttiga lägenheter på Albyberget. Detta, sett till investeringar och låneskuld, positiva år kommer dock följas av tuffare år då många investeringar

behöver göras framöver, som kommer att innebära en ökad upplåning. Eller som det står i framåtblicken, på s. 37;

”Kommande år är investeringstrycket så stort att det kommer att bli mycket svårt att undvika en betydande ökning av kommunens upplåning, särskilt mot bakgrund av att de ekonomiska förutsättningarna för starka resultat ser betydligt sämre ut de närmaste åren.”

Vad gäller de kommunala bolagen så är det blandade resultat i årsredovisningen. Genom gemensamt ansvarstagande ser ekonomin för AB Botkyrkabyggen bättre ut än på länge. Vi behöver dock sälja ytterligare lägenheter de närmaste åren för att stärka ekonomin – samt producera nya hyresrätter. För Upplev Botkyrka AB:s del så beror det svagare resultatet på bl.a. hyreskostnader som rör Salmerska Huset och intäktsbortfall kopplade till Hågelbyparken. Vi menar på att bolaget skulle fungera bättre och kunna operera snabbare utan en så tydlig koppling till den kommunala organisationen.

Vad majoriteten däremot är försiktig med är att redogöra för hur prognoserna för framtiden ser ut. Botkyrkabyggen kommer gå igenom en tuff period de kommande tio åren med bl.a. en kraftigt ökad upplåning för att klara sina åtaganden.

Energibolagen kanske på papperet ser ut som välmående bolag just nu men framtiden ser inte lika ljus ut. För att tala klarspråk ser det mycket allvarligt ut i ett tioårsperspektiv med kraftigt sjunkande efterfrågan på den energi som bolagen producerar och distribuerar. Vi vill öppna upp möjligheten att få in fler ägare i energibolagen.

Vi är vidare bekymrade över att siffrorna kring upplevd diskriminering går åt fel håll, förra året 15 % mot 10 % år 2011. Vi vill att kommunen nu skyndsamt börjar omsätta den interkulturella strategin i praktisk handling, t.ex. genom utbildningsinsatser där vår lokala stiftelse, Mångkulturellt Centrum, kan spela en viktig roll.

Majoriteten lyfter särskilt fram att företandet kring KKN inte tycks blomstra som man skulle vilja önska. Vår inställning till företagande är att det är positivt oavsett vilket företag som vill etablera sig i kommunen. Vi ska inte säga nej till några företag som inte ”passar in i profilen”. Ifråga om KKN så måste företaget inom den branschen växa fram organiskt, finns det en marknadsefterfrågan för de produkter som KKN-företagen vill tillhandahålla så kommer företagen att gå bra, växa och fler kommer att etableras.

I ärendet finns det ett förslag om att avsätta ytterligare 1,8 miljoner kronor till den kompetensfond som syftar till att fortbilda kommunal personal. Detta är bra av flera skäl, dels för att kommunen som arbetsgivare bättre tar sitt ansvar som arbetsgivare och dels för att medborgarna skall kunna räkna med en bättre kvalitet i verksamheterna, framförallt inom välfärdens kärna där den största delen av fondens medel läggs.

Jimmy Baker

Yngve RK Jönsson

Stina Lundgren

§ 70

Ombudgeteringar från 2013 till 2014 (KS/2014:226)

Beslut

Kommunfullmäktige medger ombudgeteringar med 14,2 miljoner kr på driftbudgeten och med 212,2 miljoner kr på investeringsbudgeten i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag i bilaga 1 med tillägget att arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden får ombudgetera med 2,2 miljoner kr.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2014-04-07 § 88 lämnat ett förslag till beslut.

Kommunstyrelsen lämnade den 7 januari sitt svar på revisionsrapporten ”Granskning av investeringsprojekt” från maj 2013. I rapporten berör revisorerna även frågan om ombudgeteringar. Man konstaterar där att det förekommer att lokalinvesteringar slentrianmässigt ombudgeteras trots att ett nytt anslag finns i ettårsplanen. Kommunstyrelsen beslutade i sitt svar att en mer restriktiv hållning till ombudgeteringar skulle tillämpas redan i ärendet angående ombudgetering av investeringar mellan 2013 och 2014.

Synpunkterna på hanteringen av ombudgeteringar på investeringsidan har föranlett nämnderna att i sina förslag mer konsekvent pröva behovet av ombudgeteringar. I de fall där nämnden enligt kommunledningsförvaltningens bedömning inte gjort den prövningen föreslår vi en justering av nämndens förslag.

På investeringsbudgeten föreslås ombudgeteringar med sammanlagt 212,2 miljoner kr vilket överstiger nämndernas förslag med 3,2 miljoner kr. Att beloppet överstiger nämndernas yrkanden beror på att kommunledningsförvaltningens förslag i två fall innehåller anskaffning av inventarier med tillsammans 8 miljoner kr, som medgivits i budget och som nämnderna av förbiseende inte tagit upp i sina förslag. I förhållande till nämndernas yrkanden i övrigt har utbildningsnämndens, vård- och omsorgsnämndens och kultur- och fritidsnämndens förslag reducerats med tillsammans 4,8 miljoner kr.

2014-04-24

Dnr KS/2014:226

Det avser i samtliga fall projekt där nya investeringsanslag finns i 2014 års budget.

Efter genomgång av nämndernas önskemål föreslår kommunledningsförvaltningen att 12 miljoner kr ombudgeteras på driftbudgeten vilket är 10,7 miljoner kr lägre än de yrkanden nämnderna lämnat. Av beloppet avser 3,3 miljoner kr återstående del av de medel för kompetensutveckling som medgivits nämnderna under 2013.

Utöver kommunledningsförvaltningens förslag föreslås en ombudgetering för arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden på 2,2 miljoner kronor. Detta innebär att ombudgeteringen på driftsbudgeten uppgår till totalt 14,2 miljoner kr.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2014-03-20.

Expedieras till:

- Samtliga nämnder
- Verksamhetschef Anna Giotas Sandquist, kommunledningsförvaltn.
- Controller Magnus PG Eriksson, kommunledningsförvaltningen
- Controller Cagri Hayran, kommunledningsförvaltningen
- Controller Göran Karlsson, kommunledningsförvaltningen
- Controller Monica Blommark, kommunledningsförvaltningen
- Ekonomiassistent Suzana Milosavljevic, kommunledningsförvaltningen

2014-03-20

Referens
Göran KarlssonMottagare
Kommunstyrelsen

Ombudgeteringar från 2013 till 2014

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige medger ombudgeteringar med 12 miljoner kronor på driftbudgeten och med 212,2 miljoner kronor på investeringsbudgeten i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag i bilaga 1.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen lämnade den 7 januari sitt svar på revisionsrapporten "Granskning av investeringsprojekt" från maj 2013. I rapporten berör revisorerna även frågan om ombudgeteringar. Man konstaterar där att det förekommer att lokalinvesteringar slentriansmässigt ombudgeteras trots att ett nytt anslag finns i ettårsplanen. Kommunstyrelsen beslutade i sitt svar att en mer restriktiv hållning till ombudgeteringar skulle tillämpas redan i ärendet angående ombudgetering av investeringar mellan 2013 och 2014.

Synpunkterna på hanteringen av ombudgeteringar på investeringsidan har föranlett nämnderna att i sina förslag mer konsekvent pröva behovet av ombudgeteringar. I de fall där nämnden enligt kommunledningsförvaltningens bedömning inte gjort den prövningen föreslår vi en justering av nämndens förslag.

På investeringsbudgeten föreslås ombudgeteringar med sammanlagt 212,2 miljoner vilket överstiger nämndernas förslag med 3,2 miljoner. Att beloppet överstiger nämndernas yrkanden beror på att kommunledningsförvaltningens förslag i två fall innehåller anskaffning av inventarier med tillsammans 8 miljoner, som medgivits i budget och som nämnderna av förbiseende inte tagit upp i sina förslag. I förhållande till nämndernas yrkanden i övrigt har utbildningsnämndens, vård- och omsorgsnämndens och kultur- och fritidsnämndens förslag reducerats med tillsammans 4,8 miljoner. Det avser i samtliga fall projekt där nya investeringsanslag finns i 2014 års budget.

Efter genomgång av nämndernas önskemål föreslår kommunledningsförvaltningen att 12 miljoner ombudgeteras på driftbudgeten vilket är 10,7 miljoner lägre än de yrkanden nämnderna lämnat. Av beloppet avser 3,3 miljo-

2014-03-20

Dnr KS/2013:176

ner återstående del av de medel för kompetensutveckling som medgivits nämnderna under 2013.

Ärendet

Ombudgetering medges endast om man har särskilt avsatta pengar i budget för ett visst ändamål men där medlen inte hunnit användas för det som avsågs med anslaget. Det ska alltså vara fråga om specifikt avsatta medel, exempelvis ett tilläggsanslag för visst ändamål eller ett investeringsprojekt där användningen tidsmässigt skjuts fram. Löpande drift eller årliga investeringar där nya pengar finns i nästa års budget ombudgeteras inte.

Kommunledningsförvaltningens förslag till ombudgeteringar på driftbudgeten uppgår till 12 miljoner. Beloppet är 10,7 miljoner lägre än nämndernas yrkande. De nämnder som berörs av justeringen är arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Förändringarna av nämndernas förslag är i samtliga fall motiverade med att de ändamål som framförts förutsätts ingå i ordinarie drift i ettårsplanen för 2014.

Totalt sett uppgår ombudgeteringarna för pågående investeringsprojekt till 212,2 vilket är 3,2 miljoner högre än nämndernas framställningar. Vård- och omsorgsnämnden och kultur- och fritidsnämnden har av förbiseende inte tagit upp ombudgeteringsbehov för inventarier på äldreboendet Tornet respektive Alby fritidsgård varför kommunledningsförvaltningens förslag i den delen överstiger yrkandena med 8 miljoner. I övrigt har vård- och omsorgsnämndens, utbildningsnämndens och kultur- och fritidsnämndens yrkanden begränsats med sammanlagt 4,8 miljoner. Det avser i samtliga fall investeringsändamål där nya anslag finns i ettårsplan 2014.

Utöver de föreslagna ombudgeteringarna finns pågående investeringar som löper över årsskiftet och som inte ombudgeteras. Det gäller fleråriga investeringsprojekt som pågår under en längre tidsperiod.

Mattias Jansson
Kommundirektör

Niclas Johansson
Ekonomichef

Expedieras till
Text

Ombudgeteringar från 2013 till 2014, driftbudget

Bilaga 1

belopp i tkr

Nämnd/ förvaltning	Ändamål	Yrkat belopp	Summa förvaltning	Förslag	Kommentar
Kommunstyrelsen					
	Detaljplan Brunna	500		500	
	Kommunarkivet	245		245	
	Kompetensutveckling (2012)	410		410	
	Stadsutveckling, utv program Tumba	512		512	
	Översiktsplan	1 170		1 170	
	Hållbarhet och klimat	219		219	
	Valet	100		100	
	Inköpsprojektet	808		808	
			3 964		
Samhällsbyggnadsnämnden					
	Gata- parkunderhåll	300		300	
			300		
Miljö- o hälsoskyddsnämnden					
	Svartkällskogens naturreservat	200		200	
			200		
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden					
	Kommijobb	2 200			
			2 200		0 finns 2014
Utbildningsnämnden					
	Kompetensfonden	2 454		2 454	
			2 454		
Socialnämnden					
	Införande nytt verksamhetssystem	2 700		2 000	
	Stötta barns skolgång, projekt	700		700	
	Kompetensfonden	123	3 523	123	
Vård- och omsorgsnämnden					
	Nytt verksamhetssystem	1 415		1 415	
	Ökade hyreskostnader Tumba äbo	1 700		0	ej grund
	Underhållsplanen	540		540	
	Uppstartskostnader Dynamiten	300		0	ej grund
	Uppstartskostnader Tonet	3 000		0	ej grund
	Extra utgifter för Tumba äldreboende	2 800		0	ej grund
	Kompetensfonden	330		330	
			10 085	0	
SUMMA		22 726	22 726	12 026	

Ombudgeteringar från 2013 till 2014, investeringar

belopp i tkr

Nämnd/ förvaltning	projekt Ändamål	Budget- avvik	Yrkad ombudg	Förslag	kommentar
Kommunstyrelsen/ Kommunledningsförvaltningen	Summa	1 000	4 093	4 093	
	3006 Hyllsystem, kommunarkivet		446	446	
	3000 IT, åtkomstlösning		1 300	1 300	
	Näringslivscentrum		169	169	
	Medborgarkontoret, upprustning		78	78	
Kommunstyrelsen/ Resultatenheter	3008 Laddningsstolpar	1 000	1 000	1 000	
	3200 Infrastruktur, elbilar		1 100	1 100	
Teknisk nämnd	Summa	113 013	112 570	112 570	
	3822 Upprustning Barn o ungdom	5 443	5 000	5 000	
	3901 Skalskydd dricksvatten	7 492	7 492	7 492	
	3903 Vattenledning Uttran-Lindhov	20 000	20 000	20 000	
	3906 Uppgrad, avl pump station	2 764	2 764	2 764	
	3907 Dagvatten norra Botkyrka	53 213	53 213	53 213	
	3911 Huvudvattenledning Tumba	23 377	23 377	23 377	
	3921-39 Mindre investeringar VA	724	724	724	
Samhällsbyggnadsn	Summa	34 162	27 397	27 397	
	3707 Markförvärv	5 000	5 000	5 000	
	3709 Riksten åtg. Övr. Tullinge	983	983	983	
	3710 Förnyelseåtgärder	2 943	2 943	2 943	
	3712 Tillgänglighet	4 919	1 200	1 200	
	3713 Miljöåtgärder	405	300	300	
	3714 Lek och rekreation	4 231	3 600	3 600	
	3716 Trafikplan	723	723	723	
	3719 Belysningsprogram	419	419	419	
	3720 Gång- och cykelvägar	5 430	5 430	5 430	
	3721 Kartsystem inkl webbkarta	1 465	1 465	1 465	
	3722 Mindre åtgärder				
	3723 Alby strand	2 775	2 775	2 775	
	3725 Blickabrget lokalgata	2 410	100	100	
	3730 Diverse investeringar, arkiv	1 000	1 000	1 000	
	3726 Mindre kompl åtgärder	1 459	1 459	1 459	
Kultur- o fritidsnämnd	Summa	1 022	984	2 224	
	3174 Lagret, inredning	200	200	200	
	3192 E-utveckling	684	424	424	
	3188 Armaturer, Rackethallen	100	100	100	
	3199 Diverse underhåll	260	260	0	saknas ekonomiskt utrymme
	3175-77 Inredning, Riksten o Stolvreten	-1 197			
	3165 Alby fritidsgård, inredning	1 500		1 500	ej med av kultur- o fritid
	Övriga investeringar	-525			
Utbildningsnämnd	Summa	23 997	23 714	20 454	
	3400 Inventarier	1 102	1 086	0	finns anslag 2014
	3401 Lokalanpassningar	1 819	1 819	1 500	finns anslag 2014
	3417 Stolvretsskolan, invent	3 948	3 948	3 948	
	3402 Arbetsmiljö	1 735	1 735	0	finns anslag 2014
	3421,3432 Örtagården/ Brunna , invent	1 955	1 955	1 955	
	3419 Nyängsgården, inventarier	1 372	1 372	1 372	
	3422-3429 Försk Luna o Stella, inventarier	754	754	754	
	3424 Violen, inventarier	1 867	1 867	1 867	
	3434 Staren förskola, invent	500	200	200	
	3435 Albydalen, förskola, invent	5 000	5 000	5 000	
	3431 Vreta förskola, invent	2 065	2 065	2 065	
	3404 Övervakningskameror	70	70	0	finns anslag 2014
	3427 Rikstens skola, inventaier	1 335	1 335	1 335	
	3440 Trådlöst nätverk	234	0	0	
	3444 Gymnasieskolan, inventarier	53	50	0	finns anslag 2014
	3446 Gymnasiet, säkerhetsåtg	458	458	458	
	Övriga investeringar	-270	0	0	
Socialnämnd	Summa	2 000	2 000	2 000	

belopp i tkr

Nämnd/ förvaltning	projekt Ändamål	Budget- avvik	Yrkad ombudg	Förslag	kommentar
	3696 Boende	2 000	2 000	2 000	
Vård- o omsorgsnämnd	Summa	12 784	6 274	11 480	
	3305 Nytt verksamhetssystem	3 500	3 500	3 500	
	3304 Data, nät, tele	2 004	2 004	700	finns anslag 2014
	3306 Digital nyckelhantering	770	770	770	
	3308 Tornet inventarier	6 510		6 510	ej medtaget av vof
KFs förfogande	Summa	32 000	32 000	32 000	
	Rödstu Hage	12 000	12 000	12 000	
	Gruppboenden (från 2011)	20 000	20 000	20 000	
SUMMA TOTALT		219 978	209 032	212 218	

§ 76**Strategi - Kreativa Botkyrka (KS/2014:188)****Beslut**

Kommunfullmäktige antar förslag till strategi Kreativa Botkyrka som ersätter Botkyrkas upplevelsesatsning – en strategi för att stimulera kreativitet och entreprenörskap (KS/2007:56)

Kommunstyrelsens beslut i ärendet:

Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att implementera strategin tillsammans med nämnder, berörda bolag och stiftelsen Mångkulturellt centrum. Implementeringen ska ske i dialog.

Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att bearbeta relevanta målformuleringar i förslag till flerårsplan 2016-2019 med ledning av inriktningen i Kreativa Botkyrka.

Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att utveckla indikatorer och metoder för att mäta Botkyrkas kreativa klimat.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2014-04-07 § 94 lämnat ett förslag till beslut.

Kommunledningsförvaltningen genomförde 2011 en översyn av Botkyrkas upplevelsesatsning – en strategi för att stimulera kreativitet och entreprenörskap (KS/2007:56). Efter genomförd utredning fick kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram en ny strategi som skulle vidareutveckla upplevelsesatsningen. Ett förslag till strategi kallad Kreativa Botkyrka framställdes under hösten 2012 och våren 2013. Kommunstyrelsen beslutade i juni 2013 att skicka strategin på remiss till nämnder, kommunala bolag och stiftelse (KS/2013:314). Remissinstanserna lämnade flera värdefulla synpunkter. Nu finns ett omarbetat förslag till strategi.

2014-04-24

Dnr KS/2014:188

Förslag till strategi Kreativa Botkyrka vidareutvecklar och breddar Botkyrkas upplevelsesatsning genom att förbättra kommunens förmåga att stödja och tillvarata Botkyrkabornas och den egna organisationens kreativitet.

Strategins målsättning är att Botkyrka ska präglas av ett tillåtande och kreativt klimat. Botkyrkaborna ska veta att det i vardagen alltid är nära till möjligheter att utvecklas, ta plats och bidra till en hållbar utveckling utifrån sina egna förmågor och intressen.

För att nå målet presenterar strategin två utvecklingsområden. Det första heter "Kommunen som möjliggörare" och handlar om att vi som kommun ska göra vad vi kan för att Botkyrka ska vara en plats där människor kan förverkliga och få uppmärksamhet för sina idéer. Det andra heter "Utrymme för kreativitet" och handlar om att Botkyrkabor i sin vardag ska ha närhet till fysiska och sociala miljöer för att utveckla sina idéer och sitt skapande.

Strategin blir ett underlag för nämnder, kommunala bolag och stiftelse i deras arbete med åtaganden i flerårsplan, ettårsplan och andra styrande dokument.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2014-03-24.

Yrkanden

Katarina Berggren (S), Bosse Olsson (MP) och Deniz Bulduk (MP) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Särskilt yttrande

Östen Granberg (SD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:

- Samtliga nämnder
- AB Botkyrkabyggen
- Botkyrka Stadsnät AB
- Mångkulturellt centrum
- Upplev Botkyrka AB
- Utvecklingsledare Gustav Fridlund, kommunledningsförvaltningen

Yttrande

Kommunfullmäktige

2014-04-24

Ärende: 76

Strategi – Kreativa Botkyrka (KS/2014:188)

I en del av den strategi som kreativa Botkyrka innehåller anser man att man skall skapa ett interkulturellt samhälle där vi samspelar inte bara umgås.

Sverigedemokraterna har som utgångspunkt att vi vill skapa ett gemensamt kulturellt samhälle med gemensamma värderingar som grund.

Vi anser att Sverigedemokraternas utgångspunkt bättre gagnar sammanhållningen mellan medborgarna inom kommunen.

För Sverigedemokraterna Botkyrka
Östen Granberg, Gruppledare

§ 78**Jämställd resursfördelning i Botkyrka kommun
(KS/2014:153)****Beslut**

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2014-04-07 § 96 lämnat ett förslag till beslut.

Under hösten 2013 arbetade deltagare från kommunens förvaltningar med ett kartläggnings- och analysarbete. Arbetet skedde på uppdrag av kommunfullmäktige som i sin ettårsplan för 2013 lämnat i uppdrag till sina nämnder att ”... *aktivt arbeta med att genom sin styrning och uppföljning säkerställa en jämställd resursfördelning och bidra till en positiv utveckling av verksamheternas kvalitet och resultat för båda könen*”¹.

Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna har en bred ansats och det fanns en osäkerhet på förvaltningarna om hur det skulle tolkas. Kommunledningsförvaltningen initierade därför en gemensam kartläggnings- och analysprocess för att belysa hur ekonomiska resurser fördelats i ett avgränsat område för varje förvaltning. Ambitionen var att så långt som möjligt ha ungas villkor som ett gemensamt tema som inspel till arbetet med den ungdomspolitiska handlingsplanen.

De samlade resultaten uppmärksammar oss på att det i nuläget är svårt att säkerställa en jämställd resursfördelning. Samtidigt belyser kartläggningarna faktiska skillnader vad gäller både representation och kostnader inom de olika verksamheterna, men många gånger har viktiga delar i underlaget saknats vilket gör det svårt att uttala sig om fördelningen av resurser är rimlig eller inte.

¹ Kommunfullmäktiges ettårsplan 2013, s.24

2014-04-24

Dnr KS/2014:153

Det har visat sig vara en utmaning att plocka ut nödvändig statistik ur systemen och ibland saknades rutiner för hur könsuppdelad statistik ska föras. Tillsammans med att det råder osäkerhet kring hur resultaten ska tolkas behöver det fortsatta arbetet inrymma kompetensutveckling och starkare processtöd, framför allt med analyserna. I arbetet har också vikten av en *hel* styrkedja, tydlig beställning och efterfrågan från framför allt nämnderna uppmärksammas.

I rapporten samlas förvaltningarnas arbete och resultat tillsammans med ett antal rekommendationer för det fortsatta arbetet:

- Nämnderna behöver fortsatt stärka sin roll i beställning och uppföljning av sina verksamheter ur ett jämställdhetsperspektiv.
- Verksamhetssystemen behöver fortsatt utvecklas för att underlätta kvalitetssäkring och uppföljning av insatser utifrån individ/kön och fördelning av resurser.
- Beköningen av styrsystemet behöver fortsatt fördjupas så att arbets sättet slår igenom i alla verksamheter.
- Arbetet med analyser behöver fortsatt fördjupas.

Demokratiberedningen har behandlat ärendet 2014-03-14 § 13.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2014-02-24.

Yrkande

Yngve RK Jönsson (M) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Expedieras till:

- Samtliga nämnder
- Verksamhetschef Anna Giotas Sandquist, kommunledningsförvaltn
- Praktikant Sandra Henze, kommunledningsförvaltningen

2014-04-28

Dnr KF/2014:94

Referens

Anja Dahlstedt

Mottagare

Kultur- och fritidsnämnden
Kultur- och fritidsledningsgrupp

Riktlinjer för valaktiviteter för kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter under valåret 2014

Bakgrund

Under 2014 är många av Botkyrkas invånare röstberättigade i fem olika val vid två olika tillfällen; EU-parlamentsvalet (25 maj) och val till kommun, landsting och riksdag, samt folkomröstningen om eventuell kommunindelning (samtliga 14 september).

Flera av Kultur- och fritidsförvaltningens (Kof) verksamheter har ett mer eller mindre uttalat uppdrag att främja demokratiska värden och verka för det demokratiska samhällets utveckling. I samband med valåret är det därför viktigt att verksamheterna tar en aktiv roll i att verka för att fler Botkyrka-bor utnyttjar sin rösträtt, något som dock kräver många svåra avvägningar.

Syftet med dessa riktlinjer är att säkra den opartiska position i förhållande till såväl partipolitik som enskilda sakfrågor som Kof:s verksamheter är ålagda att inta, samt att säkerställa att politisk aktivitet inte påverkar verksamheterna och förtroendet för verksamheterna negativt. Dokumentet ska tjäna som ett vägledande ramverk för personal inom de olika verksamheterna.

Riktlinjerna har tagits fram av Kof:s ledningsgrupp, med referenspersoner inom verksamheterna Ungdom och förening samt Bibliotek Botkyrka.

Mål med aktiviteter inom Kultur- och fritidsförvaltningen

Kof:s verksamheter bör uppmärksamma valen med målet att

Stärka medborgarnas delaktighet och påverkan i den demokratiska processen och främja ett ökat deltagande i samtliga valen 2014.

Informera fler röstberättigade om vikten av att använda sina demokratiska rättigheter genom att rösta i valet.

Uppmuntra till politiska samtal mellan och ideellt engagemang bland kommunens invånare.

Riktlinjer för Kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter

Dessa riktlinjer gäller för ordinarie verksamhet. De av förvaltningens lokaler som används som vallokaler omfattas av särskilda regelverk.

Programverksamhet och arrangemang

2014-04-28

Dnr KF/2014:94

I de fall en verksamhet anordnar enstaka arrangemang eller programserier där företrädare från de olika parti- och sakpolitiska alternativen får framföra sitt budskap och presentera sina politiska ståndpunkter (t.ex. samtal, dialoger och debatter med politiker) ska alla tillgängliga politiska alternativ i respektive parlament/församling inbjudas att delta. Minimikrav för att genomföra arrangemanget är att både majoritet och opposition finns representerade.

Partipolitiskt aktiva personer kan bjudas in som sakkunniga i särskilda frågor där de inte i första hand företräder sina politiska ståndpunkter. I de fallen är det inte befogat att även bjuda in representanter från den politiska motståndarsidan. Det är dock viktigt att personen i fråga är medveten om i vilken roll hen är anlitad.

Övriga verksamhetsbesök av politiker

Kultur- och fritidsförvaltningen välkomnar verksamhetsbesök av förtroendevalda. Vid förfrågan om besök av politiska företrädare, t.ex. partiledare, statsråd eller EU-parlamentariker som del i t.ex. valturné, fattas beslut av verksamhetschef i samråd med förvaltningschef.

Politiskt material

I Kof:s verksamheter och lokaler¹ ska det inte förekomma valaffischer, flyers och dylikt för spridning inom ordinarie verksamhet. Det ska heller inte delas ut parti- och sakpolitiskt material i Kof:s lokaler/verksamheter. Detta är särskilt viktigt i verksamhet som vänder sig till barn och unga. Undantaget är i samband med program och särskilda arrangemang, då kan företrädare från olika parti- och sakpolitiska alternativ sprida sitt material i direkt anslutning till arrangemanget. Det ska inte finnas valsedlar i lokalerna. Däremot uppmuntrar vi spridning av opartiskt material som stimulerar till ökat valdeltagande.

Parti- och sakpolitiskt material, t.ex. partiernas valprogram, kan förekomma i verksamheterna i studiesyfte för att upplysa invånare om de olika alternativens ståndpunkt i olika frågor. I det fallet måste dock material från alla de tillgängliga alternativ som idag finns i respektive parlament/församling finnas representerade.

Namninsamlingar får, i enlighet med tidigare praxis, inte finnas i verksamheterna.

¹ Samtliga idrottsanläggningar, badhus, bibliotek, fritidsgårdar samt Konsthallen, Kulturskolan, och Ungdomens hus.

2014-04-28

Referens

Miriam Andersson Blecher

Konstrådet

Protokoll 140408

Dag och tid Tisdag 8 april kl 18:00-19.30

Plats Botkyrka Konsthall

Beslutande Bim Eriksson (S), ordförande
Johanna Bruto-Westman (S)
Märta Engelberth-Fridell (M)
Ann-Margret Karlström (Tullingepartiet)
Pia Carlsson (V)

Icke närva- Rani Kasapi, kulturchef
rande: Joanna Sandell, chef Botkyrka konsthall

Övriga närva- Po Hagström, konstkonsult
rande Miriam Andersson Blecher, curator Botkyrka konsthall

Justeras:

Ordförande _____
Bim Eriksson (S)

Sekreterare _____
Miriam Andersson Blecher

2014-04-28

1. Beslut om konstnär till Vreta förskola

Po Hagström, konstkonsult gjorde en presentation av verksamheten vid Vreta förskola och gav en bakgrund till pedagogiken på förskolan. Po har haft dialog och möte med referensgruppen bestående av verksamheten och verksamhetschef samt arkitekten.

På mötet presenterades tre konstnärer; Annika Oskarsson, Linda Shamma Östrand och Roland Persson.

Beslut: Konstrådet beslutade att ge konstnären Linda Shamma Östrand uppdraget att göra en konstnärlig utsmyckning för Vreta förskola.

2. Beslut om konstnär till Förskolan Violen

Po Hagström gjorde en presentation av verksamheten vid Violens förskola och han har haft dialog med verksamheten och byggprojektledare.

På mötet presenterades tre konstnärer; Arijana Kajfes, Christine Ödlund och konstnärduon Bigert & Bergström.

Beslut: Konstrådet beslutade att ge konstnären Arijana Kajfes uppdraget att göra en konstnärlig gestaltning för Förskolan Violen.

3. Övrigt

- a) Kommande möten; nästa möte äger rum 27 maj kl 18.00 på plan 2 i kommunhuset och då sker två skisspresentationer, för Dynamiten och Alby fritidsgård.
- b) Konstnären Tarek Zakis skulptur kommer troligtvis inte att invigas 15 maj som sagts tidigare utan invigningen skjuts framåt. Miriam återkommer om detta.
- c) En fråga från Konstrådet var om det finns en lista på Botkyrka konstnärer som gjort utsmyckningar i kommunen. Miriam ska undersöka detta.

Delegationsärenden (KF/2013:247)

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner redovisningen av delegationsbeslutet.

Ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande och tjänstemän enligt kultur- och fritidsnämndens delegationsordning. Beslutet som har fattats med stöd av delegering ska anmälas till nämnden.

Följande beslut har fattats med stöd av delegering:

Förvaltningschef, Pernilla Hellman:

5000kr till Jakob Mellin – Drömdeg - Open your eyes fotoutställning

3035kr till Jennifer Gyan – Drömdeg - Kpop dansworkshop

Handläggare:

Ulf Anderson Greek, Kreativa fonden Botkyrka 2014, (KF/2014:79)

Fördelning ur Kreativa fonden:

70 000kr - "Botkyrka badbuss", Kulturförening bussfolket, Peter Oijens

15 000kr - "Friendly hearts", Anders Lindholm

69 000kr – "FörordtHen", Freshest, Talia Gallegos Fadda

50 000kr – "Generation gröna fingrar", Katja Kautto

10 000kr – "Havets riddare", Everland communications, Mark Blake

50 000kr – "Kammarmusikfestival i Tumba Bruks Musiksalonger", Wörn & Bråk Musik, David Wörn

40 000kr – "Sveriges internationella komedifilmfestival", Sterk production, Nisti Sterk

45 000kr – "Reflexer i mörker", Innana familjeförening, Dinkha Elia

25 000kr – "ROTA – Soprummet", Lovisa Owen

75 000kr – "Smarta grodan", Smarta grodan, Claes Björnelius

1 500kr – "Tullconll", Spelföreningen Vita älgen, Joel Möller

50 000kr – "Webbsändningar", IFK Tumba Handboll, Oskar Westlund